

टिंगम

२०१५-१६

खडकी शिक्षण संस्था

टिकाराम जगन्नाथ

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय

खडकी, पुणे - ४११ ००३.

मा. डॉ. एस. के. जैन
अध्यक्ष, खड़की शिक्षण संस्था

मा. श्री. कृष्णकुमार गोयल
उपाध्यक्ष, खड़की शिक्षण संस्था

मा. डॉ. वंद्रकांत छाजेड़
विट्ठीस, खड़की शिक्षण संस्था

मा. डॉ. अरुण मोकाशी
ग्रामार्थ, टिकाराम जगद्वारा नहाविद्यालय

Vision

To enable our students for facing challenges of globalization

To make them self-sufficient, self reliant & encourage them to become self employed.

Mission

To empower the students of the disadvantaged classes of society.

To create health & environmental awareness among the students.

To nurture the scientific & technological aptitude in the students.

To cultivate moral, ethical, social & cultural values among the students.

To inculcate the principles of Democracy in the students for the national development

स्थापना : १९९३

खडकी शिक्षण संस्थेचे

टिकाकाराम जगद्वाथ कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय

एलफिस्टन रोड, खडकी, पुणे - ४११ ००३.

फोन : २५८९९४९९, २५८९०३८०, २५८९९००३ फॅक्स : २५८९८२४६

ई-मेल : admin@tjcollege.org वेबसाईट : www.tjcollege.org

राष्ट्रीय पुर्नमूल्यांकन - ब श्रेणी

टिजम

२०१५-२०१६

टिजम २०१५-१६

■ — प्रकाशक — ■

प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी

■ — संपादक — ■

प्रा. डॉ. उर्मिला सडोलीकर

■ — संपादक मंडळ सदस्य — ■

प्रा. बाळासाहेब कांबळे	-	वरिष्ठ विभाग
प्रा. प्रिया शिर्के	-	वरिष्ठ विभाग
प्रा. अरुण चव्हाण	-	ग्रंथपाल
प्रा. सुरेश धाडिवाल	-	कनिष्ठ विभाग
प्रा. नीलिमा निवसरकर	-	कनिष्ठ विभाग
प्रा. शरदचंद्र बोटेकर	-	कनिष्ठ विभाग
प्रा. दिशा वांबुरकर	-	कनिष्ठ विभाग
कु. मयुरी वरे	-	विद्यार्थी प्रतिनिधि

छपाई : व्ही.बी.प्रिंटर्स, पुणे

निवेदन

१. या अंकातील लेखन साहित्याची पूर्ण जबाबदारी लेखकांची आहे.
२. लेखातील विचारांशी व मतांशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही.
३. अंकात काही चुका आढळल्यास क्षमस्व ! आपल्या प्रतिक्रियांचे स्वागत.

खडकी शिक्षण संस्था प्रशासक मंडळ

मा.अॅड.एस.के.जैन	-	अध्यक्ष
मा.कृष्णकुमार गोयल	-	उपाध्यक्ष
मा.अॅड.चंद्रकांत छाजेड	-	चिटणीस
मा.प्रा.अरुण मोकाशी	-	सहचिटणीस
मा.विलास पंगुडवाले	-	सभासद
मा.ज्ञानेश्वर मुरकुटे	-	सभासद
मा.राजेंद्र भुटडा	-	सभासद
मा.फ्रान्सिस डेव्हीड	-	सभासद
मा.सुरजभान आगरवाल	-	सभासद
मा.मोहनलाल जैन	-	सभासद
मा.नरेश गुप्ता	-	सभासद
मा.प्रमोद गांधी	-	सभासद
मा.अनिल मेहता	-	सभासद
मा.कांता गवळी	-	शिक्षक प्रतिनिधि
मा.नाईक जे.डी.	-	शिक्षक प्रतिनिधि
मा.चंद्रकांत मोरे	-	पालक प्रतिनिधि
मा.महंमद इब्राहिम तांबोळी	-	पालक प्रतिनिधि
मा.सुरेश नाईकरे	-	अंतर्गत हि.त.
मा.दत्ताजी गायकवाड	-	निमंत्रित
मा.अॅड.अजय सूर्यवंशी	-	निमंत्रित
मा.महादेव नाईक	-	निमंत्रित
मा.सुधिर फेंगसे	-	निमंत्रित
मा.गणेश नाईकरे	-	निमंत्रित
मा.रमेश आवस्थे	-	निमंत्रित

**महाविद्यालयीन व्यवस्थापन समिती
(वरिष्ठ विभाग)**

मा. अॅड. एस.के. जैन	अध्यक्ष
मा. श्री. कृष्णकुमार गोयल	उपाध्यक्ष
मा. अॅड. चंद्रकांत छाजेड	चिटणीस
मा. डॉ. अरुण मोकाशी	प्राचार्य
मा. श्री. विलासराव पंगुडवाले	सभासद
मा. श्री. ज्ञानेश्वर मुरकुटे	सभासद
मा. श्री. कश्मीरीलाल आगरवाल	सभासद
मा. महादेव नाईक	सभासद
मा. सुधीर फेंगसे	निमंत्रित सभासद
मा. फान्सिस डेव्हीड	निमंत्रित सभासद
मा. अनिल मेहता	निमंत्रित सभासद
मा. डॉ. यु.पी. सडोलीकर	शिक्षक प्रतिनिधि
मा. प्रा. स्वाती राजन	शिक्षक प्रतिनिधि
मा. डॉ. ए.एच. मुसमाडे	शिक्षक प्रतिनिधि
मा. संतोष जाधव	शिक्षकेतर प्रतिनिधि
मा. डॉ. व्ही.पी. तुजारे	निमंत्रित सभासद
मा. प्रा. ए.पी. शेलार	उपप्राचार्य
मा. प्रा. बी.पी. पुराणिक	निमंत्रित सभासद
मा. प्रा. राजेंद्र लेले	निमंत्रित सभासद

**महाविद्यालयीन व्यवस्थापन समिती
(कनिष्ठ विभाग)**

मा. विलासराव पंगुडवाले	अध्यक्ष
मा. अॅड. चंद्रकांतजी छाजेड	चिटणीस
मा. मोहन जैन	सदस्य
मा. राजेंद्र भूतडा	सदस्य
मा. सूरजभान आगरवाल	सदस्य
मा. गणेश नाईकरे	सदस्य
मा. डॉ. अरुण मोकाशी	प्राचार्य
मा. प्रा. अरुण शेलार	उपप्राचार्य
मा. प्रा. सुरेश धाडिवाल	पर्यवेक्षक
मा. प्रा. बोटेकर श.र.	शिक्षक प्रतिनिधि
मा. प्रा. नितीन पैलवान	शिक्षक प्रतिनिधि
मा. प्रा. दिशा वांबूरकर	प्रमुख व्यावसायिक शिक्षण विभाग

कार्यालयीन कर्मचारी

Mr. P. D. Sonar	-	Office Superintendent
Smt. A. G. Awate	-	Scholarship
Mr. S. T. Jagtap	-	Cashier
Mr. T. B. Pokhare	-	Examination
Smt. S. R. Langhe	-	Other Fee Concessions/ T.C. / Bonafide
Mr. S. P. Jadhav	-	Eligibility
Smt. A. K. Jadhav (Comp. Sci.)	-	Eligibility
Smt. Manisha Shinde	-	Other Fee Concessions/ T.C. / Bonafide
Mr. R. S. Bargaje	-	Junior College & Vocational
Library	-	Identity Card

संपादकीय.....

टिजम २०१५-१६ हा अंक वाचकांच्या हाती देताना मला आणि माझ्या सर्व ‘टीम’ ला मनस्वी आनंद होत आहे. नियतकालिकाचे या वर्षीचे जेव्हा काम सुरु झाले. तेव्हा असं वाटलं की, विद्यार्थ्यांनी भरभरून लिहावं. त्यामुळे त्यांना कोणत्याही विषयांचे बंधन, न घालता त्यांना हव्या असलेल्या विषयावर लिहिण्याविषयी सुचवले. त्यांचा प्रतिसाद तर मिळालाच. इतकेच नव्हे तर, त्यातील त्यांचा सूजपणाही लक्षात आला. साधारण वर्गवारीच करायची झाली तर सामाजिक कार्य, स्त्री-पुरुष समानता, पाण्याची गंभीर समस्या, काळाची गरज बनलेले पाण्याचे नियोजन, आरोग्य या विषयांवर त्यांनी अगदी मनापासून लिहिले. वास्तविक पाहता ही तर सारी आधुनिक काळातील मूल्यच ! या शिवाय निसर्ग चित्रण, व्यक्तिचित्रण, आशावाद इ. विषयांवरही त्यांनी लिहिले. कदाचित त्यांची मांडणी आखीव-रेखीव, मुरलेली नसेल, विचार तितके प्रगल्भ नसतीलही, पण त्यांचे साहित्य बोलके आहे ! भात लावणीच्या उपक्रमाचा अनुभव लिहिताना जेव्हा तो लिहतो ‘काम करताना मला जाणवले की घरात कुकरमध्ये शिजवलेला भात आपण किती सहजपणे खातो. पण त्यामागे शेतकऱ्यांचे कष्ट किती !’ विशेष श्रमसंस्कार शिबिरात ‘किचन डे’ सांभाळताना आमची विद्यार्थ्यांनी पटकन लिहून जाते की, ‘कामाचं एवढं दडपण घेऊन... खूप सारं त्याबाबतचं नियोजन करून एक दिवस आम्ही पार पाडला तेव्हा जाणवलं की- ‘घरी आई हसतमुखाने सर्व जाबबदाच्या किती सहजतेने समर्थपणे पार पाडत असते!’ समाजात अजून ही दिसणारी स्त्री-पुरुष विषमता, स्त्री समर्थ, सक्षम बनली पाहिजे. याबाबत कळकळीने व्यक्त केलेले त्यांचे विचार, आरोग्यबाबत लठूपणाच्या समस्येबाबत किंवा अगदी पाण्याची गंभीर समस्या या बाबतची त्यांची मांडणी हे सारे जाणीव जागृतीचे, त्यांना मिळालेल्या दृष्टिचे द्योतकच नाही का ? कोणतेही विषय आम्ही न सुचवताही, काळाच्या ओघात ज्वलंत ठरलेले विषय विद्यार्थ्यांनी आमच्या समोर आणले !

विभागीय अहवालांमध्ये शैक्षणिक, शिक्षण पूरक व शिक्षणेतर असे स्वतंत्र विभाग करण्यात आले आहेत. शैक्षणिकमध्ये, प्रत्येक विभागाच्या पातळीवर विद्यार्थ्यांसाठी जे विविध शैक्षणिक उपक्रम राबवले गेले त्यांचा उल्लेख करण्यात आलेला आहे. शिक्षणपूरक विभागामध्ये शिक्षण प्रक्रियेला पूरक असलेले म्हणजेच तासांचे नियोजन, विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणाचे मूल्यांकन करणाऱ्या परीक्षा, प्राध्यापकांसाठी राबवण्यात आलेले ज्ञानवर्धक कार्यक्रम, संशोधन विषयक कार्य, सर्व संदर्भ साहित्य पुरवणारे ग्रंथालय, विद्यार्थ्यांचे शिक्षण पूरक उपक्रम विद्यार्थ्यांच्या समस्यांसाठी समुपदेशन केंद्र, विशेष मार्गदर्शन योजना, करिअर चांगले घडवण्यासाठी विविध सर्टिफिकेट कोर्सेस. या साच्यांचा समावेश केलेला आहे तर, शिक्षणेतर विभागांमध्ये विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाचे उद्दिष्ट डोळ्यासमोर ठेवून- जाणीव जागर, पर्यावरण, आरोग्य, समाज सेवा (राष्ट्रीय सेवा योजना), प्रौढ व निरंतर शिक्षण या माध्यमातून विविध उर्जास्रोतांची माहिती व इंधन बचतीसाठी उपाययोजना, बहिःशालच्या माध्यमातून ज्येष्ठ नागरिकांसाठीचे

शिबिर, विद्यार्थीनी व्यक्तिमत्त्व विकास, विद्यार्थ्यांना स्वयंपूर्ण बनवण्यासाठी ‘कमवा व शिका’ या सारख्या योजना, गुणवत्ता वाढवणाऱ्या योजना, कला व क्रीडा, विविध क्षेत्रातील अग्रक्रमाने असलेले विषय लक्षात येण्याच्या हेतूने साजे करण्यात आलेले दिवस उदा. ओझोन डे, नो व्हेहिकल डे, मराठी दिवस, हिंदी दिवस, वाचन दिवस, महिला दिन इ. इ. अशा अनेक विस्तारीत क्षेत्रांचा समावेश यांत करण्यात आला आहे.

वैयक्तिक अहवालाचा विभाग स्वतंत्र करण्यात आला आहे त्यात अध्यापनाबरोबरच प्राध्यापकांचे इतर योगदान, ‘अचिव्हमेंट्स्’, यांचा समावेश केलेला आहे.

या शिवाय, महाविद्यालयाचे ध्येय धोरण, प्राध्यापक वर्ग, त्यांच्यातील कामकाजाचे वाटप, वार्षिक कामकाजाचा धावता आढावा, उल्लेखनीय कामगिरी यांनी युक्त असलेला महाविद्यालयाचा एक चेहेराच आपल्यापुढे साकारण्याचा आम्ही प्रयत्ने केला आहे. हे सारे घडताना जे आज आमच्या नाहीत. आम्हाला सोडून गेले त्याचा सल निश्चितच आमच्या सर्वांच्या मनांत आहे. त्यांना भावपूर्ण श्रद्धांजलीही आम्ही व्यक्त करत आहोत.

महाविद्यालयाच्या वरीष विभागाबरोबरच कनिष्ठ विभागाचे कामकाजही तेवढ्याच दमदारपणे चाललेले आहे. त्याच्या शैक्षणिक, व्यवसाय अभ्यासक्रम, सांस्कृतिक, क्रीडा विषयक कामाचा आढावाही यातून आपल्याला घेता येईल.

२०१५-१६ च्या छपाईची, मुद्रणाची कामगिरी व्ही. बी. प्रिंटर्स यांनी अतिशय मनापासून पार पडली. ह्या संपूर्ण प्रक्रियेत त्यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले त्याबाबत श्री. बोकील व त्यांच्या ‘टीम’ चे खूप खूप आभार.

ह्या नियतकालिकाच्या आकारबद्धतेत विद्यार्थी, प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी, व्यवस्थापक वर्ग, प्राचार्य, उपप्राचार्य या सर्वांचे भरभरून सहकार्य लाभले. या सर्वांचे मनःपूर्वक आभार !

- डॉ. उर्मिला सडोलीकर
(संपादक)

प्राचार्यांचे मनोगत.....

विद्यार्थी मित्रांनो,

आपल्या महाविद्यालयाच्या टिजम या वार्षिक नियतकालीकाच्या माध्यमातून टिकाराम जगन्नाथ कला वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ च्या उपलब्धी, तसेच शैक्षणिक, सांस्कृतिक क्रिडा क्षेत्रात घडलेल्या कार्यक्रमाचा आलेख आपणासमोर ठेवताना मला मनापासून आनंद होत आहे. यामध्ये विद्यार्थ्यांनी लिहिलेले विविधतापूर्ण लेख आपणा सर्वांना नक्कीच आवडतील.

खडकी शिक्षण संस्थेची सुमारे १०३ वर्षांची वाटचाल व आपल्या महाविद्यालयाची ३३ वर्षांची यशस्वी कारकीर्द याचा सर्वांनाच अभिमान वाटतो. खडकीतील कर्मचाऱ्यांना मराठी भाषा शिकवण्यासाठी आलेगावकर बंधुंनी सुरु केलेल्या रात्रशाळेपासून ते आज पुण्यातील एक नामवंत शिक्षण संस्था असा लौकिक प्राप्त झालेल्या आपल्या संस्थेत बालवाडी ते पदव्युत्तर वर्गांपर्यंत सर्वसामान्य कुटुंबातील विद्यार्थी विद्यार्थिनींना कोणतेही डोनेशन न घेता दर्जेदार शिक्षण दिले जाते. आपल्या महाविद्यालयातून हजारो विद्यार्थी शिक्षण घेऊन आज समाजाच्या विविध क्षेत्रात समाजसेवा व देशसेवा करीत आहेत. याचा व्यवस्थापनास सार्थ अभिमान वाटतो. आपले महाविद्यालय पुणे विद्यापीठातील एक नावाजलेले उपक्रमशील महाविद्यालय आहे. कला क्रीडा तसेच शैक्षणिक क्षेत्रात आपल्या विद्यार्थ्यांनी नेत्रदिपक कामगिरी बजावली आहे. हॉकी खेळात मुलांच्या संघाने गेली २९ वर्षे पुणे जिल्हा विभागात पुणे विद्यापीठात अंजिंक्यपद प्राप्त केले आहे. हॉकी संघाच्या यशाबद्दल त्यांचे व क्रीडा संचालकांचे मनःपूर्वक अभिनंदन !

सर्व विद्यार्थ्यांच्या विविध गुणांना वाव देणारा कला, क्रीडा व सांस्कृतिक महोत्सव उत्साहात पार पडला. राष्ट्रीय सेवा योजना विभागात वर्षभर विविध उपक्रम, स्पर्धा, रक्तदान शिबिर व विशेष हिवाळी शिबिर, स्वच्छता अभियान, वृक्षारोपण, रक्षाबंधन साजेरे केले गेले. देहू गावातील हिवाळी शिबिरात विद्यार्थ्यांनी बांधलेल्या मातीच्या बंधाऱ्यांचा २० ते २५ शेतकऱ्यांना पिकासाठी फायदा झाला. महाविद्यालयातील विविध विभागात तजांची व्याख्याने, औद्योगिक संस्था भेट आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धा, उद्योजकता विकास शिबीर, यामध्ये विद्यार्थ्यांनी उत्सुक्तपणे सहभाग घेतला. शिक्षण सहसंचालक डॉ. विजय नारखेडे यांच्या हस्ते बक्षिस वितरण समारंभ पार पडला. विद्यापीठाच्या निर्देशानुसार महाविद्यालयात पदवी वितरण समारंभ प्रथमच पार पडला. विद्यार्थ्यांना मा. अध्यक्ष डॉ. एस.के. जैन यांचे हस्ते पदवी वितरण करण्यात आले. यावेळी संस्थेचे उपाध्यक्ष कृष्णकुमार गोयल, चिटणीस चंद्रकांत छाजेड विशेष अतिथी म्हणून उपस्थित होते.

आपले महाविद्यालय खडकी, दापोडी, बोपोडी, विश्रांतवाडी, कासारवाडी, धानोरी व येरवडा या भागातील विद्यार्थीं व विशेषत्वाने विद्यार्थीनींसाठी सर्वांगीण प्रगतीचे केंद्र बनले आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, तसेच विद्यापीठ अनुदान आयोग यांच्या आर्थिक मदतीतून महाविद्यालयात सर्व आधुनिक सुविधा, उपलब्ध आहेत. सुसज्ज ग्रंथालय, संगणक लॅब, लॅंग्वेज लॅब इ. ग्रंथालय तसेच सर्व विभागामध्ये दृकश्राव्य माध्यमाची सुविधा उपलब्ध करून दिलेली आहे. महाविद्यालयातील विविध उपक्रमांमधून विद्यार्थ्यांना देशभक्ती, सामाजिक जाणीव, विविध जीवनमूल्ये यांचे प्रशिक्षण मिळते.

याबरोबरच राष्ट्रीय तसेच आंतरराष्ट्रीय पातळीवर घडणारे बदल लक्षात घेऊन विद्यार्थ्यांना सक्षम करण्याचे बहुमोल कार्य महाविद्यालय करीत आहे. यासाठी मा. अध्यक्ष, ॲड. एस.के. जैन, उपाध्यक्ष मा. कृष्णकुमारजी गोयल व चिटणीस मा. चंद्रकांतजी छाजेड व सर्व संचालक मंडळ यांचा सतत पाठींबा असतो, विकास कामात सहभाग असतो. महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक, प्राध्यापकेतर कर्मचारी, आजी तसेच माजी विद्यार्थीं व पालक वर्ग यांचे नियमित सहकार्य मिळते. यामुळे आपले महाविद्यालय सतत प्रगती करीत आहे.

आपणा सर्वांनाच अभिमान वाटेल अशा घटना म्हणजे, आपल्या संस्थेचे अध्यक्ष ॲड.एस.के.जैन यांची भारतातील नामवंत ‘शिक्षण संस्था शिक्षण प्रसारक मंडळीच्या’ अध्यक्षपदावर बिनविरोध निवड झाली त्याबद्दल त्यांचे मनःपूर्वक अभिनंदन तसेच आपल्या संस्थेचे उपाध्यक्ष मा.श्री.कृष्णकुमार गोयल यांना पिंपरी-चिंचवड सार्वजनिक विश्वस्त प्रतिष्ठानतर्फे पुणे जिल्हा सहकार भूषण पुरस्कार मा.अंजितदादा पवार यांचे हस्ते प्रदान करण्यात आला. आपल्या संस्थेचे चिटणीस मा.चंद्रकांत छाजेड यांची महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेसेच्या सहचिटणीस पदावर नियुक्ती झाली. त्यांचेही मनःपूर्वक अभिनंदन !

– डॉ. अरुण स. मोकाशी
(प्राचार्य)

अनुक्रमणिका

* महाविद्यालयीन वार्ता

१) एका दृष्टीक्षेपात (२०१५-१६)	१४
२) शैक्षणिक/शिक्षणपूरक/शिक्षणेतर समित्या	१९
४) विद्यार्थी संसद	२२
५) विशेष उल्लेखनीय (कामगिरी)	२३
६) मान्यवरांच्या भेटी	२४
७) विशेष पारितोषिक	२५

* विद्यार्थी साहित्य लेखन

१) आनंदयात्री पाडगावकर	२९
२) श्रावणसरी	३०
३) तरीही आशा ठेवावी	३१
जागर जाणीवांचा विद्यार्थ्याचा शब्दांत	
४) स्त्री पुरुष समानता आणि समाज	३२
५) अनोख्या क्षेत्रातील स्त्रीयांची धावपळ	३३
६) बटी बचाओ ! बेटी जगाओ !	३४
७) समाजाने स्त्री-पुरुष समानता स्विकारली आहे का ?	३५
८) मुलगा मुलगी एक समान	३५
९) Equal Opportunity to Men and Women	३६
१०) क्या समाजने स्त्री-पुरुष समानता को स्वीकार किया ?	३७

राष्ट्रीय सेवा योजना : विद्यार्थ्याच्या अनुभवातून

११) भात लावणीचा अनुभव	३८
१२) राष्ट्रीय सेवा योजनेने मला काय दिले	३९
१३) अविस्मरणीय श्रमसंस्कार शिंबीर	३९

१४) श्रमसंस्कार शिंबीरातील सर्वेक्षणाचा अनुभव	४०
१५) माझा किचन डे	४१
१६) Nutrition and Health	४२
१७) Be Physically Active to maintain desirable body weight	४५
१८) Over Weight and obesity	४६
१९) Water and other Beverages	४७
२०) Pune Water Supply (Crisis) Past, Present and Future	५१
२१) Modern Indian Women	५४

* शैक्षणिक अहवाल

१) वाणिज्य विभाग

i) वाणिज्य मंडळ	५६
ii) बैंकिंग विभाग	५६
iii) Department of Business Practices	५७
iv) B.B.A	५७
v) B.C.A.	५९
vi) M.Com	६०

२) कला विभाग

i) मराठी विभाग	६०
ii) हिंदी विभाग	६२
iii) भूगोल विभाग	६३
iv) अर्थशास्त्र विभाग	६४
v) इंग्रजी विभाग	६४
vi) इतिहास विभाग	६४
vii) मानसशास्त्र विभाग	६५

३) संगणक शास्त्र विभाग

i) B.Sc. Computer Science	६६
ii) M.Sc. Computer Science	६९
४) वेळापत्रक समिति	६९
५) परीक्षा विभाग	६९
६) प्राध्यापक प्रबोधिनी	७०

---

* शिक्षणपूरक विभाग

१) विशेष मार्गदर्शन योजना	७२
२) स्पर्धा परीक्षा विभाग	७२
३) Student Magazine wallpaper and Student Research Committee	७२
४) Autonomouous Course Basic Certificate Course in Android and I-phone	७३
५) करिअर गायडन्स अँड कौन्सलिंग सेल	७३
६) संशोधन समिति अहवाल	७५
७) Career Oriented Programme	७५
८) E-Learning Resources	७६
९) ग्रंथालय	७६

---

* शिक्षणेतर विभाग

१) Internal Quality Assurance Cell	७९
२) विद्यार्थी कल्याण मंडळ	७९
३) विद्यार्थी संसद	८२
४) विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्व विकास	८२
५) समान संधी केंद्र	८३
६) आरोग्य विभाग / वैद्यकिय तपासणी	८३
७) सांस्कृतिक विभाग	८४

---

८) प्रौद्य शिक्षण व

निरंतर ज्ञान विकास योजना	८५
९) जागर जाणिवांचा	८५
१०) राष्ट्रीय सेवा योजना	८६
११) प्लास्टिक कचरामुक्त अभियान	८९
१२) बहिःशाल विभाग	९०
१३) क्रीडा विभाग	९२
१४) माजी विद्यार्थी संघ	९४
१५) पर्यावरण जागृती	९४
१६) कार्यलयीन अहवाल	९५

---

* वैयक्तिक अहवाल

१) डॉ.ए.एस.मोकाशी, प्राचार्य	९७
२) प्रा.पुराणिक बी.पी.	९७
३) प्रा.डॉ.शुभश्री काळे	९७
४) प्रा.अरुण चव्हाण	९८
५) प्रा.डॉ.वीणा मनचंदा	९८
६) प्रा.महादेव रोकडे	९९
७) प्रा.डॉ.संहिता आठवले	१००
८) प्रा.डॉ.उर्मिला सडोलीकर	१०१
९) प्रा.स्वाती राजन	१०१
१०) प्रा.डॉ.अर्जुन मुसमाडे	१०२
११) प्रा.आरती चोळेकर	१०३
१२) प्रा.राजेंद्र लेले	१०४
१३) प्रा.शुभांगी पाटील	१०५
१४) प्रा.चित्रा मंडलिक	१०५
१५) प्रा.अर्चना करंजे-तारु	१०५
१६) प्रा.विनायक मारे	१०६
१७) प्रा.शीतल रणधीर	१०६

---

१८) प्रा.प्रिया शिर्के	१०७
१९) प्रा.अनिता चौधरी	१०८
२०) प्रा.रूपाली पाटील	१०८
२१) प्रा.अनंदा देशमुख	१०८
२२) प्रा.सुजाता फडतरे	१०९
२३) प्रा.मेहनाङ्ग कौशर	१०९
२४) प्रा.पियू निरभावने	११०
२५) प्रा.नमिता कुलकर्णी	११०
२६) प्रा.योगिता झोपे	११०
२७) प्रा.अभिषेक पाटील	१११

* वैयक्तिक अहवाल

१) क्रीडा विभाग	११३
२) सांस्कृतिक विभाग	११५
३) व्यावसायिक अभ्यासक्रम विभाग	११७
५) विशेष उल्लेखनीय	११८
६) Make in India with skill Development	११९
७) शैक्षणिक विभाग	१२०

महाविद्यालयीन वार्ता

* महाविद्यालयीन वार्ता

१) एका दृष्टीक्षेपात (२०१५-१६)	१४
२) शैक्षणिक/शिक्षणपूरक/शिक्षणेतर समित्या	१९
४) विद्यार्थी संसद	२२
५) विशेष उल्लेखनीय (कामगिरी)	२३
६) मान्यवरांच्या भेटी	२४
७) विशेष पारितोषिक	२५

एक दृष्टीक्षेप - २०१५-१६

जून २०१५

- * प्रवेश प्रक्रिया, समुपदेशन
- * Career in Management - Seminar (B. B. A.) (५ जून)
- * पहिल्या सत्राच्या कामकाजास सुरुवात (१५ जून)
- * Certificate Course in "Spoken English" (B. B. A.)
- * Certificate Course in "Basics of Computer" (B. B. A.)
- * Certificate Course- Tally ERP 9 (B.B.A.)
- * Presentations on 'Personality' (B. B.A.) (२६ जून)
- * IQAC ची बंगलोर येथील 'नॅक' कार्यालयाला भेट
- * Teaching Plan
- * Departmental Planning
- * समांतर सामाजिक चित्रपटांवर अभ्यासपूर्ण चर्चा (प्राध्यापक प्रबोधिनी)
- * नव्याने प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांशी प्राचार्यांचा संवाद

जुलै २०१५

- * नवागत छात्र स्वागत समारोह -हिंदी विभाग
- * करिअर गायउन्स तथा व्यक्तित्व विकास- विशेष व्याख्यानमाला- हिंदी विभाग
- * Basic Course in Civil Defence
- * Proficiency Test and Bridge Course (For F. Y. B. A. / B. com)- Dept. of English
- * राष्ट्रीय सेवा योजना- प्रवेश प्रक्रिया
- * मराठी वाड्यमय मंडळाचे उद्घाटन (२८ जुलै)
- * 'बँकिंग व विमा क्षेत्रातील करिअरच्या संधी- व्याख्यान- बँकिंग विभाग (३० जुलै)
- * व्याख्यान- विषय- 'एव्हरेस्ट'- भूगोल विभाग (३० जुलै)
- * द्वितीय/तृतीय वर्षाच्या तसेच पदव्युत्तर परीक्षांच्या निकालांचे विश्लेषण (General and subject wise)

ऑगस्ट २०१५

- * जागर जाणिवांचा- कृतिकार्यक्रम- सर्वेक्षण, अभ्यागत व्याख्याने (१ ते १० ऑगस्ट)
- * 'महिला सबलीकरण' या विषयावरील पुस्तकांचे प्रदर्शन (१ ऑगस्ट)
- * Friendship Day : Meaning and Discussion (B. B. A.) (२ ऑगस्ट)
- * 'भातलावणी: एक दिवस शेतीसाठी, शेतकऱ्यांच्या मदतीसाठी' - स्थळ- गोळे (ग. से. यो.) (३ ऑगस्ट)
- * Inauguration of Wallpaper (३ ऑगस्ट)
- * रस्ता सुरक्षा अभियान (१ ऑगस्ट पासून)

- * ‘झरोका’ फलकाचे उद्घाटन (उद्देश- पर्यावरण जागृती) (५ ऑगस्ट)
- * ‘मुलगी वाचवा’ विषयावर नाटिका (८ ऑगस्ट)
- * विद्यापीठ प्रतिनिधि निवडणूक (१० ऑगस्ट)
- * स्वातंत्र्य दिन (१५ ऑगस्ट)
- * 2nd E Magazine Publicatimon (१५ ऑगस्ट)
- * पोस्टर प्रदर्शन- (वाणिज्य विभाग) (१५ ऑगस्ट)
- * विभागीय ग्रंथालब का कार्यारंभ (हिंदी विभाग) (१५ ऑगस्ट)
- * ‘स्व जाणीव जागृती’ कार्यशाळा (मानसशास्त्र विभाग) (१७ ऑगस्ट)

सप्टेंबर २०१५

- * ‘सकारात्मक उपाययोजना’ लघुकालीन अभ्यसक्रम (१२ दिवस) - समान संधी केंद्र (१ ते १४ सप्टेंबर)
- * श्रमादान- महाविद्यालय परिसर (रा. से. यो.) (३ सप्टेंबर)
- * विविध विभागांमार्फत ‘टिचर्स डे’ साजरा (५ सप्टेंबर २०१५)
- * ‘इकोरेंजर्स उपक्रमात विद्यार्थ्यांचा सहभाग (किलोस्कर वसुंधरा क्लब) (५ सप्टेंबर २०१५)
- * 'Green College Clean College ' (२ दिवस) (७, ८ सप्टेंबर)
- * पुनर सत्रांत परीक्षा (७ ते १६ सप्टेंबर)
- * हिंदी सप्ताह (९ ते १४ सप्टेंबर)
- * हिंदी दिवस (१४ सप्टेंबर)
- * M.P.S.C., U.P.S.C. परीक्षांबाबत सविस्तर माहिती - व्याख्यान (१४ सप्टेंबर)
- * वाणिज्य मंडळ उद्घाटन (१५ सप्टेंबर)
- * ओझोन दिन (१६ सप्टेंबर)
- * Guest Lecture on 'soft skills' (Business Communication)(१६ सप्टेंबर)
- * गणेश उत्सवात पोलिस मित्र म्हणून सहभाग (रा.से.यो.) (१७ ते २७ सप्टेंबर)
- * Civil defense First Aid Programme (१७ ते २७ सप्टेंबर)
- * व्यवसाय प्रशिक्षण कार्यक्रम (सुगंधी, रंगीत, फॅन्सी मेणबत्त्या तयार करणे)
by Career Guidance of Counselling Cell (२२ सप्टेंबर)
- * विविध विषयांचे ट्युटोरिअल्स
- * Students' participation in Inter Zonal Sports Tournaments

ऑक्टोबर २०१५

- * स्वच्छ भारत अभियान (२ ऑक्टोबर)
- * Students Research Paper Presentations (६ ऑक्टोबर)
- * प्रथम वर्ष बी.ए./बी.कॉम./बी.एस.सी सत्रांत परीक्षा (७ ते १२ ऑक्टोबर)

- * How to develop Concentration power through meditation and Effective study methods (B.B.A.) (१० ऑक्टोबर)
- * आरोग्य शिबिर (प्रथम वर्ष बी.ए./बी.कॉम./बी.बी.ए./बी.सी.ए./बी.एस.सी./एम.एस.सी./एम.कॉम) (२२ सप्टेंबर)
- * 'वाचन प्रेरणा दिन' (१५ ऑक्टोबर)
- * How to prepare project Report for Industry Exposure and Cases in Finance - Workshop (B.B.A.) (१९ ऑक्टोबर)
- * द्वितीय व तृतीय वर्ष बी.ए./बी.कॉम. सत्रांत परीक्षा (१९ ते ३१ ऑक्टोबर)
- * विद्यापीठ परीक्षा
- * अंध अनाथ आश्रमास भेट (अर्थशास्त्र विभाग) (३० ऑक्टोबर)
- * प्रथम सत्र समाप्ती
- * Seminar on 'Share Market' Participation (B.B.A.) (३१ ऑक्टोबर)
- * अंतरमहाविद्यालयीन क्रीडा स्पर्धामध्ये विद्यार्थ्यांचा सहभाग
- * Participation in inter Zonal Sports Tournaments

नोव्हेंबर २०१५

- * विद्यापीठ परीक्षा
- * दिवाळीची सुट्टी
- * वार्षिक क्रिडा व सांस्कृतिक स्पर्धाचे सविस्तर नियोजन
- * राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या 'विशेष श्रमसंस्कार शिबिराचे' नियोजन व पूर्वतयारी
- * द्वितीय सत्राच्या कामकाजाला सुरवात

डिसेंबर २०१५

- * मूल्यशिक्षण कार्यशाळेत सहभाग (आयोजक - पुणे विद्यापीठ व रामकृष्ण मोरे महाविद्यालय, आकुर्डी) (२ डिसेंबर)
- * आंतरराष्ट्रीय नाणेसंग्रह प्रदर्शनास (भारत सरकार आयोजित) विद्यार्थ्यांची भेट (इतिहास विभाग) (१० डिसेंबर)
- * जेष्ठ नागरिक शिबिर (एक दिवसीय) (१३ डिसेंबर)
- * भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती (१४ डिसेंबर)
- * डॉ. बाबासाहेब जयकर व्याख्यानमाला (१४ ते १६ डिसेंबर)
- * पालक सभा (रा.से.यो. शिबिरार्थींच्या पालकांसाठी) (१८ डिसेंबर)
- * Visit to Southern Command Military History Museum (Dept. of History) (१८ डिसेंबर)
- * विशेष श्रमसंस्कार शिबिर, रा.से.यो. (स्थळ-तीर्थक्षेत्र देहू) (२० ते २६ डिसेंबर)

- * Visit to 'Bhimthadi Jatra' (B.B.A.) (२४ डिसेंबर)
- * शैक्षणिक सहल, भूगोल विभाग, स्थळ-देहू (२४ डिसेंबर)
- * माजी विद्यार्थी मेलावा (खडकी शिक्षण संस्था) (२५ डिसेंबर)
- * वार्षिक क्रीडा स्पर्धा (२८ डिसेंबर ते २ जानेवारी)
- * वार्षिक सांस्कृतिक स्पर्धा (२८ डिसेंबर ते २ जानेवारी)
- * Participation in Inter Zonal Sports Tournaments

जानेवारी, २०१६

- * Autonomous course on 'Android & i Phone' (one month) (जानेवारी)
- * E Waste Collection Drive
- * Poster Exhibition on 'Zero Waste'
- * International Film Festival (by Kirloskar Vasundhara club)- participation (६ ते १३ जानेवारी)
- * Industry visit to Mahila Gruh Udyog, Sasa Factory, Sanaswadi (B.B.A.) (९ जानेवारी)
- * Civil Defense Primary Course (participation of F.Y.B.A.)(११ ते १८ जानेवारी)
- * Film Screening and Guidance on Environmental Issues - participation (by Kirloskar Vasundhara club)(१२ जानेवारी)
- * रक्तदान शिबिर (१२ जानेवारी)
- * Technobizz- Spandan 2016 (by ATSS College, Chinchwad, Students participation (१२ जानेवारी)
- * विशेष मार्गदर्शन योजना (अर्थशास्त्र आणि गणित) (१२ जानेवारी ते ९ फेब्रुवारी)
- * अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनात सहभाग (मराठी विभाग) (१५ ते १८ जानेवारी)
- * प्रजासत्ताक दिन (२६ जानेवारी)
- * Inouguration of PHONEIX Periodical (२६ जानेवारी)
- * Skill Development Programme (M.Sc. Computer Science)(२७ जानेवारी)
- * अलिबाग येथे सहल (२९ जानेवारी)
- * Study Skills - Workshops (Dept. of Psychology) (३० जानेवारी)
- * अभ्यासक्रमावर आधारित विशेष व्याख्यान (मराठी विभाग) (३० जानेवारी)
- * Career Oriented Courses in English, Banking & Insurance and Library Science
- * समूह चर्चा का आयोजन (हिंदी विभाग)
- * विविध विषयांचे 'ट्युटोरिअल्स'

फेब्रुवारी २०१६

- * अभ्यासक्रमावर आधारित विशेष व्याख्यान (मराठी विभाग) (१ फेब्रुवारी)
- * विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्व विकास कार्यशाळा (२ फेब्रुवारी)
- * 'संशोधन प्रकल्प अहवाल कार्यशाळा' (एम.कॉम.साठी) (११ फेब्रुवारी)
- * प्लास्टिक मुक्त मोहिम (१३ फेब्रुवारी)
- * युवकांचे नेतृत्व विकास शिबिर (अखिल भारतीय समाजवादी अध्यापक सभा या संस्थेमार्फत) (१४ फेब्रुवारी)
- * 'विविध ऊर्जास्रोत' - प्रदर्शन व माहिती (खडकी शिक्षण संस्थेच्या शाळा व महाविद्यालयांसाठी) 'आरती' संस्थेच्या सहाय्याने (१५ फेब्रुवारी)
- * क्षेत्रीय अभ्यास (स्थळ - वाडे बोल्हाई) (भूगोल विभाग) (२४ फेब्रुवारी)
- * मराठा इतिहास संग्रहालय आणि पुरातत्व विभाग संग्रहालय डेक्कन कॉलेज पुणे, येथे इतिहास विभागाची शैक्षणिक सहल (२६ फेब्रुवारी)
- * 'मराठी राजभाषा दिन' (२७ फेब्रुवारी)
- * 'शब्दसृष्टी' भित्तीपत्रकाचे प्रकाशन (२७ फेब्रुवारी)
- * New Technologies in Business Communication - Lecture (for S.Y.B.com) (Busi. communication) (२९ फेब्रुवारी)
- * ट्युटोरिअल्स - विविध विषयांचे (विषय शिक्षकाच्या नियोजनानुसार)

मार्च २०१६

- * विशेष व्याख्यानमाला (हिंदी विभाग) (८ मार्च)
- * महिला दिन (८ मार्च)
- * विभागीय चर्चासत्राचे आयोजन (SY, T.Y.B.A. साठी) (हिंदी विभाग) (९ मार्च)
- * वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ (१४ मार्च)
- * 'संख्यात्मक तंत्रे व प्रकल्प कार्य' एक दिवसीय चर्चासत्र (अर्थशास्त्र विभाग) (१७ मार्च)
- * अभ्यासक्रमाची पूर्तता
- * शुभेच्छा समारंभ (T.Y.B.A. साठी - मराठी विभाग)
- * बिदाई समारोह (हिंदी विभाग, T.Y.B.A. के लिए) (३१ मार्च)
- * विद्यापीठ परीक्षा - प्रात्यक्षिक परीक्षा

एप्रिल २०१६

- * विद्यापीठ परीक्षा कामकाज
- * द्वितीय सत्र समाप्ती (३० एप्रिल)

मे २०१६

- * महाराष्ट्र दिन (१ मे)
- * विद्यापीठ परीक्षा कामकाज
- * प्रथम वर्ष परीक्षांचे निकाल

शैक्षणिक/शिक्षणपूरक/शिक्षणेत्र समित्या २०१५-२०१६

विद्यार्थी मंडळ	
विद्यार्थी कल्याण अधिकारी	प्रा. महादेव रोकडे
१) कमवा आणि शिका योजना	प्रा. महादेव रोकडे
विशेष मार्गदर्शन योजना	प्रा. महादेव रोकडे
विद्यार्थी संसद	प्रा. चित्रा मंडलीक
विद्यार्थीनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना	प्रा. डॉ. वीणा मनचंदा
२) परीक्षा विभाग	प्रा.डॉ. अर्जुन मुसमाडे, प्रा.गौरी जाधव, प्रा.प्रकाश गोरे, प्रा. आरती चोळेकर
३) सांस्कृतिक विभाग	प्रा. सीमा देशपांडे , प्रा.डॉ. अर्जुन मुसमाडे, प्रा.केंद्र, प्रा. अनिता चौधरी, प्रा. विनायक मोरे, प्रा. पियु निरभवणे, प्रा.नमिता कुलकर्णी
४) राष्ट्रीय सेवा योजना	प्रा. विनायक मोरे, प्रा. डॉ. संहिता आठवले, प्रा. रमेश वानखडे, प्रा. चित्रा मंडलीक, प्रा. गौरी जाधव, श्री. निलेश बिरादार
५) ग्रंथालय	प्रा. डॉ.वीणा मनचंदा, प्रा. प्रकाश गोरे, प्रा. रमेश वानखडे, प्रा. राजेंद्र लेले
६) वैद्यकीय तपासणी	प्रा. रमेश वानखडे, प्रा. अरुण चव्हाण, प्रा. अनघा देशमुख, प्रा. शुभांगी पाटील श्री. संजय जगताप
७) जिमखाना	प्रा. डॉ. विनायक तुजारे, प्रा.बी.पी. पुराणिक प्रा. अभिषेक पाटील
८) यु. जी. सी. योजना व नियोजन समिती	मा.प्राचार्य, उपप्राचार्य, सर्व विभाग प्रमुख, ग्रंथपाल, परीक्षा विभाग प्रमुख IQAC Co-ordinator कार्यालय अधिक्षक प्रा.बाळासाहेब कांबळे (युजीसी समिती समन्वयक)
९) IQAC	प्रा. डॉ. विनायक तुजारे, प्रा. डॉ. अलका झिमरे, प्रा.प्रकाश गोरे, प्रा. बाळासाहेब कांबळे, प्रा.राजेंद्र लेले, प्रा. शुभांगी पाटील, प्रा. अरुण चव्हाण, श्री. सोनार पी. डी.
१०) वेळापत्रक, विद्यार्थी हजेरी पत्रक महाविद्यालय माहितीपत्रक	प्रा.डॉ. काळे शुभश्री, प्रा.जे. डी. नाईक
११) सुसंवाद (वार्षिक नियतकालिक)	डॉ. उर्मिला सडोलीकर, प्रा.बाळासाहेब कांबळे, प्रा. डॉ.पदेशी, प्रा. प्रिया शिर्के

१२)	सॉफ्टस्कील डेव्हलपमेंट	प्रा. बाळासाहेब कांबळे, प्रा. गौरी जाधव
१३)	Equal Opportunity Centre	प्रा. स्वाती राजन, प्रा.बाळासाहेब कांबळे
१४)	गुणवत्ता सुधार योजना	प्रा. डॉ. वीणा मनचंदा, सर्व विभाग प्रमुख
१५)	प्रौढ शिक्षण आणि निरंतर ज्ञान विकास योजना	प्रा.रमेश वानखडे, प्रा. डॉ. उर्मिला सडोलीकर
१६)	बहिःशाल	प्रा. शितल रणधीर, प्रा. डॉ. नीलिमा परदेशी प्रा. अनिता चौधरी, प्रा. नमिता कुलकर्णी
१७)	वाणिज्य मंडळ / वाणिज्य प्रयोगशाळा	प्रा. बी. पी.पुराणिक, प्रा.ए. पी. शेलार प्रा.प्रकाश गोरे, प्रा. एस. टी.केंद्रे प्रा. सुजाता फडतरे
१८)	प्लेसमेंट	प्रा. बी. पी. पुराणिक प्रा.ए. पी. शेलार, प्रा.राजेंद्र लेले, प्रा. शितल रणधीर, प्रा. स्वाती राजन, प्रा. पियु निरभवणे
१९)	स्पर्धा परीक्षा	प्रा. डॉ. अलका द्विमरे, प्रा. रमेश वानखडे, प्रा. अश्विनी कदम
२०)	प्राध्यापक प्रबोधिनी	प्रा. स्वाती राजन, प्रा. डॉ. शुभश्री काळे
२१)	अँटी रॅण्झिंग कमिटी	प्राचार्य, उपप्राचार्य, प्रा. जे.डी. नाईक, प्रा. डॉ. विनायक तुजारे
२२)	माजी विद्यार्थी संघ	प्रा. सीमा देशपांडे, प्रा. बी. पी.पुराणिक, प्रा. डॉ.वीणा मनचंदा, प्रा. डॉ. विनायक तुजारे, प्रा.राजेंद्र लेले
२३)	विद्यार्थीनी तक्रार निवारण समिती	प्रा.सीमा देशपांडे, प्रा. स्वाती राजन
२४)	करिअर गायडन्स अँन्ड कौन्सिलिंग सेल	प्रा. उर्मिला सडोलीकर, प्रा. डॉ. शुभश्री काळे, प्रा. शरद बोटेकर प्रा. शितल रणधीर
२५)	रिसर्च कमिटी	प्रा. डॉ. वीणा मनचंदा, प्रा. डॉ. शुभश्री काळे, प्रा. डॉ. अलका द्विमरे, प्रा.डॉ. उर्मिला सडोलीकर, प्रा. डॉ. विनायक तुजारे, प्रा.डॉ. संहिता आठवले, प्रा. डॉ. अर्जुन मुसमाडे, प्रा. डॉ. नीलिमा परदेशी
२६)	Academic Research Co-ordinator & University Cluster : Secretary	प्रा. डॉ. वीणा मनचंदा
२७)	गुणवत्ता सुधार	प्रा.डॉ.वीणा मनचंदा व सर्व विभाग प्रमुख
२८)	विद्यार्थी तक्रार निवारण समिती	प्रा.डॉ. विनायक तुजारे, प्रा.ए. पी. शेलार मा. श्री. ज्ञानेश्वर मुरकुटे
२९)	स्टुडंस् मॅगझीन आणि वॉलपेपर आणि विद्यार्थी संशोधन प्रकल्प	प्रा. आरती चोळेकर, प्रा. अनघा देशमुख, प्रा. अनिता चौधरी, प्रा. मेहेनाज कौशर, प्रा. अभिषेक पाटील
३०)	SC & ST Cell	प्रा. डॉ. अलका द्विमरे, श्री.प्रदीप सोनार, श्रीमती अरुणा आवटे

३१)	मेन्टेनस अँड अपकिप ऑफ कॉलेज अँण्ड प्रीमायसेस	प्रा.ए. पी. शेलार, प्रा.राजेंद्र लेले, श्री.अमोल आमराव, श्री. निलेश बिरादार
३२)	एन.सी. सी.	प्रा. ए. पी. शेलार
३३)	Academic Calender	प्रा. डॉ. उर्मिला सडोलीकर, प्रा.डॉ. नीलिमा परदेशी, प्रा. अरुण चव्हाण
३४)	Entrepreneurship Development Cell	मा. प्राचार्य, प्रा. शितल रणधीर, प्रा. अर्चना तारु प्रा. अनंद देशमुख, प्रा. शुभांगी पाटील प्रा. पटवा, प्रा. प्रकाश गोरे
३५)	महाविद्यालय प्रसिद्धी	प्रा. महादेव रोकडे, श्री. आनंद नाईक
३६)	E-Learning Resources	प्रा. अर्चना करंजे, प्रा. चित्रा मंडलीक, प्रा. अरुण चव्हाण, प्रा. नमिता कुलकर्णी, डॉ. अलका झिमरे
३७)	Indutrial Visit And Industrial Interaction & M.O.U.'	प्रा. बी. पी. पुराणिक, प्रा. सीमा देशपांडे, प्रा. राजेंद्र लेले, प्रा. एस. टी. केंदळे
३८)	गरीब विद्यार्थी सहाय्यक समिती	मा. प्राचार्य, उपप्राचार्य व कार्यालय अधिक्षक
३९)	मागासवर्गीय विद्यार्थी सहाय्यक समिती	मा. प्राचार्य, उपप्राचार्य व कार्यालय अधिक्षक
४०)	एम.कॉम. (कोऑर्डिनेशन)	प्रा.प्रकाश गोरे
४१)	बी. बी. ए.,बी.सी. ए. बी. सी. एस. समन्वयक	प्रा. बी. पी. पुराणिक
४२)	सांख्यिकी विभाग व Office Automation	प्रा. प्रिया शिर्के, श्री. प्रदिप सोनार, श्री.आनंद नाईक
४३)	पर्यावरणशास्त्र विभाग	प्रा. शुभांगी पाटील, प्रा. सारिका देशपांडे प्रा.रूपाली पाटील, प्रा.डॉ.अलका झिमरे, प्रा. अश्विनी कदम
४४)	जागर जाणिवांचा	प्रा. शुभांगी पाटील, प्रा. अनंद देशमुख, प्रा. अर्चना तारु,प्रा.योगिता झोपे, प्रा. मेहनाज कौशर, प्रा. सारिका देशपांडे, प्रा. अश्विनी कदम
४५)	Autonomous Courses	प्रा. शुभांगी पाटील, प्रा. अभिषेक पाटील, प्रा. योगिता झोपे, प्रा. मेहनाज कौशर, प्रा. पटवा, प्रा.प्रकाश गोरे
४६)	विद्यार्थी शिष्यवृत्ती	प्रा. सुजाता फडतरे, प्रा. अर्चना तारु, प्रा. पियु निरभवणे
४७)	महाविद्यालय आयकर पूर्तता	प्रा. श्रीनिवास केंदळे, श्री. व्ही. डी. कांबळे

- प्रा. अरुण मोकाशी
(प्राचार्य)

विद्यार्थी संसद २०१५-१६

मयुरी वरे	एफ. वाय. बी. कॉम.	विद्यापीठ प्रतिनिधि
पुजा जंगम	एस.वाय बी.कॉम.	वर्ग प्रतिनिधि
प्रिती मिरपगार	टी. वाय. बी. कॉम.	वर्ग प्रतिनिधि
योगेश कोकणे	एफ. वाय. बी. ए.	वर्ग प्रतिनिधि
कांचन मुंडे	एस.वाय. बी.ए.	वर्ग प्रतिनिधि
माधवी वाघमारे	टी. वाय. बी.ए.	वर्ग प्रतिनिधि
दिव्या पिले	एफ. वाय. बी. एस्सी.	वर्ग प्रतिनिधि
स्नेहा नरुटे	एस. वाय. बी. एस्सी.	वर्ग प्रतिनिधि
रविराज संकपाळ	एफ. वाय. बी. सी. ए.	वर्ग प्रतिनिधि
संगिता जवळीकर	एस. वाय. बी. सी. ए.	वर्ग प्रतिनिधि
मेधा यादव	टी.वाय. बी.सी. ए.	वर्ग प्रतिनिधि
कुशीनाथ जगधाने	एफ . वाय. बी. बी. ए.	वर्ग प्रतिनिधि
मंगल राठोड	एस.वाय. बी. बी. ए.	वर्ग प्रतिनिधि
प्रणाली बेलिदकर	टी.वाय.बी. बी. ए.	वर्ग प्रतिनिधि
ओंकार भांगले	एम. एस्सी. (I)	वर्ग प्रतिनिधि
चित्रा वाहंगावकर	एम. एस्सी. (II)	वर्ग प्रतिनिधि
ऐश्वर्या टी.	एम. कॉम. (I)	वर्ग प्रतिनिधि
तेजल शहा	एम. कॉम. (II)	वर्ग प्रतिनिधि
सतीश गुत्तेदार		एन. एस. एस. प्रतिनिधि
लळू चव्हाण		एन. सी. सी. प्रतिनिधि
पराग श्रीवास		क्रीडा प्रतिनिधि
कुंती नाडेकर		सांस्कृतिक प्रतिनिधि
तृसी वाघमारे		विद्यार्थिनी प्रतिनिधि १
नम्रता सुरते		विद्यार्थिनी प्रतिनिधि २

विशेष उल्लेखनीय (कामगिरी)

व्यवस्थापक मंडळ

१) मा. अॅड. एम. के. जैन : अध्यक्ष, ख. शि. संस्था यांना जनआदातत या संस्थेमार्फत 'वकील गौरव पुरस्कार' (राज्यस्तरीय) प्राप्त झाला (हस्ते - निवृत्त न्यायमूर्ती सुधाक गंडेवार) हा पुरस्कार त्यांच्या सामाजिक बांधिलकीतून करण्यात येणाऱ्या वकिलीच्या कार्याबाबत प्रदान करण्यात आला.
मा.अॅड.एस. के. जैन अध्यक्ष, ख. शि. संस्था यांची 'शिक्षण प्रसारक मंडळाच्या' अध्यक्षपदावर निवड.

२) मा. श्री कृष्णकुमार गोयल : उपाध्यक्ष, ख. शि. संस्था यांना पिंपरी चिंचवड सार्वजनिक विश्वस्त प्रतिष्ठान तर्फे 'पुणे जिल्हा सहकार भूषण' हा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला. हस्ते - मा. अजितदादा पवार.

३) मा. चंद्रकांतजी छाजेडे चिटणीस, ख. शि. संस्था. यांची महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेसच्या सहचिटणीस पदावर नेमणूक.

प्राध्यापक

४) प्रा.रमेश केशवराव वानखडे : पीएच. डी. पदवी जाहीर (टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ : विषय : 'पुणे शहराच्या औद्योगिकीकरणात माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्राची वाढ व प्रक्रिया : पुणे शहराचा औद्योगिक भूगोलाच्या दृष्टिकोनातून अभ्यास')

५) प्रा. श्रीपाद मथुराकांत ढेकणे : पीएच. डी. पदवी जाहीर (सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ : विषय : An Analytical study of Budgetary Provision of Pune Municipal Corporation (PMC) on various projects)

६) Prof. B.P. Puranik : Elected as a 'member of Academic Council and elected as a 'member of Board of Studies by Dept. of commerce, symbiosis College of Arts and Commerce, Pune on 29th Feb. 2016

७) प्रा. डॉ. वीणा मनचंदा : अखिल भारतीय हिंदी संस्था संघाच्या नियामक मंडळावर नेमणूक, त्यात भारातातील २३ हिंदी संस्थांना समावेश

८) प्रा. डॉ. अर्जुन मुसमाडे : भारताचा भूगोल आणि लोकसंख्या व वस्ती भूगोल या डायमंड प्रकाशनाने प्रकाशित केलेल्या दोन पुस्तकांचे लेखन.

महाराष्ट्र भूगोल शास्त्र परिषद, पुणे या संस्थेच्या उपकार्याध्यक्ष पदावर निवड.

९) प्रा. स्वाती राजन : 'साने गुरुजी समाजशिक्षक राज्यस्तरीय पुरस्कार २०१५' (राष्ट्र सेवा दल मार्फत सामाजिक बांधिलकीच्या भावनेतून शिक्षण क्षेत्रात करत असलेल्या योगदानाबाबत)

१०) Shubhangi Patil, Prof. Archana Taru and Proft. Chitra Mandlik :

Written a Book - 'Artificial Intelligence' for M. Sc. Computer Science, Published by Vision Publication.

विद्यार्थी

११) कु. श्रुती अगरवाल : (T. Y. B. Com) C.A. Final उत्तीर्ण

१२) कु. मयुरी वरे : (F.Y.B.Com) १२ वी परीक्षेत 'सहकार' विषयात बोर्डांत प्रथम

१३) Angali Sundaram T. Y. B. B.A. & Lallu Chavhan S. Y. B. B. A. won prize at state level hockey game and selected for national level hockey game.

1) Following players represented All India Inter University Hockey tournaments during 2015-16 at New Delhi.

They secured third place at A.I.I.U. tournament.

- 1) Kasture Santosh Vitthal (T.Y. B.A.)
- 2) Pawar Gaurav Sushil (F. Y. B.Com.)
- 3) Thakur Subham Gyansing (F Y. B. A.)
- 4) Baramkar Uday Sudam (S. Y. B.A.)
- 5) Shaikh Zishan Jalil (T. Y. B. Com.)
- 6) D'souza Govin Deward (F. Y. B.Com.)

2) All India Inter University West Zone, 2015-16 at state - Madhya Pradesh- Jabalpur- Hockey Girls.

- 1) Shaikh Nikhat Jamaluddin (T.Y. B. Com.)
- 2) Shaikh Rukhsar Hamid (F.Y. B.Com.)
- 3) Khan Aliya Shakil (F. Y. B. Com.)

3) All India Inter University Cycling Track

- 1) Tingare Sangram Anil (S. Y. B. Com.)

4) All India Inter University - West Zone Football

- 1) Srivas Parag Satish (F. Y. B.Com.)

विशेष उल्लेखनीय भेट

खडकी शिक्षण संस्थेच्या श्रीमती गुलबाई इराणी कन्याशाळेच्या
सुवर्ण महोत्सवी वर्षाच्या शुभारंभाच्या निमित्ताने संस्थेस झालेल्या
मान्यवरांच्या भेटी - १८-१-२०१६

१. मा. ना. श्री. विनोदजी तावडे

शालेय शिक्षण, क्रीडा आणि युवक कल्याण, उच्च तंत्र शिक्षण,
वैद्यकीय शिक्षण, मराठी भाषा सांस्कृतिक कार्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य

२. मा. आमदार श्री. शरद रणपिसे

गटनेते, वि.प. विधीमंडळ, काँग्रेस

३. मा. आमदार श्री. विजय काळे

शिवाजीनगर मतदार संघ, पुणे

४. मा. श्री. सुरेश कांबळे

उपाध्यक्ष, खडकी कॅन्टोमेंट बोर्ड

सदर कार्यक्रमाच्या आयोजन व नियोजनात

महाविद्यालयाचा सक्रीय सहभाग होता.

टिज्य

टिजम

विद्यार्थी संसद

मयुरी वरे (F.Y.B.Com)
विद्यार्थी प्रतिनिधि

पुजा जंगम
(S.Y.B.Com)

प्रिती मिरपगार
(T.Y.B.Com)

योगेश कोकणे
(F.Y.B.A)

कांचन मुंडे
(S.Y.B.A)

माधवी वाघमारे
(T.Y.B.A)

दिव्या पिठ्ले
(F.Y.B.Sc)

स्नेहा नरुटे
(S.Y.B.Sc)

रविराज संकपाळ
(F.Y.B.C.A)

संगिता जवळीकर
(S.Y.B.C.A)

मेता यादव
(T.Y.B.C.A)

कृशीनाथ जगधाने
(F.Y.B.B.A)

मंगल राठोड
(S.Y.B.B.A)

प्रणाली बेलिदकर
(T.Y.B.B.A)

चित्रा वाहेगावकर
(M.Sc. II)

ओंकार भांगले
(M.Sc. I)

ऐश्वर्या टी.
(M.Com I)

तेजल शहा
(M.Com II)

सतीश गुतेदार
(N.S.S. प्रतिनिधि)

लल्लू चव्हाण
(N.C.C. प्रतिनिधि)

पराग श्रीवास्तव
(क्रीडा प्रतिनिधि)

कुंती नाडेकर
(सांस्कृतिक प्रतिनिधि)

तुष्मी वाघमारे
(विद्यार्थिनी प्रतिनिधि)

नम्रता सुरते
(विद्यार्थिनी प्रतिनिधि)

विद्यार्थ्यसमवेत विद्यार्थी संसद समन्वयक
प्रा.मंडलिक, डॉ.आठवले, प्रा.रोकडे, प्रा.पुराणिक, प्रा.देशपांडे

विद्यार्थी प्रतिनिधि कृ.मयुरी वरे हिचा
सत्कार करताना प्रा.डॉ.अरुण मोकाशी

प्रौढ शिक्षण

व

ज्ञान विज्ञान

मा.सचिन नाईक जोषांकडून प्रात्यक्षिके करुन घेताना

एकदिवसीय जोष नागरिक शिवीर उद्घाटन करताना
संख्येचे पदाधिकारी व इतर मान्यवर

पर्यावरण जागृती विषयाच्या विद्यार्थ्यांची जलशुद्धीकरण
प्रकल्प (महारो ब्रीज) घेणे मैट

किलोस्कर वसुंधरा इंटरनॅशनल
फेस्टीवलच्या विविध
कार्यक्रमांमधील सहभागी इकोरेंजर

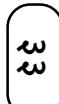
शैक्षणिक वर्ष २०१४-१५ मध्ये झालेल्या पुणे विद्यापीठाच्या परीक्षांमध्ये खालील विद्यार्थ्यांनी उज्ज्वल यश संपादन केले. मान्यवरांकडून घोषित करण्यात आलेली 'विशेष पारितोषिक' देऊन त्यांचा गौरव करण्यात आला.

नाव	मिळालेले यश	विशेष पारितोषिक
संतोष अशोक तादलपुरे	तृतीय वर्ष वाणिज्य शाखेत 'प्रथम'	<ul style="list-style-type: none"> * कै. प्रभाकर मानकर यांचे स्मरणार्थ सिंधुताई मानकर यांच्या वतीने * श्री. बाळकृष्ण दशरथ हुले यांचे नावे श्री. चंद्रकांत तुळशीराम हुले यांच्या वतीने
प्रियांका प्रदीपकुमार गुप्ता	द्वितीय वर्ष वाणिज्य 'अर्थशास्त्र' विषयात सर्वाधिक गुण	प्रा. आनंद लेले यांच्या वतीने
ममता पांडुरंग सुरते	द्वितीय वर्ष कला 'मराठी' विषयात सर्वाधिक गुण	कै. जानकी अनंत भागवत यांचे स्मरणार्थ मेघना मुकुंदर भागवत यांच्या वतीने
ओंकार शेखर भांगले	तृतीय वर्ष संगणक शास्त्र शाखेत प्रथम	श्रीमती पुष्पलता चोपडे यांच्या नावे प्रा. पूजा परतणे यांच्या वतीने.
कांचन दिगंगर मुंढे	प्रथम वर्ष कला 'प्रथम'	कै. सर्जेराव रामचंद्र मोकाशी यांचे स्मरणार्थ प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी यांच्या वतीने.
माधवी संजय वाघमारे	द्वितीय वर्ष कला 'प्रथम'	"
सुरेखा निवृत्ती कोळेकर	तृतीय वर्ष कला 'प्रथम'	"

३

नाव	मिळालेले यश	विशेष पारितोषिक
सागर रामविलास पराशर	प्रथम वर्ष वाणिज्य 'प्रथम'	प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी यांच्या वतीने
ज्योती अशोक कदम	द्वितीय वर्ष वाणिज्य 'प्रथम'	"
संतोष अशोक तादलपुरे	तृतीय वर्ष वाणिज्य 'प्रथम'	"
मनोज कुमार	एफ.वाय. बी.सी.ए. 'प्रथम'	"
मेघा बाळू यादव	एस.वाय. बी.सी.ए. 'प्रथम'	"
विराज वसंत देवकर	टी.वाय. बी.सी.एस 'प्रथम'	"
स्नेहा लक्ष्मण नरुटे	एफ.वाय. बी.एस्सी. सीएस 'प्रथम'	"
ओंकार शेख भांगले	टी.वाय. बी.एस्सी. सीएस 'प्रथम'	"
मंगल आर. राठोड	एफ.वाय.बी.बी.ए. प्रथम	"
प्रणाली ईश्वर बेलिंदकर	एस.वाय. बी.बी.ए. 'प्रथम'	"
नम्रता ईश्वर जाजोट	टी.वाय. बी.बी.ए. 'प्रथम'	"
चित्रा शामराव वाहेगावकर	एम.एस्सी.(१) सीएस 'प्रथम'	"
विपुल नारायण नाईक	एम.एस्सी. (२) सी.एस. 'प्रथम'	"
तेजल सुरेश शाह	एम.कॉम्. (१) 'प्रथम'	"
तृष्णी भगवान गावडे	एम.कॉम्. (२) 'प्रथम'	"
अन्य पारितोषिकाच्या वतीने मेडल/प्रशस्तीपत्रक स्वरूपात (शैक्षणिक कार्याबद्दल)		
धीरज भवर पाल	M.Sc. C.S. - Participated in 'Avishkar 2015 : A zonal level Research project competition.	मेडल, प्रशस्तीपत्रक
श्रद्धा अनिल चव्हाण		

नाव	मिळालेले यश	विशेष पारितोषिक
दिव्या पिल्ले	F.Y. B.Sc. Tech-Fest 2015 ‘C’ Programming - First	मेडल
अरबिना शेख	S. Y. B.Sc. B.Sc. (CS) ‘C’ programming First	मेडल
ओंकार रोकडे	S. Y. B.Sc. B.Sc. (CS) ‘C’ programming First	मेडल
विल्सन माळी	F.Y. B.Sc. Tech-Fest 2015 Poster Competition - First-	मेडल
धनश्री देशपांडे	T.Y. B.Sc. (C.S.) Fest 2015 Quize competition - First-	मेडल

विद्यार्थी साहित्य

* विद्यार्थी साहित्य लेखन

१) आनंदयात्री पाडगावकर	२९
२) श्रावणसरी	३०
३) तरीही आशा ठेवावी	३१

जागर जाणीवांचा विद्यार्थ्याचा शब्दांत

४) स्त्री पुरुष समानता आणि समाज	३२
५) अनोख्या क्षेत्रातील स्त्रीयांची धावपळ	३३
६) बटी बचाओ ! बेटी जगाओ !	३४
७) समाजाने स्त्री-पुरुष समानता स्विकारली आहे का ?	३५
८) मुलगा मुलगी एक समान	३५
९) Equal Opportunity to Men and Women	३६
१०) क्या समाजने स्त्री-पुरुष समानता को स्वीकार किया ?	३७

राष्ट्रीय सेवा योजना : विद्यार्थ्याच्या अनुभवातून

११) भात लावणीचा अनुभव	३८
१२) राष्ट्रीय सेवा योजनेने मला काय दिले	३९
१३) अविस्मरणीय श्रमसंस्कार शिबीर	३९
१४) श्रमसंस्कार शिबीरातील सर्वेक्षणाचा अनुभव	४०
१५) माझा किचन डे	४१
१६) Nutrition and Health	४२
१७) Be Physically Active to maintain desirable body weight	४५
१८) Over Weight and obesity	४६
१९) Water and other Beverages	४७
२०) Pune Water Supply (Crisis) Past, Present and Future	५१
२१) Modern Indian Women	५४

आनंदयात्री पाडगावकर

कु. ममता पांडुरंग सुरे
टी.वाय. बी.ए.

‘सांगा कसं जगायचं’? असा सवाल करून जगण्याचे तत्त्वज्ञान सांगणाऱ्या कविर्वर्य मंगेश पाडगावकर यांचा प्रवास कोकण ते मुंबई असा आहे. त्यांचा जन्म १० मार्च १९२९ चा वेंगुल्याचा. त्यांचे प्राथमिक शिक्षणही तेथेच झाले. त्यांची शैक्षणिक कारकिर्दही मोठी उज्ज्वल. बी.ए. आणि एम.ए.ड. या दोन्ही परीक्षांमध्ये ते प्रथम श्रेणीत आणि प्रथम क्रमांकाने उत्तीर्ण झाले. त्या वेळी त्यांना ‘तर्खडकर सुवर्णपदक’ मिळाले होते. मराठी आणि संस्कृत हे त्यांचे विषय. इंग्रजीवरही त्यांचे प्रभुत्व होते. शेक्सपिअरच्या नाटकांचे त्यांनी केलेले रसाळ अनुवाद मराठी अनुवादकांसाठी आदर्श ठरले आहेत. कवी बा.भ. बोरकर यांच्या काव्याचा प्रभाव त्यांच्यावर होता. १९५०मध्ये त्यांचा धारानृत्य हा पहिला काव्यसंग्रह प्रसिद्ध झाला होता. पहिल्याच संग्रहाने त्यांना कर्वीच्या पहिल्या रांगेत नेऊन बसविले.

उच्च शिक्षण चालू असतानाच पाडगावकरांनी मुंबईच्या विल्सन हायस्कूलमध्ये अध्यापन केले आणि साधना साप्ताहिकात सहसंपादक म्हणून काम केले. एम.ए. होण्यापूर्वी त्यांनी आकाशवाणीच्या मुंबई केंद्रावर ‘असिस्टंट प्रोड्युसर’ म्हणून काम पाहिले. पुढे त्यांनी प्रोड्युसर या पदावरही काम केले. त्यांनी मुंबईच्याच सोमव्या कॉलेजमध्ये आणि मिठीबाई कॉलेजमध्ये प्रमुख प्राध्यापक म्हणून अध्यापन केले. मुंबईतील ‘युनायटेड स्टेट्स इन्फर्मेशन सर्विस’ या केंद्रात त्यांनी प्रमुख संपादक म्हणून काम केले. मुंबई विद्यापीठातही त्यांनी अध्यापन केले. ‘धारानृत्य’ नंतर आलेला त्यांचा दुसरा कवितासंग्रह म्हणजे ‘जिप्सी’ (१९५२). प्रत्येकाच्या मनात एक जिप्सी लपून बसलेला असतो, ही स्वच्छंद अनुभूती देणाऱ्या या काव्यसंग्रहानंतरही त्यांची घोडदौड सुरुच राहिली. छोरी (१९५४), ‘उत्सव’ (१९६२), विदूषक (१९६६) आणि सलाम (१९७८) या सान्याच संग्रहांमध्ये त्यांच्या काव्य रत्नांच्या विविध पैलूंची आभा पसरली होती. ‘भोलानाथ’ (१९६३) आणि ‘बबल्गम’ (१९६७) हे त्यांचे धमाल बालगीत संग्रह. त्यांचे वात्रटिका (१९६४) हे इंग्रजीतील लिमरिकच्या धर्तीवर लिहिले आहे.

पद्याप्रमाणेच काव्यात्म गद्यलेखन ही त्यांची

खासीयत. ‘निंबोणीच्या झाडामागे’ हा १९५३ मध्ये प्रसिद्ध झालेला ललित लेखसंग्रह त्याची साक्ष पटवितो. अनुवाद प्रांतातही त्यांनी स्वच्छंद मुशाफिरी केली. मीराबाईच्या हिंदी गीतांचा ‘मीरा’ हा अनुवाद त्यांनी केला होता. जे. कृष्णमूर्तीच्या काही भाषणांचा अनुवाद त्यांनी केला होता. गोष्टीरूप महाभारत हा अलीकडे च प्रसिद्ध झालेल्या अनुवादाने त्यांच्या कार्यमनतेला, उत्साहाला दाद मिळाली होती. कवितेमध्येही एका साच्यात न अडकून राहता सतत प्रयोगशीलता आणि नित्यनूतन राहण्याचा प्रयत्न त्यांनी केला होता. पाडगावकरांच्या कवितेने काय केले, तर जगण्यावर प्रेम करायला शिकवले. प्रेमातला चातुर्वर्ण मोळून काढताना ‘प्रेम म्हणजे प्रेम म्हणजे प्रेम असत’ असे प्रेमाचे नवे बोलगाणे देऊन प्रेमाच्या गाण्याला सहज-सोपी चाल लावून दिली. धारानृत्य, जिप्सीपासूनचा त्यांच्या कवितेचा प्रवास पाहिला तर प्रामुख्याने भावकवी हीच पाडगावकरांची ठळक ओळख आहे.

मराठी वाचकांचा पाडगावकर यांच्यावर विश्वास होता. त्या विश्वासाच्या आधारे पाडगावकरांनी उदंड प्रयोग केले. अगदी लिज्जत पापडाच्या जाहिरातीसाठी देखील पावसाळी कविता लिहिली. परंतु वाचकांना ती देखील आवडली. याचे कारण वर उल्लेखलेली पाडगावकरांची तंत्रावरची हुक्मत. कवितेचे हे तंत्र पाडगावकरांनी पूर्णपणे आत्मसात केले होते. कसे सांगावयाचे ते ठाऊक आहे आणि काय सांगावयाचे त्याचा सातत्याने शोध सुरु आहे, अशी अवस्था आली की लेखन प्रक्रिया सुलभ होते. पाडगावकरांसाठी ती तशी होती. त्यामुळेच बालगीतांपासून ते कबीर, मीरेच्या काव्यानुवादापर्यंत पाडगावकर मुक्त संचार करू शकले.

‘जीवन सुंदर आहे आणि ते जगले पाहिजे हे ते आवर्जून सांगत राहिले. ती एका अथवी त्यांच्या कवितेची मर्यादा आहे. ती होती कारण ती पाडगावकरांच्या व्यक्तिमत्त्वाची मर्यादा होती. म्हणून बोरकरांनी म्हणून ठेवल्याप्रमाणे ते ‘आनंद यात्री’ होते. दोस्तांना जमवावे, हास्यविनोद आणि काव्यानंदात दोन घटका मजेत घालवावेत असा त्यांचा स्वभाव. त्यांचे मोठेपण हे की ते तसेच जगले. कोणताही आव आणला नाही. आपण जसे आणि जितके

आहोत तसेच आणि तितकेच ते समोर येत राहिले. या येथील जगण्यावर त्यांचे अमाप प्रेम होते. त्यामुळे 'इथल्या पिंपळपानावरती अवघे विश्व तरावे' अशी त्यांची इच्छा होती. 'लाख चुका असतील केल्या, केली पण प्रीती' ही

त्यांचीच कबूली. छंदबद्ध, मुक्तछंदीय कविता आणि शब्दावर्तनी बोलगाणी, बालगीते, भावगीते, अनुवाद, महाभारत, शेक्सपियर विषयक लेखन अशी काव्याच्या विविध क्षेत्रांत पाडगावकरांनी यथेच्छ मुशाफिरी केली.

***

२. श्रावणसरी

**श्रावणात घन निळा बरसला ।
रिमझिम रेशीम धारा ॥**

श्रावण महिना म्हणजे पावसाचा मध्यबिंदू. या मोसमात डोंगरांगा रिमझिम पावसामुळे नव्या हिरवाईने नटतात. आटलेले ओहोळ पुन्हा झुळूझुळू वाहू लागलेले असतात. पावसाळी सहलीसाठी निसर्गप्रेमी मंडळी नवनवीन परिसर शोधून सुट्टीचा आनंद लुटतात. समृद्ध वनराई व निसर्ग सौंदर्यने ओतप्रोत परिसर मनाला भुरळ घातल्याशिवाय राहत नाही. आषाढ आणि पाठोपाठ येणारा श्रावण निसर्गप्रेमीसाठी पर्वणीच असते.

सतत पडणाऱ्या पावसाने परिसरातील नदी, नाले, तलाव भरले जातात. सर्वत्र हिरवेगालिचे अंथरल्यासारखं दृश्य दिसत आहे. निसर्गाचा हा ठेवा पाहताना मृदू मुलायम आणि रंगीबेरंगी पंख असलेली फुलंपाखरे नजरेला पडतात. ही फुलपाखरे सर्वानाच आवडत असतात. आल्हादादायक वातावरण असलेला शारद ऋतू हा फुलपाखरांच्या विशेष आवडीचा. पाऊस खरंतर चराचराला सृजनाची साद घालतो. परंतु पक्षी, फुलपाखरे यांना मात्र वारेमाप भिजवतो. असं असलं तरी पाऊस पडून गेल्यावर धुक्याचा पडदा बाजूला सारून जेव्हा सूर्याचा प्रकाश हिरव्या पानांवर, गवताच्या पात्यांवर खेळू लागतो तेव्हा गोजरी अन् पिवळ्या गर्दं पंखांची पाकोळी वनस्पतीभावेती स्वच्छंदपणे बागडू लागते.

पावसाळ्यात दिसणारे इंद्रधनुष्य म्हणजे तर कमालच आहे. यातील सातही रंग निळ्या आभाळावर उठून दिसतात. श्रावणात दिसणारी मनोहर दृश्ये म्हणजे तर निसर्गाच्या असामान्य कलेचा नमुना आहे. आकाशात काळे ढग पाहताच पिसारा फुलवून थुई थुई नाचणारा मोर आनंदाचे प्रतीक आहे.

आषाढ संपल्यानंतर येणारा हा श्रावण आपणास सुंदर आणि मनमोहक निसर्ग प्रदान करतोच शिवाय या श्रावणात सणांचा भडिमारच सुरु होतो. एकापाठोपाठ एक असे कितीतरी

अंजली बजंग अवचारे

एफ.वाय.बी.ए.

मराठी संस्कृती जपणारे सण आपण श्रावणात साजरे करतो. सर्वात प्रथम येतो तो म्हणजे नागपंचमी. शेतकन्यांचा मित्र असलेल्या नागाची या दिवशी पूजा केली जाते. कोळी बांधवांच्या आनंदाला पारावार न उरणारा सण म्हणजे नारळी पौर्णिमा. खबळलेल्या समुद्राला शांत करण्याची विनवणी कोळी बांधव त्याला नारळ अर्पण करून करतात. याच दिवशी सगळ्या बहिण भावांच्या पवित्र नात्याला उजाळा देणारी राखीपौर्णिमा साजरी करतात.

यानंतर क्रूर कंस राक्षसाच्या तावडीतून सुटका करून देणाऱ्या भगवान श्रीकृष्णाचा जन्मदेखील श्रावणातच होतो. अष्टमीच्या दिवशी रात्री १२.०० वाजता श्रीकृष्णाचा जन्म झाला. त्याच्याच दुसऱ्या दिवशी लहान मुले आणि तरुण वर्ग मोठ्या उत्साहाने दहीहंडी साजरी करतात. 'गोविंदा आला रे आला' अशा मोठ्या जयघोषाने दहीहंडी साजरा होते. आपल्या स्वतंत्र राष्ट्राचा मान राखणारा राष्ट्रीय सण म्हणजे १५ ऑगस्ट. हा स्वातंत्र्यदिन देखील मोठ्या अभिमानाने आपण साजरा करतो.

असा हा सर्व सृष्टीला सजवणारा आणि दृष्टीला आनंद देणारा श्रावण कितीतरी उत्सवांनी नटलेला आहे. श्रावणातील संपूर्ण विश्वजनाचे हे मनमोहक रूप पाहून खरेच मनाला खूप दिलासा वाटतो. हीच ईश्वरचरणी प्रार्थना की, श्रावणातील या श्रावणसरी अशाच कोसळू दे, आणि पुन्हा पुन्हा या सर्वतोपरी नटलेल्या श्रावणाची आम्हाला भेट मिळू दे.

श्रावणमासी हर्ष मानसी हिरवळ दाटे चोहीकडे क्षणांत येते सरसर शिरवे क्षणात फिरुनी ऊन पडे॥

बालकवांच्या या ओळीतून संपूर्ण श्रावणाचे हे वैशिष्ट्यपूर्ण चित्रण डोळ्यासमोर तरळतराहते. निसर्गाबाबतची आपल्या मनातील एक अनामिक ओढ निर्माण करत राहते.

३. तरीही आशा ठेवावी..

नितीन रविकुमार गुल्तेदार
एफ.वाय. बी.ए.

“ कौन कहता है की हातों की लकड़ी तकदीर बनाती है, -

जिनके हात नहीं होते वो खूद अपनी तकदीर बनाते हैं। ”

वरच्या ओळीत आपल्याला हा संदेश मिळतो की आयुष्यात आपण यशस्वी नाही झालो तर, उदास, नाराज होण्याचं कारण नाही, खरी आयुष्याची वाट आपल्याला त्याच वेळी शोधायची असते. जगण म्हणजे काय आणि जगवण म्हणजे काय यात फार मोठा फरक आहे. स्वतः जगतो त्यावेळी आपण स्वतःचा विचार करतो परंतु एखाद्याला जगवताना आपण इतरांचा विचार करत असतो. त्यासाठी कष्ट उपसावे लागतात. पण खरा आनंद त्यातच दडलेला असतो. मला मुऱ्यांचे उदाहरण द्यावेसे वाटते. मुऱ्या ह्या सतत काम करतात, त्यांना मी कधी झोपलेले पाहिलेले नाही. त्या सतत काम करत असतात, यश अपयश सहन करत असतात.

तरीही आशा ठेवावी यात खूप काही दडलेले आहे. व्यक्तीत आत्मविश्वास, ध्येय सहन करायची क्षमता, मुत्सदूरीपणा ह्या गोष्टी असायला हव्या. ‘आयुष्य जगणे म्हणजेच संघर्ष’, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांना गरीब परिस्थितीमुळे शिकणे कठीण होते. परंतु हार न मानता ते इतके शिकले की, आजही भारत देश त्यांच्या विचारांवर चालतो. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्हणतात, “मी गरीब जन्माला आलो. पण गरीब म्हणून मरणार नाही”

महात्मा फुले आणि सावित्रीबाई फुले या दोघांचा संसार ! याचेही उदाहरणे घेता येर्इल. त्यांनी केवळ त्यांच्याच संसाराचा विचार न करता समाजात शिक्षणाचे महत्व पटवून देवून त्यांचा प्रसार केला. शिव्या शाप दिल्या, अंगावर शेण टाकले तरीही न डगमगता ते आपल्या मार्गावरून चालले म्हणून ते ‘महात्मा’ झाले.

मित्रांनो, मला आणखी एक उदाहरण सांगावसं

वाटतं ते म्हणजे ‘डॉ. प्रकाश बाबा आमटे’ यांचं लोक जन्माला येतात पण माणूस म्हणून जगणे हे खूप कमी आढळतं. जन्माला तर कीडे, मुऱ्या, जनावरेही येतात. आपण माणूस म्हणून जन्माला आलो आहे हे विसरून जातो. बाबा आमटे हे श्रीमंत घराण्यातले होते. परंतु ते सोङ्गन त्यांनी कुष्ठरोग्याची सेवा केली, लोकांनी त्यांना वाळीत टाकले. ते हार मानून बसले असते तर आपल्या समोर बाबा आमटे नावाचे आदर्श व्यक्तिमत्त्व आले नसते ! ते जगले, त्यांनी जगवलं, नंतर स्वतःच्या मुलावर प्रकाश आमटेवर ह्या कार्याचा वारसा सोपविला. ही समाज कार्याची मशाल सतत जळत ठेवली. स्वतः आयुष्यभर होरपळून निघाले. पण इतरांना सतत प्रकाश देत राहिले. धन्य त्या व्यक्तीला ! त्यांना कोटी कोटी प्रणाम !

***

**A goal is not always meant
to be reached,
it often serves simply as something
to aim at.”**

– Bruce Lee

“Live as if you were to die tomorrow.

Learn as if you were to live forever.” ?

-Mahatma Gandhi

‘जागर जाणीवांचा’ : विद्यार्थ्यांचा शब्दांत...

४. स्त्री पुरुष समानता आणि समाज

अपर्णा ज्ञानदेव मुळे
एस.वाय. बी.ए.

‘स्त्री आणि पुरुष ही संसार-रथाची दोन चाके आहेत’ असे मोठ्या कौतुकाने म्हटले जाते पण रथ नीट चालायला हवा तर ही चाके सारखी हवीत, त्यात कोणताही लहानमोठेपणा असता कामा नये. संसारात स्त्री व पुरुष यांना समान हक्क, समान मान असतो का? फार पूर्वीपासून आपल्याकडे स्त्री घर सांभाळत असे आणि संपत्ती, बाहेरचे काम पुरुष करत असे. संसारगाडा चालवण्यासाठीच केलेली ही कामाची विभागणी होती. पण यातूनच नकळत काम करणारा पुरुष प्रधान आणि घरकाम करणारी स्त्री ही गौण मानली जाऊ लागली. ‘चूल-मूळ’ सांभाळणाऱ्या स्त्रीला काय अक्कल असते, तिला काय कळतंय हा विचारच मुळी स्त्रीला गुलाम बनवण्याच्या मनोभूमिकेतून पुढे आला. मग स्त्रीचे महत्त्व आपोआप कमी झाले.

अनेक सहस्र वर्षांपासून स्त्रीवर अनेक बंधने आली होती. ‘न स्त्री स्वातन्त्र्यं अर्हति ।’ ही मनु उक्ती स्त्रीच्या तोंडावर सतत फेकली जात असे. चूल आणि मूळ हे तिचे कार्यक्षेत्र ठरवून तिला चार भिंतीच्या आत अडकवले गेले होते. दुबळी म्हणून तिची हेटाळणी केली जात असे, तर काही ठिकाणी तिला स्वामिनी, माता म्हणून शब्दांच्या साह्याने तिला बंधनात गुंतवून तिला बंधित केले जाते. गेल्या शतकात अनेकांच्या प्रयत्नांतून स्त्री थोडी बंधनातून बाहेर पडत आहे. शिक्षणाची दारे खुली झाल्यावर तिने आपल्या प्रगतीचा वारु स्वैर सोडला आहे. आजची स्त्री ही आपली कार्यक्षमता सिद्ध करून दाखवत आहे. पुरुषांच्या बरोबरीने शेतात राबतात, कष्टाची कामे करतात, गुरे सांभाळतात, राजकारणात, समाज कार्यात सहभागी होऊन गावचे प्रश्न सोडवतात, ज्या समस्या उद्भवतात त्यांचे निवारण करतात, पुरुषांच्या बरोबरीने, खांद्याला खांदा लावून सर्व कामे करतात, मग आता स्त्री व पुरुष यात भेदभाव

करणे योग्य आहे का? प्रत्येक क्षेत्रात अगदी रणांगणावरही स्त्री आपली कर्तव्यारी गाजवत आहे. तरी आजची ही स्त्री मुक्त आहे, असे म्हणता येईल का?

ज्ञानार्जनामुळे स्त्री ही आता गुलाम राहिलेली नाही. अगदी बंगल्यातही व झोपडीतील स्त्रीही आपल्यावर होणारा अत्याचार मुकाट्याने सहन करत नाही. पण म्हणून तिच्यावर अन्याय दडपशाही होत नाही असे नाही. झोपडीत राहणाऱ्या गरीब स्त्रिया आज शहरांतून मोलमजुरीची कामे करून दोन-तीन हजार रुपये कमावतात. त्यावर त्या आपल्या मुलाबाळांची, कुटुंबाची गुजराण करतात. प्रसंगी पोटाला चिमटा घेऊन मुलांना चांगल्या शाळेत घालतात. त्यामागे त्या माऊलीचा हेतू एकच असतो की, त्या मुलांचे भवितव्य उज्ज्वल व्हावे. पण अशा या कष्टकरी महिलांचे दारुडे पती कामधंदा न करता या स्त्रियांना मारहाण करून दारुसाठी पैसे उकळतात. मग ही स्त्री मुक्त आहे का?

दुर्देवाची गोष्ट अशी की, अजूनही असा पक्षपात केला जातो. काही कामांच्या ठिकाणी पुरुषाची मजुरी स्त्रीच्या मजुरीपेक्षा नेहमी अधिक असते. असा फरक का? उलट स्त्रीपण तेवढेच कष्ट करते. मग तिच्या कष्टाचे मोल कमी का, आजची स्त्री घरातील पत्नी, माता व सून या भूमिकेतून गृहिणीची जबाबदारी पार पाढून शिवाय बाहेरची कामेही करते. मुलांचा अभ्यास, बँकेचे संबंधित व्यवहार, आजारपण या जबाबदाऱ्याही ती पार पाडते. तरीपण अनेक घरातून स्त्रियांच्या मताला किंमत दिली जात नाही.

याला कारण आजही आपला समाज स्त्रीकडे थोड्या अधिक साशंकवृत्तीने पाहतो. आजकाल समाजातील घटस्फोटांचे प्रमाण वाढले असले, तरी अजून समाज परिपक्व नाही. आजची सुशिक्षित स्त्री घरदार दोन्ही सांभाळत असते. समाजाची दृष्टी बदलायला हवी. ज्ञानसंपादनामुळे तिला स्वतःचे

क्षेत्र निर्माण झालेले असते. आज ती ते क्षेत्र गाजवत असते. सोबत आपले घरदार सांभाळत असते, मुलांच्या विकासासाठी धडपडत असते, परंतु ती मुक्त नसते. तिलाही आपले घर टिकवण्यासाठी अनेक तडजोडी कराव्या लागतात, क्वचित स्वतःच्या मतांना, इच्छांना मुरड घालावी लागते.

काही ठिकाणी स्त्री सरपंच किंवा इतर राजकारणाच्या ठिकाणी स्त्री जर अध्यक्ष पद भूषवत असेल तर काही मंडळी अजूनही तिला त्रास देतात. पण आजची सक्षम स्त्री ज्यांना पुरुन उरते आहे. आज ग्रामीण स्त्रिया आपले बचतगट स्थापन करून स्वावलंबी होत आहेत. तेव्हा आता स्त्रीला कमी लेखणे योग्य नाही. आईवडील हे दोघेही मुलांच्या दृष्टीने महत्त्वाचे आहेत, हे ओळखून आता विचारपूर्वक पावले टाकली जात आहेत. आता मुलाच्या सर्टिफिकेट्स, पदवी प्रमाणपत्रे यांत वडिलांच्या नावाबरोबर आईचेही नाव छापले जाते. अनेक ठिकाणी घर हे घरातील स्त्रीच्या नावावर केले जाते. काळाप्रमाणे बदलणे आवश्यक आहे, हे आता आपल्या समाजाने जाणले पाहिजे.

अशातूनही अनेकदा, हुंड्यासाठी स्त्रीला जाळण्यात येते, तिची हत्या केली जाते. क्वचित तिच्यावर बलात्कारही केला जातो. स्त्रीवर अन्याय करणाऱ्या एखाद दुसऱ्या व्यक्तीला शिक्षा करून स्त्रीवरील अन्याय संपणार नाहीत. पुरुष श्रेष्ठ व स्त्री कनिष्ठ हा मुळातील अन्यायकारक दृष्टिकोनच नाहीसा झाला पाहिजे. खरे तर, सर्व माणसे समान आहेत, या तत्त्वाला आपल्या जीवनात जेव्हा मानाचे स्थान मिळेल, तेव्हाच स्त्रीलासुदृढा समाजात मानाचे स्थान मिळेल, आत्मनिर्भर, मुक्तस्त्री निर्माण होईल व त्यातून निकोप आणि निर्भीड समाज निर्माण होईल.

जेव्हा असा समाज घडेल तेव्हाच स्त्री पुरुष समानता या समाजात निर्माण होईल. म्हणूनच तर स्त्री पुरुष समानता ही काळाची गरज आहे, आणि त्यातूनच स्त्री व पुरुष या दोघांना समान अधिकार, हक्क आणि योग्य वेतन मिळेल त्यावेळी आपला हा समाज स्त्री पुरुष समानता खन्या अर्थने स्वीकारेल, तेव्हाच असं म्हणता येईल की, आपल्या समाजाने स्त्री पुरुष समानता मान्य केली आहे !!!

***

५. अनोरुद्या क्षेत्रातील स्त्रीयांची धावपळ

दीपक सुनिल कांबळे,
एफ.वाय. बी.बी.ए.

“कधी तू माता, कधी तू पत्नी, कधी तू ममतेची मूर्ती तर कधी तू लखलखती दामिनी !” खरंच ‘स्त्री’ ची विविध रूपं आपल्याला पहायला मिळतात. भारतात नव्हे, तर जगात जे जे उत्कृष्ट आहे ते स्त्रीमुळेच आहे. महिला होत्या म्हणून भूतकाळाला अर्थ आहे व भविष्यकाळाला किंमत आहे. संसार रुपी रथ जर चालवायचा असेल तर स्त्री आणि पुरुष हे दोन्ही घटक महत्त्वाचे आहेत. भारत हा पुरुष प्रधान देश आहे. त्यामुळे स्त्रीला येथे दुय्यम स्थान दिले जाते. परंतु जर स्त्रियांना संधी मिळाली तर त्या स्वतःला सिद्ध करून दाखवू शकतात. इतिहास साक्षी आहे. झाशीची राणी लक्ष्मीबाई, अहिल्यादेवी होळकर, ताराबाई शिंदे यांनी पतीच्या निधनानंतर डगमगून न जाता समर्थपणे राज्यकारभार चालवला. झाशीची राणी उत्तुंग

शौर्याची निर्भय तेजाची, रूपगुण संपन्नतेची ती प्रतीक बनली आहे.

“शौर्य की सृष्टी है नारी, ओज की प्रतिमा स्वयं कौन कहता है की इसने बाहुओं में दम नहीं लेखनी से कर चुकी नवरसों की सर्जना युद्ध के प्रसंग मे भी, गुँजी है इसकी गर्जना ।”

महाराष्ट्राचे लाडके दैवत राजा शिवछपती यांच्या मनात राजमाता जिजाऊ यांनी स्वराज्यांची ठिणगी पेटविली. स्वराज्य स्थापनेचे बालकदू त्यांना पाजले म्हणूनच आपल्याला ‘जाणता राजा’ मिळाला. अन्यथा शिवरायांच्या मनात स्वराज्याची बिजे कशी रोवली गेली असती ?

खरंच ! काळाला पण वाटलं नसेल की केवढं झाळाळतं भाय आपण इतिहासाच्या पदगत घातलं सावित्रीबाई

फुले यांनी महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्या सहकार्यानी स्त्री शिक्षणाचा त्यांनी पाया रोवला, त्यांच्या कार्याचे वर्णन करावे तेवढे थोडेच आहे.

“दगडासारखं मन कर, थांबू नकोस पुढे चल प्रयत्नांच्या घोड्यावर विजयाचं खोगीर घाल चल उठ हो तैयार”

अशा प्रकारचा संदेश सावित्रीने तिच्या लेकिंना दिला. आधुनिक सावित्री सत्यवान पाठोपाठ त्यांच्याच पावलावर पाऊल टाकून घराबाहेर पडली आणि जवळ जवळ सर्वच क्षेत्रे तिने काबीज केली.

***

६. बेटी बचाओ ! बेटी जगाओ !

नेहा इब्राहीम आलुरे
एफ.वाय. बी.ए.

घरातील एक मुलगी शिक्षित झाली तर पूर्ण कुरुंब शिक्षित होते ! मुलगी ही दोन घरांचा दिवा असते. मुलीच्या काही अपेक्षा असतात. उदा. आपणही विज्ञान शाखेत शिक्षण घ्यावे. जास्त खर्च असतो म्हणून त्या शाखेत पालक मुलीला पाठवत नाहीत. हे किती बरोबर आहे ? पालक समजतात की तिचे लग्न झाल्यानंतर ती दुसऱ्या घरी जाणार. मग एवढा खर्च का करायचा ? तिच्या लग्नात आपल्याला खूप खर्च करायचा असतो !

मी पण एक तरुणी आहे. माझ्या मते मुलींनाही सगळे समान हक्क मिळायला पाहिजेत. मुलींनी स्वतःच्या पायावर उभे राहिले पाहिजे तरच हे जग आपल्याला समजू शकेल. माझ्या मनात कधी कधी विचार येतो की टेनिसपूट सानिया मिझां ती पण एक तरुणीच आहे. आज जगात तिचे नाव आहे. मला वाटते की आपल्याही अंगात कोणती तरी कला आहे. त्या कलेला बाहेर काढावे. न जाणो आपणही आपल्या देशासाठी सुवर्णपदक मिळवून देऊ शकतो!

तरुण तरुणींना समान हक्क मिळाला पाहिजे. स्त्रिया ही आजकालच्या जगात पुरुषांच्या खांद्याला खांदा लावून वाटचाल करु शकतात असे कुठलेच क्षेत्र नाही की ज्यामध्ये स्त्रिया पाठीमागे आहेत. उदा. डॉक्टर, पोलीस, इंजिनिअर,

भारताच्या पहिल्या पंतप्रधान श्रीमती इंदिरा गांधी , पहिल्या महिला शास्त्रज्ञ कमला सोहनी, अन्यायांविरुद्ध लढणाऱ्या मेधा पाटकर, कर्तव्यदक्ष आय.पी.एस. अधिकारी किरण बेदी, कल्पना चावला, लता मंगेशकर, ऐश्वर्या रॅय, पी.टी.उषा, प्रतिभाताई पाटील, अशा कितीतरी महिला आहेत, ज्यांनी आपले स्वतःचे स्थान स्वतःच्या कर्तृत्वावर मिळविले आहे. अशा कर्तृत्वावान महिलांसाठी मला म्हणावेसे वाटते.

“नाज है, तुम पर, तुम देश की शान हो सर झुकाकर नही, तुम सर उठाकर चलो ।”

सी.ए., वकील, शिक्षकाचे पद, अभिनेत्री अशा वेगवेगळ्या पदावर तरुणी कार्यरत आहेत. स्त्री बाहेर पडली की तिच्याकडे जगाचा-लोकांचा पाहण्याचा दृष्टीकोन वेगळा होतो आणि घरातले पण सांगतात की ८ वाजण्याच्या आधी घरात पाहिजे. जास्त रात्र बाहेर नको असे बंधन फक्त तरुणींवर का ? तरुणींवर पण हे बंधन लागू पाहिजे. मुलींनाही मुलांप्रमाणे महत्त्व दिले पाहिजे. मुलींच्या बाबतीत लहानपणापासूनच भेदभाव होतो. जन्मल्यापासूनच जसे मुलगी झाली तर जिलेबी व मुलगा झाला तर पेढा व मुलींना भांडे-कुंडी खेळायला व मुलांना बंदूक हा भेदभाव संपला पाहिजे. यासाठी सामाजिकीकरण बदलायला हवे.

मुलींच्या चारित्र्याला काचेच्या भांड्याची उपमा दिली जाते. काचेचे भांडे नाजूक असते त्याला एकदा तडा गेल्यावर ते जुळवणे कठीण ! तसेच मुलींच्या चारित्र्याचे. पूर्वापार चालत आलेली ही एक समजूत - परंतु तडा गेलेल्या काचेला सुद्धा धार असते. त्या तड्यानी आपले हातसुद्धा कापू शकतात याची आपल्याला जाणीव नाही. शेवटी एवढेच सांगावेसे वाटते की -

बेटी बचाओ

बेटी जगाओ

बेटी की बिना दुनिया अधुरी है ।

६. समाजाने स्त्री-पुरुष समानता स्विकारली आहे का?

अनिकेत रणपिसे
एफ.वाय.बी.ए.

भारत हा देश विविध संस्कृती, भाषा अशा अनेक क्षेत्रात प्रगतीशील देश आहे. स्त्रियांना भारत सरकारने स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये ५०% आरक्षण दिले आहे जेणेकरून स्त्री देखील भारतात पुरुषांच्या बरोबर काम करू शकेल. आपल्या भारत देशात स्त्रीयांना देवीचा दर्जा दिला जातो. कोणी स्त्रीला विद्येची सर्वस्वती मानतात तर कधी कालीमाता, दुर्गामाता असे अनेक देवीच्या नावाने स्त्रीला संबोधले जाते.

म्हणतात की, 'प्रत्येक यशस्वी पुरुषाच्या मागे स्त्रीचा हात असतो. हे खेरे आहे कारण स्त्री कधी जन्म देणारी आई बनते तर कधी बहिण आणि लग्नानंतर स्त्री ही पुरुषाची अर्धांगी बनते. स्त्री ही एक महत्त्वाचा भाग बनली आहे. कारण स्त्रीच्या शिवाय जन्मच नाही.'

स्त्री ही आजकाल पुरुषांच्या खांद्याला खांदा लावून काम करीत आहे. स्त्री ही प्रत्येक क्षेत्रात दिसते ती कधी कल्पना चावलाच्या रूपात आकाश गंगेत जाते तर कधी इंदिरा गांधी सारखी राजकारणात जाऊन पूर्ण देशाचा कारभार पाहते. तसेच आपल्या प्रतिभाताई पाटील यांच्या प्रमाणे पूर्ण देश संभाळते. जर झाशीच्या राणीने लढाई लढली नसती तर आपल्या देशाच्या स्वातंत्र्याचा पाया घातला गेला नसता. तसेच गांधीजींनाही कस्तुरबांची भक्कम साथ लाभली

म्हणूच स्वातंत्र्य चळवळीत स्त्रियांचा सहभाग वाढला. अशा अनेक स्त्रियांनी आपल्या देशासाठी मोठे कार्य केले आहे. जर ह्या सर्व स्त्रियांची साथ आपल्याला मिळाली नसती तर आपला देश पुढे आला असता का ?

आजकालच्या पिढीत स्त्री ही फार महत्त्वाची भूमिका बजावते, आत्ता सध्याची परिस्थिती पाहाल तर घरातील स्त्री व पुरुष दोघेही काम करतात. पुरुष मात्र बाहेरील काम करतो पण स्त्री ही घरातील काम करून बाहेरचे काम करते. ती कधी काम करायला थकत नाही. जरी तिला कंटाळा किंवा थकवा आला तर ती आपल्या परिवारासाठी काम करतेच. तसेच आजकालची स्त्री पुरुषांप्रमाणे अवघड कामे करते. तसेच स्त्रिया पोलीस, मिलट्री, डॉक्टर, शिक्षक, इत्यादी सर्व कामात स्त्रीया दिसून येतात.

म्हणतात ना 'एक नारी सब पे भारी' ही म्हण खरी ठरत आहे कारण नारी ही प्रत्येक क्षेत्रात दिसत आहे कोणतेही काम ती करत आहे. त्यामुळे आपला देश प्रगती पथावर आहे. हे सर्व लक्षात घेता मला वाटते की, समाजाने स्त्री-पुरुष समानता स्विकारली आहे. तेव्हा पुढील काळात भेदभाव कमी होतील अशी आशा बाळगायला हरकत नसावी. त्यामुळे आपला देश हा प्रगती करत आहे. त्यामुळे मला वाटते की समाजाने स्त्री पुरुष समानता स्विकारली आहे व पुढील काळात स्त्री व पुरुषांमध्ये भेदभाव करणे कमी व्हायला हवे.

***

८. मुलगा मुलगी एक समान

मनाली पुलेल्लू
एस.वाय. बी.बी.ए.

मुलगा मुलगी एक समान दोघांना मिळे सन्मान //

स्त्री पुरुष समानता हे समाजातले एक महत्त्वाचे मूल्य आहे. स्त्री पुरुष समानता ही संकल्पना म्हणजे स्त्री आणि पुरुष या दोघांनाही समाजामध्ये समसमान हक्क मिळाले पाहिजे, समान अधिकार मिळाला पाहिजे.

आपल्याला माहितच आहे की, पूर्वीच्या काळात स्त्रीयांवर खूप अत्याचार केले जायचे, पतीचा मृत्यू झाल्यास स्त्रीने सती जाणे, स्त्रीने बाहेरकाम करण्यास न जाणे, पुरुषांपेक्षा स्त्रीला नेहमी कमी लेखले जायचे, मुलगी जन्माला आली तर तिचे स्वागत नाही व्हायचे, मुलींना शिक्षण घेण्याचाही

हक्क पूर्वीच्या काळात नव्हता. असे बरेचसे अत्याचार पूर्वी स्त्रीयांवर केले जायचे.

आजच्या काळात आपण बघतो की, मुलींना जास्तीत जास्त शिक्षण दिले जाते, स्त्रीयांना स्वतःच्या पायावर उभे राहण्याची संधी दिली जाते, प्रत्येक क्षेत्रात आज मुली मुलांपेक्षाही पुढे आहेत. आपल्या देशात अशा बन्याचशा स्त्रीया होऊन गेल्या की ज्यांच्यामुळे मुलींना प्रेरणा मिळते. उदा. सावित्रीबाई फुले, इंदिरा गांधी, कल्पना चावला, प्रतिभाताई पाटील, इ.

आजच्या काळाची परिस्थिती पूर्वीपेक्षा फार सुधारली आहे. बन्याच जणांचे स्त्रीयांविषयीचे विचार

बदललेले आहेत. परंतु तरीही असेही काही लोक आपल्या समाजात आहेत की ज्यांचे स्त्रीयांबद्दल विचार बदललेले नाहीत. हे लोक अजूनही मुलींचा जन्म झाल्यावर तिला मारण्याचा प्रयत्न करतात, मुलींना शिक्षण देत नाहीत, त्यांना त्यांच्या पायावर उभे राहण्यास कोणी मदत करत नाहीत. काही देशांमध्ये अजूनही काही लोक मुलींवर खूप अत्याचार

करतात.

म्हणूनच असे म्हणता येईल की, आपल्या समाजाने अजूनही स्त्री पुरुष समानता ही संकल्पना स्वीकारणे गरजेचे आहे आणि यासाठी आपणच प्रयत्न केले पाहिजेत. तरच या समाजातील लोकांचे स्त्रीयांबद्दलचे विचार बदलण्यास मदत होईल.

***

9. Equal Opportunity to Men and Women.

Jyoti Reddy
S.Y.B.B.A.

Everything is changing in this panoramic world. In today 21st century women are struggling more than men. Today in India women have settled in all fields through their struggle.

In the primitive age society was matriarchal. In ancient society both men and women were granted equal freedom as women's dominance ----- dominance increased more and more the hole social structure came to be matriarchal, people would identify themselves with their mothers,, grandmother, great grand mothers that the property was handed down from mother to daughter this matriarchal system continued for long time. Even today matriarchal social system can be found in South India especially in Kerala, Mizoram and some hilly regions of east India.

Wemen were gradually deprived developed of all their rights like social, cultural, religious political and economic as a result of all this women began to accept "we are

women we are weak. We can not undertake such huge tasks as men how can we women solve such big and complex problems." In such weak thought women lost their self confidence, from then on all powers came in the hands of men.

Nothing is going to remain, same in this world times are happening with human settlement. Today men are thinking women can no longer be weak even women think. "We will no longer remain weak and no longer we will tolerate injusticed insults and hatred."

This all changed social atmosphere the future of women bought their self confidence. In future it will change more. The life of a hundred years old widow also has value in this universe. A great change is coming in the collective psychology. The value of intellectuality is increasing as compared to

***

१०. क्या समाजने स्त्री-पुरुष समानता को स्वीकार किया ?

निकिता यादव
एफ.वाय.बी.एस्सी.

आज के लोग केवल बातों में ही कहते हैं कि स्त्री पुरुष समान हैं। सही अर्थ में यह कितना सच है यह मुझे और आप सभी को बहुत अच्छी तरह से ज्ञात होगा। पुरुष चाहे कोई भी कार्य करे उन्हें किसी प्रकार का कोई प्रमाणपत्र नहीं देना पड़ता। किसी भी सवालों का जवाब नहीं देना पड़ता परंतु यदि कोई स्त्री अपने इच्छापूर्वक किसी कार्य में प्रगति करना चाहती है तो उसे उस कार्य के प्रति प्रोत्साहित करने की जगह उसके मामले मजेक प्रश्न उठाए जाते हैं कि तुम लड़की यह काम तुम कैसे कर सकती हो, पर क्यों यह प्रश्न क्यों उठाया जाता है? क्या लड़की होना कोई पाप है? ऐसे अनेक सवाल उठाए जाते हैं जिसका उत्तर ना मेरे पास है और शायद ना ही समाज के पास।

सावित्रीबाई फुले यह पहिली महिला थी जिन्होंने लड़कियों के लिए पहला स्कूल पुणे से खुलवाया था। यह कार्य उनके लिए आसान नहीं था। उन पर लोगों ने पत्थर फेके, गालियाँ दी, कीचड़ फेका, परंतु उन्होंने अपने अंदर के आत्मविश्वास को कम नहीं होने दिया। उन्होंने आज की स्त्रीयों के लिए आदर्श रूप में काम किया। सावित्रीबाई फुले ने लोगों को यह दिखाया कि स्त्री में पुरुषों की भाँति ही शक्ति होती है वह किसी से कम नहीं। समाजमें बहुत कम ऐसे पुरुष होते हैं जो स्त्रीयों को अपने साथ कंधे से कंधा मिलाकर चलने की पढ़ाई करनेका प्रोत्साहन देते हैं। जैसे कि सावित्रीबाई फुले के पति ज्योतीबा फुले ने उनके इस काम में पुरी तरह से साथ दिया। सावित्रीबाई फुले अशिक्षित थी। उनको शिक्षा उनके पती ज्योतीबा फुले ने दिया। आज भी समाज में ऐसे पुरुष हैं जिन्हें स्त्रीयों को अपनी बराबरी करने को अपमान समझते हैं उन्हें केवल वे घर की चार दिवारी में कैद करके रखने ही मर्दांगी समझते हैं।

आजादी के लिए चल रहे आंदोलन में केवल पुरुषों का ही योगदान नहीं था बल्कि अनेक स्त्रीयों ने भी अपने प्राणों की आहुति दी थी। इससे यह स्पष्ट होता है कि स्त्री पुरुष से किसी भी क्षेत्र में कम नहीं हैं। आज के युग में सरकार की तरफ से स्त्रीयों के सम्मान के लिए अलग अलग नियम बनाए जाते हैं जो सभी लोगों को स्वीकार करना पड़ता है। परंतु यह नियम क्या सब लोग स्वीकार करते हैं नहीं ना? आज भी समाज में स्त्रीयों के साथ दुव्यवहार किया जाता है। स्त्री सम्मान को ठेस पहुँचाना, उन्हें अपने मनसे किसी भी कार्य में आगे बढ़ने नहीं दिया जाता। रात के समय पुरुष यदि बाहर रहे तो उनके सामने किसी भी प्रकार का प्रश्न नहीं किया जाता। उनके चरित्र पर कोई उँगली नहीं उठता क्यों? यदि कोई लड़की रात के समय बाहर रहे तो उसके चरित्र पर लाखों लोग उँगली उठाते हैं। यदि लड़की के साथ कुछ बुरा हुआ हो तो उसमें केवल उसकी गलतह ही नजर आती है।

इन सभी से बस यही निष्कर्ष निकलता है कि आज भी समाज में स्त्री पुरुष में भेदभाव किया जाता है। अब बस इस दिन का इंतजार है कि कब स्त्री को पुरुष के बराबर का सम्मान मिलेगा। कब यह न्याय होगा?

***

“Education without values, as useful as it is, seems rather to make man a more clever devil.”?

- C.S. Lewis

राष्ट्रीय सेवा योजना : विद्यार्थ्यांच्या अनुभवातून...

११. भात लावणीचा अनुभव

ज्ञानेश्वर बबन थिटे
टी.वाय. बी.कॉम्

राष्ट्रीय सेवा योजने अंतर्गत भात लावणीच्या कार्यक्रमाला जाण्याचा योग आला होता. “एक दिवस शेतीसाठी शेतन्यांच्या मदतीसाठी” या उपक्रमा अंतर्गत दि. ३ ऑगस्ट २०१५ रोजी मु.पो. गोन्हे, तालुका हवेली, जिल्हा पुणे येथे आम्झी गेलो. मी शिवाजीनगर बस स्थानकावरून सिंहगडच्या बसने प्रवास करून गोन्हे गावी पोहोचलो. पत्ता शोधत शोधत श्री. वसंतराव खिरीड यांच्या शेतात भातलावणीच्या कार्यक्रमाच्या ठिकाणी पोहोचलो. त्यांच्या शेतात दोन महिला व एक युवक असे तिघेजण काम करत होते. भात लावणीच्या कार्यक्रमाचे नियोजन डॉ. एस.एस. आठवले (P.O., N.S.S.) व प्रा. विनायक मोरे (P.O., NSS) यांनी केले होते.

आमच्या टिकाराम जगन्नाथ कॉलेज (खडकी) चे राष्ट्रीय सेवा योजनेचे आम्ही एकूण ५० स्वयंसेवक होतो. काही जण प्रथम तर काही जण दुसऱ्या वेळेस त्या कार्यक्रमास आले होते. माझी ही पहिलीच वेळ होती. त्यामुळे मला फारशी माहिती नव्हती. आम्हाला सुरुवातीला कामाबद्दल माहिती मिळाली. त्यानुसार आम्ही काम चालू केले. मी ते काम मनापासून करू लागलो. सर्व स्वयंसेवक होते. कामातून आम्हा सर्वांना आनंद मिळत होता. कामाबोरोबर आमची मजाही चालू होती. एकमेकांना चिखलात ढकलत होतो. काही जण तर स्वतःच चिखलात पडत होते. मला काम करायला आवडत होते. मी काम आनंदाने करत होतो.

काम करत असताना मला थोडा मधून मधून थकवा जाणवत होता. कारण माझा शेताशी पहिल्यांदा

संबंध आला होता. हे सर्व करताना मला जाणवले की रोज मी कुकरमध्ये शिजवलेला भात किती सहजपणे खातो. पण त्यासाठी शेतकरी मात्र किती राबत असतो ! त्या थकव्यापेक्षा मला जास्त आनंद ह्या गोष्टीचा वाटत होता की मी समाजाच्या कुठेतरी उपयोगी पडतोय. माझ्या हातून थोडी-फार तरी समाज सेवा घडतीए, ह्या विचारांनी माझ्या डोळ्यांतून आनंदाश्रु निघत होते. या कामातून आम्हाला गटाने काम कसे करावे ते समजले. गाणी-गप्पा-गोष्टी यातून सगळे श्रम आनंदाद्यी सार्थकी लागले. मला या कार्यक्रमामुळे समाजसेवेची थोडीफार तरी जाणीव झाली होती. समाजसेवा केल्यामुळे आपल्याला खूप आनंद मिळतो हे आम्ही अनुभवले होते. आम्ही सर्व स्वयंसेवकांनी मिळून ३ गुंठे, ५ गुंठे अशा दोन भागांत भात लावला होता. हे काम आम्ही दोन तास तीस मिनिटात पूर्ण केले. एकंदरीत आमचा भात लावणीचा अनुभव अत्यंत संस्मरणीय ठरला.

***

“The advancement and diffusion of knowledge is the only guardian of true liberty.” ?

- James Madison

१२. राष्ट्रीय सेवा योजनेने मला काय दिले

अंकिता विलास गायकवाड

एफ.वाय. बी.कॉम्

आमचं शिबिर देहगाव येथे सात दिवसांसाठी गेले होते. देहगाव हे संत तुकाराम महाराजांचे मूळ गाव आहे. हे गाव अत्यंत सुंदर आहे. या गावातील माणसांचा स्वभाव देखील अत्यंत प्रेमळ आहे. या गावातील माणसांनी आमचे आनंदाने स्वागत केले. या गावातील लोकांच्या मुखात सतत 'रामकृष्ण हरी' असे नाव असते. हे नाव ऐकताच मनाला शांती वाटते. मला तर हे गाव गावातील माणसे आणि संत तुकाराम महाराजांचे विचार व त्यांची गाथा अत्यंत भावली.

शिक्षकांनी आम्हाला या शिबिरात किंवा या गावात जाऊन काय कामे करायची याची पूर्व कल्पना दिली होती म्हणून मी या शिबिराला जाण्यासाठी फार उत्सुक होते. राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या प्रमुखांकडून आम्हाला बरेच काही शिकता आले. प्रत्येक कामाचे नियोजन कसे करावे, नियोजनाचे काय महत्व आहे हे समजले. या सहा दिवसांत मला बन्याच चांगल्या सवयी लागल्या. जसे की, सकाळी लवकर उठणे, व्यायाम करणे, वेळेचे महत्व, इतरांना मदत करणे इ. चांगल्या सवयी लागल्या.

रोज संध्याकाळी होणाऱ्या कार्यक्रमातून आम्हाला अनेक थोर व्यक्तींचा सहवास लाभला. त्याच्या भाषणातून अनेक प्रेरणा मिळाल्या. जीवनात पुढे काय कराचे ?

***

१३. अविरमरणीय श्रमसंस्कार शिबीर

मयुरी काशिनाथ वरे
एफ.वाय.बी.कॉम्

असं म्हणतात की, 'एक सुशिक्षित स्त्री संपूर्ण घराला सुशिक्षित करत असते'. आजपर्यंत मी हे वाचत होते पण या म्हणीचा प्रत्यक्षात अनुभव घेतला तो एन.एस.एस. च्या शिबीरामध्ये ! या वर्षी आमचा कॅप देह गावात होता आणि तिथल्या महिलांचं सर्वेक्षण करताना माझ्या असं लक्षात आलं की, देह हे एखादं खेडेगाव नसून जवळपास अर्धे शहरच आहे. तिथल्या महिला बन्यापैकी सुशिक्षित आहेत. कुणी बी.एड. तर कुणी बी.कॉम्. पर्यंत शिकल्या आहेत. एकंदरीत म्हणायचं झालं तर या सर्व स्त्रिया सुशिक्षित, कर्तव्यागार व स्वतःचं अस्तित्व जाणून

आपले ध्येय गाठण्यासाठी किती कष्ट करायचे, त्याची आवश्यकता तसेच यश मिळवण्यासाठी प्रयत्नशील कसे रहावे ? असे जीवनासाठी आवश्यक धडे मिळाले.

या सात दिवसांत आम्ही बंधारा बांधणे, मंदीर स्वच्छता, घाट स्वच्छता, महिलांचे सर्वेक्षण, रुणालय परिसर स्वच्छता अशी अनेक कामे केली. या सर्व कामांमध्ये मला रुणालयाचा परिसर स्वच्छ करण्यात फार आनंद वाटला. कारण रुणांना योग्य आरोग्य मिळण्यासाठी परिसर स्वच्छ करताना अत्यंत गरजेचे आहे. परिसर स्वच्छ करताना मला असे वाटत होते की, मी या रुणांची सेवा करत आहे. मी व माझ्या मित्र-मैत्रींनी तेथे झाडणे, कचन्याची विल्हेवाट लावणे, झाडे व्यवस्थित कापणे, रंग देणे अशी अनेक कामे केली. ही कामे केल्याने मला समजले की, एकत्र मिळून काम करण्याचा उत्साह व आनंद काय असतो ! एकजूटपणा कशाला म्हणतात हे अत्यंत जवळून व सहजतेने अनुभवता आले.

मला या शिबिरातून अनेक गोष्टी शिकता आल्या, समजून घेता आल्या, अनुभवता आल्या. या शिबिरात शिकलेल्या सर्व गोष्टींचे माझ्या पुढील आयुष्यावर चांगले परिणाम होतील व मी त्याचा नक्कीच उपयोग करून घेईन असे मला वाटते.

आहेत ही खूप समाधान देणारी गोष्ट आहे. अजून एक गोष्ट जी अभिमानाने सांगावीशी वाटते ती ही की, तिथल्या स्त्रिया घरातले(स्वतःबाबतचे आणि स्वतःच्या कुटुंबाच्या बाबतीतले) निर्णय घेतात, जिथे आज मुलीचा जन्म नाकारला जात आहे तिथे या देह गावात मुलीचं अगदी आनंदाने आणि उत्साहाने स्वागत केले जाते. मुलगा असो वा मुलगी दोघांना समान वागणूक दिली जाते एक गोष्ट आवर्जून सांगाविशी वाटते ती म्हणजे प्रा. विकास कंद सरांच व्याख्यान ! सरांना विषय दिला गेला होता तो युवकांना प्रेरित करण्याचा आणि त्यांनी त्यांच्या व्याख्यानातून आम्हाला फार प्रेरित केलं.

त्यांचे विचार ऐकून मला काम करण्यासाठी एक नवी दिशा, नवी ऊर्जा मिळाली.

माझे सर्व शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी, सर्व गावकरी आणि माझ्याबरोबर शिबिराला आलेले सर्व मित्र, मैत्रिणी यांनी मला खूप सहकार्य केलं. शिक्षकांनी मला माझ्या

चुकाही सांगितल्या आणि चांगली कामे केल्यावर पाठीवर शाबासकीची थापही दिली ! हे माझं पहिलच शिबिर असल्यामुळे या शिबिरात आलेला माझा अनुभव हा खरचं खूप छान आणि खन्या अर्थांनं जीवनाच्या डायरीत जपून ठेवण्यासारखाचं होता.

* * *

१४. श्रमसंस्कार शिबीरातील सर्वेक्षणाचा अनुभव

चंदनशिवे प्रक्षा श्रीपाल
एफ.वाय. बी.कॉम्.

राष्ट्रीय सेवा योजना ! या योजनेमध्ये विद्यार्थी एकत्र येऊन काम करतात. या योजनेमध्ये खूप वेगवेगळे उपक्रम राबवले जातात. अशाच उपक्रमापैकी एक उपक्रम म्हणजे श्रमसंस्कार शिबिर ! आमचे श्रमसंस्कार शिबिर तीर्थक्षेत्र देहूगाव येथे आयोजित करण्यात आले. तसं हे माझं पहिलच वर्ष म्हणून माझ्यासाठी हे सगळे नवीन होते. शिबिरात काय काय कामं करावी लागतात, हे सारं मला नव्यानं शिकायचे होते. सर्वजन एकत्र काम करायचो. मित्र-मैत्रिणी सर्वांसोबत आनंदाने काम करायचो. आमचे मित्रही खूप छान मोकळेपणाने वागायचे. असं वाटलंच नाही की माझं पहिलंच वर्ष आहे ! आम्ही खूप वेगवेगळी कामं केली. जसे, वृक्षारोपण, मंदिराची सफाई, गावामध्ये बंधारा बांधणे आणि गावातील महिलांचे सर्वेक्षण. कामे करण्यात मला खूप छान वाटलं. अगदी मज्जा आली! कामे करताना खूप वेगवेगळे अनुभव आले. त्यातलाच एक सर्वेक्षणाचा अनुभव आवर्जून सांगावासा वाटतो.

अगदी सोप्या भाषेत सर्वेक्षण म्हणजे एखाद्या गोष्टीबद्दल माहिती गोळा करणे. सर्वेक्षण होते ते गावातील महिलांविषयीचे. ह्या सर्वेक्षणाचा उद्देश म्हणजे आम्हाला त्या गावामध्ये किती महिला साक्षर आहेत, किती निरक्षर आहेत, किती महिलांना स्वतःचे निर्णय घेता येतात, त्यांना त्यांच्या घरात पुरुषांइतकचं महत्व आहे का ? याबद्दल माहिती गोळा करणे, त्यांना पुरुष स्त्री समान हक्क आहेत का हे पाहणे असा होता. आमच्या मॅडमनी आम्हा सर्वांना ८-८ फॉर्म दिले होते. मी आणि माझी एक मैत्रिण आम्ही एकत्र गेलो होतो. आम्ही सर्वेक्षणासाठी गेल्यावर आमच्याशी महिलांनी छान आपुलकीने वर्तन केले. या सर्वेक्षणाचा अनुभव आवर्जून सांगावासा वाटतो.

असे लक्षात आले की, अजूनही आपल्या समाजात महिलांना स्वतःच्या पायावर उभे राहण्याचा हक्क नाही. स्वतःचे निर्णय स्वतः घेण्याचा अधिकार नाही. आमच्याकडे असलेल्या १६ फॉर्मपैकी १० महिला साक्षर होत्या आणि ६ महिला निरक्षर होत्या. दोन तीन महिलांचे छान शिक्षण झाले होते. शिक्षिका होत्या आणि तरीही त्यांना त्यांचे निर्णय घेण्याचे स्वातंत्र्य नव्हते. खूप महिलांचे विवाह लहान वयातच झाले होते, ज्या वयात अजूनही आपल्याला कोणत्याच गोष्टीचं ज्ञान नसतं त्या वयात त्यांची लग्न झाली होती. जसे १३-१७ या वर्षात त्यांची लग्न झाली. मग लग्न झाल्यावर लगेच मुलं, त्या मुलांना सांभाळायचं असंच मुले व घर सांभाळण्यातच त्यांचा सगळा वेळ जातो. त्या दिवसाचे १२ तास काम करत असतात. मग ती महिला काय फक्त एक बायको, सून, आणि आई एवढीच राहते. तिला स्वतःच काहीच अस्तित्व नाही असं माझ्या लक्षात आले. त्यांचे नाव कोणत्याही संपत्तीच्या कागदपत्रावर नाही. खूप घरात त्यांना न विचारताही निर्णय घेतले जातात. अजूनही आमच्या समाजात महिलांना योग्य ते स्थान नाही.

आजकाल आपण बोलतो स्त्री-पुरुष समानता पण खरं तर अजून तसं काही अस्तित्वांतच आले नाही ते फक्त बोलण्या पुरतेच राहिले आहे. असे या ‘सर्वे’ पासून माझ्या लक्षात आले.

हा सर्वेक्षणाचा अनुभव माझे डोळे उघडवणारा, जाणीव जागृत करणारा ठरला.

* * *

अखिल भारतीय समाजवादी अध्यापक सभा, या खल्केन उत्तरांचल ने शिवाय एक दिवसीय 'युवकांचे गेतृत्व विकास शिवीं' यात सहभागी झालेले इतिहास विभागातील विद्यार्थी डॉ. शशद जावडेकर यांच्या समवेत.

प्र. जायांजत 'सकाशात्मक उपाययोजना' चौदा दिवासांचा लघुकालिन अभ्यासक्रम यशस्विवीत्या पूर्ण केल्याप्रित्यर्थ जेठ समाजसेविका आणि अभ्यासक डॉ. रजिया पटेल आणि व्ह. शि. संस्थेचे चिटपीस अँड. चंद्रकांत छाजेड यांच्या हस्ते प्रमाणपत्र स्विकारावणा कुण्ठावी घेण्यात.

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंथन २०१५-१६

वितरण कुळ गाहन

आरोग्य तपासणी (शिक्षकेतर कर्मचारी)

by B.Sc. Computer Science

मेणदत्ती प्रशिक्षण करिअर गायडनस ॲन्ड कौन्सेलिंग सेल तरफे
मेणदत्ती प्रशिक्षण

शैक्षणिक सहल, इतिहास विभाग डेक्कन कॉलेज संग्रहालय

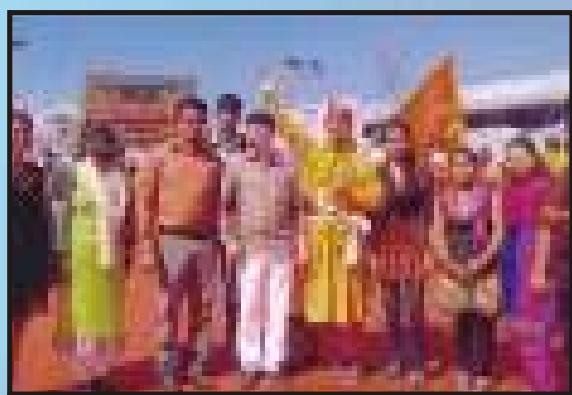
मराठी वाड्मय मंडळ उद्घाटन प्रमुखव पाहुणे - मा.डॉ.मनोहर जाधव

शब्दसृष्टी भिन्नीपत्रक प्रकाशन हस्ते : डॉ.अरुण अडसूल

आई : एक महाकाट्य या विषयावर कवी अनिल दिक्षित

८९ वे अ.भा.मराठी साहित्य संमेलन, पिंपरी शैक्षणिक मेट

स्पर्धा परिक्षा उद्घाटन

स्पर्धा परिक्षेसंबंधी व्याख्यात

Blind - 'C' programming Competition
of M.Sc. (CS) Students

Teacher's Day Programme

Poster Competition on Robotics
under Interaction or M.Sc. (CS) Students

Skill Development Programme
for students

Mr. Atul Phad (ATS Infotech Pune)
Guiding the students on Android &
I-Phone Autonomous Course

टिज़म

झारोका - पर्यावरण जागृती भित्रीफलक

Zero Waste - Poster Competition of
Environmental Awareness Department

'योग आणि ध्यात' विद्यार्थी रेखाचित्रण

M.Sc. Students Participated in
'University Avishkar Project'
Competition

फिल्मफेस्टिवल वसुंधरा इंटरनॅशनल फिल्म फेस्टीवल टीम
श्री यश पंडीत यांचे स्वागत करताता

टिजऱ

महिलांची सुरक्षितता व जबाबदारी व्याख्यान

विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या उपक्रमाचा शुभांभ समाप्तं
प्रसंगी संचालक डॉ. संजयकुमार दठवी मार्गदर्शन करताना

जागर जाणिवांचा अभियान अंतर्गत मा.प्रतिमा जोशी (PI, Crime Branch Pune)
विद्यार्थींना मार्गदर्शन करताना.

मा.सचिव टाईक “आणेण्य योग आणि आयुर्वेद या विषयावर
मार्गदर्शन करताना

सुप्रसिद्ध उद्योजक दर्शना परमार यांचे शुभहस्ते विद्यार्थींनी
व्यक्तिमत्व विकास कार्यशाळेचे उद्घाटन

नवागत छात्र स्वागत समारोह २०१५-१६

लोकाथत/अभिव्यक्ती पुणे च्या तृप्ती जोशी विद्यार्थींशी संवाद साधताना

हिंदी दिवस समारोह

१६. माझा 'किचन डे'

कु. वैजयंती रवि स्वामी
एफ.वाय. बी. कॉम्

'किचन डे' ---- काय असतं आधी तर काही कळलंच नाही. कारण श्रमसंस्काराच्या शिबिराला आम्ही पहिल्यांदाच गेलो होतो. तरीही मला हळूहळू कळायला लागलं नेमकं 'किचन डे' असतं तरी काय? सर्वात प्रथम आमच्या सर्व आलेल्या श्रमसंस्कार शिबिरातील मुला-मुलींचे गट केले गेले. आठ जणांचा एक गट करण्यात आला. एकेका गटाने ठरलेल्या दिवसानुसार पूर्ण त्या दिवसाची कामे तसेच वेगवेगळ्या कामांची एक प्रकारे जबाबदारी घेणे अपेक्षित होते. माझा 'किचन डे' शिबिराचा शेवटचा दिवस होता. किचन डे काय असतं, हे हळूहळू समजायला लागलं होतं. कारण माझा 'किचन डे' येण्यापूर्वी आधी पाच गटांनी त्यांचे 'किचन डे' पूर्णपणे यशस्वीरित्या पार पाडले होते. किचन डे बद्दल आता अनुभवाची थोडीफार पुंजी माझ्याही जबळ होती.

'किचन डे' च्या आदले दिवशी रात्री आमच्या गट प्रमुखाने सर्व सदस्यांशी चर्चा केली. त्यात उद्याचा आपला 'किचन डे' कसा साजरा करायचा? याचे आम्ही पूर्वनियोजन केले आणि तेथूनच मनात उत्सुकता निर्माण झाली. कधी सकाळ होते आणि मी सर्व कामे करते. सकाळी आमचा गट ५.३० ला उठला. सर्वांच्या आंघोळी झाल्या. त्यानंतर गटप्रमुखाने सर्वाना कामे वाटून दिली. मी गट प्रमुखासोबत दुकानात गेले. पोहे आणि दूध घेऊन आले. त्यानंतर आमच्या गट प्रमुखाने कॉफी आणि चहा याचे मिश्रण करून एक प्रकारचा सुरेख असा चहा बनवला. चहा झाल्यानंतर शिक्षक वर्ग आणि शिबिरातील मुला-मुलींना चहा देण्यात आला. त्यानंतर नाशता बनविण्याची तयारी सुरु झाली. नाशत्यासाठी आम्ही पोहे करायचे ठरवले होते. पोह्याला लागणारे सर्व साहित्य म्हणजे सर्वात मुख्य घटक कांदा आणि मिरची सर्व गट सदस्यांनी चिरण्यास सुरुवात केली. त्यानंतर पोहे झाले. आचारी काकांनी आम्हाला पोहे बनवून दिले. आम्ही पोहे व बारीक शेव टेबलावर ठेवून सर्व शिबिरातील मुला-मुलींना वाटू लागलो. शिबिरार्थी

अगदी शिस्तित नाष्टा घेत होते आणि सर्वांचा नाष्टा झाल्यावरच आम्ही चहा घेतला आणि हे तत्व आम्ही अगदी रात्रीच्या जेवणापर्यंत पाळले होते. त्यानंतर भांडी घासून झाली. जेवणाची तयारी सुरु झाली. तशा मावशी होत्या स्वयंप्रकासाठी. त्यांच्या हाताखाली आम्ही काम करत होतो. अगदी आम्ही चपातीही केली. ज्यांना चपाती येत नव्हती त्यांनासुद्धा मावशीने मस्त गोल चपात्या करायला शिकविले. आम्ही जेवणात कोबीची भाजी, चपाती, डाल, भात, छोल्याची उसळ आणि 'स्विट डिश' म्हणून शिरा असे वेगवेगळे पदार्थ केले होते. त्यानंतर जेवण तयार झाल्यावर शिबिरातील मुलांना जेवण वाढण्यास सुरुवात झाली. शिबिरार्थीसाठी आम्ही डायनिंग टेबलची व्यवस्था केली होती, आणि गटामधील प्रत्येक सदस्य अगदी टेबलासमोर जाऊन जेवण वाढत होते. हेही करण्यात मला खूप आनंद झाला. एक प्रकारची मज्जाची वाटत होती! त्यानंतर सर्वांचं जेवण झालं. आमच्या चपात्या संपल्या. आम्ही सर्वांनी परत तितक्याच जोराने चपात्या केल्या. चपाती करताना एक चपाती लाटत होता तर एक भाजत होता आणि त्यानंतर आमचं जेवण झालं. सर्व किचनची साफ-सफाई झाली. भांडी धुणे वगैरे असे आमचे सर्व काम झाले. त्यानंतर सर्वांनी थोडी विश्रांती घेतली आणि रात्रीच्या जेवणाची तयारी सुरु झाली. विभाजन किचन सांभाळणाऱ्या गटाने त्या दिवसाच्या कार्यक्रमाची तयारी करणेही अपेक्षित होते. आमच्या गट प्रमुखाने आमच्या गटाचे दोन गटात विभाजन केले. अर्धे जण किचन मध्ये आणि अर्धे जण कार्यक्रमाच्या तयारीला लागले. आम्ही कार्यक्रमाच्या तयारीला लागताना जेथे कार्यक्रम होणार आहे तेथे रांगोळी काढली, मुलांना बसण्यासाठी सतरंजी टाकली. स्टेजवर टेबल, माईक, पाहुण्यांची बसण्याची व्यवस्था केली आणि किचनकडे वळालो. तेथे रात्रीच्या जेवणासाठी पाव भाजी आणि गाजराचा हलवा बनवणार होतो. मग सगळेजेण त्यांच्या तयारीला लागले. मावशी आल्या त्यांनी भाजी

बनवून दिली आणि गाजराचा हलवा हा आमच्यातीलच पण आमच्यापेक्षा मोठा असा विशाल दादा हयाने बनवला. त्यानेच मस्त रात्रीची जेवणाची 'थीम' केली होती. त्याने रांगोळीचा गालीचा बनवला होता. त्याच्या बाजूला सतरंज्या टाकल्या होत्या. त्यावर बसून सर्व शिक्षकवर्ग आणि विद्यार्थी-विद्यार्थीनींची जेवणे झाली. त्यानंतर आमच्या गटाचे जेवण झाले. सर्वांचे जेवण झाल्यावर आम्ही किचन पूर्णपणे स्वच्छ केले आणि भांडयांपासून फरशीपर्यंत सर्व स्वच्छ केले. आमचा किचन डे संपला! आम्ही सर्वांनी एक दीर्घ असा श्वास घेतला. आमचा गट "किचन डे" पूर्णपणे यशस्वी झाला.

हे काम करताना प्रत्येकालाच कुठे ना कुठे जाणवत होते की आपण तर काय एका दिवसाची फक्त जबाबदारी घेतली. पण आपली आई हिने तर आयुष्यभरची जबाबदारी घेतलेली असते अगदी किचन पासून, घरातील पूर्ण सदस्यांची तसेच घराच्या स्वच्छतेचीही आणि खरंच तेव्हा एक दिवसाच्या कामातून आम्हा सर्वांना कळलं की आई ही जबाबदारी कशा प्रकारे अगदी हसत खेळत पार पाडते त्यामुळे त्यातूनच आईशी कसे वागावे हे कळले आणि तिच्याबदूदल एक वेगळाच अभिमान जागृत झाला.

***

परिवार चहा

कोमल शंकर डामसे
एफ.वाय.बी.ए.

आजोबा असावे पाण्यासारखे
सर्वांना आपलेसे करणारे
सर्वांवर प्रेम करणारे

आजी असावी चहापत्ती सारखी
कडक स्वभावाची पण नात्यात रंग भरणारी

आई असावी साखरे सारखी
नात्यात गोडवा निर्माण करण्यासाठी

भाऊ असावा आल्यासारखा
तिखट स्वभावाचा पण म्हातारपणात
आई-वडिलांना सांभाळणारा

बहीण असावी साईरखालील दुधासारखी
आई नसल्यास आईची कमतरता
भासू न देणारी

वडील असावे कपासारखे
सर्व नाती एकत्र घटू
जपून ठेवणारे

आदीवासी

कोमल शंकर डामसे
एफ.वाय.बी.ए.

आम्ही जंगलात राहणारे
आम्ही जंगलाचे राजे
निसर्ग हाच आमचा देव
याची निगा राखतो आम्ही
आदिवास आमचा जंगलात
फिरतो आम्ही डोंगर दन्यात
कंदमुळं, करवंद, आवळे,
अंबेळी, चिबड, तोरण, जाम
उंबर, काल, तराट, रामफळ
मिळती ही फळे जंगलात
खेकडे, सायळ, कुळथाचं पिठळं,
अन् नागलीची भाकर----
खातो आम्ही आनंदान.
वाघासारखे जगतो आम्ही या जंगलात
वास्तव्य आमचे मिटवू शकणार नाही कोणी
कारण वाघाची शिकार
करण्याची कोणी हिंमत
करणार नाही !

16. Nutrition and Health

Edited by -
Vijay Pujari & Sandeep Trimbake
S.Y.B.Sc.Comp Sc.

Nutrition is a basic human need and a prerequisite to a healthy life. A proper diet is essential from the very early stages of life for proper growth, development and to remain active. Food consumption, which largely depends on production and distribution, determines health and nutrition of the population. The recommended dietary allowances (RDA) are nutrient-centered and technical in nature. Apart from supplying nutrients, foods provide a host of other components (non-nutrient phytochemicals) which have a positive impact on health. Since people consume food, it is essential to advocate nutrition in terms of foods, rather than nutrients. Emphasis has, therefore, been shifted from a nutrient orientation to the food based approach for attaining optimal nutrition. Dietary guidelines are a translation of scientific knowledge on nutrients into specific dietary advice. They represent the recommended dietary allowances of nutrients in terms of diets that should be consumed by the population. The guidelines promote the concept of nutritionally adequate diets and healthy life styles from the time of conception to old age. Formulation of dietary goals and specific physiological or high risk groups to derive health benefits. They may also be used by medical and health personnel, nutritionists and dietitians. The guidelines are consistent with the goals set in national policies on Agriculture, Health and Nutrition. The dietary guidelines ought to be practical, dynamic and flexible, based on prevailing situation. Their utility is influenced

by the extent to which they reflect the social, economic, agricultural and other environmental factors.

The guidelines can be considered as an integral component of the country's comprehensive plan to reach the goals specified in the National Nutrition Policy. The major food issues of concern are insufficient / imbalanced intake of foods/ nutrients. The common nutritional problems of public health importance in India are low birth weight, protein energy malnutrition in children, chronic energy deficiency in adults, micronutrient malnutrition and diet related non communicable diseases. However, diseases at the either end of the spectrum of malnutrition (under-and over-nutrition) are important. Recent evidences indicate that under nutrition may set the pace for diet related chronic diseases in later life. Population explosion, demographic changes, rapid urbanization and alterations in traditional habits contribute to the development of certain unhealthy dietary practices and physical inactivity, resulting in diet-related chronic diseases. The dietary guidelines emphasize promotion of health and prevention of Disease, of all age groups with special focus on vulnerable segments of the Population such as infants, children and adolescents, pregnant and lactating women and the elderly. Other related factors, which need consideration, are physical activity, health care, safe water supply and socio-economic development, all of which strongly influence nutrition and health. In this document, food-related approaches, both in qualitative and

quantitative terms, have been incorporated. Emphasis is on positive recommendations which can maximize protective effects through use of a variety of foods in tune with traditional habits.

The higher goals set with respect to certain food items such as pulses, milk and vegetables / fruits are intended to encourage appropriate policy decisions. Suitable messages for each of these guidelines have been highlighted. A variety of foods, which are available and are within the reach of the common man, can be selected to formulate nutritionally adequate diets. While there are only four accepted basic food groups, in India, there are a variety of food preparations and culinary practices. Different cereals/millets are used as staple food, apart from a variety of cereal/millet/pulse combinations in different regions of India. The cooking oils and fat used are of several kinds. The proposed guidelines help to formulate health promoting recipes and diets which are region-and-culture specific. It is difficult to compute standard portion sizes, common to all regions of India. Nevertheless, attempts are made to give portion sizes and exchanges. Translation of knowledge into action calls for the co-ordinate efforts of several government and non-government organizations. The guidelines prescribed, herein, stress on adequacy of intake foods from all food groups for maintenance of optimal health. Effective strategies and other large scale educational campaigns should be launched to encourage people to follow the dietary guidelines. Such efforts should be integrated with the existing national nutrition and health programmes.

बेटियाँ

पुजा पवार
एफ.वाय.बी.कॉम्.

ओस की एक बुंद सी होती है बेटियाँ ।
स्पर्श खुरदरा हो तो शेती है बेटियाँ ॥

रोशन करेगा बेटा तो एक ही कल कुल को ।
दो-दो कुल की लाज होती है बेटियाँ ॥

कोई नहीं है होता, एक दुसरे से कम ।
हीरा अगर है बेटा तो मोती है बेटियाँ ॥

काँटो की राह पे ये खुद ही चलती रहेगी ।
औरों के लिए फुल बोती है बेटियाँ ॥

विधी का विधान है यही समाज की है परम्परा ।
अपने प्रियों को छोड़, पिया के घर जाती है बेटियाँ ॥

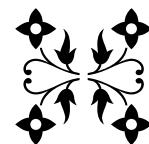
बेटी धन पराया होती, यह मैं सुनता आया ।
दर्द बिढ़ाई बिदाई का क्या, आज समझ में आया ॥

गम और खुशी का रिश्ता, कैसा यह अजिब है भाई ।
मेरी परछाई मुझसे ले रही बिदाई ॥

***

“Education is education. We should learn everything and then choose which path to follow.” Education is neither Eastern nor Western, it is human.” ?

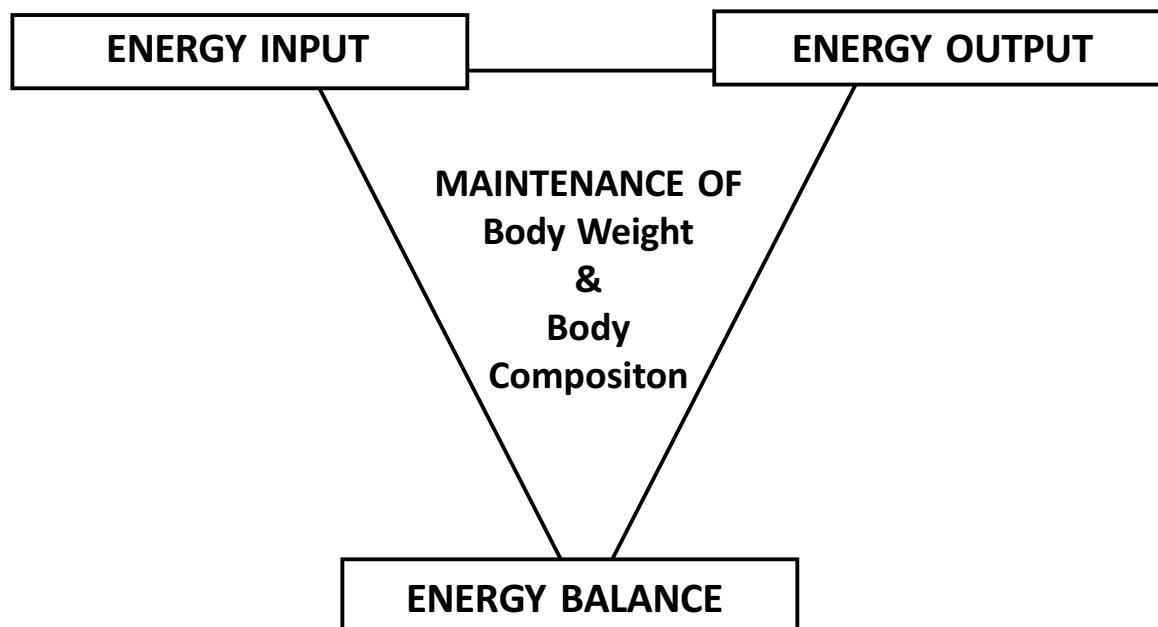
- Malala Yousafzai

17. BE PHYSICALLY ACTIVE TO MAINTAIN DESIRABLE BODY WEIGHT

Edited by -
Amit Hansker
F.Y.B.C.A.

- * Physical activity of moderate intensity has been recommended for health and well being since the time of hippocrates (460-370 BC).
- * Physical activity is essential to maintain ideal body weight by burning excess calories and is of vital significance for health and prevention of disease.
- * Consistent epidemiological evidence identify that physical activity is a major modifiable risk factor in reduction of non communicable chronic diseases.
- * Physical activity is essential for the reduction of morbidity and mortality due to several chronic diseases and may reduce the risk of falls and injuries in the elderly.
- * Public awareness of the benefits of physical activity to improve health is a major public health challenge.
- * Exercise is a prescriptive medicine.
- * Move your body as much as you can.

***

19. OVER WEIGHT AND OBESITY

Edited by -
Pragati Bhosale
F Y. B. Sc. (C. S.)

Definition of obesity is based on the degree of excess fat. Normal (ideal) BMI ranges between 18.5 and 25. An average BMI of population should be between 21 or 22. BMI less than 18.5 denotes chronic under nutrition while 25-30, is considered overweight and above 30 indicates obesity. Ideally, individuals should maintain BMI between 21 and 22 and should never exceed 25. More than a general accumulation, the distribution of fat around the abdomen (male type obesity) is now considered to be more harmful than fat around the hips (female type obesity). There is increasing evidence suggesting that the cut-off values for defining obesity used in the Western countries cannot be readily applied to Asians, who often have smaller body frames than Caucasians. Studies have also been suggesting that i BMI of 23 kg / m and 27 Kg / m as the cut-off values to define overweight and obesity respectively for Asian Indians.

The definition of overweight and obesity for Children and Adolescent is different. Because children and adolescent are in growth transition, age of maturation is different for boys and girls, and growth velocity is different from age to age and gender. Therefore, to capture these variations in the definition of overweight and obesity BMI age and sex specific centiles are used. If the BMI is 5 centimes is under nutrition, and 5 and <85 centiles, normal, and if it is 85 and <95 centile indicates overweight more than 95 centile is considered as obesity.

* AVOID OBESITY :

There are several health consequences

of obesity. Excessive body weight increases the risk of heart disease, hypertension, diabetes, gallstones, a few cancers and arthritis. Obesity invariable predisposes to reduced levels of high density lipoproteins ('good' cholesterol) and to increased levels of low density lipoproteins ('bad' cholesterol), and triglycerides, besides an abnormal increase in glucose and insulin levels in blood following an oral glucose load (insulin resistance). Considering the increasing prevalence of coronary artery disease, hypertension and diabetes in urban India, it is important to maintain desirable body weight for height and avoid obesity.

* CAUSES OF OBESITY :

The tendency of family obesity seems to be inherited. Eating junk or unhealthy eating is one of the important causes, with low physical activity being a main contributor. Complex behavioral and psychological factors influence the eating pattern. In addition, metabolic errors in energy utilization may favour fat accumulation. Insulin is an important modifier or energy and fat metabolism favouring fat deposition. Low birth weight (<2500 g and >3500 g), obesity during childhood and adolescence are likely result in obesity in adults. It is necessary to maintain a desirable body weight by consuming just enough calories or adjust physical activity to maintain energy balance (intake = output). Body weights must, therefore, be checked and monitored periodically. Several studies have suggested that hours spent in watching television is strongly associated with weight gain in

childhood and adolescents, although whether this is due to the concomitant sedentary behavior, or a tendency to consume snack foods while watching television, or the effects on dietary behavior of the advertising of energy dense foods during television programmes, is not clear. There have been no trials of the effects of removing local fast food outlets, or the provision of safe cycling schemes for children, in terms of reducing the prevalence or risk of obesity. The school is only one of the many environments, in which children may be exposed to 'obesogens', to the external influence that encourage weight gain. Family customs and practices will have a strong influence on a child's food preferences and activity patterns, and as the child grows older he or she may experience social pressure from peers to purchase certain foods, or to undertake sedentary activities. Beyond these local influences, food advertising and labelling policies, road transport and a range of other factors will also contribute to the list of potential obesogens. Adults usually tend to gain weight between the ages of 25-50 years. In women, obesity develops just around pregnancy and after menopause. Overfeeding during infancy, childhood and adolescence predisposes to overweight / obesity during adulthood. Physical activity and the basal metabolic rate (BMR) decrease with age and, hence, fat accumulation increases as age advances if energy intake is not suitably regulated.

***

22. So Let's Be Positive

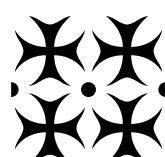
Lesson of Time

Anjali Bajarang Avchare
- F.Y.B.A.

*When a bird is alive
It eats Ants
When the bird is dead
Ants eat the bird
Time and Circumstances can
change at anytime
Dont' devalue or hurt anyone in life
You may be powerful today.
But remember
Time is more powerful than you !
One Tree makes a million match sticks
Only one match stick needed to burn a million trees
So Be Good and Do Good !!!*

"A man who has never gone to school may steal a freight car; but if he has a university education, he may steal the whole railroad."

- Theodore Roosevelt

19. WATER AND OTHER BEVERAGES

Edited by -
Rohan Katkar
F.Y.B.B.A

Water is the major constituent of the human body.

Beverages are useful to relieve thirst and to meet fluid requirement of the body.

Some beverages provide nutrients while others act as stimulants.

Milk is an excellent beverage for all age groups as it is a rich source of nutrients.

NEED OF WATER :

Water accounts for 70 % of our body weight. It is a constituent of blood and other vital body fluids.

Water plays a key role in elimination of body wastes and regulation of body temperature.

The body loses water through sweat and urine. This loss must be constantly made good with clean and potable water.

A normal healthy person needs to drink about 8 glasses (2 liters) of water per day. During very hot weather and while undertaking vigorous physical activity, this requirement increases as a considerable amount of water is lost through sweat.

SAFE WATER

Water should be safe and wholesome i.e.. it should be free from disease-causing agents like bacteria, viruses, parasites etc., and harmful chemical substances like Pesticides, industrial wastes, heavy metals, nitrates, arsenic and excess of fluoride.

Fluorosis, a disease with bone deformities and dental problems, results from drinking water containing an excess of fluoride over long periods. Generally, a concentration of

0.5 to 0.8 mg of fluoride per liter of drinking water is considered safe.

PROCESS OF RENDERING SAFE WATER

If a water source is not safe for drinking, boiling it for 10-15 minutes is a satisfactory method of purification of the water. It kills all disease-causing organisms and also removes temporary hardness. However, boiling will not remove other chemical impurities. Tablets containing 0.5 g of chlorine can disinfect 20 litters of water. There are many modern gadgets which claim to provide safe and wholesome water. However, they vary in efficacy.

NUTRITIOUS MILK

Milk is a well-accepted and wholesome food and beverage for all age groups. It contains most of the nutrients necessary for growth and development. It is, therefore, specially useful or feeding infants, toddlers, growing children and expectant women and nursing mothers. All the macro-and micro-nutrients are present in an easily digestible form in milk. Milk proteins possess high biological value which is almost equal to that of meat, eggs and other high quality animal proteins. Milk proteins are valuable supplements to most vegetarian diets. Milk is a rich source of bioavailable calcium which helps in the building up of strong bones. Milk fat serves as a vehicle for important fat-soluble vitamins A,D and E. Since milk fat is of the saturated type, those who have to be on a low fat diet can consume skimmed/ toned milk. For strict vegetarians, milk is the only source of vitamin B. Milk is also rich riboflavin,

but is a poor source of vitamins C and iron. However, only pasteurized or boiled milk should be consumed to ensure protection from disease-causing agents.

LACTOSE INTOLERANCE

Lactose, the sugar present in milk, helps in the establishment of lactic acid bacteria in the intestinal tract. If lactase, an enzyme required for digestion of lactose, is not present in sufficient amounts, such individuals develop abdominal symptoms on consumption of excess of milk. This is common in children following diarrhea and is described as lactose intolerance. Drinking small quantities of milk at a time does not usually cause any gastrointestinal problems and there is no need to discourage intake of milk by children except in sever cases diarrhea.

SOFT DRINKS

Soft drinks are generally of two categories: natural soft drink and artificial or synthetic soft drinks. Water is the main constituent of all beverages. Orange, lemon, grape, mango, pineapple and apple are generally used in making fruit juice. Cane sugar juices provide in addition to energy, some vitamins (beta carotenes, vitamin C) and minerals (potassium, calcium). Fruit juices are ideal beverages those suffering from hypertension. However, they cannot be equated with fruits which also provide dietary fiber. Compared to natural fruit juices, synthetic drinks do not contain nutrients unless they are fortified. Generally, synthetic drinks are prepared using preservatives, artificial colours and flavours such as cola, orange, mango and lime, and mostly they are carbonated. Carbonated beverages contain phosphoric acid and may damage the enamel

of teeth, and affect appetite if taken in excessive amounts. Water used for preparation of beverages should be free from disease-causing agents and harmful chemical impurities. Beverages like buttermilk, lassi, fruit juices coconut water are better alternative to synthetic drinks.

TEA AND COFFEE

Tea and coffee are popular beverages. They are known to relieve mental and muscular fatigue. This characteristic stimulating effect is due to their caffeine content. A cup (150 ml) of brewed coffee contains 80-120 mg of caffeine and instant coffee 50-65 mg, while tea contains 30-65 mg of caffeine. Caffeine stimulates the central nervous system and induces physiological dependence. Generally, low doses (20-200 mg) of caffeine produce mild positive effects like a feeling of well-being, alertness and being energetic. Higher doses (> 200 mg) can produce negative effects like nervousness and anxiety, especially in people who do not usually consume caffeine-containing beverages. Therefore, moderation in tea and coffee consumption is advised so that caffeine intake does not exceed the tolerable limits. Tannin is also present in tea and coffee and is known to interfere with iron absorption., Hence tea and coffee should be avoided at least for one hour before and after meals.

Coffee consumption is known to increase blood pressure and cause abnormalities in heart beat. In addition, an association between coffee consumption and elevated levels of total and LDL cholesterol ('bad' cholesterol), triglycerides and heart disease has been demonstrated. Therefore, individuals with heart disease need to restrict coffee consumption. Also, those who experience

adverse effects from caffeine should stop drinking coffee.

Coffee consumption is known to increase blood pressure and cause abnormalities in heart beat. In addition, an association between coffee consumption and elevated levels of total and LDL cholesterol ('bad' cholesterol) triglycerides and heart disease has been demonstrated. Therefore, individuals with heart disease need to restrict coffee consumption. Also, those who experience adverse effects from caffeine should stop drinking coffee.

TENDER COCONUT WATER

Tender coconut water is nutritious beverages. It has a caloric value of 17.4 per 100 gm. The concentration of sugar steadily increases from 1.5% to about 5.5% in the early months of maturation and this slowly falls to about 2% at the stage of full maturity. Tender coconut water contains most of the minerals such as Potassium (290 mg %) , Sodium (42 mg %), Calcium (44 mg %), magnesium (10 mg %), Phosphorus (9.2 mg %), iron (106 mg %) and copper (26 mg %). It is oral Rehydration medium keeps the body cool. In patients with hyper kalaemia such as renal failure, acute adrenal insufficiency and in patients with low urine output, TCW should be avoided.

ALCOHOL

Alcoholic beverages contain ethyl alcohol in varying proportions. Beer contains 2-5% and wine 8-10% of alcohol while brandy, rum and whisky contain much higher concentration (30-40%). Alcohol has been extensively abused as an appetite stimulant and as a sedative-hypnotic drug. Alcohol intake, which is initiated as an innocent social

habit may gradually result in a serious addiction. It may lead to several serious psycho-social problems and accidents. Alcohol provides higher calories (7 Kcal/g) than carbohydrates and proteins and, thus, can contribute to obesity. Ironically, excessive intake of alcohol is known to suppress appetite and interfere with absorption and metabolism of nutrients, leading to various nutritional deficiency diseases. Excessive intake of alcohol suppresses appetite and as a result, leads to several nutritional deficiency diseases. People who regularly consume more than two alcoholic drinks (one equals about 30 ml of ethanol) are at a higher risk for hypertension and stroke. Alcohol intake has also been shown to increase the risk of cancer of the mouth, larynx and oesophagus, prostate and of the breast in women. Excessive alcohol intake weakens the heart muscle (cardiomyopathy) and also damages the liver (cirrhosis), brain and peripheral nerves. It also increases serum triglycerides.

POINTS TO PONDER

- * Drink enough of safe and wholesome water to meet daily fluid requirements.
- * Drink boiled water, when safety of the water is in doubt.
- * Consume at least 250 ml of boiled or pasteurized milk per day.
- * Drink natural and fresh fruit juices instead of carbonated beverages.
- * Prefer tea over coffee.
- * Avoid alcohol. Those who drink, should limit its intake.

***

20. Pune Water Supply (Crisis!) Past, Present and Future

Edited by -
Jyoti Samoling Yelwante
T. Y. B. Sc. (Comp. Sc.)

I have been writing about the Pune Water Supply issue, but haven't gotten down to writing a detailed blog post. I have realized that I am repeating myself in many discussions- hence here is the brief compilation of basic introductory facts and some questions and points to ponder. This is a very complex issue and I am not an expert in this area. I have just compiled various data from different information sources, and added a few thoughts and points to ponder.

Brief History of Pune Water Supply :

The city of Pune grew around the Mutha River and for many centuries, the river was the primary source of water. In the 18th century Pune started witnessing rapid growth as the de facto capital of the Maratha Empire during the Peshwas. The first major water supply system was built by Nana Saheb Peshwa in 1750's (The contractor for this project was Sardar Tulshibagwale.). **Pune Water Supply (Crisis!) Past, Present and Future**

I have been writing about the Pune Water Supply issue, but haven't gotten down to writing a detailed blog post. I have realized that I am repeating myself in many discussions- hence here is the brief compilation of basic introductory facts and some questions and points to ponder. This is a very complex issue and I am not an expert in this area. I have just compiled various data from different information sources, and added a few thoughts and points to ponder.

Brief History of Pune Water Supply

The city of Pune grew around the Mutha River and for many centuries, the river was the primary source of water. In the 18th century Pune started witnessing rapid growth as the de facto capital of the Maratha Empire during the Peshwas. The first major water supply system was built by Nana Saheb Peshwa in 1750's (The contractor for this project was Sardar Tulshibagwale.). This consisted of a water storage lake at Katraj and a system of aqueducts to bring the water to Shaniwar Wada and neighboring area tanks. ('Hauds'). This system was quite robust and remnants of it are still visible today. This system came to rescue of Punekars in the aftermath of the Panshet Flood where the two main dams were destroyed. I had written an extensive blog post about the Panshet Flood Disaster last year, to commemorate the 50th anniversary of that incident ; 12 July 1961- Panshet : A dam that changed Pune.

Towards the end of the 18 Century, other Peshwas and their Sardars such as Nana Phadnavis, Raste added more aqueducts and storage tanks in the city. The British took control of Pune in 1817 and started expanding towards the east side, Building the Pune Cantonment. The first water storage facility built here was a small bund near the present Bund Garden. In 1867, the Khadakwasla Dam was built. Visvesvarayya is credited for designing and building an advanced type of sluice gate here in the early 1900 s.

Post independence, a much bigger dam was planned at Panshet. Construction started

in 1955 and was almost completed in 1961. While filling up the dam, some creaks were observed and a last minute effort to save the dam failed. This resulted in a massive flood in Pune. The Khadakwasla and Panshet dams were both destroyed and some urgent alternative arrangements were needed for the next few years, until these dams were repaired. These included, using the old Peshwa era Katraj aqueduct, using the water from the Mulshi Dam (via the Mula river- a small bund was constructed near Aundh on Mula to store the water and it was pumped from there).

As the Pune city and neighboring agriculture requirements were growing, two new dams were built- Varasgaon was completed in 1994 and Temghar was completed in 2000. Pavana dam, that supplies to PCMC area was completed in the 1990s.

The water from Khadakwasla dam is brought to the primary Parvati Pumping Station via the Mutha Canal and Pipelines. From here, it is distributed to various parts of the city through various intermediate storage tanks.

Future :

* Last few years, every April, we are finding ourselves in a 'water crisis' mode. A sight of tankers is an ominous indication. I remember Pune in the 1980s and 1990s where water shortage/ crisis was literally unheard of. what has changed ? I am not an expert in this area, and a detailed discussion of this issue is not in the scope of this introductory blog post. But here are a few points to ponder:

* Pune has witnessed a very high growth rate over the past two decades and the population of the metro area has nearly

tripled since 1990. Water requirements have also grown in this proportion (if not a bit higher).

* Current demand for the city (not including PCMC) is around 14-15 TMC. Pune requirements are supplied by the 4 dams : Panshet, Varasgaon, Temghar and Khadakwasla. Khadakwasla is really a staging and distributing point for the two big dam upstream. (PCMC needs around 6-7 TMC and is supplied by the Pavana dam).

* For the past decade, the storage capacity across the 4 Pune dams has remained nearly the same. around 29 TMC. Evaporation losses are roughly 1-1.5 TMC. Also note that silting (mud flowing in each year from the water run-off) over the years reduces the dam storage capacities. Regular de-silting is very important.

* Note that these 4 dams are not exclusively dedicated for Pune (like the dams for Mumbai). They also supply to the agriculture belt south-east of Pune. So while it appears that the storage is twice of what Pune needs, that's not really the case. I am not going to get into the debate of allocation issues, etc. here. But suffice to say that a better and more transparent allocation policy and process between the state and local governments will help.

* At the current / projected growth rate, Pune's requirements may approach 25 TMC and even more, in a decade. Then what? Well, that's the billion dollar question ! What are the options/ alternatives available ?

* It is estimated that currently, 20-30% of water that is supplied to Pune is wasted via leakages etc. Distribution needs to improve to cut down on the losses, and keep them at the minimum.

*Allocation between Pune requirements (Drinking) vs. Agriculture will again have to be revisited.

*Bhima-Ashked may be able to provide some additional supply to the city. But it may also be needed for the fast growing Chakan-Telagaon area.

* Some water from Mulshi could be potentially diverted to Pune. But that will mean reduction in electricity generation (this dam is owned by Tata Power and the water is used to generate hydro-power). An even more together option would be bring in the water from dams further out via pumping (e. g. Bhatghar, etc.) .. no idea about the feasibility of this option.

* Other water conservation methods- rain-water-harvesting, etc. are also needed... but these alone will not be adequate. Tapping ground water through bore-wells is already on the rise, and this can be a good source. However, excessive reliance on bore-wells is not a good idea- the water table will keep shrinking and will fall deeper and deeper each year. Look at what has happened in Bangalore.

*Explore feasibility of building one (or more) dams further upstream of Panshet and Varasgaon. Again this will take a long time even if feasible.

This consisted of a water storage lake at Katraj and a system of aqueducts to bring the water to Shaniwar Wada and neighboring area tanks. ('Hauds'). This system was quite robust and remnants of it are still visible today. This system came to rescue of Pundekars in the aftermath of the Panshet Flood where the two main dams were destroyed. I had written an extensive blog post about the Panshet Flood Disaster last year, to commemorate the 50th anniversary of that incident ; 12 July 1961- Panshet : A dam that changed Pune.

Towards the end of the 18 Century, other Peshwas and their Sardars such as Nana Phadnavis, Raste added more aqueducts and storage tanks in the city. The British took control of Pune in 1817 and started expanding towards the east side, Building the Pune Cantonment. The first water storage facility built here was a small bund near the present Bund Garden. In 1867, the Khadakwasla Dam was built. Visvesvarayya is credited for designing and building an advanced type of sluice gate here in the early 1900s.

Post independence, a much bigger dam was planned at Panshet. Construction started in 1955 and was almost complete by 1961. While filling up the dam, some creaks were observed and a last minute effort to save the dam failed. This resulted in a massive flood in Pune. The Khadakwasla and Panshet dams were both destroyed and some urgent alternative arrangements were needed for the next few years, until these dams were repaired. These included, using the old Peshwa era Katraj aqueduct, using the water from the Mulshi Dam (via the Mula river- a small bund was constructed near Aundh on Mula to store the water and it was pumped from there).

As the Pune city and neighboring agriculture requirements were growing, two new dams were built- Varasgaon was completed in 1994 and Temghar was completed in 2000. Pavana dam, that supplies to PCMC area was completed in the 1990s.

The water from Khadakwasla dam is brought to the primary Parvati Pumping Station via the Mutha Canal and Pipelines. From here, it is distributed to various parts of the city through various intermediate storage tanks.

21. MODERN INDIAN WOMEN

Pawan Kumar
F. Y. B. B. A.

During the vedic period, women were held in great esteem and were treated as Equal with men in every walk of life. No religious rites and rituals could be performed without wife. The women were also given Education like men. They enjoyed considerable freedom regarding the choice of their husband but with the passage of time, they fell off that exalted position and began to maltreated. They were never consulted in household affairs and were not allowed to take their decisions.

In the 19th century, the girls were not sent to school, only the daughters of rich parents could get education at home. It was only the Efforts of Raja Ram Mohan Rai, Ishwar Chandran Vidya Sagar, Swami Dayanandas Saraswati and some other social reformers that women received some sort of education-

Traditionally women are not treated as equal to men. They are dominated by men. They are made to work in the household, in the kitchen, look after children and be obedient to men for their happiness. Besides they have been disregarded, maltreated, and insulted in thousand of ways. Earlier, they were not free to take part in politics even.

In the nation's Development, human Resources play a major role, to contribute to

the betterment of society. Our society depends on human resources. These are the real and valuable assets of a nation. Here men and women go side by side in every field of life. We can see their working in the various fields. offices, schools, courts and in so many other organisations. We cannot ignore this large segment of population and allow it to remain unproductive. It is the major pillar in strength the nation's income.

In Japan and Russia, women do all types of job. Japan was devastated by the atom bombs but it again survived very shortly as its human resource laboured hard to set its economy. When a woman makes herself engaged in the productive work not only the family but the country is benefited. The standard of life rises accordingly. The purchasing power increases we can afford more amenities to children. in an indirect way. It is an aid to the national economy. Of both the husband and wife are work, we get double packets of income. They give better education and medical facilities to their wards. Due to the economic security of a woman she enjoys and brings a laughing cheer in the family. The entire family becomes a place of heaven on earth.

***

विभागीय अहवाल

* शैक्षणिक अहवाल

१) वाणिज्य विभाग

i)	वाणिज्य मंडळ	५६
ii)	बैंकिंग विभाग	५६
iii)	Department of Business Practices	५७
iv)	B.B.A	५७
v)	B.C.A.	५९
vi)	M.Com	६०

२) कला विभाग

i)	मराठी विभाग	६०
ii)	हिंदी विभाग	६२
iii)	भूगोल विभाग	६३
iv)	अर्थशास्त्र विभाग	६४
v)	इंग्रजी विभाग	६४
vi)	इतिहास विभाग	६४
vii)	मानसशास्त्र विभाग	६५

३) संगणक शास्त्र विभाग

i)	B.Sc. Computer Science	६६
ii)	M.Sc. Computer Science	६९
४)	वेळापत्रक समिति	६९
५)	परीक्षा विभाग	६९
६)	प्राध्यापक प्रबोधिनी	७०

रौद्रपिक विभाग

- वाणिज्य विभाग -

* १. वाणिज्य मंडळ

दि. १५ सप्टेंबर २०१५ रोजी जिमखाना हॉल येथे वाणिज्य मंडळाच्या उद्घाटनाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. कार्यक्रमासाठी डॉ.अनंत सरदेशमुख, महासंचालक, मराठा चॅर्चस ऑफ कॉर्मस, इंडस्ट्रीज अँन्ड अँग्रीकल्चर, पुणे हे प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून लाभले होते. तसेच मा.कृष्णकुमारजी गोयल, उपाध्यक्ष, खडकी शिक्षण संस्था यांची प्रमुख उपस्थित होती. सदर कार्यक्रमाचे दोन मुख्य उद्देश होते.

(अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेची अद्यावत स्थिती विद्यार्थ्यांना अवगत व्हावी.

भविष्यकाळातील संधी समजाव्यात. या संधींचा लाभ घेण्यासाठी कोणत्या पात्रता धारण करणे आवश्यक आहेत याचे ज्ञान व्हावे, आणि

(ब) महाविद्यालयाच्या दोन विद्यार्थिनी

- (i) कु. मयूरी वरे (F.Y. B.Com.) (१२ वी परीक्षेत 'सहकार' विषयात बोर्डात प्रथम)
- (ii) कु. श्रुती अगरवाल T.Y. B.Com. (C.A. परीक्षा उत्तीर्ण)

यांनी मिळविलेल्या उज्ज्वल यशाबदूदल त्यांचे अभिनंदन करणे. कार्यक्रमासाठी वाणिज्य विभागातील

विद्यार्थी तसेच सर्व संबंधित प्राध्यापक उपस्थित होते. कार्यक्रम उत्साहाच्या वातावरणात पार पडला.

* २. पोस्टर प्रदर्शन

दि. १५ ऑगस्ट २०१५ रोजी महाविद्यालयाच्या जिमखाना हॉल मध्ये पोस्टर प्रदर्शन भरविण्यात आले. प्रदर्शनाचे उद्घाटक म्हणून मा.जान्हवी धाडीवाल तर सन्माननीय अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, चिटणीस (खडकी शिक्षण संस्था) यांची विशेष उपस्थिती लाभली.

विद्यार्थ्यांना उद्योग, उद्योजक व उद्योजकता या तीन संज्ञांचे यथोचित ज्ञान मिळावे, त्यांचे आकलन वाढावे हा कार्यक्रमाचा प्रमुख उद्देश होता.

* ३. सेमिनार ऑन शेअर मार्केट

३१ ऑक्टोबर २०१५ रोजी हॉटेल अरोरा टॉवर येथे 'शेअर मार्केट' या विषयावर चर्चासत्र आयोजित केले होते. त्यासाठी इकॉनॉमिक टाईम्सचे संपादक हे प्रमुख वर्ते होते. बी.बी.ए चे १० विद्यार्थी, चार प्राध्यापक आणि विभागप्रमुख या कार्यक्रमात सहभागी झाले होते.

शेअर मार्केट मध्ये गुंतवणूक करण्याची कार्यपद्धती समजावून घेणे. गुंतवणक संधींची छाननी कशी करावी, योग्य पर्याय कसे निवडावेत, जाणीवपूर्वक गुंतवणूक करून आर्थिक लाभ कसे मिळवावेत याचे ज्ञान विद्यार्थ्यांना व्हावे या उद्देशाने चर्चासत्रात सहभाग घेतलेला होता.

टी.वाय. बी.बी.ए. या वर्गातील विद्यार्थ्यांना Business Finance या विषयातील प्रकल्प करावयाचा असतो. त्यासाठी १०० गुण असतात. त्यादृष्टीने वर्गातील १० हुशार विद्यार्थ्यांची निवड या कार्यक्रमासाठी केली होती. विद्यार्थ्यांना याचा खूप फायदा झाला अशी उत्स्फूर्त प्रतिक्रिया त्यांनी व्यक्त केली.

- प्रा.बी.पी.पुराणिक
विभाग प्रमुख

- बँकिंग विभाग -

बँकिंग विषयातील प्रथम, द्वितीय व तृतीय वर्ष वाणिज्याच्या विद्यार्थ्यांचा अभ्यासक्रम व प्रात्यक्षिके पूर्ण करण्यात आली. त्यासाठी विद्यार्थ्यांनी बँक ऑफ महाराष्ट्र, जनता सहकारी बँक, एच.डी.एफ. सी., पुणे स्टॉक एक्सेंज, नाबार्ड, खडकी पोस्ट ऑफीस, आय.सी. आय.सी.आय. बँक, आय.डी.बी.आय., एल.आय.सी., टाटा मुच्युअल फंड, मुस्लीन को-ऑप. बँक, शिवाजीराव भोसले सहकारी बँक इ. संस्थांना भेटी दिल्या आणि प्रत्यक्ष कार्यपद्धती समजावून घेतली.

तृतीय वर्ष वाणिज्याच्या विद्यार्थ्यांनी आंतरराष्ट्रीय बँकांसंबंधी स्टडी मटेरियल तयार करून गट चर्चा व सादरीकरण

केले. द्वितीय वर्ष वाणिज्यच्या विद्यार्थ्यांनी 'नरसिंहम समिती अहवालावर' गटचर्चा केली. त्यात २० विद्यार्थी सहभागी झाले.

बैंकिंगच्या विद्यार्थ्यांसाठी ३०/०७/२०१५ ला श्री. माशेलकर व श्री. कुंभार सर यांनी बैंकिंग व विमा क्षेत्रातील करिअरच्या संधी' यावर मार्गदर्शन केले. श्री. अनिल क्षीरसागर, मैनेजर, जनता सहकारी बँक यांनी 'बदलते बैंकिंग क्षेत्र' या विषयावर मार्गदर्शन केले. प्रा. डॉ. आठवले यांनी करिअर कौन्सिलिंग' ची माहिती दिली.

सर्व उपक्रमांचे नियोजन विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. संहिता आठवले, प्रा. जुगल नाईक, प्रा. डॉ. अलका झिमरे यांनी केले.

११/०२/२०१६ ला विभागातर्फे एम.कॉम्. विद्यार्थ्यांसाठी संशोधन प्रकल्प अहवाल या विषयावर कार्यशाळा घेण्यात आली. त्यासाठी प्राचार्या डॉ. मंजुश्री बोबडे व प्रा. डॉ. आठवले यांनी मार्गदर्शन केले.

– प्रा.डॉ.संहिता आठवले
विभाग प्रमुख

Department of Business Practices

Activities Conduted by the department are as follows - :

- * Guest lecture : Date : 16th Sept. 2015
Guest Lecturer : Prof. Prajakta Datye
Topic : Soft Skills No. of students : 63

Prof. Prajakta gave delivered on excellent lecture on soft skills covering important points like grooming. Listening , Speaking skills along with this she also emphasised on preparing for interviews which will be helpful for students in future in this context she explain key points like how to appear for interview, importants of gestures, dress code and communication.

The approach of taking lecture was humorous which created interest among students.

- * Guest lecture : Date: 29th Feb. 2016

Guest lecturer : Prof. Archana Taru.

Topic : New Technologies in Business Communication

No. of students : 64

Prof. Archana Taru delivered lecture on 'New technologies in Business' Communication. She highlighted the use of technology by presenting a power point presentation the key points she highlighted about social media getting more accessible to mass with the help of technology like facebook, Twitter, LinkedIn and mobile apps. This topic was very interesting .

- Dr.A.S.Mokashi, Principal

Head of the Department

Bachelor of Business Administration

The BBA Department undertook the following activities in this year.

1. SEMINAR/WORKSHOP/GROUP DISCUSSION/PRESENTATION :

- * Conducted free certificate course in spoken English by Prof. Sheetal Randhir in the month of May and June for BBA students.
- * Conducted free certificate course in Basics of Computer by Prof. Sujata Phadtare in the month of May and June for BBA students.
- * Conducted free certificate course Tally ERP 9 by Prof. Mehnaz Kaushar in the month of June and July for BBA students.
- * Presentation on 'Self Personality' BBA

- students on 26 June, 2015.
- * Power point presentation on Type of Indian Industries on 15 July 2015.
  - * Students of BBA organized Event on ‘Friendship day Celebration’ on 2nd August, 2015.
  - * Seminar on ‘Career in Management’ conducted by Prof. Sheetal Randhir and TYBBA students for 12th standard students at C.K. Goyal College on 1 June 2015.
  - * Seminar on ‘Career in BBA’ conducted by Prof. Sujata Phadtare and Prof. Mehnaz Kaushar for 12th standard students at C.K. Goyal College on 5 June 2015.
  - * Students of BBA organized Event on ‘Teacher’s day Celebration’ on 5th September 2015.
  - * Organized group discussion for FY BBA students on topic ‘Is co-education is necessary Today’s Modern era.’
  - * Motivational movie on ‘How to develop concentration power through mediation and effective study methods’ for BBA students on 10th October 2015 at A.V. Hall.
  - * Lecture on ‘How to Prepare Project Report for Industry Exposure and Cases in Finance’ for S.y.b.b.a and T.y.b.b.a by Prof. B.P. Puranik on 19-10-2015.
  - * Organized ‘Book lovers group activity’ on Autobiography of World’s famous Entrepreneurs and On Mr. Achyut Godbole’s Book Named BOARDROOM’
  - * Lecture on ‘Reachers Methodology and Selection of Project Topic’ By Prof. Puranik Sir for S.Y.B.B.A. and T.Y.B.B.A. students.
  - * Prepared Mentorship Report for the whole semester including performance Appraisal of students, students Profile, students Declaration form separately and respectively for 29 students under each mentor (Prof. Sheetal Randhir, Prof. Sujata Phadtare and Prof. Mehnaz Kaushar)
  - * POSTER EXHIBITION : Organized POSTER EXHIBITION TYPES OF INDUSTRIES IN

INDIA on 15th August 2015.

2. MISSION POLICE FRIEND :

- * INAUGURATION OF “MISSION POLICE FRIEND” By Hon. Chief guest Mr. Vibhandik (Police Inspector Khadki Police station) Mr. S. Shinde (PSI Khadki Police Station) Hon./ Dnyaneshwar Murkute (Member Management Committee) on 16 Sept. 2015.
- * 76 students participated in Ganpati Festival Duty from 6 October to 17 October 2015.

3. CIVIL DEFENCE :

- * 28 students participated in Basic course of Civil Defence in month of July 2015.
- * 10 students participated in Civil Defence First Aid Programm at Ganpati Festival.
- * 30 students of FYBBA participated in Civil Defence Primary Course held on 11-1-2016 to 18-1-2016.

4. PARTICIPATION OF STUDENTS IN STATE LEVEL GAMES :

- * Our TYBBA student Angali Sundaram and SYBBA student Lallu Chavhan participated and won prize at state level hockey games.

5. PARTICIPATION OF STUDENTS IN NATIONAL STOCK EXCHANGE SEMINAR :

- * Our 10 students TYBBA participated in Seminar On “Sharing Insight on investing in Stock Market organized by NSE. NIVESH INDIA Along with 5 teachers on 30-10-15, at Hotel ARORA TOWER CAMP PUNE - 1

6. VISIT TO BHIMTHADI :

- * 36 students of SYBBA visited to BHIMTHADI JATRA on 24th December 2015 along with five teachers.

7. INDUSTRY VISIT TO MAHILA GRUH UDYOG SANASWADI :

- * 38 students of S.Y.B.B.A. visited to Mahila Gruh Udyog Sasa Factory Sanaswadi 9th January 2016 along with three teachers.

8. TRIP TO NAGAON - ALIBUAG :

- * 74 students participated at College Trip to Nagaon Beach at Alibaug on 29-1-2016 along with 6 teachers and one non teaching staff.

9. PHOENIX PERIODICAL :

- * Inauguration of phoenix periodical on topic "successful women entrepreneurs and CEOs in INDIA on the occasion of republicans day 26-01-2016.

10. INTERCOLLEGIATE SEMINAR FOR 12th STUDENTS :

- * Intercollegiate seminar was organized for 12th students on "Students on "study methods and how to develop concentration over" on 6-2-2016, speaker of the seminar was Dr. Surbhai Barve from DNYANVARDHAN Pune. Following 120 students from different colleges participated in the Seminar.
  - a) T.J. Junior College.
  - b) C.K. Goyal College
  - c) Swami Vivekananda college
  - d) Ness Wadia College.
  - e) Ambedkar college, Yerawada.
  - f) Netaji college, Yerwada.

11. ACHIEVEMENT :

- * Our T.Y.B.B.A. student Angali Sundaram and S.Y.B.B.A. student Lallu Chavhan Selected for national at level hockey games.

Prof. Sheetal M. Randhir
InCharge, BBA

Prof. B.P.Puranik

Head, Department of Commerce

Bachelor of Computer Application (B.C.A.)

The BCA Department undertook the following in this year (2015-16)

Activities :

- 1) Seminar on 'Career Opportunities in Commerce and I.T. was conducted by Dr. Ravi Chitnis.' M.I.T. College Pune for F.Y. B.C.A. and S.Y. B.C.A. students. 63 students were present for the same.
- 2) Two days workshop on - "Tally" was conducted by Mr. Aniket Deshmukh from 7- 9-2015 to 8-9-2015. in the workshop 71 students were participated.
- 3) Prof. B. P. Puranik, H. O. D. Commerce addressed to all B. C. A. studnets on 4th Feb. 2016 at Gymkhana Hall. 103 studnets were present for the same. He motivated studnets & guided them regarding scholarship forms. Exam. Forms sub mission of practical files and project.
- 4) " The Secret", motivational movie was shown to F. Y. B. C. A. students. 42 students were present. This movie helps them to enhance the positive attitude towards the life
- 5) F. Y.B C. A. students had given Power Point Presentation on various topics. 53 students ts had participated in this activity. This activity had been organized by our dept. to develop their communication skills and stage courage.
- 6) A. V. Lectures of expertise were organized for S. Y. and T. Y. students at B.C. A. lab 35 students of S.Y. and 17 students of T. Y. were present.
- 7) Computer Literacy Survey conducted by our department 43 F. Y. B. C. A. students had collected the information from their neighboring shop keepers. This survey helps

to develop their communication skill and develop their project mind.

Special Achievements :

- 1) Rakshanand Bhalerao from S. Y. B. C. A. represented Pune district in Girl's Hockey tournament.
- 2) Ganesh Pillay, Subham Garsund, Devidas Shinde had participated in N.S. S. camp conducted by our college.
- 3) Ganesh Pillay from T. Y. B. C.A. was awarded as "Best N. S. S. Volunteer" in Annual Prize Distribution function.

-Prof. Anagha Deshmukh
InCharge, B.C.A.

-Prof. B.P.Puranik
Head, Department of Commerce

एम.कॉम.विभाग

पदब्युत्तर विभागातर्फे एम. कॉम. च्या शैक्षणिक वर्षाच्या सुरवातीला २०१५-१६ विद्यार्थ्यांना क्रेडिट सिस्टिमचा अर्थ, महत्त्व व उद्देश यांची माहिती देणारे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

त्याचप्रमाणे प्रत्येक प्राध्यापकांनी त्यांच्या विषयाच्या Assignments पूर्ण करण्यासाठी प्रात्यक्षिकज्ञान व माहिती मिळवण्याचे स्रोत व तंत्रे याची माहिती देऊन त्यांना वैयक्तिक मार्गदर्शनही केले. एम.कॉम. पार्ट दोनच्या 'प्रोजेक्ट रिपोर्ट' या विषयासाठी डॉ. संहिता आठवले यांनी प्राचार्य डॉ. बोबडे याचे विशेष मार्गदर्शकात्मक व्याख्यानसत्र आयोजित केले होते.

- प्रा. प्रकाश गोरे
प्रमुख, एम. कॉम.

- कला विभाग -

- मराठी विभाग -

- १) शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ या वर्षामध्ये मराठी विशेषस्तर या विषयासाठी मराठी च्या विद्यार्थ्यांनी उत्साहाने प्रवेश घेतला. या नवीन शैक्षणिक सत्रामध्ये मराठी वाङ्मय मंडळाचे उद्घाटन सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठाच्या मराठी विभागातील प्रोफेसर व सामीक्षक डॉ. मनोहर जाधव यांचे हस्ते संपन्न झाले. डॉ.जाधव यांचे मार्गदर्शना खाली मराठी विभागाच्या वार्षिक उपक्रमांचा प्रारंभ करण्यात आला. साहित्य व कलेची उपासना जगण्याच्या वाटचालीत माणसाला कशी आवश्यक आहे यासंबंधी डॉ. मनोहर जाधव यांनी आपले विचार मांडले. याप्रसंगी ८० विद्यार्थी उपस्थित होते. यावेळी प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी हे अध्यक्षस्थानी होते. तर उपप्राचार्य अरुण शेलार हेही उपस्थित होते. विभागप्रमुख डॉ. सौ. शुभश्री काळे यांनी मराठी विभागातील विविध वार्षिक उपक्रमांचा आढावा प्रास्ताविक रूपाने घेऊन सर्व मान्यवरांचे स्वागत केले. प्रा.महोदव रोकडे यांनी कार्यक्रमाचे सूत्रसंवादन केले.
- २) शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ या वर्षामध्ये तृतीय वर्ष कला (मराठी) या वर्गासाठी पुणे विद्यापीठाकडून नवीन अभ्यासक्रम नेमण्यात आला आहे. मराठी विभागातील अभ्यासक्रमात नव्याने समाविष्ट करण्यात आलेल्या साहित्यकृतीचे सहज सुलभ व सुयोग्य आकलन व्हावे. या दृष्टीने प्रथम वर्ष वाणिज्य शाखेच्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमावर आधारीत 'मी सिंधूताई सपकाळ' व द्वितीय वर्ष कला (विशेषस्तर मराठी पेपर क्र.१) विद्यार्थ्यांना वि.वा. शिरवाडकर लिखित 'नटसप्राट' या नाटकाची डी.व्ही.डी. दाखवण्यात आली.
- ३) भारताचे माजी राष्ट्रपती भारतरत्न डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम यांच्या दि.१५ ऑक्टोबर जयंतीनिमित्त, मराठी विभाग, उच्च शिक्षण, मंत्रालय, महाराष्ट्र राज्य यांचे शासकीय

- आदेशानुसार, वाचन संस्कृती वृद्धिंगत होण्याकरिता ‘वाचन प्रेरणा दिन’ साजरा करण्यात आला. यावेळी सहयोगी प्राध्यापक महादेव रोकडे यांनी डॉ. कलाम यांच्या ग्रंथसंपदेची विद्यार्थ्यांना ओळख करून देऊन, अवांतर वाचनाचे महत्त्व पटवून दिले. (शासन निर्णयान्वये)
- ४) अभ्यासक्रमावर आधारित व्याख्याने :
- अ) दि. ३० जानेवारी २०१६ प्रथम वर्ष कला (एफ.वाय. बी.ए.) या वर्गासाठी नेमलेल्या ‘मातृपंचक’ (आईच्या कविता) या क्रमिक पुस्तकावर आधारित कविवर्य अनिल दिक्षित यांचे “आई : एक महाकाव्य” या विषयावर व्याख्यान व काव्यगायन कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. या कार्यक्रमास एफ.वाय.बी.ए.च्या विद्यार्थ्यांबरोबरच मराठी विशेषस्तर विभागाचे सर्व विद्यार्थी उपस्थित होते. अध्यक्षस्थानी खडकी शिक्षण संस्थेचे शिक्षक प्रतिनिधी प्रा. जे.डी. नाईक उपस्थित होते. उपप्राचार्य अरुण शेलार यांचे हस्ते कवी अनिल दीक्षित, चित्रपट दिग्दर्शक श्री. विश्वास रांजणे यांचा सत्कार करण्यात आला. प्रा. महादेव रोकडे यांनी सूत्रसंचालन केले.
- ब) दि. १ फेब्रु. २०१६ - पुणे विद्यापीठाने द्वितीय वर्ष कला (मराठी विशेषस्तर) या वर्गासाठी नेमलेल्या आणणाभाऊ साठे यांच्या ‘फकिरा’ या दलित प्रादेशिक कादबरीवर आधारित, विद्यार्थ्यांसाठी सुप्रसिद्ध समीक्षक डॉ. नंदा केशव मेश्राम (मुंबई) यांचे “मराठी दलित कादंबरी : आणि फकिरा” या विषयावर व्याख्यान संपन्न झाले. अध्यक्षस्थानी उपप्राचार्य प्रा. अरुण शेलार होते. प्रमुख पाहण्या म्हणून सौ. संगीता शेलार होत्या. डॉ.सौ.शुभश्री काळे यांनी स्वागत व प्रास्ताविक केले. प्रा. महादेव रोकडे यांनी सूत्रसंचालन केले.
- ५) दि. २७ फेब्रुवारी २०१६ मराठी राजभाषा दिन सातत्याने उपक्रमशील असल्याच्या मराठी वाड्मय मंडळाच्या वर्तीने कविश्रेष्ठ कुसुमाग्रज यांच्या जन्मदिनाचे औचित्य साधून (२७ फेब्रु.) मराठी राजभाषा दिन साजरा केला. यावर्षी महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाने मराठी राजभाषा दिन साजरा करावा असे परिपत्रक काढले. (परिपत्रक क्र. जा.क्र./उशिसं/पुवि/ मराठी भाषा दिवस/ २०१६-१७/३७१/ दि. १५-२-२०१६) या परिपत्रकान्वये मराठी राजभाषा दिनाच्या निमित्ताने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे माजी कुलगुरु मा.डॉ.अरुण अडसूल यांना ‘प्रमुख मार्गदर्शक वक्ते’ म्हणून निमंत्रित करण्यात आले होते. ‘मराठी भाषा व व्यक्तित्व विकास’ या विषयावर डॉ. अडसूल यांनी प्रभावी शैलीत विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. यावेळी अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी होते. उपप्राचार्य अरुण शेलार यांनीही मनोगत व्यक्त केले.
- ६) शब्दमृष्टील भित्तिपत्रक प्रकाशन :
- कविवर्य मंगेश पाडगावकर गौरविका : या विद्यार्थी संपादित मराठी विभागाच्या वर्तीने काढण्यात आलेल्या भित्तिपत्रकाचे प्रकाशन डॉ. अरुण अडसूल यांचे हस्ते करण्यात आले. यावेळी मराठीत सर्व प्रथम आलेल्या कु. ममता पांडुरंग सुरते हिला “कु. मेघना मुकुंद भागवत पुरस्कार” प्राप्त झाल्या बदूदल सत्कार करण्यात आला.
- मराठी विभागप्रमुख डॉ. सौ. शुभश्री काळे यांनी मराठी विभागाच्या उपक्रमशील वाटचालीचा आढावा घेतला. प्रा. महादेव रोकडे यांनी संयोजन सूत्र संचालन केले.
- ७) तृतीय वर्ष कला (मराठी विशेषस्तर) शुभेच्छा समारंभ मराठी राजभाषा दिनाच्या निमित्ताने याच दिवशी मराठी विशेषस्तर च्या विद्यार्थ्यांचा शुभेच्छा समारंभ मराठी विभागात खडकी शिक्षण संस्थेचे चिटणीस मा. अॅड. चंद्रकांतजी छाजेड यांचे प्रमुख उपस्थितीत संपन्न झाला. प्रमुख पाहुणे म्हणून अनिल मेहता (संचालक-खडकी शिक्षण संस्था), उपप्राचार्य अरुण शेलार होते. यावेळी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना मा. चिटणीसांनी सांगितले की, ‘आपण महाराष्ट्रात राहतो, त्यामुळे मराठीचा अभिमान म्हणून मराठीतच लिहिले, वाचले, बोलले पाहिजे. शासनाने मराठीला ‘राजभाषेचा दर्जा’ देण्याचे प्रयत्न सुरु ठेवले आहेत, लवकरच मराठी भाषा ही राजभाषा होईल असा विश्वास व्यक्त करून विद्यार्थ्यांनी गरीब

परिस्थितीचे भांडवल न करता फक्त शिक्षण घेत पुढे जात रहा असा विद्यार्थ्याना संदेश देऊन अत्यंत प्रतिकूल परिस्थिती असतानाही मी जिदीने रेशनिंग दुकान चालवले. पुढे राजकारणात नगरसेवक, सभागृह नेता, महापौर, आमदार पर्यटन राज्यमंत्री एवढ्या मोठ्या पदांवर पोहचलो म्हणून प्रामाणिकपणे अभ्यास करा.’ असे सांगून मराठी विभागाच्या सर्व उपक्रमांचे त्यांनी कौतुक केले. मराठी विभागप्रमुख डॉ. सौ. शुभश्री काळे यांनी स्वागत केले.

६) शैक्षणिक भेट :

पिंपरी येथे दि. १५, १६, १७ व १८ जानेवारी २०१६ रोजी संपन्न झालेल्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनासाठी मराठी विभागप्रमुख डॉ. सौ. शुभश्री काळे यांचे मार्गदर्शनाखाली एफ.वाय.बी.ए. व एस.वाय.बी.ए. चे ३० विद्यार्थी सलग चार दिवस सहभाग घेतला. यात त्यांनी डॉ. भालचंद्र नेमाडे, सदानंद मोरे, विठ्ठल वाघ, तुकाराम पाटील इ. मान्यवर लेखक, कवी यांच्या भेटी घेऊन संवाद साधला. विद्यार्थ्यांसाठी ही साहित्यिक मेजवानीच ठरली. यानंतर विद्यार्थ्यांनी सदर चारही दिवसाचे साहित्य संमेलनाची वृत्तपत्र कात्रण संग्रह तयार केला.

- प्रा. महादेव रोकडे
सहयोगी प्राध्यापक
- डॉ.सौ.शुभश्री काळे
विभाग प्रमुख

हिंदी विभाग

२०१५-१६ इस वर्ष विभागद्वारा विश्वविद्यालय के पाठ्यक्रम की पूरता के साथ-साथ छात्रों के सर्वांग व्यक्तित्व विकास के लिए हिंदी विभाग की ओर से अन्यान्य कार्यक्रमोंका आयोजन किया गया।

* करिअर गायडन्स तथा व्यक्तित्व विकास : विशेष व्याख्यानमाला

प्रथमवर्ष, द्वितीयवर्ष, तृतीयवर्ष कला के हिंदी विशेषस्तर के लिए डॉ. वीणा मनचंदा ने ‘करिअर गायडन्स’ ‘भाषा और व्यक्तित्व विकास’ ‘हिंदी और रोजगार’ पर आधारित आठ विशेष व्याख्यानमाला

के लिए लगभग सभी छात्र उपस्थित थे।

* विभागीय प्रकाशन :

प्रतिवर्ष की तरह इस वर्ष भी ‘विविधा’ नामक भितिपत्र का प्रकाशन किया गया। इसमें छात्रों की व्यक्तिगत अभिव्यक्तियों का तथा शैक्षिक उपक्रमों का समावेश होता है। इसवर्ष ज्ञानपीठ पुरस्कार विजेता साहित्यकारों का विशेषांक प्रकाशित किया गया।

* नवागत छात्र स्वागत समारोह :

प्रतिवर्ष की तरह इस वर्ष भी को द्वितीयवर्ष के नवागत छात्रों का बड़ी धूमधामसे स्वागत किया गया। इस अवसर पर, प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी, विभागप्रमुख डॉ. वीणा मनचंदा, प्रा. अरुण चव्हाण, डॉ. अलका डिमरे ने छात्रों का मार्गदर्शन किया। छात्रों द्वारा इस समारोह में विविध सांस्कृतिक कार्यक्रमों की प्रस्तुति की गयी। सभी द्वितीय तथा तृतीय वर्ष के विशेषस्तर के छात्र उपस्थित थे।

* विभागीय ग्रंथालय :

विभाग की ओर से अगस्त १५ ते विभागीय ग्रंथालय का कार्य आरंभ हुआ। विभागीय ग्रंथालय में लगभग ३९० पुस्तकें उपलब्ध हैं। दैनिक ‘नवभारत टाइम्स’ तथा ‘राष्ट्रवादी पत्रिका’ का लाभ भी छात्र उठाते हैं। इस वर्ष में ‘आरती साळवे’ तथा ‘शर्मीम शेख’ ने विभागीय ग्रंथालय का कार्य संभाला।

* हिंदी सप्ताह का आयोजन :

इस वर्ष ९ सितंबर २०१५ ते १४ सितंबर २०१५ तक हिंदी सप्ताह का आयोजन किया गया। इस सप्ताह के अंतर्गत निम्नलिखित स्पर्धाओंका आयोजन किया गया। दि. ९ सितंबर २०१५ * हस्ताक्षर स्पर्धा * निबंध स्पर्धा

* निबंध स्पर्धा - १) अकालग्रस्त महाराष्ट्र,
2) रोजगारपूरक हिंदी

* वक्तृत्व स्पर्धा - दि. १० सितंबर २०१५ -

* वक्तृत्व स्पर्धा के विषय - १) हिंदी के बढ़ते कदम, २) स्वच्छ भारत अभियान की आवश्यकता

दि. ११ सितंबर २०१५ - काव्य कंठस्थीकरण स्पर्धा

दि. १२ सितंबर २०१५ - पुस्तक प्रदर्शनी (ग्रंथालय)

दि. १४ सितंबर २०१५ - हिंदी दिवस समारोह

दि. १४ सितंबर २०१५ को हिंदी विभाग की ओर से हिंदी दिवस समारोह बड़े हर्ष उल्हास तथा आनंद के साथ

मनाया गया। इस वर्ष हिंदी समारोह पुणे की राष्ट्रीय स्तर की संस्था, महाराष्ट्र राष्ट्रभाषा सभा पुणे के संयुक्त तत्त्वविधान में मनाया गया। इस समारोह की अध्यक्षता प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशीजीने की। इस सुअवसरपर पुणे के सुप्रसिद्ध शायर नजीर फेतहपुरी तथा उद्दुव महाजन की शेरोशायरी का रंगारंग कार्यक्रम आयोजित किया गया। इस समारोह में खड़की शिक्षण संस्था के उपाध्यक्ष श्री कृष्णकुमाराजी गोयल प्रमुख अतिथी के रूपमें उपस्थित थे। इस अवसर प्रा. माहदेव रोकडे, प्रा. अरुण चव्हाण, डॉ. अलका डिमरे आदि मान्यवर उपस्थित थे महाराष्ट्र राष्ट्रभाषा सभा के सचिव श्री. शेषराव जगताप भी प्रमुख अतिथी थे। इस अवसर पर ज्ञानपीठ पुरस्कार विजेता विशेषांक नामक भित्तिपत्र का विमोचन किया गया। २०१४-१५ की विद्यापीठीय परिअंगेने विभाग में सर्वप्रथम आए तीन छात्रों का, तथा अन्यान्य स्पर्धाओं के विजेताओंका पुरस्कार देकर सम्मानित किया गया। इस अवसर पर विभाग के पूर्व छात्र श्री. निशिकांत शाह का बैंक ऑफ महाराष्ट्र में हिंदी अधिकारी के पदपर चयन हुआ इस उपलक्ष्यमें विशेष सम्मान किया गया।

* समूह चर्चा का आयोजन :

द्वितीय तथा तृतीय वर्ष के हिंदी विशेष के छात्रों की समूह चर्चा का आयोजन जनवरी २०१६ को किया गया। विषय ‘जलसुरक्षा अभियान’ सभी छात्रों ने अपने अपने मत प्रकट किए तथा – जलसुरक्षा की आवश्यकता, जलसुरक्षा के लिए उपाययोजना, पुरे देश में जलसुरक्षा अभियान का संचलन इन मुद्दों पर चर्चा की गयी।

* विभागीय चर्चासत्र :

इस वर्ष ९ मार्च २०१६ को विभागीय चर्चासत्र का आयोजन किया गया। इस चर्चासत्र में विभाग के द्वितीय तथा तृतीय वर्ष के हिंदी विशेष स्तर के छात्रों ने सहभाग लिया। छात्रों ने स्वयं अपने विशेष स्तर के पाठ्यक्रम पर दो - दो - आलेख प्रस्तुत किए।

* विशेष व्याख्यानमाला का आयोजन :

इस वर्ष ९ मार्च २०१६ को विभाग के विशेषस्तर के छात्रों के लिए पाठ्यक्रम पुनरावलोकन व्याख्यानमाला का आयोजन किया गया। डॉ. अरविंद तेलंग महाविद्यालय निगडी के प्रा. दशरथ वाघ ने इस वर्ष भाषाविज्ञान तथा काव्यशास्त्र इन विषयोंपर हिंदी विशेष स्तर के छात्रों का मार्गदर्शन किया। विभाग के सभा छात्र उपस्थित थे।

* बिदाई समारोह :

दि. ३१ मार्च, २०१६ को द्वितीय वर्ष के छात्रों ने तृतीय वर्ष के छात्रों को स्नेहपूर्ण बिदाई दी। इस अवसर पर छात्रोंने विभाग के प्रति अपने मनोगत व्यक्त किए तथा अन्यान्य सांस्कृतिक कार्यक्रम भी प्रस्तुत किए।

- प्रा.डॉ.वीणा मनचंदा

विभाग प्रमुख

भूगोल विभाग

या शैक्षणिक वर्षात विविध उपक्रमांच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या भौगोलिक संकल्पना सुस्पष्ट करण्यात आल्या. यासाठी इंटरनेट, अंटलास टोपोशीट, त्रिमितीय आकृती, जी.पी.एस. इत्यादींचा उपयोग केला.

२०१४-१५ या शैक्षणिक वर्षात सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या परिक्षेत तृतीय वर्ष कला या शाखेतील भूगोल विभागाची सौ. कोलेकर सुरेखा निवृत्ती ही विद्यार्थिनी विशेष प्राविण्यासह महाविद्यालयात सर्वप्रथम आली तर श्री. भगवान सौदागर बोबले हा विद्यार्थी दुसरा आला. द्वितीय वर्ष कला या वर्गात महाविद्यालयात भूगोल विभागातील कु. माधवी संजय वाघमारे प्रथम व कु. कुंती नाडेकर द्वितीय आली.

दि. ३० जुलै २०१५ रोजी ‘एव्हरेस्ट’ या विषयावर डॉ. अविनाश कांडेकर यांचे व्याख्यान आयोजित केले होते. त्यांनी एव्हरेस्टची भूरचना, वैशिष्ट्ये याबाबत उत्तम सादरीकरण केले. फोटो व विडीओच्या आधारे एव्हरेस्ट प्रत्यक्ष पाहिल्याचा अनुभव विद्यार्थ्यांना मिळाला.

२४ डिसेंबर २०१५ रोजी देहू येथे विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक सहल गेली होती. जी.पी.एस. या उपकरणाद्वारे येथील सर्वेक्षण केले. विद्यार्थ्यांनी जी.पी.एस. हे उपकरण व त्याची उपयुक्तता अभ्यासली.

दि. २४ फेब्रुवारी २०१६ रोजी द्वितीय व तृतीय वर्ष या वर्गातील विद्यार्थी वाडे बोल्हाई येथे क्षेत्रीय अभ्यास करण्यास गेले होते. त्या गावाची प्राकृतिक रचना, लोकसंख्या, व्यवसाय, सोयी सुविधा याबाबत प्रश्नावली तयार करून नमुना पद्धतीने भरून घेतली व तिचे पृथक्करण करून वृत्तांत तयार केला. प्रा. डॉ. मुसमाडे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

- प्रा.सौ.सीमा देशपांडे
विभाग प्रमुख

अर्थशास्त्र विभाग

१. अर्थशास्त्र विषयाची F.Y. B.A./S.Y. B.A./T.Y. B.A. या वर्गांची प्रत्येकी २ टुटोरियल्स घेण्यात आली.
  २. ३०-१०-२०१५ रोजी अर्थशास्त्र विभागातील एकूण ३० विद्यार्थ्यांनी 'ममता अंध अनाथ केंद्र, पिंपळे गुरुव' येथील आश्रमाला भेट दिली व एकूण ३५०० रुपये देणगी दिली. विद्यार्थ्यांमध्ये सामाजिक जाणीव निर्माण व्हावी या हेतूने या कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते.
  ३. विशेष मार्गदर्शन योजना : अर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांसाठी या योजनेचा लाभ घेण्यात आला.
  ४. विद्यार्थ्यांसाठी एक दिवसीय 'सेमिनार' आयोजित करण्यात आला. (१७-३-२०१६)
- विषय :** 'संख्यात्म तंत्रे व प्रकल्प कार्य'
- उद्देश :** विद्यार्थ्यांमध्ये संशोधनाची आवड निर्माण व्हावी तसेच संशोधन कसे केले जाते, विषयांची निवड कशी करावी, माहिती गोळा करण्याची साधने, अहवाल लेखण या संदर्भात सखोल माहितीसाठी आयोजन.
- वक्ते :**
- १) डॉ. एम.बी. सोनवणे.
  - २) डॉ. संहिता आठवले
  - ३) डॉ. प्राजक्ता दाते
  - ४) प्रा. अश्विनी भालेराव.
- या चर्चासत्रात एकूण ३२ विद्यार्थी सहभागी झाले होते.
५. विद्यार्थ्यांकडून अधिक सरावासाठी व लेखनशैली सुधारण्यासाठी प्रश्नपत्रिका सोडवून घेतल्या.

- प्रा.डॉ.अलका डिमरे
विभाग प्रमुख

Department of English

The following activities were organized by Dept. of English in 2015-16

1) Proficiency Test and Bridge Course :

Dept. of English has conducted

proficiency Test of Basic English at entry level. It made to assess F.Y.B.A and F.Y./B.Com.. students proficiency of English language.

According to the assessment of the test one week's Bridge course has organised to cope up with regular F.Y. courses of English language. The course was conducted in the month of July 2015.

2) Short Term Course in Spoken English :

In the month of August. and Sept. 2015 a short Term Course of Spoken English was organised and 25 students had completed the course.

3) Conferences and Paper Presentation/ Publications :

Prof.. Gauri Matekar had participated in International conference organised by Modern College, Shivajinagar, Pune on 'Innovations in Teaching, Learning and Evaluation in Higher Education' on 28th and 29th Jan. 2016 She had presented a paper entitled as 'Use of ICT in Teaching of English Language and Literature' and the paper also published in the proceedings of The National Conference by New Arts, Commerce and Science College on 4th and 5th Feb. 2016.

- Prof. Balasaheb Kamble
Head of the Department

इतिहास विभाग

वर्षभरात इतिहास विभागातील विद्यार्थ्यांसाठी खालील उपक्रम राबविण्यात आले. विविध संग्रहालय, प्रदर्शन येथे विद्यार्थ्यांच्या अर्ध व एक दिवसीय शैक्षणिक सहलींचे आयोजन करण्यात आले. विद्यार्थ्यांच्या सामाजिक जाणिवा प्रगल्भ व्हाव्यात याकरिता पुणे शहरात होणाऱ्या सामाजिक कृती कार्यक्रमांमध्ये सहभागी होण्यास प्रोत्साहीत केले. विद्यार्थ्यांनी अशा उपक्रमांमध्ये सहभागी होऊन विशेष योगदान दिले.

१) दिनांक १० डिसेंबर २०१५, गुरुवार रोजी आंतरराष्ट्रीय नाणेसंग्रह प्रदर्शन, सोनल हॉल, कर्वे रोड येथे भरविण्यात आलेल्या नाण्याच्या प्रदर्शनाला एकूण १६ विद्यार्थ्यांनी भेट दिली. प्राचीन, मध्ययुगीन आणि आधुनिक काळातील नाण्यांचा उपयोग इतिहास लेखनासाठी कसा केला जातो, नाण्यांवरील कलाकुसर यांचा अभ्यास विद्यार्थ्यांनी ऐतिहासिक दृष्टिकोनातून केला.

२) दिनांक १८ डिसेंबर २०१५ शुक्रवार रोजी सर्दन कमांड म्युझियम ऑफ मिलिटरी हिस्ट्री सर्दन कमांड लष्करी इतिहास संग्रहालय, घोरपडी येथे शैक्षणिक सहलीचे आयोजन केले. या उपक्रमात एकूण १६ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. या संग्रहालयात मध्ययुगीन काळापासून ते आजपर्यंत भारतातातील लष्करी इतिहासाच्या स्थित्यंतराचा विद्यार्थ्यांनी अभ्यास केले. युद्धसाहित्य निर्मिती, युद्ध तंत्र आणि युद्धांचा समाजजीवनावर होणारा विपरीत परिणाम या विषयांवर विद्यार्थ्यांबरोबर चर्चा करण्यात आली.

३) दिनांक १४ फेब्रुवारी २०१६, रविवार रोजी अखिल भारतीय समाजवादी अध्यापक सभा, यांनी आयोजित केलेल्या, युवक नेतृत्व विकास शिबिर यामध्ये इतिहास विभागातील २१ विद्यार्थी सहभागी झाले. या शिबिरात जातीयवाद, शिक्षण हक्क कायदा भ्रष्टाचार आणि मुलींचा उच्चशिक्षणातील परिणामकारक सहभाग या विषयांवर व्याख्याने व चर्चा झाली. या चर्चेत आपल्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी कृतीशील आणि मोठ्या संख्येने कृतीशील सहभाग घेतला.

४) दिनांक २६ फेब्रुवारी २०१६, शुक्रवार रोजी डेक्कन कॉलेज संग्रहालय येथे शैक्षणिक सहलीचे आयोजन केले होते. डेक्कन कॉलेज येथील मराठा इतिहास संग्रहालय आणि पुरातत्व विभाग येथील संग्रहालयातील वस्तू, कपगदपत्रे, पत्रव्यवहार, नाणी, लष्करी साहित्य, कलाकुसर केलेली भांडी यांचा अभ्यास विद्यार्थ्यांनी केला. यातून राजकीय आणि सामाजिक इतिहासाचा विद्यार्थ्यांनी मागोवा घेतला. पुरातत्व विभागातील वस्तूसंग्रहालयात विद्यार्थ्यांनी, उत्खनन प्रक्रिया आणि प्राचीन भारतीय संस्कृतीचा शोध समजावून घेतले. इतिहासपूर्वकाळ आणि इतिहासकाळ यातील फरक व अभ्यासपद्धती, लिखित व अलिखित ऐतिहासिक साधनांमधील फरक लक्षात येण्यास विद्यार्थ्यांना मदत झाली. इतिहासाच्या टप्प्यांचा अभ्यास विद्यार्थ्यांनी केला.

या शैक्षणिक सहलीत एकूण २७ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. महाविद्यालयाचे ज्येष्ठ सेवक श्री. प्रताप जाधव यांनी सहलीत सहभागी होऊन महत्वपूर्ण योगदान दिले.

वरील सर्व उपक्रमांमध्ये उत्साहाने आणि शैक्षणिक दृष्टी जोपासून सहभागी झालेले विद्यार्थी पुढीलप्रमाणे-

१) प्रियंका मोहिते	२) अंजली अवचारे
३) शामला चव्हाण	४) नेहा आलुरे
५) कोमल डामसे	६) कृष्णा मगर
७) गौतम सरोदे	८) सिद्धनाथ अतितकर
९) लक्ष्मण कोळी	१०) विकी दगडे
११) योगेश फुले	१२) मारुती होटकर
१३) मयुर कन्हूर	१४) प्रकाश सावंत
१५) नितिश होटकर	१६) प्रविण निंबोरे
१७) अशोक शिंदे	१८) महेंद्र कांबळे
१९) रोहित चुणचुणे.	

- प्रा.स्वाती राजन
विभाग प्रमुख

मानसशास्त्र विभाग

२०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षातील मानसशास्त्रीय विभागातोर्फे राबवण्यात आलेल्या उपक्रमांचा संक्षिप्त आढावा -

- १) विविध अंगांनी मानवी मेंदूचे चित्रिकरण (प्रथम वर्ष कला या विद्यार्थ्यांसाठी) यात संगीता गभाले, नितीश गुलेदार आणि मोनाली मोहंडुळे यांनी सक्रीय सहभाग घेतला होता.
- २) स्मृती सुधार तंत्रे -
कार्यशाळा (प्रथम वर्ष कला या वर्गासाठी)
- ३) स्व जाणीव जागृती -
कार्यशाळा (द्वितीय वर्ष कला या वर्गासाठी)
- ४) Clinical Study of Brain : Techniques and New Trends - E. learning (For F.Y.B.A.)
- ५) प्रथम/द्वितीय/तृतीय सर्व वर्गांच्या इच्छुक विद्यार्थ्यांसाठी How to prepare micro-notes? Activity and Guidance.

- प्रा.डॉ.उर्मिला सडोलीकर
विभाग प्रमुख

- Department of Computer Science -

B.Sc.

Activities Coundcted in 2015-16

Date	Name of the Guest /Speaker/ Participant / Organizer / Participants	Activity / Seminar / Presentation / Subject / Area of Study / Place visited	For Class
03/08/2015	Prof. Arati Cholekar, Prof. Priya, Prof. Anita, Prof. Rupali	<u>Yoga The Key to Helath' : Students' Wallpaper Exhibition</u>	All the Students
10/08/2015	Prof. Chitra Mandlik	Students' Council Election 2015-16 of the College	MSc/ BSc
14/08/2015	All the staff & Students	Welcome Party for FYBSc Comp. Sc. Student (80)	BSc/ MSc
15/08/2015	Prof. Arati Cholekar & Team	Publication of 'Helath & Diet' - 2nd E-Magazine of the college (Artcile on Helath related topics by students) (Published CD and also published on tjcollege.org website)	MSc/ BSc
02/10/2015	Principal, Head, Staff, Students Dr. Sanjivkumar Paitl (Manashakti	<u>Sarva Swachhata Abhyiyan</u> ' on the occasion of Gandhi Jayanti <u>Tension Free Sucess</u> ' by Dr. Sanjivkumar Patil (Sadhak, Manashakti Kdnnera,	All Staff, Students
10/09/2015	Kendra) & Prof. Archana Taru	<u>Lonavala</u> (100)	All Staff, Students
06/10/2015	Prof. Arati Cholekar, Prof. Amruta Nirmal	<u>AVISHKAR : 2015 ZONAL LEVEL RESEARCH PROJECT</u> <u>COMPETITION at B.R. Gholap College</u> : Participated by Dheeraj Pal, Shraddha Chavan MSc. Part I students. (Network Coding)	All staff, Students
20/10/2015	Dr. Veena Manchanda, Dr Sanhita Athawale, Prof. Jugal Naik, Prof. Mahadev Rokade, Mr. V. D. Kambale and Computer Sept. Staff	All Opening of the Renovated Electronics Laboratory and 'Khande Navami Poojan'	All Staff
08/12/2015	Prof. Anita, Prof. Priya, Prof. Rupali , Prof. Archana, Prof. Chitra, Prof. Pooja	Visit to Science Park (PCMC) (25+6)	All Staff, Students

19/12/2015	Prof. Vinaya Keskar (ATSS College, Chinchwad)	Seminar : Complier consturction organized by Prof. Chitra	TYBSc
22/12/2015	Prof. Rajendra Lelle, Prof. Priya Shirke & Prof. Rupali Patil	National Mathematics Day (35)	F. Y. and S. Y. BSc.
04/01/2016	Prof. Amruta Nirmal, Prof. Pooja Aher & Computer Science Staff	Tech-Fest 2015-16 : Chart Competiton on Mobile, C Programming Competition, Quiz Competition	M.Sc. /BSc.
06/01/2016	Prof. Rajendra Lelle & Staff	5th No Vehicle Day for TJ College	All College Staff Sutdents
07/01/2016	Prof. Anita Chaudhari	SEED INFORTECH IT IDOL COMPETITION (63)	All BSc and BCA faculty
09/01/2016	Mr. Pranav Saraf (APLS, Aurangabad)	Guest Lecture & Demonstation : DRUPAL (organized by Prof. Archana)	T. Y.BSc.
09/01/2016 to 13/01/2016	Prof. Arati, Prof. Priya, Prof. Rupali	Certificate Course in Basic Mathematics & Statistics (40)	Arts, Commerce Students
12/01/2016	Jankalyan Blood Bank, Pune & Dept. of Comp. Sc, with NSS	Blood Donation Camp (23)	All College Staff, Students
18/01/2016	Hon. Education Minister Mr. Vinod Tawade's visit to KES Campus	Participation in Minster's Inteaction : FYBSc Comp. Sc. Students Ms. Nikita Yadav & Ms. Harshada Bhandar (In GMI Kanyashala Program)	All Staff, Students
21/01/2016	Prfo. Rajendra Lelle & Prof. Anita chaudhari	Free Health Check-up By Dr. Awate of Health Spring Family For All the Teaching/ Health Expert (55)	Non-teaching Staff
21/01/2016	Prof. Priya Shirke & Prof. Rupali Patil	Mathematics Guest Lecture of S. Y. BSc. by Dr. Mahajan Nivedita (Moden College, Pune 5)	S. Y. BSc.
26/01/2061	Prof. Amruta, Prof. Pooja, Prof. Chitra, Prof. Archana	Publication of 'Techno-Trends- 2015-16' (A Souvenir of Comp. Sc. Students' Articles on latest trends in IT revolution) Hon. Chairman , Vice-Charmian, Secretary (K. E. S.)	Staff/ MSc/ BSc

28/01/2016 to 03/02/2016	Prof. Rajendra Lelle	Cyber Security- Presentation on Cyber Security Dos & Don'Ts	M.Sc., M.com.
02/02/2016 to 03/02/2016	Prof. Avinash Shingate	Guest Lecture for Electornic Theory & Practical for SY and Backlog students	S. Y.BSc. & Backlog
13/02/2016	All the Staff & Students	Plastic Nirmoolan Karyakram (in the neigourhood of the college)	All Staff, Students
18/02/2016	Prize Distribution Ceremony	1. "AVISHKAR- 2015 ZONAL LEVEL RESEARCH PROJECT COMPETITION organized by SPPU at B.R. Gholap College : Participation Award to a. Dheeraj Pal, b. Shraddha Chavan both of M. Sc. Part 1 (Project : Network Coding) 2. Tech-Fest 2015-16 - C Programming Competition : 1st Prize : Divya Pallay (F. Y.BS.c), 2nd Prize : Arbina Sahikh (S. Y. B. Sc.), 3rd Prize : Omkar Rokade (T. Y.B.Sc.) 3. Tech-Fest 2015-16 - Quiz Competition 1st Prize : Dhanashree Dehspande (T. Y. BSc.), 2nd Prize : Viabhav Wachkal (T.Y. BSc.), 3rd Prize : Priyanka Khawale (F. Y. BSc.)	All Students

- Prof. Rajendra Lelle
 Head of the Department

- Department of Computer Science -

M.Sc.

- 1) **Teachers Day :** The student of the M.Sc. (CS) has arranged 'Guru Pournima' and 'Teachers Day' to express their deep gratitude towards teachers.
- 2) Under Credit system students gives seminars on different new technologies of computer science.
- 3) **'Web Corner' - The Wall magazine :** The departments most unique feature is the Wall magazine 'Web Corner". This showcases the literary and artistic skills of students. Articles include the categories like Technical, Motivational, inspirational, Humour and Artwork.
- 4) **Interaction :** The department organizes an annual technology and Talent event for students to showcase their technical and artistic skills. This event includes several competition like Blind C Programming competition, Project Competition, Poster competition on Robotics and seminar competition.
- 5) **Autonomous Course in Android and iPhone :** The Department has organized one month basic course in Android and iPhone. 21 students registered their name for this course. This course was conducted by Mr. Atul Phad (ATS INFORTECH, PUNE)
- 6) **Students participation in 'Avishkar' :** Shraddha Chavan and Dhiraj Pal of M.Sc.(CS)- 1 students participated in 'Avishkar' competition conducted by Pune University.

7) **"Skill Development programme"** - Dept. has organized skill development programme by Mr. Ashish and Lekha Nair (Tata Strive group) for students on 27 Jan. 2016.

- Prof. Subanggi Patil
Co-ordinator

- वेळापत्रक समिती -

२२ जून २०१५ पासून प्रथम वर्षाचे व त्यानंतर द्वितीय व तृतीय वर्षाचे तास नियमितपणे सुरु झाले. विद्यार्थी हजेरीचे काम अधिक सुटसुटीत व्हावे, या हेतूने एकाच पानावर १६ तासांची नोंद असलेला नमुना तयार करून त्याचे प्राध्यापकांमध्ये वाटप करण्यात आले.

प्रथम वर्ष कला शाखेची विद्यार्थीसंख्या वाढल्यामुळे प्रथम वर्ष कला शाखेची दुसरी तुकडी स्वंतत्रपणे ऑगस्ट पासून कार्यरत झाली.

महाविद्यालयातील तासांना विद्यार्थी नियमितपणे किती असतात, त्यांची संख्या किती असते, ते दर्शविणारा मासिक तक्ता तयार करून. प्रत्येक प्राध्यापकाला त्यांच्या वैयक्तिक तासांची नोंद असलेला मासिक तक्ता तयार करून देण्यात आला व महिन्याच्या शेवटी सदर तक्ता प्रा. जुगल नाईक यांचेकडे जमा करण्याची सूचना देण्यात आली.

- प्रा.डॉ.शुभश्री काळे
प्रा.जुगल नाईक

- परीक्षा विभाग -

परीक्षा विभागात या वर्षी नेहमीप्रमाणे पुर्नसत्रांत, सत्रांत आणि विद्यापीठीय ऑक्टोबर-नोव्हेंबर २०१५ मधील सर्व परीक्षा पूर्वनियोजित वेळापत्रकानुसार व्यवस्थित पार पडल्या. दुसऱ्या सत्राचे कामकाज विद्यार्थ्यांकदून परीक्षांसाठी आवश्यक अर्ज भरून घेण्यापासून सुरुवात होऊन २६ मे २०१६, रोजी संपुष्टात आले. २३ मार्च २०१६ ते २६ मे २०१६ या दरम्यान प्रथम वर्ष, कला, वाणिज्य, विज्ञान शाखांच्या आणि पदव्युत्तर सर्व परीक्षा सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या वेळापत्रकानुसार व्यवस्थित पार पडल्या.

प्रथम वर्ष स्तरावरील सर्व परीक्षामध्ये निकाल वेळेत जाहीर करण्यात आले. या कामकाजात महाविद्यालयातील सर्व घटकांचे सहकार्य परीक्षा विभागास लाभले.

शैक्षणिक वर्ष २०१५-२०१६ मधील विशेष नमूद करण्यासारखी बाब म्हणजे, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने या वर्षीपासून विद्यार्थ्यांचे कौतुक त्यांच्याच महाविद्यालयात व्हावे, यासाठी पदवीग्रहण समारंभ, खडकी शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष अँड.एस. के. जैन, चिटणीस मा.अँड. चंद्रकांत छाजेड आणि उपाध्यक्ष मा. श्री. कृष्णकुमार गोयल यांच्या प्रमुख उपस्थितीत दिनांक २३ एप्रिल, २०१६ शनिवार रोजी संपन्न झाला. पदवीग्रहण समारंभातील मिरवणूक हे कार्यक्रमाचे मुख्य आकर्षण होते. यावेळी एकूण ९७ विद्यार्थ्यांनी आपली पदवी प्रमाणपत्रे मान्यवरांच्या हस्ते स्वीकारली. या कार्यक्रमास प्राध्यापक, खडकी शिक्षण संस्थेचे पदाधिकारी, सभासद, शिक्षकेतर कर्मचारी आणि विद्यार्थी उपस्थित होते.

परीक्षा विभागातील सर्व आर्थिक व्यवहार पूर्णपणे पारदर्शक आणि नियमित व्हावेत याकरिता परीक्षा विभाग नेहमीच कार्यरत आहे. मा. चिटणीस अँड. चंद्रकांत छाजेड यांनी परीक्षा विभागाच्या कार्यपद्धतीवर नेहमीच विश्वासार्हता दाखवल्यामुळे, विभागाचे काम पार पाडणे अधिक सोयीचे झाले. परीक्षा विभाग आवर्जून आणि हक्काने मा. चंद्रकांत छाजेड यांचे मार्गदर्शन सातत्याने घेत, यशस्वीरीत्या वाटचाल करत आहे.

संपूर्ण शैक्षणिक वर्षात मा. प्राचार्य डॉ. एस. स. मोकाशी, मा.उपप्राचार्य अरुण शेलार, डॉ. शुभांगी काळे, प्रा.प्रकाश गोरे, प्रा.आरती काकपुरे यांचे परीक्षा विभागास सहकार्य मिळाले.

आवर्जून नमदू करावी अशी बाब म्हणजे, परीक्षा विभागासाठी विशेष योगदान प्रा. गौरी माटेकर, प्रा. नमिता कुलकर्णी, श्री.प्रदीप सोनार,कार्यालय अधिक्षक श्री. संतोष जाधव, श्री. टी. बी. पोखरे आणि श्री. अमोल आमराव यांनी दिले.

महाविद्यालयातील सर्व सेवकवर्गाचेही सहकार्य प्राप्त झाल्यामुळे या परीक्षांचे कामकाज सुरक्षितपणे पार पडले.

- प्रा.डॉ.अर्जुन मुसमाडे
महाविद्यालय परीक्षा अधिकारी

- प्राध्यापक प्रबोधिनी -

यावर्षी प्राध्यापक प्रबोधिनी अंतर्गत जून आणि जुलै २०१५ या दोन महिन्यात समांतर चित्रपट A.V. Hall येथे दाखविले. यामध्ये प्राध्यापकांनी उत्सूर्तपणे सहभाग घेतला.

- १) 'The Lady' : Ong San Sue Ki
(आँग सान स्यु की)
- २) कुंकू
- ३) गांधी

- प्रा.स्वाती राजन
समन्वयक

"Education is the ability to listen to almost anything without losing your temper or your self-confidence."

- Robert Frost

College is a place where a student ought to learn not so much how to make a living, but how to live.

- William A Nolen

शिक्षणपूरक विभाग

* शिक्षणपूरक विभाग

१) विशेष मार्गदर्शन योजना	७२
२) स्पर्धा परीक्षा विभाग	७२
३) Student Magazine wallpaper and Student Research Committee	७२
४) Autonomoumous Course Basic Certificate Course in Android and I-phone	७३
५) करिअर गायडन्स अँन्ड कौन्सलिंग सेल	७३
६) संशोधन समिति अहवाल	७५
७) Career Oriented Programme	७५
८) E-Learning Resources	७६
९) ग्रंथालय	७६

- विशेष मार्गदर्शन योजना -

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळातर्फे विशेष मार्गदर्शन योजने अंतर्गत अर्थशास्त्र विभागाला रु. ३००० अनुदान देण्यात आले. प्रथम वर्ष कला या वर्गातील अर्थशास्त्र विषयासाठी या योजनेअंतर्गत खालील प्राध्यापकांनी व्याख्याने दिली.

१) प्रा. डॉ. संहिता आठवले -

भारताची अकरावी व बारावी पंचवार्षिक योजना

२) प्रा. डॉ. अलका झिमरे -

भारताचे नियोजन, शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या, नाबार्डचे कार्य.

३) प्रा. जे.डी. नाईक -

महाराष्ट्रातील असमतोलाची कारणे व उपाययोजना

४) प्रा. अरुण चव्हाण -

महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये, सहकारी चळवळ.

या योजने अंतर्गत एकूण १० तास घेण्यात आले. दि. १२-१-२०१६ ते ९-२-२०१६ या कालावधीत या योजनेची अंमलबजावणी केली.

विद्यार्थी कल्याण मंडळाचे प्रमुख प्रा. महादेव रोकडे, प्राचार्य, उपप्राचार्य व सहकारी प्राध्यापक या सर्वांचे आभार.

- प्रा.डॉ.अलका झिमरे
समन्वयक

- स्पर्धा परीक्षा विभाग -

१) कार्यक्रमाचे नाव : स्पर्धा परीक्षा उद्घाटन.

उद्देश : वरिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षांसंबंधी माहिती मिळावी म्हणून या कार्यक्रमाचे आयोजन केले.

संसाधन व्यक्ती : मा. डॉ. प.म. आलेगावकर -

माजी प्राचार्य व अधिष्ठाता (शिक्षण शास्त्र) पुणे विद्यापीठ पुणे

कार्यक्रमासंबंधी :

वरिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेची माहिती मिळावी म्हणून दि. २४-८-२०१५ रोजी मा. डॉ. प.म. आलेगावकर यांच्या हस्ते या कार्यक्रमाचे उद्घाटन

झाले. त्यांनी विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षा या संदर्भात मार्गदर्शन केले तसेच मा. प्राचार्य, उपप्राचार्य यांनीही मार्गदर्शन केले. एकूण ७५ विद्यार्थी उपस्थित होते. उपस्थितांना कार्यक्रमातून योग्य ती माहिती मिळाली.

२) कार्यक्रमाचे नाव : स्पर्धा परीक्षेसंबंधी व्याख्यान उद्देश : स्पर्धा परीक्षा (एमपीएससी)(यूपीएससी) मध्ये कोणकोणते विषय असतात व त्यासंबंधी माहिती विद्यार्थ्यांना मिळावी या हेतूने आयोजन.

संसाधन व्यक्ती : अ) मा.श्री.शरद जाधव उपजिल्हाधिकारी, नगर

ब) प्रा.डॉ. बाळासाहेब केंजळे, प्रभारी प्राचार्य, अमृतेश्वर महाविद्यालय, विंजर, वेल्हे.

कार्यक्रमासंबंधी :

सोमवार दि. १४-९-२०१५ रोजी स्पर्धा परीक्षा एमपीएससी व यूपीएससी संबंधी व त्यातील विषयांसंबंधी तसेच परीक्षेचे स्वरूप याची सखोल माहिती देण्यासाठी वरील वक्त्यांची व्याख्याने आयोजित केली होती. एकूण ४४ विद्यार्थी उपस्थित होते. त्यांना व्याख्यानांचा खूप फायदा झाला. मा. प्राचार्य व उपप्राचार्य, प्रा. रोकडे उपस्थित होते तसेच संचालक मंडळामधील मा. ज्ञानेश्वरजी मुरकुटे मा. राजेंद्र भुतडा यांची कार्यक्रमासाठी विशेष उपस्थिती लाभली.

- प्रा.डॉ.अलका झिमरे

समन्वयक

STUDENT MAGAZINE WALLPAPER AND STUDENT RESEARCH COMMITTEE

Following activities were organised in 2015-16 by above committee.

1. Inauguration of Wallpaper -
3rd August 2015

Students from all faculties (Arts, Commerce, and Science) decorated the Notice Board by displaying Articles,

Images, Thoughts, on the subject Yoga, the key of happy-life'. Wallpaper inaugurated by Dr. A.S. Mokashi, Principal of the college.

2. Second E-Magazine Publication - 15th Aug. 2015 :

On the occasion of Independence Day student magazine committee published Second E-Magazine. Topic of the magazine was 'Health and Diet' on T.J. College website. The student e-magazine was displayed by Adv. S.K. Jain (Chairman), Adv. Chandrakantji Chhajed (Secretary) and Shri Krishnakumar Goyal (Vice Chairman).

This magazine includes 7 chapters on different current issues related with Health and Diet.

* Student Research paper Presentation - 6 Oct. 2015 :

Under student research project, committee, M.Sc. part I student Mr. Deeraj Pai and Ms. Shraddha Anil Chavan participated in Research project competition under pure science category held at B.R. Gholap college, Sangavi, Pune and their project was NETWORK CODING Avishkar 2015. The R.P. Committee guided students to participate this completion.

Prof. Arati S. Cholekar
Co-ordinator

Prof. Anita Chaudhari
Prof. Anangha Deshmukh
Prof. Mehnaz Kausar
Prof. Abhishek Patil
Members

**AUTONOMOUS COURSE
BASIC CERTIFICATE COURSE IN
ANDROID AND I-PHONE**

Duration : 30 Hours Started on Jan. 2016

Dept. has organized 1 month basic certificate Autonomous course on Android and iPhone. 21 students registered their names for this course. This course was conducted by Mr. Atul Phad (ATS Infotech, Pune)

- Prof. Subanggi Paatil
Co-ordinator

**करिअर गायडन्स अँड
कौन्सेलिंग सेल**

२०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षात सदर विभागातर्फे विविध उपक्रम राबवण्यात आले त्याचा संक्षिप्त अहवाल पुढील प्रमाणे :

करिअर गायडन्स अँड कौन्सेलिंग सेल चे सध्या चार स्तरांवर काम चालू आहे –

- १) मानसशास्त्रीय प्रमाणित चाचण्यांच्या सहाय्याने मनोमापन,
- २) मानसशास्त्रीय समुपदेशन, ३) प्रशिक्षण कार्यक्रम आणि
- ४) करिअर संदर्भात विद्यार्थ्यांना वाचन साहित्य पुरविणे.

स्वतःला जाणून घेत असताना स्वतःचे ध्येय निश्चित करण्याच्या प्रक्रियेत विद्यार्थ्यांना मदत करणे. त्यांना विविध संधींची माहिती पुरवणे हे सरळ साधे ध्येय डोळ्यांसमोर ठेऊन विभागाचे कामकाज चालू आहे.

चालू शैक्षणिक वर्षात विभागातर्फे झालेले उपक्रम पुढील प्रमाणे –

* मनोमापन व समुपदेशन :

मनोमापनामध्ये वैयक्तिक आणि सामुहिक स्तरावर मानसशास्त्रीय चाचण्या दिल्या जातात. त्याचा १५ विद्यार्थ्यांनी लाभ घेतला.

समुपदेशनामध्ये शैक्षणिक व व्यावसायिक करिअर विषयक समुपदेशनाचा लाभ २५ विद्यार्थ्यांनी तर व्यक्तिगत समुपदेशनाचा लाभ २५ विद्यार्थ्यांनी घेतला.

* **करिअर विषयक वाचन साहित्य :**

पदवी, पदविका, विविध सर्टिफिकेट कोर्सेस, डिप्लोमाज् या सान्यांबाबत परिपूर्ण माहिती देणारे तसेच वैद्यकीय, अभियांत्रिकी, आर्मी, आय.टी, व्यवस्थापन, कला, क्रीडा इ. आणि त्याही पलिकडे जाऊन ज्यांना नेहमीच्या वाटेने जाण्याची इच्छा नाही त्यांच्यासाठी अनेकविध नवनवीन वाटांची माहिती देणारे वाचनासाठीचे अनेक साहित्य विभागात आहे. विद्यार्थी त्याचा लाभ घेत आहेत.

* **प्रशिक्षण कार्यक्रम :**

२२ सप्टेंबर २०१५ रोजी ‘सुगंधी, रंगीत, फॅन्सी मेणबत्त्या तयार करण्याचा प्रशिक्षण कार्यक्रम’ महाविद्यालयात आयोजित केला. त्यात १८ विद्यार्थी व २ शिक्षक सहभागी झाले होते. स्वयं रोजगाराची संधी उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने हा प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. हा कार्यक्रम खालील मुद्दयांना अनुसरून झाला.

- १) आवश्यक त्या साहित्याची ओळख व माहिती.
  - २) प्रात्यक्षिके, प्रात्यक्षिकात होणाऱ्या चुका व त्यांचे परिणाम यांचीही माहिती देण्यात आली. त्यासाठी कोणती काळजी घ्यावी हेही सांगण्यात आले.
  - ३) विविध साहित्य मिळण्याची ठिकाणे, त्याच्या किंमती इ.
  - ४) Product मध्ये creativity कशी वापरावी.
  - ५) Product ची किंमत कशी ठरवावी.
- सदर प्रशिक्षण वर्ग ४ तास चाललेला होता. प्रा.रमा सूर्यवंशी यांनी विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण दिले. विद्यार्थी अतिशय उत्साहाने सहभागी झाले होते. विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण घेतल्याबाबत प्रमाणपत्र देण्यात आले.

- प्रा.डॉ.उर्मिला सडोलीकर,
समन्वयक

- प्रा.डॉ.शुभश्री काळे
सभासद

“The home is the first and most effective place to learn the lessons of life: truth, honor, virtue, self control, the value of education, honest work, and the purpose and privilege of life. Nothing can take the place of home in rearing and teaching children, and no other success can compensate for failure in the home.”

- David O. McKay

“Education is our passport to the future, for tomorrow belongs to the people who prepare for it today.”

- Malcolm X

“Education breeds confidence. Confidence breeds hope. Hope breeds peace.”

- Confucius

- संशोधन समिती अहवाल २०१५-१६ -

२०१५-१६ या वर्षामध्ये खालील प्राध्यापकांनी लघुशोध प्रकल्पांचे प्रस्ताव सादर केले.

नाव	विषय	प्रस्तावित विषय	दिनांक व रक्कम
१) प्रा. स्वाती राजन	इतिहास	Pandita Ramabai's Contributions With Speical reference to feminist Historiography.	१५/०८/२०१५ २,००,०००
२) प्रा. गौरी माटेकर	इंग्रजी	Ecocritical Analysis of 'Local' in the selected novels of Thomas Hardy	१५/०८/१५ २,३५,०००
३) डॉ. संहिता आठवले	अर्थशास्त्र	उद्योगातील स्थियांच्या सक्षमीकरणाचा अभ्यास : भारत आणि अमेरिकेतील स्त्री उद्योजकांचे तुलनात्मक विश्लेषण	१५/०८/२०१५ २,५०,०००/-
२०१५-१६ या वर्षामध्ये मंजूर झालेले लघुशोधप्रकल्प			
१) डॉ. अर्जुन मुसमाडे	भूगोल	Geographical Study of Impact Assements of Irrigation of Land in Niphad Tahsil of Nasik	२९/७/१४ २,०५,०००

- प्रा.डॉ.वीणा मनचंदा

समन्वयक

Career Oriented Programme

The following courses are offered under U.G.C. scheme of career oriented programme in the academic year 2015-16.

- 1) Proficiency in English - Prof. Gauri Matekar
- 2) Banking and Insurance - Prof. J.D.Naik
- 3) Library and Documentation - Mr.A.K.Chavan

Career Oriented Programme in Banking & Insurance

U.G.C. Sponsored Course

सदर कोर्सची सुरुवात जानेवारी २०१६ पासून झाली. या कोर्ससाठी ४१ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आणि ४० विद्यार्थी परीक्षेला उपस्थित राहिले. १६ मार्च रोजी परीक्षा घेण्यात आली. सदर विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र वितरित करण्यात आले. खालील प्राध्यापकांनी व्याख्याने दिली.

- १) श्री.अतुल क्षीरसागर (जनता सहकारी बँक)
- २) एस.बालदेव (मार्केटिंग विभाग रिलायन्स कंपनी)
- ३) प्रा. नाईक जे.डी.
- ४) प्रा.शीतल रणधीर

- प्रा.जे.डी.नाईक

समन्वयक

E-Learning Resources विभाग

महाविद्यालयाच्या E-learning Resources विभागातर्फे दि. १ जानेवारी, २०१६ रोजी प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांसाठी 'Use of E-Resources in Teaching & Learning' या विषयावर चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. याप्रसंगी कार्यक्रमाचे प्रमुख वक्ते प्रा.अतुल कहाते (IT consultant) यांनी प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. संगणक शास्त्र शाखेच्या विद्यार्थ्यांनी त्यांना Cyber Security Network Cryptography या विषयावर प्रश्न विचारले व त्यांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधला. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. मोकाशी यांनी पाहण्यांचे स्वागत केले. कमिटीप्रमुख प्रा. अर्चना तारू यांनी सूत्रसंचालन केले. प्रा. चित्रा मंडलिक यांनी ओळख करून दिली. यावेळी कमिटीचे सदस्य डॉ. अलका डिमरे, प्रा.अरुण चब्हाण, प्रा. नमिता कुलकर्णी उपस्थित होते. वरिष्ठ महाविद्यालयातील प्राध्यापक व संगणक शास्त्र शाखेच्या विद्यार्थ्यांनी या चर्चासत्राचा लाभ घेतला.

- प्रा. अर्चना तारू

समन्वयक

प्रा. चित्रा मंडलिक,

प्रा. डॉ. अलका डिमरे,

प्रा. अरुण चब्हाण,

प्रा. नमिता कुलकर्णी

सदस्य

- ग्रंथालय -

उच्च शिक्षणात ग्रंथालयाचे स्थान महत्वाचे आहे. आजच्या आधुनिक व माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात ग्रंथालय हे ज्ञान व माहिती प्रसारित करणारी माहिती केंद्रे बनली असून ग्रंथालयाची ओळख आता नव्याने 'माहिती केंद्रे' या नावाने होत आहे म्हणून ग्रंथालयाकडे आजच्या युगात पहावयाचा दृष्टीकोनात बदल होत आहे.

ग्रंथालयातून प्राध्यापक व विद्यार्थी यांचा ज्ञानविस्तार होण्यासाठी ग्रंथालयात सर्व विद्याशाखेसाठी क्रमिक पुस्तके, संदर्भग्रंथ, ललित वाडमय स्पर्धा परीक्षा, क्रीडा, विज्ञान, नियतकालिके, वर्तमानपत्रे इ. साहित्याने आमचे ग्रंथालय सुसज्ज व समृद्ध आहे.

* ग्रंथसंपदा

ग्रंथालयात कनिष्ठ व वरिष्ठ असे विभाग असून वरिष्ठ विभागात एकूण ग्रंथसंपदा १८२५८ व कनिष्ठ विभागात १५०० च्या आसपास आहे या शैक्षणिक वर्षात विद्यार्पीठ अनुदानातून रु. १,०३,००० किमतीची व महाविद्यालयाच्या, अनुदानातून रु. १,००,००० रु. ची ग्रंथसंपदा समाविष्ट करण्यात आली. (एकूण ८४३ ग्रंथसंपदेची चालू शैक्षणिक वर्षात भर पडली).

* ग्रंथालयाची वेळ

ग्रंथालय दररोज सकाळी ८ ते सायंकाळी ५ पर्यंत खुले असते. ग्रंथालयातून प्राध्यापक व विद्यार्थी वर्गास नियमितपणे घरी वाचण्यासाठी क्रमिक व संदर्भ ग्रंथ दिले जातात. दररोज ग्रंथालयातून २५० ते ३०० च्या आसपास ग्रंथालयाच्या पुस्तकांची देवाण-घेवाण होत असते. याची नोंद देवघेव विभागात दररोज केली जाते.

* नियतकालिके व वर्तमानपत्रे

अधिका अधिक विस्तारात वाचकांना अखंडितपणे नवीन व ताज्या घडामोडी व जगाच्या दृष्टीने संपूर्ण विश्वात काय नवीन घडामोडी घडतात याची अद्यावत माहिती मिळावी यासाठी १५ वर्तमानपत्रे व ३६ नियतकालिके ग्रंथालय विभागात उपलब्ध असून दररोज १०० ते १२५ विद्यार्थी याचा लाभ घेतात.

* वाचन विभाग :

ग्रंथालयात विद्यार्थ्यांना शांतपणे व आरामशीर बसून वाचन करता येर्डल यासाठी लाईट, फॅन व हवेशीर नैसर्गिक प्रकाशासह अद्यावत असे एकाच वेळी १५० विद्यार्थी बसू शकतील असे वाचनकक्ष विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध आहे.

* स्पर्धा परीक्षा विभाग :

विद्यार्थ्यांना भविष्यकाळात नोकरीसाठीच्या संधीबाबत माहिती देण्याच्या उद्देशाने ग्रंथालयात विद्यार्पीठ अनुदान योजनेमधून एक लाख रुपये किंमतीच्या पुस्तकांची खरेदी करण्यात आली आहे. विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेच्या पुस्तकांची अभ्यासासाठी अडचण होऊ नये म्हणून स्पर्धापरीक्षेच्या विद्यार्थ्यांना एक स्वतंत्र ग्रंथालय कार्ड देण्यात येते.

या शिवाय ग्रंथालयातून स्पर्धा परीक्षेच्या विद्यार्थ्यांना

ग्रंथ व ग्रंथांचा उपयोग स्पर्धा परीक्षेसाठी कसा करावा यासाठी मार्गदर्शनही ग्रंथपाल यांचेकडून दिले जाते.

* यु. जी. सी. इंफ्लिबनेट (अहमदाबाद) एन. लिस्ट:

महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयात अहमदाबाद येथील यु. जी. सी. अंतर्गत इनफ्लिबनेटच्या सेवा सुविधा प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांना मिळाव्यात यासाठीचा प्रयत्न करण्यात आला व १ ऑगस्ट २०१३ पासून ₹०,००० पेक्षा अधिक ई-बुक्स व ₹३,८३८ ई-जर्नल्स वाचकांना ई-लायब्ररी मार्फत उपलब्ध करून देण्यात आली.

* ग्रंथालय कोर्स :

भविष्यात विद्यार्थ्यांना ग्रंथालय क्षेत्रात रोजगार व नोकरीची संधी उपलब्ध व्हावी यासाठी ग्रंथालय विभागाकडून करिअर ओरिएंटेड मार्फत ‘लायब्ररी डॉक्युमेंटेशन अण्ड कॅटलॉगिंग’ या नावाने कोर्सचे आयोजन केले जाते.

* ई-ग्रंथालय विभाग

महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयात २०१३-१४ या वर्षात विद्यापीठ अनुदान मंडळाकडून ₹. दोन लाख ई-ग्रंथालयासाठीचे अनुदान मिळाले. या अनुदानातून ग्रंथालयात स्वतंत्र असा ई-ग्रंथालयाचा विभाग असून शैक्षणिक वर्ष २०१३-१४ मध्ये ई-ग्रंथालयासाठी सुमारे २ लाख ५० हजार रु. पर्यंत खर्च करण्यात आला आहे. ई-ग्रंथालय विभागातून वाचकांना ऑनलाईन ई-बुक व ई-जर्नल्स व ऑनलाईन माहिती उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

* ग्रंथालय ओळख

महाविद्यालयात शैक्षणिक वर्षाच्या नवीन वर्षात प्रवेश घेतलेल्या ११ वी प्रथम वर्षाच्या वर्गासाठी विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयाची ओळख व्हावी यासाठी दरवर्षी ‘ग्रंथालय ओळख’ हा कार्यक्रम राबविण्यात येतो. यामध्ये प्रत्येक वर्गात जाऊन ग्रंथालयातील स्वतंत्र ओळख करून दिली जाते.

* ग्रंथालय कार्यक्रम

ग्रंथालय विभाग वाचकांना ग्रंथालयाकडे आकर्षित करण्यासाठी व ग्रंथालयाकडे विद्यार्थ्यांची ओढ वाढावी त्यांना वाचनाची आवड निर्माण व्हावी यासाठी ऑगस्ट महिन्यात ग्रंथसमाह व विविध विषयांवर व्याख्याने पुस्तक प्रदर्शन या सारख्या कार्यक्रमाचे आयोजन केले जाते.

* ग्रंथालय समिती

ग्रंथालयाचा विकास करण्यासाठी ग्रंथालय समिती मार्फत सभा घेऊन विचार विनिमय केला जातो. समिती सदस्यां बरोबर संस्थचे पदाधिकारी, प्राचार्य, प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी यांच्या सूचनांचा आदर व विचार करून ग्रंथालयाची विकासाकडे वाटचाल मुरु आहे.

* करिअर मार्गदर्शन

भविष्यकाळ हा अंधारासारखा असतो. विद्यार्थ्यांनी अंधाराकडून प्रकाशाकडे वाटचाल करावी यासाठी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी निवडलेल्या शाखेनुसार शिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर भविष्यात नोकरी व रोजगाराच्या कोणत्या संधी आहेत याचे मार्गदर्शन ग्रंथालय विभागाकडून सतत दिले जाते.

* बुक बँक योजना

महाविद्यालयात शिक्षण घेणाऱ्या गरीब व हुशार विद्यार्थ्यांना अभ्यासासाठी पुस्तकांची समस्या सोडविण्यासाठी ग्रंथालयातून गरीब, गरजू व हुशार विद्यार्थ्यांना मोफत स्वरूपात बुक बँक योजनेतून पुस्तकांचा संपूर्ण संच वर्षांखेरीसाठी घरी दिला जातो.

* ग्रंथालय आपल्या दारी

विद्यार्थ्यांनी वाचनापासून दूर राहू नये, त्यांनी ग्रंथालयाकडे सतत यावे यासाठी ग्रंथालयातील वाचन साहित्याची माहिती विद्यार्थ्यांना वर्गात जाऊन दिली जाते.

* महात्म्यांचा जन्म दिवस

भारतीय संस्कृतीमध्ये थोरा मोळ्यांचे कार्य फार मोठे आहे. भारतात अनेक संत महात्म्यांचा इतिहास आहे. त्यांचा आदर्श व आठवण सतत सर्वांच्या मनात असतेच अशा सर्व महात्म्यांच्या जयंती ग्रंथालयाकडून साजरी करण्यात येते.

- प्रा. अरुण चव्हाण

ग्रंथपाल

शिक्षणेतर विभाग

* शिक्षणेतर विभाग

१) Internal Quality Assurance Cell	७९
२) विद्यार्थी कल्याण मंडळ	७९
३) विद्यार्थी संसद	८२
४) विद्यार्थीनी व्यक्तिमत्त्व विकास	८२
५) समान संधी केंद्र	८३
६) आरोग्य विभाग / वैद्यकिय तपासणी	८३
७) सांस्कृतिक विभाग	८४
८) प्रौढ शिक्षण व निरंतर ज्ञान विकास योजना	८५
९) जागर जाणिवांचा	८५
१०) राष्ट्रीय सेवा योजना	८६
११) प्लास्टिक कचरामुक्त अभियान	८९
१२) बहिःशाल विभाग	९०
१३) क्रीडा विभाग	९२
१४) माजी विद्यार्थी संघ	९४
१५) पर्यावरण जागृती	९४
१६) कार्यलयीन अहवाल	९५

INTERNAL QUALITY ASSURANCE CELL

आपल्या महाविद्यालयाला नंकच्या प्रथम मूळ्यांकन प्रक्रियेत जुन्या गुण पद्धती नुसार B-Grade प्राप्त झाली होती.

द्वितीय नंक मूळ्यांकन प्रक्रियेतून नवीन गुण पद्धतीनुसार B-Grade(CGPA 267) प्राप्त झाली आहे.

२०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षाच्या जून महिन्यात IQAC विभागाचे समन्वयक, डॉ. तुजारे व्ही.पी., सदस्य प्रा. कांबळे बी.एस्. व श्री. सोनार पी.डी. यांनी बंगलोर येथील नंक कार्यालयाला भेट दिली व नंक संदर्भात उपयुक्त बाबींची माहिती मा. डॉ. गणेश हेगडे यांनी दिली.

क्रायटेरिया नं. २ च्या समन्वयक प्रा. गौरी माटेकर यांनी मॉर्डर्न महाविद्यालय, शिवाजीनगर, पुणे यांनी आयोजित केलेल्या ‘Innovations in teaching learning and evaluation in higher education’ या विषयावरील आंतरराष्ट्रीय परिषदेत सहभाग घेतला.

महाविद्यालयासाठी नवीन वेब साईट तयार करण्याचे काम सुरु आहे.

महाविद्यालयाच्या तिसऱ्या (III Cycle) मूळ्यांकनासाठी एस.एस. आर. तयार करण्याची प्रक्रिया सुरु आहे.

वर्षभरात आवश्यकतेनुसार वेळोवेळी क्रायटेरिया प्रमुख, शैक्षणिक विभाग प्रमुख तसेच निरनिराळ्या समित्यांबरोबर नंकच्या कामकाजासंदर्भात बैठका घेण्यात आल्या.

- प्रा.डॉ.विनायक तुजारे
समन्वयक

- विद्यार्थी कल्याण मंडळ -

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या, विद्यार्थी कल्याण मंडळांतर्गत शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ या वर्षासाठी, आपल्या महाविद्यालयासाठी विद्यार्थी कल्याणकारी तीन महत्त्वपूर्ण योजनांसाठी, पुणे विद्यापीठाकडून प्रस्ताव मान्य होऊन मंजुरी व अनुदान प्राप्त झाले.

* सदर मान्यताप्राप्त योजना खालीलप्रमाणे :

- १) कर्मवीर भाऊराव पाटील : कमवा आणि शिका योजना
- २) विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना
- ३) विशेष मार्गदर्शन योजना

उपरोक्त तीन योजनांसाठी (मुंजरीपत्र क्र : विकम / २०१५-१६ / २७५ दि. ३०.७.२०१५) मंजुरी प्राप्त झाल्यानंतर उपरोक्त तीनही योजना महाविद्यालयात यशस्वीपणे राबविण्यात आल्या. तपशील पुढीलप्रमाणे :

१) कर्मवीर भाऊराव पाटील : कमवा आणि शिका योजना :

विद्यार्थ्याच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास केवळ पुस्तकी वा बौद्धिक शिक्षणाने होऊ शकणार नाही. शरीर, मन, बुद्धी आणि आत्मा या सर्वांच्या संतुलनातून व्यक्तित्व विकसित होत असते. या सर्व बाबींचा साकल्याने विचार करूनच पुणे विद्यापीठाने, उच्च शिक्षण घेत असताना, विद्यार्थ्यावर ‘श्रम संस्कारांचाही’ प्रभाव पडावा, या उदात्त हेतूने सुरू केलेल्या ‘कर्मवीर भाऊराव पाटील : कमवा आणि शिका.’ योजनेमध्ये अनुसूचित जाती. (SC.) अनुसूचित जमाती (S.T.) भटक्या, विमुक्त जमाती (N. T. / V.J. N.T.) या जात संवर्गातील एकूण ३९ विद्यार्थिनींनी (१ विद्यार्थी) निवड व मुलाखतीद्वारे प्रवेश घेतला. या विद्यार्थिनींनी अध्ययनाबरोबरच कार्यालय, ग्रंथालय, विविध विभाग यामध्ये प्रतिदिनी तीन तास (प्रतितास रु. ३० मानधन) याप्रमाणे ऑगस्ट २०१५ ते फ्रेब्रु. २०१६ (नोव्हेंबर २०१५ वगळून) या कालवधीत काम केले. याचा मोबदला म्हणून विद्यार्थिनीचे पुणे विद्यापीठ परिपत्रकान्वये प्रति तास, प्रति विद्यार्थी रु. ३० याप्रमाणे २०१५-१६ या वर्षात एकूण रु. ९९५१०/- सदर योजनेतील विद्यार्थ्यांना दरमहा त्यांचे बँक खात्यावर धनादेशाद्वारे मानधन आदा करण्यात आले. या वर्षात प्रारंभीच विद्यापीठाकडून, विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या बँक खात्यामध्ये दि. ३०.७. २०१५ रोजी R.T.G. S. द्वारे धनादेशाद्वारे रु. ४१,०००/- जमा करण्यात आले. नंतर विद्यार्थी मानधन वितरण करण्यासाठी अँडव्हान्स मागणी अर्ज मंजूर होऊन महाविद्यालयाच्या बँक खात्यातून धनादेशाद्वारे दि. १३ मार्च, २०१६ रोजी रु. ६५,०००/- (धनादेश क्र. ०४४२७२ दि. १२.३.२०१६ कॉसमॉस बँक, खडकी शाखा) विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या बँक खात्यामध्ये जमा करण्यात आले. नंतर उर्वरीत चार महिन्यांचे विद्यार्थी मानधन एकत्रितपणे विद्यार्थ्यांच्या बँक

खात्यामध्ये जमा करण्यात आले.

दि २१ मार्च २०१६ रोजी उपरोक्त योजनेचे केंद्रिय लेखा परीक्षण विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडून करण्यात आले. यामध्ये 'कमवा आणि शिका' योजनेसाठी झालेल्या एकूण रु. ९९,५१०/- पैकी महाविद्यालयाने सदर योजनेवर करावयाच्या १०% रकमेमधून रु. ९९५१/- वजा करून रु. ४९३०१/- रु. चा धनादेश महाविद्यालयाच्या नावे काढला. (धनादेश क्र. २३८४५०, बँक ऑफ महाराष्ट्र, पुणे विद्यापीठ शाखा, दि. २१.३.२०१६) महाविद्यालयाने दिलेल्या रु. ६५,०००/- अँडब्हान्सपोटी (महाविद्यालयाने या योजनेवरती खर्च करावयाची १०% रकम वजा करून) दि. २८. ३. २०१६ रोजी महाविद्यालयाकडून घेतेलेल्या रकमेपैकी रु. ५५,०४९/- या रकमेचा धनादेश (धनादेश क्र. ८३३७० बँक ऑफ महाराष्ट्र खडकी शाखा), महाविद्यालयाच्या खात्यावर जमा करण्यात आला. दि. २८.३.२०१६

* विद्यार्थी कल्याण मंडळ : वार्षिक उपक्रम शुभारंभ समारंभ :

दि. २६ ऑगस्ट २०१५ रोजी आपल्या महाविद्यालयातील विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या वार्षिक उपक्रमांचा शुभारंभ सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळाचे संचालक मा. डॉ. संजयकुमार दळवी यांचे प्रमुख मार्गदर्शनाखाली संपन्न झाला. यावेळी डॉ. दळवी यांनी विद्यार्थी केंद्रिभूत मानून राबविल्या जाणाऱ्या सर्व महत्त्वाच्या योजनांविषयी सविस्तरपणे मार्गदर्शन केले. याच कार्यक्रमामध्ये महाविद्यालयातील विद्यार्थिनींसाठी विद्यार्थी कल्याण मंडळ व पुणे पोलिस आयुक्तालयातील गुन्हे शाखेच्या महिला बीट मार्शल उपक्रमांतर्गत "महिलांची सुरक्षितता आणि महिलांची सामाजिक जबाबदारी" या विषयावर पुणे पोलिस आयुक्तालयातील गुन्हे शाखेच्या वरिष्ठ पोलिस निरीक्षक मा. सौ. प्रतिभा जोशी यांनी अभ्यासपूर्ण मार्गदर्शन केले. यात ८० विद्यार्थिनींनी सक्रिय सहभाग घेतला. यावेळी सौ. योगिता कुदळे (पी. आय. गुन्हे शाखा, महिला सहाय्यक कक्ष, पुणे) महिला बीट मार्शलच्या पोलिस हवालदार सौ. रंजना बुरुंगुले, मनिषा अहिवळे, सोनाली कांबळे, उपप्राचार्य अरुण शेलार, प्रा. जे. डी. नाईक (प्राध्यापक प्रतिनिधी) आदि मान्यवर उपस्थित होते. प्रा. बी. पी. पुराणिक यांनी प्रमुख पाहुण्यांचा परिचय करून दिला.

अध्याक्षस्थानी प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी होते. प्रा. महादेव रोकडे (विद्यार्थी कल्याण अधिकारी) यांनी कार्यक्रमाचे संपूर्ण संयोजन केले.

* विद्यार्थी संसद सचिव निवडणूक (Student Council)

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा १९९४ नुसार पुणे विद्यापीठाच्या व आदेशान्वये दि १० ऑगस्ट २०१५ रोजी महाविद्यालयात रितसरपणे मा. प्राचार्य / अध्यक्ष डॉ. अरुण मोकाशी व निवडणूक निर्णय अधिकारी मा. प्रा. बी. पी. पुराणिक यांचे मार्गदर्शनाखाली 'विद्यार्थी परिषदेच्या' स्थानपनेसाठी 'विद्यार्थी संसद सचिव' पदाकरिता सर्व वर्ग प्रतिनिर्धारित मधून निवडणूक घेण्यात आली. यामध्ये कु. मयुरी काशिनाथ वरे (F.Y. B. Com) हिची निवड झाली. या वेळी एन. एस. एस. कार्यक्रम अधिकारी डॉ. सौ. संहिता आठवले, शारीरिक शिक्षण संचालक डॉ. ब्ही. पी. तुजारे, सांस्कृतिक विभागप्रमुख, प्रा.सौ. सीमा देशपांडे, उपप्राचार्य प्रा. अरुण शेलार उपस्थित होते. सर्व नवनियुक्त विद्यार्थी प्रतिनिधीचे प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी व प्रा. महादेव रोकडे यांनी स्वागत करून शुभेच्छा दिल्या. विद्यार्थी संसद समन्वयक प्रा. चित्रा मंडलिक यांनी ही जबाबदारी यशस्वीपणे व समर्थपणे सांभाळली याबदल प्रा. मंडलिक यांचे हार्दिक आभार !

* अँन्टी रॅगिंग कमिटी स्थापना :

पुणे विद्यापीठ संदर्भ पत्र क्र. २०१४-१५ / ११६९ दि. २०.५.२०१५ अन्वये, महाराष्ट्र राज्यातील सर्व अकृषि विद्यापीठे व शैक्षणिक संस्थांमधील रॅगिंगच्या प्रकारांना प्रतिबंध करण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने 'महाराष्ट्र रॅगिंग प्रतिबंधक अभिनियम १९९९' अन्वये 'अँन्टी रॅगिंग कमिटी' ची स्थापना करण्यात आली.

* अँन्टी रॅगिंग कमिटी :

१. मा प्राचार्य : डॉ. अरुण सर्जेराव मोकाशी
२. मा. पोलिस प्रशासक: मा.कमलाकर ताकवले (Sr.P. I.)
३. अशासकीय स्वयंसेवा संस्था प्रतिनिधी : प्रा. महादेव रोकडे
४. प्रसारमाध्यम प्रतिनिधी: मिलिंद कांबळे (पत्रकार, लोकमत)
५. महाविद्यालय शिक्षक प्रतिनिधी : प्रा. स्वाती राजन
६. पालक प्रतिनिधी : श्री. बाबा तांबोळी
७. शिक्षकेतर सेवक प्रतिनिधी : श्री अंगद लक्ष्मण कानडे
८. विद्यार्थी प्रतिनिधी : कु. मयुरी वरे (विद्यापीठ प्रतिनिधी)

तसेच, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या परिपत्रकान्वये (संदर्भ : २०१४-१५ / ११६९ / दि. २०.५.२०१५) महाविद्यालयामध्ये अन्ती रॅगिंग स्क्वॉड कमिटी'ची स्थापना करण्यात आली.

- १) मा. प्राचार्य/अध्यक्ष : डॉ. अरुण मोकाशी
- २) विद्यार्थी कल्याण अधिकारी : प्रा. महादेव रोकडे
- ३) उपप्राचार्य : प्रा. अरुण शेलार
- ४) प्राध्यापक प्रतिनिधी : प्रा. जुगल नाईक
- ५) प्राध्यापक प्रतिनिधी : डॉ. सौ. शुभश्री काळे

नोडल ऑफिसर म्हणून प्रा. बी.पी. पुराणिक यांची नियुक्ती करण्यात आली. या समिती स्थापनेसाठी संस्था चिटणीस मा. अॅड. चंद्रकांतजी छाजेड साहेब यांनी केलेल्या मार्गदर्शनाबद्दल हार्दिक आभार !

२. विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास कार्यशाळा :

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळांतर्गत 'विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना' महाविद्यालयात राबवली जाते. महाविद्यालयाच्या प्रस्तावास मंजुरी प्राप्त होऊन विद्यापीठाने या योजनेस मान्यता दिलेली आहे. (संदर्भ क्र. विकम / २०१५-१६ / २७६ दि. ३०.७.२०१५) व या करिता रु. १०,०००/- अर्थसहाय्य मंजूर करण्यात आले. यानुसार महाविद्यालयातील विद्यार्थिनींकरिता दि. २ फेब्रु. २०१६ रोजी या योजनेच्या समन्वयक डॉ. वीणा मनचंदा यांनी 'विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास कार्यशाळेचे एकदिवसीय आयोजन केले. या कार्यशाळेमध्ये खालीलप्रमाणे व्याख्याने संपन्न झाली.

- १) डॉ. वीणा मनचंदा : भाषा आणि व्यक्तिमत्त्व विकास
- २) मा. दर्शना परमार (उद्योजक) : उद्योजकता व महिला
- ३) डॉ. स्मिता जोग (पुणे) : विद्यार्थिनीचा आहार व आरोग्य

या एकदिवसीय कार्यशाळेच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी होते. विद्यार्थी कल्याण अधिकारी प्रा. महादेव रोकडे यांनी सर्व मान्यवरांचे स्वागत केले. समन्वयक डॉ. वीणा मनचंदा यांनी प्रमुख पाहृण्यांचा परिचय व प्रास्ताविक केले. या कार्यशाळेमध्ये ९१ विद्यार्थिनींनी उत्स्फूर्तपणे सहभाग घेतला. समिती सदस्य प्रा. अनघा देशमुख व प्रा. योगिता झोपे यांनी संयोजन जबाबदारी यशस्वीपणे सांभाळली, त्याबद्दल हार्दिक आभार!

३. विशेष मार्गदर्शन योजना :

महाविद्यालयातील प्रमथ वर्ष वर्गातील मागासवर्गीय

व आर्थिक व दुर्बल, वंचित घटकांमधील विद्यार्थ्यांसाठी विशेष मार्गदर्शक योनजेंतर्गत खास वर्ग (Special Lectures) घेण्यात येतात. यासाठी विद्यापीठाकडून रु. ९०००/- अर्थसहाय्य तज्ज्ञ प्राध्यापकांना मानधनापोटी देण्यात येते. यावर्षी अर्थशास्त्र, व्यापारी अर्थशास्त्र व गणित या विषयांचे खास वर्ग घेण्यात आले. यात प्रा. डॉ. अलका झिमेरे, प्रा. जुगल नाईक व प्रा. प्रिया शिर्के यांनी त्यांना दिलेल्या सूचनांप्रमाणे वेळापत्रक करून हे वर्ग घेतले. या योजनेसाठी विद्यार्थ्यांचा प्रतिसादही चांगला आहे. विद्यापीठानेही या योजनेचे ऑडिट करून रु. ९०००/- (प्रति तास मानधन रु. ३००/- (10 Lectures) अर्थसहाय्य मंजूर केले. (धनादेश क्र. २३८४२४, बँक ऑफ महाराष्ट्र विद्यापीठ दि. २१.३.२०१६) नंतर महाविद्यालयाच्या बँक खात्यातून धनादेशाद्वारे संबंधित तज्ज्ञ प्राध्यापकांना मानधन वितरीत करण्यात आले.)

* मूल्यशिक्षण कार्यशाळा : चर्चासत्र सहभाग

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ व रामकृष्ण मोरे महाविद्यालय आकुर्डी यांचे विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या वर्तीने दि. २ डिसेंबर, २०१५ रोजी संपन्न झालेल्या 'मूल्यशिक्षण' कार्यशाळेमध्ये महाविद्यालयाच्या खालील विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

- १) कु. ममता सुरते, २) मनिषा गुंजाळ (T. Y. B.A.)
- ३) कु. मनिषा उबाळे (T. Y. B. A.)

कु. वर्षा खंडझोडे (S. Y. B.A.), गणेश जाधव (S Y. B.A.)

अमर भोसले (S. Y. B. A.) , कु. अंजली अवचारे (F. Y. B. A.) कु. सुचेता कांबळे, नितीन चंडालिया यांनी सहभाग घेतला.

या सर्व उपक्रमांत मला पुणे विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळाचे संचालक मा. डॉ. संजयकुमार दलवी, सहा. कुलसचिव डी. एम. देवके, समन्वयक आबासाहेब गुंड, मनोज परदेशी, पवन गोरे यांनी तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा. डॉ. अरुण मोकाशी (अध्यक्ष) यांचे मार्गदर्शनाखाली सर्व योजना व उपक्रम यशस्वीपणे राबविता आले.

तसेच, उपप्राचार्य प्रा. अरुण शेलार, प्रा. जुगल नाईक, डॉ. अलका झिमेरे, प्रा. डॉ. वीणा मनचंदा, प्रा. प्रिया शिर्के, प्रा. अनघा देशमुख, प्रा. योगिता झोपे, डॉ. सौ. शुभश्री काळे, प्रा. स्वाती राजन, प्रा. चित्रा मंडलीक, प्रा. बी. पी. पुराणिक या सर्व मान्यवर सहकारी प्राध्यापकांनी सहकार्य केले.

महाविद्यालयातील लिपीक श्री. रामभाऊ बागरजे यांनी वार्षिक हिशोब परिपूर्ती बाबात उत्तम सहकार्य केले. या सर्वांचे हार्दिक आभार !

- प्रा.महादेव रोकडे
विद्यार्थी कल्याण अधिकारी

- विद्यार्थी संसद - विद्यार्थी प्रतिनिधी निवडणूक

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा १९९४ कलम ४० नुसार दरवर्षी विद्यार्थी परिषदेची स्थापना करण्यात येते. प्रत्येक शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीला प्रथम सत्रात महाविद्यालयीन विद्यार्थी परिषदेची स्थापना प्रत्येक संलग्न महाविद्यालयात केली जाते. यासंबंधीचे परिपत्रक विद्यार्थी कल्याण महामंडळाकडून सर्व महाविद्यालयांना व मान्यताप्राप्त संस्थांना शैक्षणिक वर्षाच्या आरंभी पाठविण्यात येते. अशा प्रकारचे परिपत्रक १५ जुलै २०१५ रोजी आलेले होते. त्यानुसार प्रत्येक वर्गाचा एक प्रतिनिधी अशा प्रकारे विद्यार्थी प्रतिनिधींची नियुक्ती केली. तसेच क्रीडा विभाग, राष्ट्रीय सेवा योजना, राष्ट्रीय छात्र सेना, सांस्कृतिक विभाग, यांतून प्रत्येक एक विद्यार्थिनी प्रतिनिधींची नियुक्ती केली.

दि. ६-८-२०१५ रोजी निवडणूक पूर्व बैठक घेण्यात आली. त्यामध्ये श्री. प्रा. रोकडे (विद्यार्थी कल्याण मंडळ- प्रमुख) यांनी सर्व प्रतिनिधींना निवडणूकी संदर्भात माहिती दिली. त्याचप्रमाणे दि. ८-८-२०१५ रोजी दुसरी बैठक घेण्यात आली. त्यामध्ये प्रा. बी.पी. पुराणिक (निवडणूक अधिकारी) यांनी सर्व प्रतिनिधींना निवडणुकीची सविस्तर प्रक्रिया समजावून सांगितली.

दि. १०-८-२०१५ रोजी निवडणूक घेण्यात आली. प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी यांनी कार्यक्रमांचे अध्यक्षपद भूषविले. निवडणूक अधिकारी प्रा. पुराणिक, उपप्राचार्य प्रा. शेलार, सांस्कृतिक, क्रीडा, राष्ट्रीय सेवायोजना, विद्यार्थी कल्याण मंडळ या विभागाचे प्रमुख अनुक्रमे- प्रा. सौ. देशपांडे, प्रा. डॉ. तुजारे, प्रा. डॉ. आठवले, प्रा. रोकडे यावेळी उपस्थित होते. प्रा. चित्रा मंडलिक यांनी कार्यक्रमाचे

प्रास्ताविक केले. त्यानंतर निवडणूक अधिकारी प्रा. पुराणिक यांनी निवडणूक प्रक्रियेप्रमाणे निवडणूक घेतली सर्व विद्यार्थी प्रतिनिधींनी मिळून कु. मयुरी वरे (एफ.वाय.बी.कॉम.) या विद्यार्थिनीची 'विद्यापीठ प्रतिनिधी' म्हणून निवड केली. मा. प्राचार्यांचे हस्ते विद्यापीठ प्रतिनिधीचे अभिनंदन केले. मुलांना त्यांचे मार्गदर्शन लाभले. यानंतर प्रा. रोकडे यांनी सर्वांचे आभार मानले आणि कार्यक्रमाची सांगता झाली.

- प्रा.चित्रा मंडलिक
समन्वयक

- विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्वविकास कार्यशाळा -

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यपीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळ अंतर्गत, खडकी येथील टिकाराम जगन्नाथ महाविद्यालयाच्या, विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या वतीने विद्यार्थींची व्यक्तिमत्त्व विकास कार्यशाळेचे आयोजन दिनांक २-२-२०१६ रोजी सकाळी १०.०० ते दुपारी ३.०० वाजेपर्यंत करण्यात आले होते. या कार्यशाळेमध्ये खालील व्याख्याने आयोजित करण्यात आली.

- १) डॉ. वीणा मनचंदा : भाषा आणि व्यक्तिमत्त्व विकास
- २) मा. दर्शन परमार : उद्योजकता व महिला
- ३) डॉ. स्मिता जोग : विद्यार्थिनींचा आहार व आरोग्य

या कार्यशाळेमध्ये ९१ विद्यार्थींनी उस्फूर्तपणे सहभाग घेतला.

महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी यांनी सर्व व्याख्यात्यांचा पुष्पगुच्छ देऊन यथोचित सन्मान केला. विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास मंचच्या समन्वयक प्रा. वीणा मनचंदा यांनी कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक करून प्रमुख पाहुण्यांचा परिचय करून दिला. विद्यार्थी कल्याण मंडळाचे अधिकारी प्रा. महादेव रोकडे यांनी सर्व मान्यवरांचे स्वागत व विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास कार्यशाळा आयोजनामागील भूमिका विषद केली. प्रा. अनंदा देशमुख यांनी सूत्र संचालन केले व प्रा. योगिता झोपे यांनी आभार मानले.

या प्रसंगी खडकी शिक्षण संस्थेच्या संचालक मंडळाचे सभासद मा. ज्ञानेश्वर मुरकुटे तसेच महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य प्रा. अरुण शेलार व माजी विद्यार्थी कल्याण

अधिकारी प्रा. जे.डी. नाईक उपस्थित होते.

या कार्यक्रमामधून विद्यार्थींनी “स्वतः विषयक जागरुकता व व्यवसाय सुरु करणे” या बाबत प्रेरणा मिळाल्याचे आपल्या अभिप्रायपर मनोगतातून व्यक्त केले.

विद्यार्थी कल्याण मंडळाचे अधिकारी प्रा. महादेव रोकडे यांच्या मार्गदर्शनाखाली विद्यार्थींनी व्यक्तिमत्व विकास समन्वयक प्रा. वीणा मनचंदा, प्रा. अनघा देशमुख व प्रा. योगिता झोपे यांनी संपूर्ण कार्यक्रमाचे संयोजन केले.

प्रा. महादेव रोकडे

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी

डॉ.वीणा मनचंदा प्रा.अनघा देशमुख प्रा.योगिता झोपे
समन्वयक सदस्य सदस्य

- समान संधी केंद्र -

समान संधी केंद्र हे विद्यापीठ अनुदान आयोगाने निश्चित केलेल्या मार्गदर्शक नियमावलींनुसार कार्यरत आहे. या शैक्षणिक वर्षात दिनांक १ सप्टेंबर २०१५ ते १४ सप्टेंबर २०१५ या संपूर्ण कालावधीत ‘सकारात्मक उपाययोजना’ या विषयावर एकूण १२ दिवसांच्या लघुकालीन अभ्यासक्रमाचे आयोजन केले. या उपक्रमात एकूण ८० विद्यार्थी सहभागी झाले.

समान संधी केंद्रामार्फत राबविल्या जाणाऱ्या उपक्रमात प्रथम वर्ष कला, वाणिज्य आणि विज्ञान या वर्गांमधील विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जातो. यामध्ये खालीज तज्ज्ञ व्यक्तींनी विविध विषयावर दृक्श्राव्य माध्यमांतून, चर्चेतून मार्गदर्शन केले.

* डॉ. बी.एस. कोरडे -

दलित चळवळ आणि समान संधी

* डॉ. माणिक सोनावणे -

सकारात्मक उपाययोजना आणि समान संधी

* डॉ. शरद जावडेकर -

शैक्षणिक विषमता आणि सकारात्मक उपाययोजना

* प्रा. बाळासाहेब कांबळे -

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या विविध योजना आणि समतेचा विचार

* प्रा. स्वाती राजन -

सकारात्मक उपाययोजना : अंमलबजावणी आणि वास्तव.

* प्रा. अभिजित मीनाक्षी -

अनटच्ढ इंडिया (Untouched India)

* प्रा. वरद आणि कल्याणी -

लिंगाधारीत भेदभाव

* प्रा. रियाज पिरजादे -

अल्पसंख्यांक आणि सकारात्मक उपाययोजना.

* प्रा. स्वाती राजन आणि प्रा. बाळासाहेब कांबळे - ‘डोर’ आणि ‘गांधी’ या समांतर सिनेमाचे प्रक्षेपण आणि चर्चा

* श्रीमती मनिषा झेंडे -

स्त्रिया आणि कायद्यांचे संरक्षण, जाणिव जागृती.

* प्रा. लक्ष्मण पवार -

माहिती अधिकार कायदा आणि भेदभाव.

या उपक्रमाचा समावेष आणि प्रमाणपत्र वितरण मा. डॉ. रजिया पटेल यांच्या हस्ते झाले. या वेळी मा. चिटणीस अॅड. चंद्रकांत छाजेडे यांनी अध्यक्षस्थान भूषविले. डॉ. रजिया पटेल यांनी अखंड महाराष्ट्रातील आदिवासी भागांमध्ये सकारात्मक उपाययोजनेच्या आवश्यकतेबाबत चर्चात्मक व्याख्यान दिले, तर अॅड. चंद्रकांत छाजेडे यांनी महाराष्ट्र राज्य स्तरावर असणाऱ्या सकारात्मक उपाययोजनांच्या बाबतीत असणाऱ्या विविध योजनांबाबत सविस्तर माहिती दिली.

- प्रा. स्वाती राजन

- प्रा.बाळासाहेब कांबळे

- आरोग्य विभाग -

पुणे विद्यापीठाच्या नियमानुसार महाविद्यालयातील प्रथम वर्ष वाणिज्य, कला, संगणक शास्त्र बीसीए, बी. बी ए., एम. कॉम. एम.एस्सी. या सर्व विद्यार्थ्यांसाठी महाविद्यालयाच्या आरोग्य विभागाने दि. १८/१०/२०१५ रोजी आरोग्य शिबिराचे आयोजन करून विद्यार्थ्यांच्या आरोग्याची तपासणी करण्यात आली.

या शिबिरास एकूण ७५० विद्यार्थ्यांची आरोग्याची तपासणी करण्यासाठी महाविद्यालयाची वैद्यकीय तपासणी अधिकारी डॉ. सुभाष बगाडे व पुणे जिल्हा शिक्षण मंडळाच्या आयुर्वेद

महाविद्यालय, आकुर्डी येथील डॉ. राजेश महस्के, डॉ. अंजली जाधव या सर्वांचे विशेष सहकार्य व मार्गदर्शन लाभले याच बरोबर डॉ. साईनाथ गायकवाड, डॉ. नितीन भालेराव, डॉ. स्वाती भालेराव व लायन्स क्लब, सारसबाग पुणे यांचेही सहकार्य वैद्यकीय तापसणीसाठी मिळाले.

वैद्यकीय तपासणीमध्ये महाविद्यालयातील प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी, आरोग्यविभाग प्रमुख प्रा. रमेश वानखडे, प्रा. अरुण चव्हाण, प्रा. शुभांगी पाटील प्रा. अनंग देशमुख कार्यालय अधिक्षक श्री. प्रदीप सोनार व शिक्षकेतर सर्व कर्मचारी यांचे विशेष सहकार्य मिळाले. पुणे विद्यापीठ कल्याण मंडळाकडून प्रथमवर्ष बी. सी. ए. वर्गातील कु. शिवानी किशारे जाधव या विद्यार्थीनीस रु. १०,०००/- वैद्यकीय कारणासाठी आर्थिक सहाय्य मिळाले. पुणे विद्यापीठ कल्याण मंडळाचे महाविद्यालय विशेष आभारी आहे.

- प्रा.डॉ. रमेश वानखडे
समन्वयक

- सांस्कृतिक विभाग -

या शैक्षणिक वर्षात सांस्कृतिक विभागामार्फत विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासात विविध कलागुणांचा अंतर्भाव अतिशय महत्वाचा असतो.

कलामंडळाचे उद्घाटन ३१ ऑगस्ट २०१५ रोजी “स्वातंत्र्य प्रेरणा” या कार्यक्रमाद्वारे करण्यात आले.

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांनी या कार्यक्रमात भारताचा स्वातंत्र्य संग्राम दृकश्राव्य माध्यमाद्वारे अतिशय कलात्मकरित्या सादर केला. तसेच ‘स्वातंत्र्य’ या संकल्पनेवर आधारित गीत नृत्य सादर केले.

एटीएसएस्. कॉलेज चिंचवड यांनी आयोजित केलेल्या “Technobizz-Spandan 2016” या कार्यक्रमात महाविद्यालयीन विद्यार्थी नृत्य गीतगायन, मेहंदी, स्व-परिचय अशा स्पर्धात सहभागी झाले.

२०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षात सांस्कृतिक विगागातर्फे सर्व विद्यार्थ्यांसाठी निबंध, चित्रकला, गीत गायन, नृत्य, मेहंदी व रांगोळी अशा विविध स्पर्धा घेण्यात आल्या.

या स्पर्धांचे आयोजन दि. २८ डिसें. २०१५ ते २

जानेवारी २०१६ दरम्यान करण्यात आले होते.

विविध स्पर्धातील बक्षिसपात्र विद्यार्थी खालील प्रमाणे आहेत.

स्पर्धा

१) निबंध

प्रथम क्रमांक - नितीश रविकुमार गुत्तेदार (F.Y. B.A.)

द्वितीय क्रमांक - संगीता सिद्धाण्णा जवळीकर (S.Y. B.C.A.)

तृतीय क्रमांक - निकिता यादव (F.Y. B.Sc.Computer Science)

२) चित्रकला

प्रथम क्रमांक - नितीश रविकुमार गुत्तेदार (F.Y. B.A.)

द्वितीय क्रमांक - संगीता सिद्धाण्णा जवळीकर (S.Y. B.C.A.)

तृतीय क्रमांक - झीशान हमीद पिरजादे (F.Y. B.Com.)

३) गीतगायन

प्रथम क्रमांक - नितीन प्रकाश चंडालिया (S.Y. B.A.)

द्वितीय क्रमांक - निरंजन अनिल भाले (S.Y. B.Com..)

तृतीय क्रमांक - शुभम् लोंदे (F.Y. B.Sc. Comp. Sci)

४) नृत्य

प्रथम क्रमांक - दिपाली गंधर (F.Y.Comp.Sci)

द्वितीय क्रमांक - करिश्मा सोनवणे (S.Y. B.C.A..)

(विभागून) - शुभांगी व्यवहारे (T.Y. B.Com.)

तृतीय क्रमांक - रोहन माने (S.Y. B.C.A.)

५) मेहंदी

प्रथम क्रमांक - शेख समरीन अकबर (F.Y. B.C.A.)

द्वितीय क्रमांक - तृप्ती खेताराम प्रजापती (S.Y. B.Com.)

तृतीय क्रमांक - अफ्रिन शेख (T.Y. B.Sc. Comp.Sci.)

(विभागून) - रितु शर्मा (S.Y. B.B.A.)

६) रांगोळी

प्रथम क्रमांक - संगीता जवळीकर (S.Y. B.C.A.)

- प्रा. सीमा देशपांडे
समन्वयक

टिज़ि

दाणिज्य मंडळ उद्घाटन हस्ते -
डॉ.अरतीत सरदेशमुख्य, महासचिवालक, मशाठा चैंबर्स आँफ कॉर्मर्स, इंडस्ट्रीज अँड अँग्रीकल्चर

अर्थशास्त्र विभाग सेमिनार प्रमुख पाहुणे - डॉ.एम.बी.सोदावणे

B.B.A. Seminar
Inagurated by : Ms.Janhavi Dhadiwal

Guest Lecture (B.C.A.)

B.C.A. Lab

श्रुति आगरकर
C.A. उत्तीर्ण

सेवा निवृत्ति
श्री.प्रताप जाधव
दिवृत्त वरीष सेवक
६ जून १९८४ - ३१ मे २०१६

क्रीडा विज़

Parag Shriran

All India Inter University -
Football at Rajasthan -Jaipur

Nikhat Shaikh

All India Inter University
Jabalpur - Hoshangabad

Rukhsar

Santosh Kasture

Gaurav Pawar

Uday Baramatikar

All India Inter-University Hockey Tournament
Third Place at A.I.I.U.

क्रांतीदिन कार्यक्रमासाठी मा.मोहन शेटे प्रमुखव पाहुणे
महानू उपस्थित होते.

पालकसभा आयोजित उपस्थित पालकवर्ग
इ.१२ वी च्या विद्यार्थ्यांना करिअर गार्डडंस .

सांस्कृतिक विभागाच्या वरीने मुलीच्या आणोग्य विषयक
समस्या या विषयावर कार्यक्रम झाला.
उद्घाटक लायन्स क्लब अॅफ पुणेचे अध्यक्ष
मा.के.एल.शहा यांच्या हस्ते उद्घाटन

स्टेहसंमेलन व बळीसमारंभास प्रमुखव पाहुणे
मा.अशोकजी येनपुरे यांच्या हस्ते दिपप्रज्वलन

सांस्कृतिक विभागाच्या उद्घाटनानिमित्त
प्रमुखव पाहुणे मा.विनयजी पत्राळे

भावपूर्ण श्रद्धांजली

कै.विनायक दत्तात्रेय जोशी, लायब्ररी अटेंडन्ट
मृत्यु दिनांक : ०५/०८/२०१५

Runner-up Trophy & T.J. College
Team with chief guest
Hon.Balasaheb Landge

जिल्हास्तर शालेय हॉकी स्पर्धा
हॉकी मुलांचा संघ - उपविजयी टीम

जिल्हास्तर शालेय हॉकी स्पर्धा
हॉकी मुलांचा संघ - उपविजयी टीम

- प्रौढ शिक्षण व निरंतर ज्ञान विकास योजना -

सामाजिक बांधिलकी विभाग, किलोस्कर आईल इंजिन लिमिटेड, पुणे यांच्या सहाय्याने पर्यावरण जाणीव जागृतीसाठी 'विविध ऊर्जास्त्रोत' या विषयावर प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले. सदर प्रदर्शन 'आरती' संस्थेमार्फत होते. त्यात विविध पारंपारिक व अपारंपारिक ऊर्जास्त्रोतांची मॉडेल्स व पोस्टर्स होती. विद्यार्थ्यांना ऊर्जास्त्रोतांची तसेच कशा प्रकारे आपण अधिक इंधन बचत करू शकतो याबाबत सविस्तर माहिती देण्याच्या उद्देशाने त्यांचे २५-२५ विद्यार्थ्यांचे लहानसमूह करण्यात आले आणि एकावेळी एका समुहाला माहिती देण्यात आली. त्यांच्या मनातील शंका, प्रश्न विचारात घेऊन त्यांच्याशी त्याविषयी चर्चा करण्यात आली. खडकी शिक्षण संस्थेच्या शाळा, कनिष्ठ व वरिष्ठ महाविद्यालयातून साधारण २०० विद्यार्थी, शिक्षक/प्राध्यापक यांनी प्रदर्शनास भेट दिली. अशा प्रकारचे प्रदर्शन २-३ दिवसांसाठी असायला हवे होते अशी अनेकांनी प्रतिक्रिया व्यक्त केली. या प्रदर्शनाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना विविध ऊर्जास्त्रोत तयार करण्यात आलेले साहित्य उदा. सोलर कुकर, धान्य/पापड भाजण्यासाठी तयार करण्यात आलेले साधन उदा. सोलर कुकर, धान्य, पापड भाजण्यासाठी तयार करण्यात आलेले साधन किंवा सूर्य चूल, बिनधुराची चूल इ. गोष्टी प्रत्यक्षात पहायला मिहाल्या. त्याचे महत्व समजले.

- प्रा. डॉ. रमेश वानखडे
- प्रा. डॉ. उर्मिला सडोलीकर

- जागर जाणिवांचा अभियान -

महाराष्ट्र शासनाने निर्देशित केलेल्या सूचनानुसार जागर जाणिवांचा अभियान याही वर्षी महाविद्यालयात यशस्वीपणे राबविण्यात आले. त्यामध्ये खालील कृतिकार्यक्रम घेण्यात आले.

१) कृतिकार्यक्रम १ : सर्वेक्षण -

महाविद्यालयातील विद्यार्थींची सभा घेऊन छेडछाड कोणत्या प्रकारे होऊ शकते या संदर्भात सविस्तर माहिती देण्यात आली. महाविद्यालयात मुक्त वातावरणात शिक्षण

घेणे हा प्रत्येक विद्यार्थ्याचा हक्क असून हे शिक्षण घेत असताना कोणत्याही विद्यार्थींनीला छेडछाडीस तोंड द्यावे लागत असेल तर त्यावर त्वरीत कारवाई व्हावी यासाठी विद्यार्थींनी सतर्क करण्यात आले. महाविद्यालयात कोणत्या उपाययोजना करता येतील या संदर्भात प्रश्नावली भरून घेण्यात आली. सुमारे ८९ विद्यार्थींनी प्रश्नावली भरून १३ उपाययोजना सुचविल्या आहेत. त्यानुसार अंमलबजावणी करण्याचे महाविद्यालयाने योजिले आहे.

२) कृतिकार्यक्रम २ - अभ्यागत व्याख्याने :

अ) पहिल्या सत्रात छेडछाड प्रकरणाच्या संदर्भात विद्यार्थींनी कोणाची मदत घ्यावी, कोणाकडे तक्रार करावी व छेडछाड होत आहे असे निर्दर्शनास आल्यास कोणत्या प्रकारे प्रतिकार करावा यासाठी मार्गदर्शन व्हावे यासाठी पोलीस इन्स्पेक्टर प्रतिमा जोशी (क्राईम ब्रॅंच पुणे) यांचे व्याख्यान दि. १-८-२०१५ रोजी आयोजित करण्यात आले होते. या व्याख्यानास सुमारे ७२ विद्यार्थी उपस्थित होते.

ब) दुसऱ्या सत्रात लोकायत/अभिव्यक्ती ग्रुप पुणेच्या तृप्ती जोशी व त्यांच्या सहकार्यांनी चित्रफितीद्वारे Gender Discrimination या विषयावर मार्गदर्शनपर व्याख्यान दिले व विद्यार्थींशी चर्चा केली.

३) कृतिकार्यक्रम ३ : पुस्तक प्रदर्शन : लोकायत/अभिव्यक्ती ग्रुप यांच्यातर्फे महिला सबलीकरण विषयास अनुरूप विविध पुस्तकांचे प्रदर्शन दि. १-८-२०१५ रोजी विद्यार्थ्यांना पाहण्यासाठी महाविद्यालयात खुले केले होते.

४) कृतिकार्यक्रम ४ : निबंध स्पर्धा :

विद्यार्थींनी सजग करण्याच्या हेतूने व मुलींची मते आजमावून पाहण्याच्या दृष्टीने निबंध स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. अ) अनोख्या क्षेत्रातील स्त्रियांची घोडदौड ब) समाजाने स्त्री पुरुष समानता स्वीकारली आहे का ? क) भारतीय राजकारणातील स्त्रीचे स्थान ड) महिलांपुढील उद्याची आव्हाने या विविध विषयातून विद्यार्थींनी आपली वेगवेगळी मते मांडली.

५) कृति कार्यक्रम ५ : घोषवाक्ये : समाजाचा ५० टक्के भाग हा महिला व मुलींनी व्यापलेला आहे. दुर्दैवाने हा घटक समाजामध्ये समानता व समान अधिकारांपासून

वंचित आहे. त्यामुळे स्त्री पुरुष समानतेची भावना व विद्यार्थीनीना छेडछाड विषयी जाणीव व्हावी म्हणून घोषवाक्य तयार करून घेण्यात आली.

६) कृतिकार्यक्रम ६ : पत्रक वाटप :

महिला सबलीकरण या संदर्भात जनजागृतीपर पत्रक तयार करून त्याचे वाटप खडकी परिसरामध्ये वाटप करण्यात आले.

- प्रा. शुभांगी पाटील
समन्वयक
- प्रा. अनंगा देशमुख
प्रा. अर्चना तारु
प्रा. मेहनाज़ कौशर
प्रा. योगिता झोपे
सदस्य

- राष्ट्रीय सेवा योजना -
माझ्यासाठी नव्हे तुझ्यासाठी

राष्ट्रीय सेवा योजना समिती

- प्रा. विनायक मोरे (कार्यक्रम अधिकारी)
- डॉ. संहिता आठवले (कार्यक्रम अधिकारी)
- प्रा. रमेश वानखडे (सदस्य)
- प्रा. चित्रा मंडलिक (सदस्य)
- प्रा. गौरी माटेकर (सदस्य)
- प्रा. सोनम पटवा (सदस्य)
- श्री. नीलेश बिरादार (सदस्य)

महाविद्यालय सल्लागार समिती

- डॉ. अरुण मोकाशी (प्राचार्य)
- प्रा. अरुण शेलार (उपप्राचार्य)
- प्रा. सीमा देशपांडे
- प्रा. बाळासाहेब कांबळे
- श्री. प्रदीप सोनार (कार्यालयीन अधिक्षक)
- श्री. लक्ष्मण डामसे

अ) नियमित कार्यक्रम

- * **भातलावणी ३ ऑगस्ट २०१५**
'एक दिवस शेतीसाठी शेतकऱ्यांच्या मदतीसाठी' या उपक्रमा अंतर्गत दि. ३ ऑगस्ट २०१५ रोजी मु. पो. गोळे तालुका हवेली, जिल्हा पुणे येथे श्री. वसंतराव खिरीड यांच्या शेतात भातलावणी कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. यामध्ये राष्ट्रीय सेवा योजनेतील ५० स्वयंसेवक सहभागी झाले होते.

उद्बोधन शिबिर ८ ऑगस्ट २०१५

- स्वयंसेवकांना राष्ट्रीय सेवा योजनेची उदिदृष्टे समजावी व त्यांना नियमित उपक्रम व विशेष श्रमसंस्कार शिबिराविषयी माहिती देण्यासाठी ८ ऑगस्ट २०१५ रोजी उद्बोधन शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते.

यामध्ये लोकायत ग्रुप, पुणे यांनी 'मुलगी वाचवा' या विषयावर नाटिका सादर केली. त्याचबरोबर त्यांनी स्वयंसेवकांशी संवाद साधला.

प्रा. आनंद लेले यांनी स्वयंसेवकांना राष्ट्रीय सेवा योजनेची उदिदृष्टे या विषयावर मार्गदर्शन केले.

तसेच कार्यक्रम अधिकारी प्रा. विनायक मोरे व डॉ. संहिता आठवले यांनीही स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले.

याप्रसंगी प्रा. चित्रा मंडलिक, प्रा. गौरी माटेकर, प्रा. सोनम पटवा, श्री. नीलेश बिरादार हे विभागाचे सदस्य उपस्थित होते.

* स्वातंत्र्यदिन १५ ऑगस्ट २०१५

स्वातंत्र्य दिनाच्या दिवशी महाविद्यालयात झेंडावंदन करण्यात येते. याप्रसंगी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक उत्साहाने सहभागी झाले.

* वृक्षारोपण २४ ऑगस्ट २०१५

दि. २४ ऑगस्ट २०१५ रोजी नागरी संरक्षण दल कार्यालय, पुणे येथे वृक्षारोपणाचे आयोजन करण्यात आले होते. राष्ट्रीय सेवा योजनेचे ४० स्वयंसेवक यामध्ये सहभागी झाले होते. याप्रसंगी खडकी शिक्षण संस्थेचे सचिव मा. अॅड. चंद्रकांतजी छाजेड, श्री. दिलीप कांबळे, नागरी संरक्षण दल, संचालक ज्ञानेश्वर मुरुकुटे, राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी प्रा. विनायक मोरे उपस्थित होते.

* श्रमदान ३ सप्टेंबर २०१५

दि. ३ सप्टेंबर २०१५ रोजी महाविद्यालयाच्या परिसरामध्ये श्रमदानाचे आयोजन करण्यात आले होते. या अंतर्गत स्वयंसेवकांनी पार्किंग, बगीचा, मैदान इत्यादीची स्वच्छता केली. यामध्ये ५० स्वयंसेवक सहभागी झाले होते.

* गणेशोत्सव बंदोबस्त

पोलिस ग्राऊंड, शिवाजीनगर येथे ५० स्वयंसेवकांनी ‘पोलिस मित्राचे’ प्रशिक्षण घेतले. तसेच खडकी पोलिस स्टेशनचे पोलिस निरीक्षक श्री. राजेंद्र विभांडिक यांनी महाविद्यालयात येऊन विद्यार्थ्यांना गणेश उत्सवामध्ये कशा प्रकारे पोलिसांना मदत करावी याबदूल मार्गदर्शन केले. पोलिस निरीक्षक श्री. राजेंद्र विभांडिक यांच्या हस्ते स्वयंसेवकांना टी शर्ट, टोपी, शिट्री, ओळखपत्र देण्यात आले. दि. १७ सप्टेंबर ते २७ सप्टेंबर या कालावधीत राष्ट्रीय सेवा योजनेचे ५० स्वयंसेवक खडकी, दापोडी, भोसरी, सांगवी, विश्रांतवाडी आदि ठिकाणी गणेश उत्सवामध्ये पोलिस मित्राचे काम करीत होते.

* स्वच्छ भारत अभियान - २ ऑक्टोबर २०१५

महात्मा गांधी जयंतीनिमित्त दि. २ ऑक्टोबर २०१५ रोजी ‘स्वच्छ भारत अभियानाचे’ आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी यांच्या हस्ते राष्ट्रपिता महात्मा गांधींच्या प्रतिमेचे पूजन केले. प्रा. चित्रा मंडलिक यांनी सर्वांना स्वच्छतेची शपथ दिली. प्रा. विनायक

मोरे यांनी सूत्रसंचालन केले.

या अंतर्गत महाविद्यालयातील विविध विभाग, वर्ग, पार्किंग, बगीचा, मैदानाची स्वच्छता करण्यात आली. यामध्ये महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थी, प्राध्यापक, कर्मचारी, संस्थेचे संचालक, श्री. महादेव नाईकरे, उपप्राचार्य प्रा. अरुण शेलार, दोनही कार्यक्रम अधिकारी डॉ. संहिता आठवले व प्रा. विनायक मोरे सहभागी झाले होते.

* पालक सभा - १८ डिसेंबर २०१५

दि. १८ डिसेंबर २०१५ रोजी सकाळी १० वा. शिंबीराला येणाऱ्या स्वयंसेवकांच्या पालकांची सभा घेण्यात आली. या सभेला २५ पालक उपस्थित होते. प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी, कार्यक्रम अधिकारी प्रा. विनायक मोरे व डॉ. संहिता आठवले, प्रा. चित्रा मंडलिक, प्रा. गौरी माटेकर यांनी पालकांना व स्वयंसेवकांना शिंबीर स्थळ, शिंबीरातील उपक्रम, निवासाची सोय, शिंबीरासाठी लागणारे साहित्य आदी माहिती दिली. तसेच पालकांच्या प्रश्नांना उत्तरेही दिली.

* रस्ता सुरक्षा अभियान

रस्ता सुरक्षा अभियान अंतर्गत दि. १ ऑगस्ट २०१५ ते दि. ३१ डिसेंबर २०१५ या कालावधीत खालीलप्रमाणे उपक्रम राबविण्यात आले.

दि. २० ऑगस्ट रोजी ‘रस्ता सुरक्षा अभियान’ या विषयावर पोस्टर स्पर्धा घेण्यात आली. या स्पर्धेमध्ये २० विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला होता. तसेच पोस्टर प्रदर्शनही आयोजित करण्यात आले होते.

दि. २५ सप्टेंबर २०१५ रोजी रस्ता सुरक्षा या विषयावर निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या मध्ये १५ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

दि. ३१ डिसेंबर रोजी रेल्वे स्टेशन व बसस्थानक या ठिकाणी रस्ता सुरक्षा जनजागृती रॅली काढण्यात आली. याप्रसंगी प्रा. विनायक मोरे, प्रा. अभिषेक पाटील उपस्थित होते. राष्ट्रीय सेवा योजनेचे ५० स्वयंसेवक सहभागी झाले होते. दि. १५ ऑक्टोबर रोजी व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते.

* राष्ट्रीय युवा दिन व रक्तदान शिंबीर

दि. १२ जानेवारी २०१५

स्वामी विवेकानंद जयंतीनिमित्त युवा दिन व रक्तदान शिंबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. प्राचार्य डॉ. अरुण

मोकाशी यांच्या हस्ते स्वामी विवेकानंदांच्या प्रतिमेला पुष्पहार अर्पण करून रक्तदान शिबिराचे उद्घाटन करण्यात आले. यावेळी प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी यांनी विद्यार्थ्यांना रक्तदान करण्यासाठी आवाहन केले. डॉ. संहिता आठवले यांनी विद्यार्थ्यांना स्वामी विवेकानंदांच्या कार्याविषयी माहिती दिली. विद्यार्थ्यांनी उत्साहाने रक्तदान शिबिरामध्ये सहभाग घेतला.

विशेष श्रमसंस्कार शिबीर तिर्थक्षेत्र देहू, तालुका -हवेली जि. पुणे.

* स्थानिक सल्लागार समिती

डॉ. अरुण मोकाशी (प्राचार्य)
श्री. ज्ञानेश्वर मुरुकुटे (संचालक, खडकी शिक्षण संस्था)
प्रा. विनायक मोरे (कार्यक्रम अधिकारी)
डॉ. संहिता आठवले (कार्यक्रम अधिकारी)
सौ. हेमाताई मोरे (सरपंच, देहू)
ह.भ.प. शांताराम महाराज मोरे (अध्यक्ष, संत तुकाराम महाराज संस्थान)

टिकाराम जगन्नाथ कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, राष्ट्रीय सेवा योजना व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने दि. २० डिसेंबर २०१५ ते २६ डिसेंबर २०१५ या कालावधीत तिर्थक्षेत्र देहू, तालुका हवेली, जिल्हा पुणे येथेही विशेष श्रमसंस्कार शिबीर आयोजित करण्यात आले होते. शिबिरारात ७५ स्वयंसेवक सहभागी झाले होते.

पहिला दिवस : रविवार दि. २० डिसेंबर २०१५

शिबिराचे उद्घाटन संत तुकाराम महाराज संस्थान अध्यक्ष ह.भ.प. शांताराम महाराज मोरे व देहूच्या सरपंच सौ. हेमाताई मोरे यांच्या शुभहस्ते झाले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी कार्यक्रमाच्या अध्यक्ष स्थानी होते. याप्रसंगी हवेली पंचायत समिती सदस्य श्री. सुहास शेठ गोलांडे, खडकी शिक्षण संस्थेचे संचालक श्री. ज्ञानेश्वर मुरुकुटे, उपप्राचार्य प्रा. अरुण शेलार, संत तुकाराम महाराज संस्थानचे विश्वस्त ह.भ.प. सुनील दिगंबर मोरे, ह.भ.प. अशोक निवृत्ती मोरे, ह.भ.प. संभाजी महाराज मोरे, ग्रामपंचायत सदस्या दिपालीताई जंबुकर, राणीताई मुसुऱ्ये,

ज्योतीताई साळुंखे, प्रा. बाळासाहेब कांबळे, प्रा. विनायक मोरे, डॉ. संहिता आठवले, श्री. नीलेश बिरादार उपस्थित होते.

दुसरा दिवस :

सोमवार दि. २१ डिसेंबर २०१५ - शिबिराच्या दुसऱ्या दिवसाची सुरुवात प्रार्थना व व्यायामाने झाली. त्यानंतर स्वयंसेवकांनी संपूर्ण शिबीर परिसर व मंदिर परिसर स्वच्छ केला. सायंकाळी ४ वाजता नगर प्रदक्षिणा आयोजित करण्यात आली. यावेळी मुख्य मंदिर, ग्रामपंचायत, गाथा मंदिर, प्राथमिक शाळा, प्राथमिक आरोग्य केंद्र या ठिकाणी स्वयंसेवकांनी भेट दिली.

सायंकाळी ६ वाजता राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या जिल्हा समन्वयक प्रा. सविता कुलकर्णी व विभाग समन्वयक प्रा. मीनल भंडारी यांनी स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. या प्रसंगी प्रा. विनायक मोरे, प्रा. चित्रा मंडलिक, प्रा. मेहनाज कौसर, श्री. नीलेश बिरादार उपस्थित होते.

दिवस तिसरा : मंगळवार दि. २२ डिसेंबर २०१५ -

शिबिराच्या तिसऱ्या दिवसाची सुरुवात प्रार्थना व व्यायामाने झाली. त्यानंतर स्वयंसेवकांनी संपूर्ण प्राथमिक आरोग्य केंद्र परिसर स्वच्छ केला.

सायंकाळी ६ वाजता 'प्रेरणा युवकांसाठी' या विषयावर प्रा. विकास कंद यांनी स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. या प्रसंगी प्रा. गौरी माटेकर, प्रा. सुजाता फडतरे, ग्रामपंचात सदस्य श्री. सचिन साळुंखे, श्री. सागर मोरे, श्री. दिनेश साळुंखे उपस्थित होते.

दिवस चौथा - बुधवार दि. २३ डिसेंबर २०१५ -

शिबिराच्या चौथ्या दिवसाची सुरुवात प्रार्थना व व्यायामाने झाली. सकाळी ९ ते दुपारी १ या वेळेत स्वयंसेवकांनी बंधारा बांधण्याचे काम केले. यामध्ये पोत्यात माती भरणे, पोती शिवणे, पोती वाहून नेणे, बंधारा बांधणे इत्यादी कामे केली.

सायंकाळी ६ वाजता प्रा. दत्तात्रेय जोशी यांनी 'बदलती जीवनमूल्ये' या विषयावर स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. या प्रसंगी डॉ. अलका डिमरे, प्रा. विनायक मोरे, प्रा. मेहनाज कौसर उपस्थित होते.

दिवस पाचवा : गुरुवार दि. २४ डिसेंबर २०१५ -

शिबिराच्या पाचव्या दिवसाची सुरुवात प्रार्थना व

व्यायामाने झाली. सकाळी ९ वाजता श्री. विठ्ठलराव काळोखे यांनी 'संत तुकाराम व ग्रामविकास' या विषयावर स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. प्रा. घनश्याम नागटिळक यांनीही मार्गदर्शनकेले. या प्रसंगी प्रा. सीमा देशपांडे, प्रा. विनायक मोरे, ग्रामपंचायत सदस्या दिपालीताई जंबुकर, सामाजिक कार्यकर्ते श्री. संजय जंबुकर, प्रा. सोनम पटवा, प्रा. अभिषेक पाटील उपस्थित होते.

सकाळी ११ ते दुपारी २ या वेळेत प्रा. सीमा देशपांडे व भूगोल विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी देहू गावाची भौगोलिक माहिती संकलित केली.

सायंकाळी ४ ते ६ या वेळेत भंडारा डोंगर व परिसर स्वच्छ करण्यात आला.

दिवस सहावा - शुक्रवार दि. २५ डिसेंबर २०१५ :

शिबीराच्या सहाव्या दिवसाची सुरुवात प्रार्थना व व्यायामाने झाली. डॉ. संहिता आठवले यांनी स्वयंसेवकांना महिला सर्वेक्षणाविषयी मार्गदर्शन केले. सकाळी ९ ते १२ या वेळेत देहूतील महिलांचे सर्वेक्षण करण्यात आले. या प्रसंगी प्रा. विनायक मोरे, प्रा. अभिषेक पाटील उपस्थित होते.

सायंकाळी ५ वाजता विशेष श्रमसंस्कार शिबीर समारोप समारंभ पार पडला. याप्रसंगी संत तुकाराम महाराज संस्थानचे अध्यक्ष ह.भ.प. शांताराम महाराज मोरे, देहूच्या सरपंच सौ. हेमाताई मोरे, महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी, उपसरपंच अभिजीत काळोखे, संत तुकाराम महाराज संस्थानचे विश्वस्त ह.भ.प. सुनिल दिगंबर मोरे, ह.भ.प. अशोक निवृत्ती मोरे, ह.भ.प. संभाजी महाराज मोरे, महात्मा गांधी तंटामुक्ती समितीचे अध्यक्ष श्री. प्रदीप काळोखे, सामाजिक कार्यकर्ते उमेश मोरे, प्रा. विनायक मोरे, डॉ. संहिता आठवले, प्रा. अरुण चव्हाण, प्रा. अभिषेक पाटील उपस्थित होते.

दिवस सातवा - शनिवार दि. २६ डिसेंबर २०१५ -

शिबीराच्या सातव्या दिवसाची सुरुवात प्रार्थना व व्यायामाने झाली. हा शिबिराचा शेवटचा दिवस होता. देहूतील सर्व गावकऱ्यांनी गावात विविध उपक्रम राबविल्याबद्दल स्वयंसेवकाचे कौतुक केले. सर्व गट प्रमुखांनी आपले शिबिरातील अनुभव कथन केले.

शिबीर स्वयंसेवकांसाठी आपले व्यक्तिमत्व विकसित

करण्यासाठी एक व्यासपीठ ठरले. शिबिरासाठी गावातील सर्वांचे सहकार्य लाभले.

- प्रा. विनायक मोरे
प्रा. संहिता आठवले

- प्लॅस्टिक कचरामुक्त अभियान -

प्लॅस्टिक कचरामुक्त अभियानंतर्गत विद्यार्थ्यांना खालील शपथ देण्यात आली.

शपथ

"महात्मा गांधी, संत गाडगे महाराज व अन्य थोरांनी स्वतः व आपला परिसर स्वच्छ करण्यास शिकविले.

मी शपथ घेतो की, मी घाण करणार नाही. मी स्वच्छतेचा प्रचार करीन. आठवड्यातील दोन तास मी स्वच्छतेच्या कामासाठी देईन. स्वच्छतेचे महत्व मी घरात आणि आजूबाजूला समजावून सांगेन."

प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे एकूण ९ गट करून त्या प्रत्येक गटाबरोबर महाविद्यालयाच्या सर्व विद्यार्थ्यांचे वर्गीकरण करण्यात आले व संपूर्ण खडकी परिसरात हे अभियान राबविण्यात आले.

- राष्ट्रीय सेवा योजना
समन्वयक

I have no special talents.

I am only passionately curious.

- Albert Einstein

- बहिःशाल विभाग -

अ) ज्येष्ठ नागरिक शिबीर :

या शिबिरात खालील विषयावर मान्यवरांनी मार्गदर्शन केले.

१. मा. सचिन पवार - जगण्यासाठी संत साहित्य स. १०.३० ते ११.३०
२. मा. सचिन नाईक - आरोग्य, योग आणि आयुर्वेद स. १२.०० ते १.००
३. मा. प्रदिप कदम - प्रबोधन इतिहासातून दु. २.०० ते ३.००
४. मा. सुरेश कमलाकर - ज्येष्ठ नागरिक सुरक्षितता आणि कायदे दु. ३.०० ते ४.००

टिकाराम जगन्नाथ कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालयाच्या बहिःशाल विभाग व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या संयुक्त विद्यमानानो एक दिवसीय ज्येष्ठ नागरिक शिबिर दि. १३/१२/२०१५ रोजी सकाळी १०.३० ते ४.३० पर्यंत ४ सत्रात संपन्न झाला. या कार्यक्रमाचे उद्घाटन मा. सचिन पवार, मा. सचिन नाईक, तीन ज्येष्ठ नागरिक संघाचे मा. गोरख थोरात, मा. मुरकुटे, मा. बहिरट व महाविद्यालयाचे चिटणीस मा. चंद्रकांतजी छाजेड, व्यवस्थापन समिती सदस्य मा. ज्ञानेश्वर मुरकुटे, प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी, उपप्राचार्य प्रा. अरुण शेलार यांच्या हस्ते झाले. या प्रसंगी वाडिया महाविद्यालयाच्या प्रा. डॉ. वृशाली रणधीर उपस्थित होत्या.

सत्र-१ (सकाळी १०.३० ते १२.००)

प्रमुख वक्ते- मा. सचिन पवार (विषय : जगण्यासाठी संत साहित्य)

प्रथम सत्रात मा. अॅड. चंद्रकांत छाजेड, मा. ज्ञानेश्वर मुरकुटे, डॉ. अरुण मोकाशी, मा. सचिन पवार यांच्या हस्ते दिपज्वलन करून “एक दिवसीय ज्येष्ठ नागरिक शिबिराचे” उद्घाटन झाले. प्रमुख पाहुण्यांची ओळख प्रा. शीतल रणधीर यांनी करून दिली. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ. अरुण मोकाशी यांनी केले. तसेच मा. अॅड. चंद्रकांत छाजेड यांनी मार्गदर्शन

केले.

प्रथम सत्राचे वक्ते- मा. सचिन पवार यांनी जगण्यासाठी संत साहित्य या विषयावर मार्गदर्शन करताना वेगवेगळ्या संताचा आपल्या जीवनावर असलेला प्रभाव व त्यातून ज्येष्ठ नागरिकांनी प्रेरणा घेऊन आपल जीवन अजून आनंदी आणि समाधानी कस बनवता येईल याबाबत मार्गदर्शन केले.

त्यांचे हे बहुमूल्य मार्गदर्शन नक्कीच ज्येष्ठ नागरिकांना त्यांचे जीवन सुखकर करण्यासाठी उपयोगी पडेल.

प्रथम सत्राचे आभार प्रदर्शन प्रा. शीतल रणधीर यांनी केले.

सत्र-२ (दु. १२.०० ते १.००)

मा. सचिन नाईक (विषय : आरोग्य, योग आणि आयुर्वेद)

दुसऱ्या सत्रात प्रमुख पाहुण्यांची ओळख प्रा. शीतल रणधीर यांनी करून दिली. मा. सचिन नाईक ह्यांनी आरोग्य, योग आणि आयुर्वेद या विषयावर मार्गदर्शन करताना रोजच्या जीवनात योगाचे असलेले महत्त्व समजावून सांगितले. तसेच आरोग्याच्या दृष्टीने काही महत्त्वाच्या व सोप्या अशा घरगुती टिप्स दिल्या. तसेच, त्यांनी काही योगाचे सोपे असे प्रात्यक्षिक ज्येष्ठ नागरिकांकडून करून घेतले व त्यांचे आपल्या जीवनात असलेले महत्त्व पटवून सांगितले. तसेच त्यांच्या आयुष्यात आलेले काही प्रसंगावर त्यांनी ज्येष्ठ नागरिकांसोबत संवाद साधला. त्यांचे हे मार्गदर्शन नक्कीच ज्येष्ठ नागरिकांना आपले जीवन आरोग्यदायी व प्रेरणादायी बनवण्यासाठी उपयोगी पडेल.

दुसऱ्या सत्राचे आभार प्रदर्शन प्रा. अनिता चौधरी यांनी केले.

सत्र-३ (दु. २.०० ते ३.००)

मा. माजी ए. सी.पी. सुरेश कमलाकर (विषय : ज्येष्ठ नागरिक सुरक्षितता आणि कायदे)

तिसऱ्या सत्राच्या प्रमुख पाहुण्यांची ओळख प्रा. शीतल रणधीर यांनी करून दिली. मा. सुरेश कमलाकर यांनी ज्येष्ठ नागरिकांनी रोजच्या जीवनात कसे सुरक्षिततेचे पालन करावे. तसेच त्यांच्यासाठी कुठल्या प्रकारचे कायदे आहेत ह्या विषयी ज्येष्ठ नागरिकांना मार्गदर्शन केले. तसेच त्यांनी ज्येष्ठ नागरिकाच्या शंकांचे निरसन केले व त्यांच्याशी संवाद साधला.

तिसऱ्या सत्राचे आभार प्रदर्शन प्रा. नमिता कुलकर्णी यांनी केले.

सत्र -४ (दु ३.०० ते ४.००)

प्राचार्य प्रदिप कदम (विषय : इतिहासातून प्रबोधन)

शेवटच्या सत्रात प्रमुख पाहुण्यांची ओळख प्रा. शीतल रणधीर यांनी करून दिली. प्रा. प्रदिप कदम ह्यांनी जिजामाता आणि शिवाजी महाराज यांच्या कामगिरीचा इतिहास ज्येष्ठ नागिकांसमोर मांडला व त्यातून ज्येष्ठ नागिकांनी प्रेरणा घ्यावी असे मत व्यक्त केले.

प्रा. शीतल रणधीर यांनी आभार प्रदर्शन व कार्यक्रमाचा समारोप केला.

या व्याख्यानमालेत ८१ ज्येष्ठ नागरिक सहभागी झाले होते. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. शीतल रणधीर यांनी केले... प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी उपप्राचार्य प्रा. अरुण शेलार, केंद्रकार्यवाहक प्रा. शीतल रणधीर, समिती सदस्य प्रा. नमिता कुलकर्णी व प्रा. अनिता चौधरी, कु. प्रणाली बेलीडकर, कु. सत्यम राजोदिया, कु. हर्षला भोई, कु. सृष्टी दुबे, कु. गीते कु. रेशमा पगारे यांनी या कार्यक्रमाचे परिश्रमपूर्वक यशस्वी संयोजन केले. या शिबिरातून शिबिरार्थीना एक वेगळी दृष्टी मिळाली. त्यांच्या भविष्यातील जीवनात याचा नक्कीच उपयोग होईल. अशी प्रतिक्रिया त्यांनी व्यक्त केली.

या शिबिरातून शिबिरार्थीना एक वेगळी दृष्टी मिळाली. त्यांच्या भविष्यातील जीवनात याचा नक्कीच उपयोग होईल अशी प्रतिक्रिया त्यांनी व्यक्त केली.

ब) डॉ. बाबासाहेब जयकर व्याख्यानमाला संपन्न -

अहवाल

महाविद्यालयातील बहिःशाल विभागातर्फे गतवर्षीप्रमाणे याही वर्षी “डॉ. बाबासाहेब जयकर व्याख्यानमाला” दिनांक १४/१२/२०१५ ते दिनांक १६/१२/२०१५ रोजी ए. व्ही. हॉलमध्ये सकाळी ९.०० ते १०.३० या दरम्यान आयोजित करण्यात आली होती. पुणे विद्यापीठाचे पहिले कुलगुरु व बाबासाहेब जयकर यांचे स्मृतीप्रित्यर्थ जयकर व्याख्यानमालेचे या तीन दिवसांच्या कालावधीत आयोजन करण्यात आले होते. या प्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी उपप्राचार्य प्रा. अरुण शेलार,

केंद्रकार्यवाहक प्रा. शीतल रणधीर, समिती सदस्य प्रा. नमिता कुलकर्णी व प्रा. अनिता चौधरी उपस्थित होते. या व्याख्यानमालेत खालील विषयांवर मार्गदर्शन केले गेले.

१. मा.प्रतिभा वाले	एकपात्री नाट्यप्रयोग “अशी मी सावित्री”
	१४/१२/२०१५
२. मा. मंजिरी धामणकर	संभाषण कला
	१५/१२/२०१५
३. मा. अल्पना वैद्य	हास्यरंजन- ताणतणावाचे व्यवस्थापन
	१६/१२/२०१५

* प्रथम दिवस :

या व्याख्यानमालेचा उद्घाटन समारंभ मा. प्रतिभा वाले यांच्या हस्ते संपन्न झाला. दिनांक १४/१२/२०१५ रोजी मा.प्रतिभा वाले यांचे “अशी मी सावित्री” या विषयावर एकपात्री नाट्यप्रयोग झाला. आजचे विद्यार्थी हे उद्याचे जबाबदार नागरिक व्हावे यासाठी सावित्रीबाई फुले यांच्या आयुष्यातील अनेक बारीक पैलूंवर त्यांनी प्रकाश टाकला. तसेच आजच्या जगात जेथे गुगलच्या एका बटनावर हवे त्या व्यक्ती रेखा पाहायला मिळतात तेथे एकपात्री प्रयोगाचे काय महत्त्व आहे, हे त्यांनी समजावून सांगितले. सावित्रीबाई फुले यांचा जीवन प्रवास आजही कसा प्रेरणादाई आहे, हे त्यांनी एकपात्री नाट्यप्रयोगद्वारे सांगितले.

* दुसरा दिवस :

दिनांक १५/१२/२०१५ रोजी मा. मंजिरी धामणकर यांचे “संभाषण कला” या विषयावर व्याख्यान झाले. भाषा कुठलीही असुदे मराठी इंग्रजी किंवा उर्दू आपण बाराखडी पासून जर अभ्यास केला, तर उच्चार सुधारू शकतात हे त्यांनी विद्यार्थ्यांना सांगितले. आजचे विद्यार्थी हे कसे चुकीचे मराठी व इंग्रजी उच्चार करतात याचे प्रात्यक्षिक त्यांनी दाखवले. विद्यार्थ्यांनी या व्याख्यानमालेस प्रचंड प्रतिसाद दिला.

* तिसरा दिवस :

दिनांक १६/१२/२०१५ रोजी मा. अल्पना वैद्य यांचे “हास्यरंजन ताणतणावाचे व्यवस्थापन” या विषयावर व्याख्यान झाले. ताणतणावाचे व्यवस्थापन हि काळाची गरज

आहे व छोट्या छोट्या गोष्टीमुळे कसा तणाव वाढतो व तो कसा हाताळला जातो. याचे प्रात्यक्षिक या व्याख्यानामध्ये दाखवले गेले. विद्यार्थ्यांनी बदलत्या परिस्थितीचे भान ठेवून ताणतणावाचे व्यवस्थापन कर्से रोजच्या कामामध्ये करावे हे सांगितले गेले. विद्यार्थ्यांनी या व्याख्यानमालेस प्रचंड प्रतिसाद दिला.

या व्याख्यान मालेत ७५ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन अनुक्रमे कु.प्रणाली बेलीडकर, कु.हर्षला भोई, कु. सृष्टी दुबे यांनी केले व कार्यक्रमाचे आभारप्रदर्शन अनुक्रमे केंद्रकार्यवाहक प्रा. शीतल रणधीर, समिती सदस्य प्रा. नमिता कुलकर्णी व प्रा. अनिता चौधरी यांनी केले... प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी, उपप्राचार्य प्रा. अरुण शेलार, केंद्र कार्यवाहक प्रा. शीतल रणधीर, समिती सदस्य प्रा. नमिता कुलकर्णी व प्रा. अनिता चौधरी कु. प्रणाली बेलीडकर, कु. सत्यम राजोदिया, कु. हर्षला भोई, कु. सृष्टी दुबे, कु.प्रतिक गीते, कु. रेशमा पगारे यांनी या कार्यक्रमाचे परिश्रमपूर्वक यशस्वी संयोजन केले.

- प्रा.शीतल रणधीर
केंद्र कार्यवाहक

- क्रीडा विभाग -

२०१५-२०१६ या वर्षात आंतर महाविद्यालयातील स्पर्धेत मुला मुलींनी विविध खेळात सहभाग घेतला. हॉकीमुळे या क्रीडा प्रकारात आपले महाविद्यालय सतत २९ वर्षे अंजिक्य राहिले.

हॉकी या क्रीडा प्रकारात सतत ४ थ्या वर्षी मुलींनी आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेत अंजिक्यपद प्राप्त केले. आपल्या महाविद्यालयातील एकंदर १९ मुलांमुलींनी पुणे जिल्हा विभागाचे क्रीडा क्षेत्रात प्रतिनिधीत्व केले.

पश्चिम विभागातील आंतर विद्यापीठ स्पर्धेत विविध खेळात एकंदर '१० खेळाडूंनी सहभाग घेतला. तसेच अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ स्पर्धेत सायकलींग ट्रॅक या क्रीडा प्रकारात १ खेळाडू व हॉकी ह्या क्रीडा प्रकारात एकंदर ६ खेळाडूंनी सहभाग घेतला.

महाविद्यालयीन स्तरावर मुलामुलींसाठी १०० मी धावणे, गोळाफेक, थाळीफेक हे वैयक्तिक क्रीडा प्रकारांच्या स्पर्धा घेतल्या, तसेच सांघिक खेळात कबड्डी व हॉलिबॉल ह्या क्रीडा प्रकारांच्या स्पर्धा घेतल्या.

आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेत खालील संघांनी सहभाग घेतला.

* सायकलींग रोड रेस -

- १) टिंगरे संग्राम अनिल, एस.वाय.बी.कॉम्.
- * कुस्ती मुले
- १) गुत्तेदार नितीश रविकुमार, एफ.वाय.बी.ए.
- * मैदानी स्पर्धा :
- १) कुसाळकर गोपाळ बबन, एस.वाय.बी.बी.ए.
- २) राठोड विजय रमेश, एस.वाय. बी.कॉम्.(सी)
- ३) निंदानीया शुभम् दिपक, एफ.वाय .बी.कॉम् (ए)
- ४) सुतार सागर निवृत्ती, एफ.वाय.बी.कॉम्. (ए)
- ५) शेलार शुभम अजित, एफ.वाय.बी.कॉम्.
- ६) बारामतीकर उदय सुदाम, एस.वाय.बी.ए.

* सायकलींग (ट्रॅक)

- १) टिंगरे संग्राम अनिल, एस.वाय. बी.कॉम्.

* फूटबॉल - मुले :

- (१) पिल्ले अरविंद मोगन, टी.वाय.बी.कॉम्. (सी)
- (२) पांथीगी प्रविणकुमार भिमान्ना, टी.वाय.बी.कॉम्. (सी)
- (३) शेलार शुभम अजित, एफ.वाय.बी.कॉम्.
- (४) पिल्ले गणेश श्रीधर, टी.वाय.बी.सी.ए. (ए)
- (५) कुसाळकर गोपाळ बबन, एस.वाय. बी.बी.ए. (ए)
- (६) अन्ने प्रमोद टेमबहादुर, एफ.वाय. बी.कॉम्. (सी)
- (७) वाडेकर अमोल बाळू, एफ.वाय.बी.ए. (ए)
- (८) डावरे कुणाल राजेश, एफ.वाय.बी.ए. (बी)
- (९) स्वामी व्यंकटेश विनोद, टी.वाय. बी.कॉम्. (सी)
- (१०) रोझारीओ रॉनी विल्यम, एफ.वाय. बी.कॉम्. (सी)
- (११) श्रीवास पराश सतीश, एफ.वाय.बी.कॉम्. (ए)
- (१२) बारामतीकर उदय सुदाम, एस.वाय. बी.ए.
- (१३) राठोड विजय रमेश, एस.वाय.बी.कॉम्. (सी)

- १४) ढेरे सतिश मोहन, एस.वाय. बी.कॉम्. (ए)
- १५) साबले प्रतिक दुलाजी, एफ.वाय.बी.ए.
- १६) पाटील मनोहर मानसिंग, एस.वाय. बी.ए.
- १७) पाखरे ऋषिकेश लाला, एफ.वाय.बी.बी.ए.
- १८) जावळे राजलू कोंडबा, एफ.वाय. बी.ए.
- १९) माने सुनिल सुरेश, एफ.वाय. बी.ए.

* हॉकी मुली :

आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेत सतत ४ थ्या वर्षी अजिंक्य

- १) शेख बिकहत बेगम जमालुद्दीन, टी.वाय. बी.कॉम्.
- २) कुंभार सायली त्रिंबक, एफ.वाय.बी.कॉम्.
- ३) गायकवाड नेहा यशवंत, एफ.वाय.बी.कॉम्. (सी)
- ४) गंगावणे आदिती सुरेश, एफ.वाय. बी.कॉम्. (ए)
- ५) भालेराव पुजा संजय, एफ.वाय.बी.कॉम्. (सी)
- ६) भालेराव रक्षदा सुरेश, एस.वाय. बी.सी.ए.
- ७) सय्यद स्वालेहा इलियास, टी.वाय. बी.कॉम्.
- ८) जाधव स्नेहा सुभाष, टी.वाय. बी.कॉम्.
- ९) शेख रुखसार हमीद अली, एस.वाय. बी.कॉम्.
- १०) खान अलिया शकील, एफ.वाय. बी.कॉम्.
- ११) शर्मा पुजा संगीत, टी.वाय. बी.ए.
- १२) नेटके मेघा गोपाल, टी.वाय.बी.कॉम्.
- १३) भजनावळे अक्षदा जगन्नाथ, एस.वाय. बी.ए.
- १४) सुंदरम अंजली जॉन्सन, टी.वाय.बी.बी.ए.
- १५) पंगुडवाले पुजा यल्लप्पा, टी.वाय.बी.कॉम्.

* हॉकी मुले -

आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेत सतत २९ वर्षे अजिंक्य

- १) कस्तुरे संतोष विठ्ठल, टी.वाय.बी.ए.
- २) बटेल्लु अभिषेक सुधीर, एस.वाय. बी.कॉम्.
- ३) अस्पत ऋषभ अजय, एफ.वाय. बी.कॉम्. ए
- ४) शेख आलीम अनिस, एफ.वाय. बी.कॉम्.
- ५) पगारे संदीप भानुदास, एस.वाय.बी.कॉम्.
- ६) सपकाळ आकाश प्रकाश, एफ.वाय. बी.कॉम्.
- ७) लाक्रा अनुप अजित, एफ.वाय.बी.कॉम्.
- ८) शेलार शुभम् अजित, एफ.वाय.बी.कॉम्.
- ९) राठोड विजय रमेश, एस.वाय. बी.कॉम्.
- १०) पवार गौरव सुशील, एफ.वाय. बी.कॉम्.
- ११) अस्पत अभिषेक अमोद, एफ.वाय.बी.कॉम्.

- १२) चौधरी नदीम नझीर, एफ.वाय.बी.कॉम्.
- १३) ठाकुर शुभम् ग्यानसिंग, एफ.वाय.बी.ए.
- १४) बारामतीकर उदय सुदाम, एस.वाय.बी.ए. ए
- १५) शेख झीझान जलील, टी.वाय. बी. कॉम्.
- १६) ढेरे स्वप्नील सुनिल, एफ.वाय.बी.कॉम्.
- १७) निमकर सिद्धार्थ
- १८) डिसोझा गॅर्वीन एडवर्ड

सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठा अंतर्गत पुणे जिल्हा क्रिडा विभागासाठी खालील खेळांडूची निवड झाली.

* फुटबॉल - मुले :

- १) साबले प्रतिक दुलाजी, एफ.वाय.बी.ए.

* हॉकी - मुली :

- १) कुंभार सायली त्रिंबक, एफ.वाय.बी.कॉम्.
- २) गायकवाड नेहा यशवंत, एफ.वाय.बी. कॉम्.
- ३) गंगावणे आदीती सुरेश, एफ.वाय.बी.कॉम्. ए
- ४) भालेराव पुजा संजय, एफ.वाय.बी.कॉम्. सी
- ५) भालेराव रक्षदा सुरेश, एस.वाय.बी.सी.ए.
- ६) सय्यद खालेहा इलियास, टी..वाय.बी.कॉम्.
- ७) जाधव स्नेहा सुभाष, टी.वाय. बी.कॉम्.
- ८) शर्मा पुजा संगीत, टी.वाय. बी. ए.
- ९) नेटके मेघा गोपाळ, टी.वाय. बी. कॉम्.
- १०) भजनावळे अक्षदा जगन्नाथ, एस.वाय. बी. ए.
- ११) सुंदरम् अंजली जॉन्सन, टी. वाय. बी.बी.ए.
- १२) पंगुडवाले पुजा यालप्पा, टी.वाय. बी.कॉम्.

* सायकलींग रोड रेस :

- १) टिंगरे संग्राम अनिल, एस.वाय. बी.कॉम्.

* हॉकी मुले :

- १) राठोड विजय रमेश, एस.वाय. बी.कॉम्.
- २) शेलार शुभम् अजित, एफ.वाय. बी. कॉम्.
- ३) ढेरे स्वप्नील सुनिल, एफ.वाय. बी. कॉम्.
- ४) लाक्रा अनुप अजित, एफ.वाय. बी.कॉम्.
- ५) सपकाळ आकाश प्रकाश, एफ.वाय. बी.कॉम्.

- * पश्चिम विभागीय आंतर विद्यापीठ
फुटबॉल (मुले) निवड
राजस्थान विद्यापीठ जयपूर.
- १) श्रीवास पराग सतिश, एफ.वाय. बी.कॉम्.
- * पश्चिम विभागीय आंतर विद्यापीठ
हॉकी मुली - निवड
  - १) शेख निकहत बेगम जमालुद्दीन, टी.वाय. बी.कॉम्.
  - २) शेख रुखसार हमीद, एस.वाय. बी.कॉम्.
  - ३) खान अलीया शकील, एफ.वाय. बी.कॉम्.
- * अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ
सायकलींग - मुले - ट्रॅक निवड
  - १) टिंगे संग्राम अनिल, एस.वाय. बी.कॉम्.
- * अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ
हॉकी (मुले) निवड
  - मोहनलाल सुरवाडीया विश्वविद्यालय, उदयपूर
  - १) कस्तुरे संतोष विठ्ठल, टी. वाय. बी.ए.- संघनायक
  - २) पवार गौरव सुशिल, एफ.वाय. बी.कॉम्.
  - ३) ठाकुर शुभम् ग्यानसिंग, एफ.वाय. बी.ए.
  - ४) बारामतीकर उदय सुदाम, एस.वाय. बी.कॉम्.
  - ५) शेख झीशान जलील, टी. वाय. बी.कॉम्.
  - ६) डिसोझा गॅर्वीन एडवर्ड

प्रा. डॉ. विनायक तुजारे
संचालक, शारीरिक शिक्षण-विभाग

माजी विद्यार्थी संघ

खडकी शिक्षण संस्थर्ते माजी विद्यार्थी संघाची स्थापना करण्यात आली. टिकाराम जगन्नाथ महाविद्यालयाच्या माजी विद्यार्थ्यांचा ही यात समावेश आहे. दरवर्षी '२५ डिसेंबर' या दिवशी माजी विद्यार्थी मेळावा आयोजित करण्यात येतो. त्यात माजी विद्यार्थ्यांच्या उल्लेखनीय कामगिरीबाबत सत्कार, या विद्यार्थ्यांना संस्थेच्या कोणकाणत्या क्षेत्रात योगदान देण्याची इच्छा आहे. तसेच संस्थेच्या प्रगतीसंदर्भात

त्यांचे असलेले विचार या बाबत विद्यार्थ्यांची मनोगते, संस्थेचे पदाधिकारी- शिक्षक- विद्यार्थी यांच्यात मुक्त संवाद आणि स्नेहभोजन असे मेळाव्याचे स्वरूप असते. मेळाव्यात महाविद्यालयाचे सुमारे चारशे माजी विद्यार्थी उपस्थित होते.

- प्रा. सीमा देशपांडे
- प्रा. बी. पी.पुराणिक
- प्रा. डॉ. वीणा मनचंदा
- प्रा. डॉ. विनायक तुजारे
- प्रा. राजेंद्र लेले

- पर्यावरण जागृती विभाग -

सध्याची पर्यावरणाची परिस्थिती पाहता विद्यार्थ्यांमध्ये पर्यावरणाबद्दल जागृती निर्माण होण्यासाठी व पर्यावरण ज्ञानाच्या कक्षा रुदावण्यासाठी या विषयांतर्गत खालील कार्यक्रमांचे आयोजन केले होते.

- १) 'ओज्झोन दिन' : दि. १६ सप्टेंबर २०१५ रोजी महाविद्यालयामध्ये विविध उपक्रमांनी साजरा करण्यात आला. त्यामध्ये ओज्झोन दिन साजरा का करावयाचा ? या विषयावर विद्यार्थ्यांना माहिती दिली. तसेच 'ओज्झोन दिवस व त्यासंबंधातील विविध संग्रहीत छायाचित्रे' प्रदर्शित केली. त्याचबरोबर आपल्या आजूबाजूला असलेल्या वनस्पती ज्या आपणास औषध म्हणून उपयुक्त असतात अशा सुमारे २७ विविध वनस्पतींची माहिती विद्यार्थ्यांना देण्यात आली.
- २) किलोस्कार वसुंधरा क्लब कडून राबविण्यात आलेल्या 'इकोरेंजस' या उपक्रमासाठी महाविद्यालयातील S.Y.B.Sc. (Comp. Sci.) विद्यार्थ्यांचे रजिस्ट्रेशन करण्यात आले.
- ३) इकोरेंजस उपक्रमाचे उद्घाटन दि. ५-९-२०१५ रोजी Kirloskar Institute of Advanced Management Studies (KIAMS), Near Tata Foundry, Village Dhamane, Taluka Maval, Pune येथे झाले. 'Green College, Clean College' या वर्कशॉप मध्ये आपल्या महाविद्यालयाचा S.Y.B.Sc. (Comp. Sci.) चा महेश शिंदे हा विद्यार्थी सहभागी झाला होता. यामध्ये Green College, Clean College व 'Zero waste' या संकल्पनांवर चर्चा करण्यात आली.

- ४) सध्याच्या पर्यावरण जागृती संदर्भातील विषयाची जागृती विद्यार्थ्यांमध्ये होण्यासाठी 'झरोका' या फलकाचे उद्घाटन महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अरुण मोकाशी यांच्या हस्ते ५-८-२०१५ रोजी करण्यात आले. विद्यार्थ्यांकडून पर्यावरण जागृती विषयातील विविध विषयाचे लेख व कात्रणे यामध्ये लावण्यात येतात.
- ५) १२ जानेवारी २०१६ रोजी 'किलोस्कार वसुंधरा आंतरराष्ट्रीय फिल्म फेस्टीवल २०१६' व 'किलोस्कार ऑर्डिन इंजिन्स लिमिटेड' यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयामध्ये 1) E-Waste Collection Drive 2) 'Poster Exhibition on 'Zero' waste concept 3) Film screening and guidance on Environmental Issues given by Mr. Yash Pandit (Member of Vasundhara Film Festival) या कार्यक्रमामध्ये सुमारे ७२ विद्यार्थी सहभागी झाले होते.
- ६) ६ ते १३ जानेवारी दरम्यान होणाऱ्या किलोस्कार वसुंधरा इंटरनॅशनल फिल्म फेस्टिवलच्या 1) KVIFF Inaugural function at Bal-Gandharva Rangamandir 2) Photo Walk at Empress Garden 3) Smart walk at Shaniwar Wada, Aundh and Mhatre Bridger 4) Film Screening at Ghole Road या विविध कार्यक्रमांमध्ये आपल्या महाविद्यालयाचे महेश शिंदे, पवन भुजंग व रोहित कोतापल्लीवार सहभागी झाले होते.

प्रा. शुभांगी पाटील
समन्वयक
प्रा. रुपाली पाटील
सदस्य
प्रा. डॉ. अलका झिम्रे
सदस्य

- कार्यालयीन अहवाल -

महाविद्यालयाच्या दैनंदिन कामकाजात कार्यालयाची भूमिका महत्वाची आहे. महाराष्ट्र शासनाचे उच्चशिक्षण, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, विद्यापीठ अनुदान आयोग, समाजकल्याण कार्यालय इ. कार्यालयांनी ऑन लाईन माहिती मागविणे / इ. मेल वर परिपत्रक व शासननिर्णय पाठवितात.

त्यामुळे सर्व सहकारी ही जबाबदारी वेळेत व समर्थपणे ऑनलाईनद्वारे माहिती पाठवित आहेत. विद्यापीठाच्या परीक्षांच्या ऑनलाईन प्रश्नपत्रिका छपाई व प्रथम वर्षाचे निकालपत्र ही अत्यंत गोपनीय कामेसुद्धा चांगल्या पद्धतीने करतात. तसेच शासनाने ऑनलाईन वेतनासाठी 'सेवार्थ' प्रणालीद्वारे मागविलेली माहितीसुद्धा बिनचूक पाठविली आहे. अशा प्रकारे कार्यालयातील सर्व सहकारी कामकाजांची पूर्तता सातत्याने करत आहे. प्रशासकीय कामकाजात सर्व प्राध्यापकांचे सहकार्य वेळोवेळी लाभत असते. तसेच चतुर्थश्रेणी कर्मचारी नेहमीच सहकार्य करतात.

कार्यालयीन सहकाऱ्यांमध्ये एकोपा निर्माण होण्याच्या दृष्टीने सर्व कर्मचारी कुटुंबियांसमवेत हैदराबाद येथे एकत्रित गेलो होतो.

- श्री. प्रदीप सोनार
कार्यालयीन अधिक्षक

"Education is the most powerful weapon which you can use to change the world."

- Nelson Mandela

Failure will never overtake me if my determination to succeed is strong enough.

- A.P.J Abdul Kalam

वैयक्तिक अहवाल

* वैयक्तिक अहवाल

१) डॉ.ए.एस.मोकाशी, प्राचार्य	१७
२) प्रा.पुराणिक बी.पी.	१७
३) प्रा.डॉ.शुभश्री काळे	१७
४) प्रा.अरुण चब्हाण	१८
५) प्रा.डॉ.वीणा मनचंदा	१८
६) प्रा.महादेव रोकडे	१९
७) प्रा.डॉ.संहिता आठवले	१००
८) प्रा.डॉ.उर्मिला सडोलीकर	१०१
९) प्रा.स्वाती राजन	१०१
१०) प्रा.डॉ.अर्जुन मुसमाडे	१०२
११) प्रा.आरती चोळेकर	१०३
१२) प्रा.राजेंद्र लेले	१०४
१३) प्रा.शुभांगी पाटील	१०५
१४) प्रा.चित्रा मंडलिक	१०५
१५) प्रा.अर्चना करंजे-तारु	१०५
१६) प्रा.विनायक मारे	१०६
१७) प्रा.शीतल रणधीर	१०६
१८) प्रा.प्रिया शिर्के	१०७
१९) प्रा.अनिता चौधरी	१०८
२०) प्रा.रुपाली पाटील	१०८
२१) प्रा.अनघा देशमुख	१०८
२२) प्रा.सुजाता फडतरे	१०९
२३) प्रा.मेहनाझ कौशर	१०९
२४) प्रा.पियू निरभावने	११०
२५) प्रा.नमिता कुलकर्णी	११०
२६) प्रा.योगिता झोपे	११०
२७) प्रा.अभिषेक पाटील	१११

* **Dr. A. S. Mokashi**
Principal

1. Paper presented in International Conference

Title : An analysis of customer satisfaction of customer of Tattos makers in pune.

ISSN - 2449-7453

2. Research Guidance

A) Prof.Prajakta Datye has completed her Ph.D. in Management in S.P.Pune University.

B) Four students have completed M.Phil in Academic year 2015-16 in S.P.Pune University.

* **प्रा. पुराणिक बी.पी.**
वाणिज्य विभाग प्रमुख

- १) सलग तिसऱ्या वर्षी BBA व BCA या अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या १००% इतकी आहे. त्यासाठी मागील वर्षीच्या दुसऱ्या सत्रापासून प्रयत्न केले.
- २) पुणे विद्यापीठ, विद्यापीठ प्रतिनिधी निवडणुकीसाठी ‘निवडणूक अधिकारी’ म्हणून कामकाज केले.
- ३) वाणिज्य विभागातील कार्यक्रमांचे संयोजन केले.
- ४) T.Y. B. Com.. Business Entrepreneurship Paper II व III तसेच S. Y. B.Com. Business Management व F. Y. B. Com B. E. E. या विषयांचे अभ्यासक्रमपूर्ण केले.
- ५) RE-Semester व Term End परीक्षांचे पेपर्स काढणे, पेपर्स तपासणे, ज्युनियर सुपरव्हीजन करणे ही कामे केली.
- ६) F.Y. to T. Y. B. B. A. व B. C.A. अंतर्गत परीक्षांचे आयोजन केले.
- ७) F.Y. to T. Y. B. C. A. Practical परीक्षांचे आयोजन केले. File व Project Reports मंजूर केले.

* **प्रा.डॉ.शुभश्री काळे**

मराठी विभाग प्रमुख

- १) गेनबा सोपानराव मोळे महाविद्यालय, पुणे आयोजित आंतरमहाविद्यालयीन पथनाट्य स्पर्धेसाठी परीक्षक
  - २) कावेरी महाविद्यालय, पुणे आयोजित कै. शामराव कलमाडी स्मृतिप्रित्यर्थ राज्यस्तरीय वक्तृत्व स्पर्धेसाठी परीक्षक.
  - ३) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी कल्याण मंडळ आणि सरस्वती मंदिर महाविद्यालय पुणे, आयोजित ‘केशवसुत स्मृतिकरंकडक राज्यस्तरीय स्वरचित काव्यस्पर्धेसाठी परीक्षक’
  - ४) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, इंग्रजी विभाग आयोजित ‘भारतीय भाषा’ विषयावरील रिफेशर कोर्समधील ‘मराठी’ विषयातील प्राध्यापकांच्या प्रेझेंटेशन साठी परीक्षक.
  - ५) शौर्यभूमी (A peer reviewed international Multidisciplinary research journal मध्ये ‘साहित्यिकांच्या सहर्घर्मचारिणीच्या आत्मकथनामागील प्रेरणा’ या विषयावर निबंध प्रकाशित.
- Volume 2, Issue 2, ISSN 2319- 720 x : 139
- ६) संस्कार मंदिर संस्थेचे कला वाणिज्य महाविद्यालय, पुणे आयोजित ‘साहित्यसंस्कृतीचे माध्यमांतर’ या विषयावरील राज्यस्तरीय चर्चासत्रात ‘चरित्र, आत्मचरित्र, आत्मकथनांचे माध्यमांतर’ या विषयावर निबंध सादर.
  - ७) मुगुटराव साहेबराव काकडे महाविद्यालय, सोमेश्वर नगर, ता. बारामती, जि.पुणे आयोजित तृतीय वर्ष कला ‘पुनर्रचित अभ्यासक्रम कार्यशाळेत निबंध सादर.
  - ८) समाजभूषण बाबूराव ऊर्फ अप्पासाहेब जे धे महाविद्यालय, पुणे आयोजित ‘महानगरीय साहित्य : स्वरूप आणि वाटचाल’ विषयावरील राज्यस्तरीय चर्चासत्रात सहभागी.
  - ९) सवित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, मराठी विभाग आयोजित ‘भारतीय लोकसाहित्य : संशोधनाच्या दिशा’ विषयावरील राष्ट्रीय चर्चासत्रात सहभागी.

* महाविद्यालयीन कामकाजातील सहभाग

- १) प्रवेशसमितीमध्ये सदस्य - द्वितीयवर्ष कला शाखेतील मराठी (विशेषस्तर) विषयाच्या विद्यार्थ्यांचे प्रवेश
- २) वेळापत्रक व हजेरीपत्रक समिती : प्रमुख
- १) विद्यार्थ्यांच्या हजेरीसाठी नमुना प्रपत्र तयार केले.
- २) प्राध्यापकांसाठी : १ महिन्याची सर्व विषयांची विद्यार्थ्यांची हजेरी एका पानात मांडता यावी असे नमुनाप्रपत्र तयार केले.

* प्रा. अरुण काशिनाथ चव्हाण
ग्रंथपाल

२८ एप्रिल, २०१५-

निराली प्रकाशन अँडव्हान्स ऑफ नॉलेज, पुणे यांनी पुणे शहरातील नामवंत महाविद्यालयातील उत्कृष्टछ काम करणाऱ्या महाविद्यालयीन ग्रंथपालांचा ग्रंथपाल मेळावा आयोजित करण्यात आला होता. या मेळाव्यामध्ये सहभाग घेतला.

१९ ऑक्टोबर २०१५-

ऑल इंडिया श्री शिवाजी मेमोरिअल सोसायटीचे कॉलेज ऑफ इंजिनिअरिंग पुणे यांनी "Getting to know more all about open access' या एक दिवसीय नेशनल लेब्हल वर्कशॉपमध्ये विशेषत्वाने सहभाग घेतला.

३० डिसेंबर २०१५-

भारती विद्यापीठाच्या डॉ. पतंगराव कदम महाविद्यालय, सांगली येथील "Changing Trends in Library and Information Science ' One day National Seminar मध्ये ग्रंथालय सुरक्षितता या विषयावर संशोधनपर शोध निबंधाचे सादरीकरण करण्यात आले.

१० मार्च २०१६-

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ व संत तुकाराम शिक्षण प्रसारक मंडळाचे अध्यापक महाविद्यालय वडगांव मावळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित केलेला "Advance Research Methodology" One Day National Conference "संशोधन साधने व तंत्रे" या विषयावर संशोधनपर शोध निबंधाचे सादरीकरण करण्यात आले.

महाविद्यालयातील संगणक शास्त्र शाखेतील सहाय्यक ग्रंथपाल श्री. आनंद नाईक यांना सावित्रीबाई फुले विद्यापीठ संलग्न प्रा. रामकृष्ण मोरे महाविद्यालय, आकुर्डी यांनी

आयोजित केलेल्या राज्यस्तरीय "कार्यालयीन आधुनिकीकरण आणि ग्रंथालय ऑटोमेशन" चर्चासत्र विशेष सहभाग घेतला.

* प्रा.डॉ. वीणा मनचंदा
हिंदी विभाग प्रमुख

आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्र में सहभाग

१) आर्यसमाज बँकॉक थायलंड तथा स्नेहवर्धन रिसर्च इन्स्टीट्यूट द्वारा आयोजित आंतरराष्ट्रीय आंतरविद्याशास्त्रीय चर्चासत्र में सहभाग तथा आलेख प्रस्तुतिकरण विषय - लोकनायक तुलसी २५, २६ नवंबर २०१५ (थायलंड)

राष्ट्रीय चर्चासत्रों में सहभाग :

१) विश्वविद्यालय अनुदान आयोग तथा जिजामाता शास्त्र एवं कला महाविद्यालय नेवासा द्वारा आयोजित राष्ट्रीय चर्चासत्र में आलेख प्रस्तुतिकरण विषय - संत दादूदयाल की भक्तिसाधना २० , २१ अगस्त २०१५

२) विश्वविद्यालय अनुदान आयोग तथा न्यू आर्ट्स कॉमर्स अन्ड सायन्स कॉलेज अहमदनगर द्वारा आयोजित राष्ट्रीय संगोष्ठी में सहभाग - अनुसंधान प्रविधी और प्रक्रिया - १० अक्टूबर २०१५

३) सावित्रीबाई फुले पुणे विश्वविद्यालय द्वारा आयोजित राष्ट्रीय संगोष्ठी में सहभाग- विषय - अमृतलाल नागरका साहित्य : सृजन और संदर्भ ८-९ फरवरी २०१६.

राष्ट्रीय चर्चासत्र का आयोजन :

महाराष्ट्र राष्ट्रभाषा तथा पुणे के अमृत महोत्सव के उपलक्ष्य में राष्ट्रीय चर्चासत्र का आयोजन किया। इसमें देश के १२ राज्योंके प्रतिनिधी उपस्थित थे करीब ३०० लोगोंने इस चर्चासत्र में हिस्सा लिया। विषय हिंदी का वैश्विक स्वरूप और संभावनाएँ। इस चर्चासत्र में आलेख वाचन किया - 'हिंदी का आंतरराष्ट्रीय स्वरूप'

शब्द कोश का संपादन :

महाराष्ट्र राष्ट्रभाषा सभाद्वारा प्रकाशित बृहत मराठी हिंदी शब्दकोश की सुधारित आवृत्ती का संपादन किया। पिछले २ वर्षों से यह कार्य चल रहा था। इस शब्दकोश में करीब ७५००० शब्द हैं। इसमें प्रा. सु. मो शाह, डॉ. वीणा मनचंदा, प्रा. शैलेश मांडके, प्रा. गो. म. दाभोलकरने यह संपादन किया .

प्रकाशन : २०१५ में इसका प्रकाशन हुआ।

आलेख प्रकाशन

- १) लोकनायक तुलसी - आंतरराष्ट्रीय पत्रिका - स्नेहवर्धन प्रकाशन ISBN- 978-93-85709-08-
- २) हिंदी के विकास में सिक्ख गुरुओंका योगदान 'राष्ट्रवाणी' पत्रिका ISSN - 2319-6785 जनवरी २०१५
- ३) गुरुनानक देव के काव्य में राजनीतिक एवं सामाजिक अंकन राष्ट्रवाणी पत्रिका जनवरी २०१६ ISSN - 2319-6785

अखिल भारतीय हिंदी संस्था संघ की कार्यकारिणी पर नियुक्ति

पीएच. डी. छात्रा वर्ग मार्गदर्शन - कु. रत्नमाला पाटील इस छात्रा शोध छात्रा को शोधप्रबंध संपर्कहुआ-विषय हिंदी व्यंग परंपरा में नरेंद्र कोहली का प्रदेश।

पुस्तकोंका संपादन:

- १) अमृतपर्व - स्मरणिका- महाराष्ट्र राष्ट्रभाषा सभा पुणे
- २) प्रविण तथा पंडित परीक्षाओं के लिए (कक्षा बारहवीं तथा बी.ए. समकक्ष) पुनर्चित पाठ्यक्रम समन्वय के रूपमें कार्य किया, तथा ०९ पुस्तकोंका संपादन किया।

गद्य विविधा भाग १, २, ३

काव्यप्रदीप भाग १,२

आधुनिक काव्य प्रदीप, प्राचीन काव्यप्रदीप, श्रेष्ठ एंकाकी तुलनात्मक अध्ययन, अनुवाद, भारतीय साहित्य इस पुस्तक का अनुवद वालो अध्याय का लेखन कार्य किया।

महाविद्यालयीन कार्य -

- १) प्रमुख रिसर्चसमिती २) प्रमुख ग्रंथालय समिती, प्रमुख गुणवत्तासुधार योजना ४) समन्वयक विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास, ६) सदस्य- यु. जी. सी. समिती ७) सदस्य - नॅक समिती, ८) ऑफिसियल रिसर्च को - ऑर्डिनेटर अँड युनिवर्सिटी क्लस्टर सेक्रेटरी

* प्रा. महादेव रोकडे
मराठी विभाग

अभ्यासेतर उपक्रम जबाबदारी :

* विद्यार्थी कल्याण अधिकारी :
'विद्यार्थी कल्याण मंडळ'

१) विद्यार्थी कल्याण अधिकारी :

वार्षिक नियोजन सभा : प्रतिनिधी सहभाग.

महाविद्यालयाच्या ०३ योजनाना प्रस्ताव मान्यता व मंजुरी दि. ३० जुलै, २०१५ राज्यस्तरीय, राष्ट्रीय

चर्चासत्र सहभाग :

१. दि. १३ जानेवारी २०१६ : 'रमेश फिरोदिया महाविद्यालय, साकुर ता. संगमनेर जि. अहमदनगर, मराठी विभाग आयोजित एक दिवसीय राज्यस्तरीय चर्चासत्रास 'प्रतिनिधी सहभाग'

विषय : 'अर्वाचीन मराठी काढंबरी : स्वरूप आणि प्रेरणा.

२. दि. १५ व १६ जानेवारी २०१६ : 'अहमदनगर महाविद्यालय, पदव्युत्तर मराठी संशोधन विभाग, अहमदनगर आयोजित संशोधक / विद्यार्थी यांचे करिता दोन दिवसीय राज्यस्तरीय चर्चासत्रात प्रतिनिधी वाचक सहभाग

विषय : 'मराठी साहित्य आणि आंतरविद्याक्षेत्रीय संशोधन'

३. दि. १५ व १६ फेब्रुवारी २०१६ : सावित्रीबाई फुले पुण विद्यापीठ : गुणवत्ता सुधार योजनेतर्गत तळेगाव (पुणे) येथील 'इंद्रायणी महाविद्यालय आयोजित दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात 'निबंधवाचक' व प्रतिनिधी सहभाग

* व्याख्याने :

१. दि. २२ सप्टेंबर २०१५ : शिक्षणमहर्षी कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंती निमित्ताने "शिक्षणाचा आधारवड : कर्मवीर भाऊराव पाटील" या विषयावर वडगाव मावळ (जि. पुणे) येथे रयत शिक्षण संस्थेच्या 'न्यू इंग्लिश स्कूल व ज्यु. कॉलेज मध्ये 'निमंत्रित वक्ता' म्हणून उपस्थिती.

२. दि. २० जानेवारी २०१५ : संघवी केसरी महाविद्यालय चिंचवड येथे विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या 'विद्यार्थीनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना' एकदिवसीय कार्यशाळेमध्ये 'निमंत्रित तज्ज्ञ व्याख्याता' म्हणून निमंत्रित.

विषय : 'वाचनातून व्यक्तिमत्त्व विकास : पुस्तक समाजाचे मस्तक'

३. दि. ७ फेब्रुवारी २०१६ : संकल्प व्याख्यानमाला (मु.पो. गुळुंचे ,ता.पुरंदर, जि.पुणे) 'निमंत्रित वक्ता' म्हणून उपस्थित व जाहीर नागरी सत्कार. विषय : "पुस्तक समाजाचे मस्तक"

४. दि. १५ व १६ फेब्रुवारी २०१६ : भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब अंबेडकर अध्यापन व डॉ. बाबासाहेब अंबेडकर स्टडीज सेंटर, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या वर्तीने संपन्न झालेल्या "Dr. Babasaheb Ambedkar & Higher Education" या विषयावरील दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात सहभाग / प्रतिनिधी सहभाग.

५. दि. ३, ४ व ५ मार्च २०१६ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या मराठी विभागाच्या वर्तीने दि. ३, ४, व ५ मार्च रोजी तीन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात प्रतिनिधी सहभाग

६. दि. ५ मार्च २०१६ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, मराठी विभागाच्या माजी विद्यार्थी मेळाव्यात आयोजनात कृतिशील सहभाग.

७. दि. ९ मार्च, २०१६ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या वर्तीने नारायणगाव (जि. पुणे) येथे दि. ९ मार्च २०१६ रोजी संपन्न झालेल्या, विद्यार्थी कल्याण मंडळ योजना “केंद्रिय लेखा परीक्षण पूर्वनियोजन कार्यशाळेमध्ये सक्रिय सहभाग.”

* **विद्यापीठ परीक्षा कामकाज :** (F. Y. B.A.) External Exm. March 2016) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या प्रथमवर्ष कला (F. Y. B. A.) वर्गासाठी मार्च २०१६ या परीक्षेसाठी "Paper Setter" म्हणून दि. ५ ते ८ फेब्रुवारी २०१६ या कालावधीत सहभाग.

निवड / नियुक्ती / पुरस्कार :

१. आदिवासी कल्याण व संवर्धन संस्था महाराष्ट्र (रजि.) या संस्थेच्या 'अध्यक्ष' पदी नियुक्ती.
२. शिक्षक हितकारिणी संघटना, पुणे च्या "कार्यकारिणी सदस्य" पदी निवड.
३. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, मराठी विभागाच्या माजी विद्यार्थी संघटनेच्या "कार्यकारिणी सदस्य" पदी निवड.
४. आदर्श शिक्षक पुरस्कार : दापोडी पुणे येथील "माहिती अधिकार बहुउद्देशीय संस्था व प्रबोधन प्रतिष्ठान" या संस्थांच्या वर्तीने दि. ५ सप्टेंबर २०१६ रोजी "आदर्श शिक्षक" पुरस्काराने सन्मानित.

* विशेष महत्त्वाचे :

१. 'विद्यार्थी कल्याण अधिकारी' म्हणून महाविद्यालयात सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ : विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या वर्तीने मान्यताप्राप्त.
२. कर्मवीर भाऊराव पाटील : कमवा आणि शिका योजना,
३. विशेष मार्गदर्शन योजना.
४. विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास कार्यशाळा या तीन योजना यशस्वीपणे राबवण्यात आल्या.

* प्रा. डॉ. संहिता आठवले बैंकिंग विभाग प्रमुख

शैक्षणिक

प्रथम, द्वितीय व तृतीय वर्ष वाणिज्य शाखेत अर्थशास्त्र आणि बैंकिंग विषयाचे अध्यापन एम. ए. (अर्थशास्त्र) एम. कॉम., एम. फिल., पीएच. डी वर्गासाठी अध्यापन व मार्गदर्शन

संशोधन

- * एम. फिल. पदवी मार्गदर्शन व पदवी प्राप्त - १ विद्यार्थिनी
- * पीएच. डी. पदवीसाठी मार्गदर्शन व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातून पदवी प्राप्त - १ विद्यार्थी
- * पीएच. डी. कोर्स वर्कसाठी संसाधन व्यक्ती-अर्थशास्त्र विभाग दि. १६ ते २३ जाने. २०१६.
- * पीएच. डी. साठी विद्यार्थी निवड समिती सदस्य - दि. २ फेब्रुवारी २०१६.
- * विद्यापीठ पातळीवरील परीक्षा कामकाजात सहभाग.
- * विद्यापीठ समिती सहभाग

सेमिनार व पब्लिकेशन

- * मराठी अर्थशास्त्र परिषद (३९ वे अधिवेशन), टी. सी. महाविद्यालय, बारामती (दि. १६ ते १८ नोव्हेंबर २०१५) येथे सहभाग (राष्ट्रीय परिषद)
- * औद्योगिक शिक्षण मंडळ, चिंचवड यांच्यातर्फे घेतलेल्या INCON- 2016 या आंतरराष्ट्रीय परिषदेत दि. ८

- * ते ९ जानेवारी २०१६ सहभाग व संशोधन पेपर वाचन.
- * तीन शोधनिबंध ISBN/ ISSN मध्ये प्रसिद्ध .
- * दि. १७ मार्च, २०१६ ला टी. जे. महाविद्यालय, अर्थशास्त्र विभागाच्या चर्चासत्रात संशोधन पद्धती वर व्याख्यान देण्यासाठी संसाधन व्यक्ती म्हणून सहभाग
- * एम्.कॉम. विद्यार्थ्यांसाठी संशोधन प्रकल्प विषयावरील दि. ११ फेब्रुवारी २०१६ च्या कार्यशाळेचे संयोजन.
- * UGC साठी लघु संशोधन प्रकल्प संमतीसाठी सादर केला आहे.

इतर

- * रा. से. यो. कार्यक्रम अधिकारी
- * विशेष मार्गदर्शन योजना (FYBA व FYBCOM) साठी अध्यापन.

*** Dr. Urmila Sadolikar
Head, Department of psychology**

Activities :

1. Worked as a co-ordinator of Career Guidance & Counselling Centre, Dept. of Psychology,T. J. C. .
2. Editor of Annual College Report and College Magazine 2015-16.
3. Member of admission committee.
4. Exam Work - Paper Setter / Moderator / External & Internal Senior Supervisor for University Exam.
5. Academic Counsellor for M. A. Psychology at Indira Gandhi National Open University (IGNOU)
  - * Tought 2 theory papers/
    - 1) Advance Social Psychology
    - 2) Life Span Psychology
  - * 8 students completed their internship in Clinical, Counselling and Industrial Psychology under my guidance.

* 10 students submitted their project proposals to IGNOU, Delhi & Three of them successfully completed their project work under my guidance (remaining 7 students are in process)

6. Working as an executive member of 'Janana Prabodhini Samshodhan Sanstha', Pune.

7. Working as an executive member of "Swami Vivekanand Kendra, Kannyakumari, Pune. Branch. "

8. Research Article in National Journal, Delhi- Accepted (Will be published in June-Dec. 2016)

*** प्रा. स्वाती राजन
इतिहास विभाग प्रमुख**

- १) भारतीय संविधानाला अभिप्रेत असलेली मानवी मूळ्ये रुजविण्यासाठी सामाजिक बांधिलकीच्या भावनेतून शिक्षणक्षेत्रात करत असलेल्या योगदानाबद्दल राष्ट्र सेवा दलाने 'साने गुरुजी समाजशिक्षक राज्यस्तरीय पुरस्कार, २०१५' साने गुरुजी जयंती, गुरुवार दिनांक २४ डिसेंबर २०१५ रोजी माननीय डॉ. अभय बंग यांच्या हस्ते स्मृतीचिन्ह आणि सन्मानपत्र देऊन सन्मानित करण्यात आले.
- २) २४ ऑगस्ट २०१५ ते १८ जानेवारी २०१६ महाविद्यालयाच्या प्रशासकीय कामकाजात समन्वयक म्हणून कार्यरत शासकीय कार्यालयाशी निगडीत असलेले काम पूर्णत्वास नेण्यात यश प्राप्त.
- ३) महाविद्यालयांतर्गत होणाऱ्या राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या हिवाळी शिबिरास भेट दिली. सांस्कृतिक व क्रिडा महोत्सवात परीक्षक म्हणून कामकाज केले. तसेच महाविद्यालयाच्या विविध उपक्रमांमध्ये सक्रीय सहभाग.
- ४) इतिहास विभागात विद्यार्थ्यांसाठी ' इतिहास बुक क्लब' सुरु करून विद्यार्थ्यांना पुस्तके, नियतकालिके, वाचनासाठी उपलब्ध करून दिली. त्याअंतर्गत साहित्य वाचन, चर्चा व सारांशलेखन हे उपक्रम विद्यार्थी करतात.

- ५) प्रथम वर्ष कला, इतिहास हा विषय असणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे वर्गात अभ्यासातील उपविषयांवर 'सादरीकरण' करण्यास प्रोत्साहीत केले. यामध्ये ८ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. वर्षभरात एकूण बाबीस विद्यार्थ्यांना त्यांच्या वैयक्तिक, सामाजिक आणि शैक्षणिक समस्यांबाबत मार्गदर्शन आणि अनौपचारिक समुपदेशन केले.

* **Dr. Arjun Haribhau Musmade**
Department of Geography

1. Published Research Article / Research paper in conference Proceeding :

Title of the Paper :

Analysis of Child Sex- Ratio in Khed Tahsil or Pune District of Maharashtra

Name of the College :

Vijayasinha Yadav Arts, Commerce and Science College, Pet Wadgaon

Date and ISSN / ISBN Year

2015-2016

ISBN- 978-93-84309-02-2

2. Published Books :

Book : Geography of India

Position : T. Y B.A.

Year : 2015

ISBN / ISSN No. 978-81-8483-622-6

Publisher : Diamond Pune.

Book : Population and settlement Geography

Position : T. Y B.A.

Year : 2015

ISBN / ISSN No. 978-81-8483-616-5

Publisher : Diamond Pune.

3. Research Projects :

Title :

Geographical Study of impact Assessments of Irrigation on land in Niphad Tahsil of Nashik District.

Authority : UGC

Position : Sanctioned

Amount : 3,50,000

4. Conference / Seminar / Workshop

Title :

Resources Management and sustainable development in India.

Level : National

Date : 18 & 19th December 2015

Place: Petwadgaon, Dist.Kolhapur, Shrirampur Dist. A.Nagar

Title :

Conservation and Management of Natural Resources (Land & Water)

Level : National

Date : 8 & 9th January 2016

Place : Shrirampur, Dist. A.Nagar

5. Paper Presentation at Conferences

Title :

Analysis of child Sex Ratio in Khed Tahsil or Pune District of Maharashtra.

Level : National

Date : 18 & 19th December 2015

Place: Petwadgaon, Dist.Kolhapur,

6. Resource Person

Delivered the lecture on 05/10/2015 to the participants of Refresher Course in Geography and psychology at HRD centre (UGC) Dr.Babasaheb Ambedkar Marathwada

University Aurangabad.
 (Sub : “Issues and Challenges in Urbanization, Special reference to Maharashtra”)

Delivered the lecture on 05/01/2016 to student from Arts, Commerce and Science College Narayangaon, Dist Pune. in the Workshop of ‘Environmental Disaster and Environmental Conservation.

(Sub : “Solid waste Management”)

Delivered the lecture on 15/01/2016 to UG and PG student at Mahatma Phule College Pimpri, Dist. Pune in the function of Geography Day as a chief guest of the function.

(Sub : “Urbanization in Maharashtra”)

7. Membership with various Organization

Elected as a Vice-President of Maharashtra Bhugol Shasra Parishad, Pune for the period 2015-2020

Life member of Indian Institute of Geography, (IIG), Pune

Life member of Maharashtra Bhugol Shasra Parishad, Pune.

Life member of Deccan Geographical Society, Pune.

8. Administrative Experience :

Working as College Examination Officer (CEO) since October, 2013.

Work as a Examiner, Paper Setter, Moderator in Examination work INDSEARCH, Pune.

* **Prof. Arati Cholekar**
 Dept. of Computer Science

1. Inauguration of Wallpaper - 3rd August 2015

Students from all faculties (Arts, Commerce and Science) decorated their Notice Board by displaying Articles, Images, Thoughts, on the subject ‘Yoga the key of happy life,’ students of B.Sc., (Comp. Sc..), BCA, BBA, B.Com, B.A. were participated in this activity.

Wallpaper inaugurated by Principal of the college Dr. Arun Mokashi.

2. Second E-Magazine Publication - 15th Aug 2015

On the occasion of independence day student magazine committee published Second E-Magazine. Topic of the magazine was Health and Diet on the T.J. College website by Adv. S.K. Jain (Chairman) Adv. Chandrakantji Chhajed (Secretary) and Shri Krishnakumar Goyal (Vice Chairman)

This magazine includes 7 chapters on different current issues related with Health and Diet.

3. Student Research paper Presentation - 6 Oct. 2015

Under student research project committee our M.Sc. Part I student Mr. Deeraj pal and Ms. Shraddha Anil Chavan participated in Research project competition under pure science category held at B.R.Gholap college, Sangavi Pune & their project topic was "NETWORK CODING" Avishkar 2015.

4. Basic Course of Mathematics and Statistic conducted for 4 days (11 Jan. 2016 to 14 Jan. 2016)

* **Prof. Rajendra Lelle**
Head Department of Computer Science

1. Special Promotional Drive for F.Y. B.Sc Comp. Sc. & M.Sc. Comp Sc., Admissions : Personally visited Junior Colleges / Schools in Nasarapur, Baramati, Ahmednagar, Sinnar, Nashik on 18th & 19th June 2015. (met. Head / Principal and handed over the coloured sticker brochure and also displayed it on their notice boards) Also visited the Cosmos Bank branches at these places and requested the Branch Managers to display the brochures of our B.Sc.. M. Sc. Courses in the Banks. Total 800 Km. journey was done by me and the total expense was personally bore by me.
2. Got 2.5kW Rooftop Solar Power Plant installed on 28/05/2015 through Elecreative Engineers Company.
3. Participation in the overall development of the Department and the College in view of NAAC. Giving continuous inputs/ suggestions to the KES Authorities through meetings and written drafts.
4. Looking after Department of Computer Science as a whole since last 3 years: (Academics and Nonacademic sections, Starting from Admissions to Fees collections and follow-ups and all allied activities for the smooth functioning of the Department and the College as a whole including final result improvisation efforts).
5. Involved in Examination work of the University of Pune like Paper setting. CAP work as well as supervisions.
6. Involved in Procurement of Teaching Aids for all the : Labs and Class Rooms and

various Departments in the College.

7. Participated in the Planning of Education Minister Program and handled Publicity of the News of the Program on All India Radio and News Papers.
8. Library Committee Member: E Library Support work.
9. IQAC Member: AQAR submission work and allied NAAC work.
10. Placement Assistance to the needy students of all the faculties.
11. Coordination of Alumni students.
12. Maintenance & Upkeep Committee Member: Giving the Technical and Technological support required by the Department as well as the College as a whole.
13. Industrial visit & Interaction, MOU Committee Member.
14. Conducting the Special Fee Recovery Program for Non-Grant Unit of the college throughout the year. Since 6th Feb.2016 special drive for fee recovery is being conducted.
15. Conducting the Campaigning of FYBSc Computer Science in the neighborhood areas for the next Academic Year's admission rise.
16. L.M.C. Member of T.J. College
17. Life member of Jyotirvidya Parisanstha, Pune (JVP is oldest Amateur Astronomers Association)
18. Panel member of Regional News Unit of All India Radio, Pune working as Casual News Reader cum Translator.
19. Voluntary participation in Blood Donation Camp Organization in the College since 17 years.
20. Voluntary participation in 'No Vehicle Day' of the Department, College & KES.

* **Prof. Subanggi Paatil**
Dept. of Computer Science

- 1) Working as a member of IQAC.
- 2) Worked as a Co-ordinator for "Jagar Janiwancha Abhiyan"
- 3) Worked as a Co-ordinator for "Environmental Awareness".
- 4) Worked as a Co-ordinator for Autonomous Courses.
- 5) Organized a Poster Exhibition on "Zero Waste."
- 6) Organized a Kirloskar Vasundhar's "Film Screening Programme."
- 7) Organized a one day seminar, Essay Competition under jagar janivancha abhiyan.
- 8) Organized programming chart, seminar competition of M. Sc. (CS) students
- 9) Worked as a judge for Intercollegiate Chart Competition held by Modern College, Ganeshkhind.
- 10) Organized a "Skill Development programme" for students.

* **Prof. Chitra Mandlik**
Dept. of Computer Science

- 1) Co-Author of textbook for M. Sc. (Comp. Sci)
Subject : "Artificial Intelligence"
Semester-II Elective Subject.
- 2) Participated in two day workshop on "Role of Research To Elevate Teaching Prospects" under BCUD Sponsored Quality Improvement Program in Association with Savitribai Phule Pune University organized by ATSS college Chinchwad Pune, on 5th & 6th Feb. 2016.
- 3) Arranged Guest lecture for T. Y. B. Sc. (Comp. Sci) Students on "Complier Construction" by Prof. Vinaya Keskar

from ATSS College Pune.

- 4) Active participation in all activities on NSS department as a member
- 5) Participated in all activities of Dept. of Comp. Sci.
- 6) Participated in all activities of E-learning Resources Committee.

* **Prof. Archana Karanje-Taru**
Department of Computer Science

1. Participated in one day workshop on "**Lab Implementation of T.Y.B.Sc (Comp. Sci.)**" organized by P.V.G. College, Pune on 1st Aug 2015.
2. Arranged a seminar for B.Sc Computer Science students on "**Tension Free Success**" by Dr. Sanjeevkumar Patil - Sadhak Manshakti Kendra Lonavala on 10th Sept. 2015.
3. Participated in One Day Workshop On "**Computer Graphics**" organized by University of Pune on 17th Oct 2015.
4. Participated in all activities of Dept. of Comp. Sc.
5. Co-Author of Text book for M.Sc. (Computer science) semester-II Elective Course Subject : "**Artificial intelligence**"
6. Arranged Guest Lecture for T.Y.B.Sc. (Computer Science) students on **Drupal Framework**" By Mr. Pranav Saraf (B.Tech) From Aurangabad.
7. Participated in all activities of Department of Computer Science.
8. Arranged a Seminar for all faculty members and students on "**Use of E-Resources In Teaching And Learning**" By Mr. Atul Kahate (Writer, IT Engineer) under E-Learning Resources Committee

Seminar :

Subject - "Tension Free Success"

Now a days life is very stressful. There is

a huge competition in every field. Students are going through a lot of stress of exams and studies and about their future. Because every parent wants their child become an engineer, a doctor. So to release such stress we organized a seminar on "tension free success" on 10th Sep 2015. Around 70 students were participated in the seminar. Dr. Sanjeevkumar Patil - Sadhak of New Rest Way Manashakti Kendra Lonawala was guided the students.

* **Prof. Vinayak More**
Dept. of Computer Science

- Worked as NSS Program Officer Organized Orientation program for NSS volunteers on 8 August 2015
- Organized "Tree Plantation Program" at Civil Defence Office, Pune on 2nd August 2015.
- Organized "Swachh Bharat Abhiyan" on occasion of Mahatma Gandhi Jayanti on 1st October 2015.
- Organized "Parents Meeting" of NSS students on 18 December 2015
- Organized "Road Safety Drive" from 1st August 2015 to 31 December 2015.
- Organized "Blood Donation Camp" on 12 January 2015 (Swami Vivekanand Jayanti)
- Organized Disaster Management Workshop from 14 January 2016 to 20 January 2016.
- Organized "Survey of school Dropped students".

- Organized " Plastic Free Khadki" abhiyan on 13 February 2016.
- Organized Seven days Special NSS Camp in Dehugaon.

* **Prof. Sheetal M. Randhir**
Dept. of Commerce - B.B.A.

1. ACHIEVEMENT AND AWARDS :-

Awarded by ARUN DHIMDHIME FOUNDATION as "Best Teacher" for Voluntary Services in Career Guidance Program for slum dweller Students on 24th May 2015.

Felicitation by CIVIL DEFENCE -K-Maharashtra for working as coordinator 2015

2. RESEARCH / PUBLICATION :

Publishes Research paper on : " STUDY OF ANNUAL SLUM SERVICE CHARGES & WATER TAXES LEVIED BY PUNE MUNICIPAL CORPORATION" at BMCC pune on 24 march 2015.

Publishes Research paper on " ROLE OF PUNE MUNICIPAL CORPORATION IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF SLUMS" at International Journal of Research in Computer Application & Management, Jagadhri Haryana June 2015 (IJRCM)Vol.5 (2015), Issue No.7 (July) (I), ISSN:- 2231-1009

Presented Research paper at International conference on "SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF SLUMS THROUGH SLUM DWELLERS PARTICIPATION" at the International Colloquium on Management, Engineering, technology and Social Science at MCCIA,

Tilak Road Pune on 30 June 2015

Publication:- International Research Journal of Commerce, Business & Social Sciences (IRJCBSS) Vol.IV, Issue 3 (I), June 2015, ISSN:- 2277-9310

- Tally ERP-9
- Spoken English
- Basic Computer
- Personality Development
- Meditation for study

3. PARTICIPATION IN WORKSHOP/ ORIENTATION COURSE:-

Participated in State Level seminar on "Quality Enhancement and Accreditation Process" organized by Internal Quality Assurance Cell- Tikaram Jagannath College of Arts Commerce & Science Khadki pune on 20th December 2014.

Participated in intercollegiate seminar on "Women Security" organized by Jagar Janivancha Abhiyan - Tikaram Jagannath College of Arts Commerce & Science khadki pune on 17th January 2015.

Participated in Intercollegiate Workshop on " Research methodology" at Tikaram Jagannath college of Arts commerce & Science khadki Pune on 16th January 2015.

4. COORDINATOR / MEMBER OF STUDENTS SUPPORT ACTIVITIES

Member of College Magazine Editing Committee name "PHOENIX"

Working as Coordinator BAHISHAL From Last 4 years. 2012-13, 2013-14, 2014-15, 2015-

5.

Working as Civil Defence Coordinator Working as member of ED Cell Committee for year 2014-15, 2015-16

Working as Coordinator of MISSION POLICE FRIEND For 2015-16

Coordinator of Short term Courses conducted for 12th students.

* **Prof. Priya Shirke**
Dept. of Computer Science

- Visited Science Park at Pimpri Chinchwad, Pune with F.Y, S.Y, T.Y B.Sc (c.s) students & faculty members on 12th Dec.2015.
- Organized a lecture on '**National Mathematics Day**' on **22nd Dec.2015** for all F.Y.B.Sc. and S.Y.B.Sc. students. Arranged '**SEED INFOTECH IT IDOL**' Competition for all B.Sc/ M.Sc(c.s)/B.C.A students on **7th Jan 2016**.
- Member of Susanwad Committee.
- Member of AISHE Department.
- Member of Criteria VI of NAAC Committee.
- Arranged Quiz Competition in 'TECH-FEST 2015-16' of Computer Science Department on 4th January 2016.
- Participated in 'No Vehicle Day' of Computer Science Department arranged on 6th January 2016.
- A faculty member of committee who have arranged 'Basic Course of Mathematics and statistics' for B.Com. students by Computer Science Department from 11th to 14th january 2016.
- Attended CAP Nov-Dec 2015 of B.C.A Sem. III

- Participated in NSS Camp at Dehu on 24th & 25th Dec.2015.
- Participated in two days 'State level workshop on Problem Solving in Algebra & Mathematical Analysis' organized by Kaveri college of Arts, Science & Commerce Pune, dated 29th and 30th january 2016
- Arranged guest lecture for S.Y.B.Sc (c.s) students on 'Computational Geometry' by Dr. Nivedita Mahajan from Modern college, Shivajinagar pune on 21st January 2016.
- Organised a lecture series under "Special Guidance Scheme 2015-16" of student council for F.Y.B.com students on subject Mathematics and Statistics.

* **Prof. Anita Chaudhari**
Dept.Computer Science

- Visited Science Park at pimpri Chinchwad, pune with F.Y, S.Y., T.Y. B.Sc.(c.s.) students & faculty members on 12th Dec. 2015.
- Arranged SEED INFOTECH IT IDOL Competition for all B.Sc/M.Sc(c.s)/ B.C.A. students on date 7th Jan 2016.
- Member of Cultural Department.
- Member of Bahishal Committee.
- Member of E-magazine Committee.
- Member of Criteria I of NAAC Committee.
- Arranged Quiz Competition in 'TECH-FEST 2015-16' of Computer Science Department on 4th January 2016.
- Participated in "No Vehicle Day" of Computer Science Department arranged on 6th January 2016.

* **Prof. Rupali Patil**
Dept. of Computer Science

- Member of Environmental science.
- Member in the celebration of 'Ozone day' on 16th Sept. 2015 in college.
- Visited to the science park chinchwad-gaon Pune with science students & Teachers on 12th Dec 2015
- Member in the Tech- Fest (Quiz-competition)

* **Prof. Anagha Deshmukh**
Dept. of Commerce - B.C.A.

Workshop attended :

- 1) Workshop on " Slip designing of T. Y. B. C. A. Sem "V" at D. Y. Patil College, Pimpri on 30th July 2015. This workshop was conducted in collaboration with Savitribai Phule Pune University & D. Y. Patil College, Pimpri.
- 2) Workshop on "Slip designing of T. Y. B. C. A. Sem VI" at D. Y. Patil College, Pimpri on 4th Jan. 2016. This workshop was conducted in collaboration with Savitribai Phule Pune University & D. Y. Patil College, Pimpri.
- 3) Guest lecture organized on 'Women's Security" under Jagar Janivancha Abhiyan. On 1st Aug. 2015 by- Mrs. Pratibhatai Joshi (Police Inspector).

Worked in various activities under different committees in our college-

- 1) Member of "Medical Check-up" which organized a medical check up camp for F. Y. students. On 18th Oct. 2015.
- 2) Member of "Student Magazine & wall paper & Vidyarthi Sanshodhan Prakalpa"
- 3) Member of "Entrepreneurship Development Cell."
- 4) Member of "Jagar Janivancha Abhiyan."

- 5) Member of "Vidyaarthini Vyanktimattva Vikas" under "Vidyaarthi Kalyan Mandal".
- * **Worked as a member of organization committee in.**
  - One day workshop of "Vidyaarthini Vyakthimatva Vikas" on 2nd Feb. 2016.
  - 7) Appointed as a External Examiner in "H. V. Desai College, Pune" for S. Y. B.C. A.
  - Sem. III Practical examination.
  - 8) Appointed as an External Examiner in "T. D. Pathare Senior College, Chandannagar, Kharadi," for T. Y. B. C. A. Sem. V Project Examination.

* **Prof. Sujata P. Phadtare**
Dept. of Commerce - B.B.A.

1. SEMINAR :-

- Participated in Intercollegiate seminar on " Women Security" organized by Jagar Janivancha Abhiyan - Tikaram Jagannath College of Arts Commerce & Science khadki pune on 17th January 2015.
- Participated in Intercollegiate Workshop on " Research methodology" organized by Jagar Janivancha Abhiyan - Tikaram Jagannath College of Arts Commerce & Science khadki Pune on 16th January 2015.

2. COORDINATOR / MEMBER OF STUDENTS SUPPORT ACTIVITIES

- Member of College Magazine Editing Committee name "PHOENIX" from last 7 years.
- Working as Member BAHISHAL From Last 3 Years 2012-2013, 2013-14, 2014-15.
- Working as Coordinator of Student SCHOLARSHIP & FREESHIP From Last 2 Years. 2014-15, 2015-16.
- Working as Member of MISSION POLICE FRIEND For 2015-16
Short term Courses conducted for 12th stu-

dents from 2012 :-

- Tally ERP-9
- Spoken English
- Basic Computer
- Personality Development
- Meditation for Study

* **Prof. Mehnaz Kaushar**
Dept. of Commerce - B.B.A.

1) Workshops and Seminars :

- Participated in intercollegiate workshop on "Research Methodology" and project work" under UGC Scheme on 16th January 2015 at Tikaram Jagannath Arts, Commerece and science college, Khadki, Pune 411003.
- Participated in one day intercollegiate seminar on "Women Secutiry" under Jagar Janivancha Abhiyan held on 17th January 2015 at Tikaram Jagannath Arts, Commerece and Science College, Khadki, Pure 411003.
- Participated in one day workshop on "Role of ICT in teaching and Learning Process" under cluster college scheme for teachers centric activity held on 16th February, 2015 at Bharatratna Dr. Babasaheb Ambedkar College Aundh, Pune 411007.
- Participated in organized one day seminar on "Women Safety" under Jagar Janivancha Committe in January 2015.

2. Coordinator / Member of Students Support Activities :

- Member of "E-Magazine and Wallpapers"
- Member of "Jagar Janivancha Abhiyan "

3. Other :

- Conducted various motivational lectures for the BBA / BCA students.
- Conducted various presentations and group discussions for the development of the students.

* **Prof. Piyu Nirbhavane**
Dept. Of Commerce - B.B.A./B.C.A.

Workshop attended :

- Workshop on "Slip designing of T. Y. B. C. A. Sem V" at D. Y. Patil College, Pimpri on 30th July 2015. This workshop was conducted in collaboration with Savitribai Phule Pune University & D. Y. Patil College, Pimpri.
- Workshop on "Slip designing of T. Y. B C. A. Sem. VI" at D. Y. Patil College, Pimpri on 4th Jan. 2016. This workshop was conducted in collaboration with Savitribai Phule Pune University & D. Y. Patil College, Pimpri.
- Member of "Cultural" Committee.
- Member of "Student's Scholarship" committee.
- Member of "Placement" committee.
- Member of "Certificate writing" committee.

* **Prof. Namita Kulkarni**
Dept. Of Commerce - B.B.A./B.C.A.

Workshop attended :

- Workshop on "Slip designing of T. Y. B. C. A. Sem V" at D. Y. Patil College, Pimpri on 30th July 2015. This workshop was conducted in collaboration with Savitribai Phule Pune University & D. Y. Patil College, Pimpri.
- Workshop on "Slip designing of T. Y. B C. A. Sem. VI" at D. Y. Patil College, Pimpri on 4th Jan. 2016. This workshop was conducted in collaboration with Savitribai Phule Pune University & D. Y. Patil College, Pimpri.
- As well as worked in various activities under different committees in our college-
  - 1) Member of "Cultural" Committee.
  - 2) Member of "Examination" committee.

3) Member of "Bahishall" committee.

■ Worked as a member of organizing committee in-

- a) One day workshop organized for Senior Citizen on 13th Dec. 2015.
- b) "Jaykar Vyakhyamala" from 21st Dec. 2015 to 24th Dec. 2015.
- c) Member of "E-learning resources" committee.

■ Worked as a member of organizing committee in-

- a) One day seminar- " Use of E-resources in teaching & learning" on 9th Jan. 2016 by Prof. Atul Kahate.
- b) Worked as a senior supervisor for "Term End Exam. Oct. 2015"

* **Prof. Yogita Zope**
Dept. of Commerce - B.B.A./B.C.A.

Workshop attended :

- Workshop on "Slip designing of T. Y. B C. A. Sem. VI" at D. Y. Patil College, Pimpri on 4th Jan. 2016. This workshop was conducted in collaboration with Savitribai Phule Pune University & D. Y. Patil College, Pimpri.

- Guest lecture orgnaized on "Women's Security" under Jagar Janivancha Abhiyan, on 1st Aug. 2015 by - Mrs. Pratibhatai Joshi (Police Inspector)

As well as worked in various activities under different committees in our college-

- 1) Member of "Jagar Janivancha Abhiyan."
- 2) Member of "Autonomous Courses."

- Appointed as an External Examiner in "Jaikranti College, Katraj" for S. Y. B. C. A. Sem. III Practical examination.

Member of "Vidyarshini Vyaktimatva Vikas" under "Vidyarshi Kalyan Mandal."

- * **Worked as a member of organizing committee in-**

a) One day workshop of "Vidyaarthini Vyaktimatva Vikas on 2nd Feb. 2016

* **Prof. Abhishek Patil**
Dept. of Commerce - B.B.A./B.C.A.

Workshop attended :

- Workshop on "Slip designing of T. Y. B C. A. Sem. VI" at D. Y. Patil College, Pimpri on 4th Jan. 2016. This workshop was conducted in collaboration with Savitribai Phule Pune University & D. Y. Patil College, Pimpri.
- **Worked in various activities under different committees in our college-**
  - 1) Member of "Autonomous Courses" committee.
  - 2) Member of "Gymkhana" committee.
  - 3) Member of "Student Magazine & wall paper & Vidyarthi Sanshodhan Prakalpa."
  - 4) Member of "College website."
  - 5) Member of I. Q. A. C. Committee.

"Don't take rest after your first victory because if you fail in second, more lips are waiting to say that your first victory was just luck."

- Dr. A.P.J Abdul Kalam

"Thinking should become your capital asset, no matter whatever ups and downs you come across in your life."

- Dr. A.P.J Abdul Kalam

"Without your involvement you can't succeed.

With your involvement you can't fail. "

- Dr. A.P.J Abdul Kalam

"If you want to shine like a sun. First burn like a sun."

- A.P.J Abdul Kalam

कनिष्ठ विभाग

* वैयक्तिक अहवाल

१) क्रीडा विभाग	११३
२) सांस्कृतिक विभाग	११५
३) व्यावसायिक अभ्यासक्रम विभाग	११७
५) विशेष उल्लेखनीय	११८
६) Make in India with skill Development	११९
७) शैक्षणिक विभाग	१२०

टिकाराम जगन्नाथ कनिष्ठ महाविद्यालय

- क्रीडा विभाग -

शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ क्रीडा विषयक अहवाल

२०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयातील असंख्य खेळाडूनी विविध स्पर्धामध्ये उल्लेखनीय यश प्राप्त केले.

- * दुसरी स्टुडंट्स् ऑलिम्पिक नॅशनल गेम २०१५-१६ या आग्रा येथे झालेल्या हॉकी स्पर्धेत महाराष्ट्राच्या हॉकी संघात प्रतिनिधीत्व केलेले महाविद्यालयाचे खेळाडू कल्याण कुणाल - ११ वी आर्ट्स्
आरे अक्षय - १२ वी आर्ट्स्
मिसाळ अश्विनी - १२ वी कॉर्मस्
वाजे श्वेता - १२ वी आर्ट्स्
- * हॉकी महाराष्ट्र आयोजित पहिल्या हॉकी महाराष्ट्र स्टेट चॅम्पियनशिप २०१६ पुरुष स्पर्धा.
२९ ते ३१ जानेवारी २०१६ या कालावधीत औरंगाबाद येथे पार पडली. या स्पर्धेत महाविद्यालयाच्या खालील खेळाडूनी उत्कृष्ट खेळ खेळला व पुणे संघाला रौप्य पदक मिळवून दिले.

ठाकूर यश - १२ वी कॉर्मस्
राजपूत अक्षय - १२ वी कॉर्मस्
सलमानी अब्दुल - ११ वी आर्ट्स्
शहा साजिद - ११ वी ब्होकेशनल

- * महिला पहिल्या महाराष्ट्र राज्य चॅम्पियनशिप २०१६ जलगाव येथे झालेल्या स्पर्धेत महाविद्यालयाची खेळाडू जाधव ऋतिका हीने संघाला कास्यपदक मिळवून देतांना उत्कृष्ट खेळ केला
- जाधव ऋतिका - १२ वी कॉर्मस्

- * राज्य शूटिंग बॉल असोसिएशन आयोजित २९ वी राज्य शूटिंग बॉल स्पर्धा.
२०१५-१६ औरंगाबाद येथे ८ ते १० जानेवारी २०१६ या कालावधीत पार पडल्या. महाविद्यालयातील विनय जाधव या खेळाडूची या स्पर्धेसाठी निवड झाली. त्याने या स्पर्धेत सहभाग घेतला.

- जाधव विनय - १२ वी आर्ट्स्
- * सोलापूर येथे झालेल्या शालेय विभागीय हॉकी स्पर्धेत

महाविद्यालयाचे विद्यार्थी यश ठाकूर व अब्दुल कादीर सलमानी यांची निवड झाली व त्यांनी या स्पर्धेत सहभाग घेतला.

राठोड गणेश - १२ वी आर्ट्स्

- * शालेय विभागीय तायकांदो स्पर्धा - द्वितीय क्रमांक
- * शालेय जिल्हास्तर तायकांदो स्पर्धा - प्रथम क्रमांक
- * शालेय जिल्हास्तर तायकांदो स्पर्धा - तृतीय क्रमांक
- * शालेय जिल्हास्तर ४०० मीटर अडथळा शर्यत - तृतीय क्रमांक
- * जिल्हास्तर बॉक्सिंग स्पर्धेत ब्रॉन्ज मेडल गायकवाड अक्षय - ११वी आर्ट्स्
- * जिल्हास्तर शालेय हॉकी स्पर्धा - महाविद्यालयाच्या मुले व मुली या दोन्ही संघांना उपविजेतेपद पटकाविले.

हॉकी मुलांचा संघ

सलमानी अब्दुल	-	११ वी आर्ट्स्
शेख तौफिक	-	११ वी आर्ट्स्
येमल स्वप्निल	-	११ वी आर्ट्स्
शहा साजिद	-	११ वी ब्होकेशनल
दोडके मुकुल	-	११ वी कॉर्मस्
राठोड गणेश	-	१२ वी आर्ट्स्
रावतू दुर्गेश	-	१२ वी कॉर्मस्
बद्रप निरज	-	१२ वी कॉर्मस्
राजपूत अक्षय	-	१२ वी कॉर्मस्
द्वेरे आमित	-	११ वी आर्ट्स्
बद्वेलू नितेश	-	११ वी कॉर्मस्
मोरे रोशन	-	११ वी कॉर्मस्
मोरे सिद्धेश	-	११ वी कॉर्मस्
ठाकूर यश	-	१२ वी कॉर्मस्
कांबळे निलेश	-	११ वी ब्होकेशनल

हॉकी मुलांचा संघ -

मिसाळ अश्विनी	-	१२ वी कॉर्मस्
विश्वकर्मा यशोदा	-	१२ वी कॉर्मस्

यलकपाटील कोमल	-	१२ वी आर्ट्स्	* गोलाफेक - मुले	-	११ वी आर्ट्स्
लोणारे श्रद्धा	-	१२ वी आर्ट्स्	प्रथम क्रमांक	-	११ वी आर्ट्स्
शिंदे आरती	-	११ वी आर्ट्स्	पगारे आकाश	-	११ वी आर्ट्स्
वाजे श्वेता	-	१२ वी आर्ट्स्	द्वितीय क्रमांक	-	१२वी कॉर्मस्
नरसिंगे स्नेहा	-	१२ वी कॉर्मस्	चव्हाण प्रतिक	-	११ वी आर्ट्स्
आवळे शिल्पा	-	१२ वी कॉर्मस्	तृतीय क्रमांक	-	११ वी आर्ट्स्
जाधव प्रियंका	-	१२ वी कॉर्मस्	पवार सूरज	-	११ वी कॉर्मस्
तांबोळी आसिया	-	१२ वी कॉर्मस्	विभागून	-	११ वी कॉर्मस्
वाल्मिकी सुंदरी	-	१२ वी आर्ट्स्	सय्यद मूनाफ	-	११ वी कॉर्मस्
जाधव ऋतिका	-	१२ वी कॉर्मस्	मुली		
समुद्रे शृतिका	-	१२ वी कॉर्मस्	प्रथम क्रमांक	-	११ वी आर्ट्स्
यलका पाटील	-	१२ वी कॉर्मस्	खैराले नेहा	-	११ वी आर्ट्स्
* शालेय आगाखान चषक स्पर्धा २०१५-१६ या स्पर्धेत महाविद्यालयांच्या मुलांच्या हॉकी संघाने तृतीय क्रमांक पटकाविला.			द्वितीय क्रमांक	-	१२ वी कॉर्मस्
* महाराष्ट्र हॉकी आयोजित जिल्हास्तर हॉकी स्पर्धेत महाविद्यालयांच्या संघाने उपविजेतेपद मिळविले. या स्पर्धेत महाविद्यालयाच्या खालील खेळाडूना वैयक्तिक पारितोषिके मिळाली.			जाधव ऋतिका	-	११वी आर्ट्स्
उत्कृष्ट डिफेन्डर - शहा साजिद - १२ वी व्होकेशनल			तृतीय क्रमांक	-	
उत्कृष्ट मिडफिल्डर - सलमानी अब्दुल - ११ वी आर्ट्स्			काळे अमृता	-	
महिला उत्कृष्ट फॉरवर्ड - जाधव ऋतिका - १२ वी कॉर्मस्			सांघिक स्पर्धेचा निकाल		
* महाविद्यालयांतील वार्षिक क्रीडा स्पर्धा निकाल			* कबड्डी		
* १०० मीटर धावणे -			मुले -		
मुले			विजयी संघ : ११ वी आर्ट्स्		
प्रथम क्रमांक			उपविजयी संघ : ११ वी कॉर्मस्		
राठोड गणेश	-	१२ वी आर्ट्स्	व्हॉलीबॉल		
द्वितीय क्रमांक			मुले -		
देसाई निखिल	-	११ वी आर्ट्स्	विजयी संघ : १२ वी आर्ट्स्		
तृतीय क्रमांक			उपविजयी संघ : १२ वी कॉर्मस्		
राजपुरोहित सचिन	-	१२ वी कॉर्मस्	डॉंजबॉल		
मुली			मुली -		
प्रथम क्रमांक			विजयी संघ : १२ वी कॉर्मस्		
शिंदे आरती	-	११ वी आर्ट्स्	उपविजयी संघ : १२ वी आर्ट्स्		
द्वितीय क्रमांक			थ्रोबॉल		
खैराले नेहा	-	११ वी आर्ट्स्	मुली -		
तृतीय क्रमांक			विजयी संघ : १२ वी कॉर्मस्		
जाधव प्रियंका	-	१२वी कॉर्मस्	उपविजयी संघ : ११ वी आर्ट्स् अ		
			सर्व स्पर्धामध्ये उल्लेखनीय कार्य करणाऱ्या सर्व खेळाडूंचे अभिनंदन व स्पर्धाकाळात सहकार्य करणारे व्यवस्थापन समितीचे पदाधिकारी, सदस्य, प्राचार्य, सर्व शिक्षक यांचे आभार.		
			- प्रा.प्रविण दत्तात्रेय मुरकुटे		
			क्रीडा शिक्षक		

- सांस्कृतिक विभाग -

टिकाराम जगन्नाथ कनिष्ठ महाविद्यालय २०१५-१६ हे शैक्षणिक वर्ष १५ जून पासून सुरु झाले. कनिष्ठ महाविद्यालयांतर्गत कला, वाणिज्य व व्यावसायिक अभ्यासक्रमाचे अध्यापन केले जाते.

या वर्षाच्या सुरुवातीला ६।७।२०१५ रोजी डॉ. सी.एम.जोशी समन्वयक एच.एस.सी बोर्ड, पुणे यांचे इ.१२ वीच्या विद्यार्थ्यांना करिअर डेव्हलपमेंट व अकौन्ट्सी या विषयावर मार्गदर्शनपर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. यावेळी कनिष्ठ महाविद्यालय व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष मा. विलासराव पंगुडवाले उपस्थित होते. प्रास्ताविक प्राचार्य डॉ. अरूण मोकाशी यांनी केले. दि. ८।७।२०१५ रोजी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना वर्षाविहाराचा आनंद घेण्यासाठी भिवपूरी धबधबा (कर्जत) व महड गणपती येथे शैक्षणिक सहल काढण्यात आली. सहलीसाठी चार बसेस करण्यात आल्या. सहलीसाठी भरपूर संख्येने विद्यार्थी सहभागी झाले. विद्यार्थ्यांनी धबधब्याखाली थांबून भिजण्याचा मनसोक्त आनंद लुटला.

दि. १४।७।२०१५ रोजी महाविद्यालयाच्या वतीने पालकसभेचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी मोठ्या संख्येने पालकांची उपस्थिती होती. पालकांनी आपल्या पाल्याशी मैत्रीपूर्ण संबंध कसे असावे? पालक व पाल्यात कसा सुसंवाद असावा? विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासात पालकाची भूमिका कशी महत्वाची असते हे पालकसभेच्या माध्यमातून पालकांना मार्गदर्शन करण्यात आले.

दि. ३।।७।२०१५ रोजी विद्यार्थ्यांनी 'गुरुपौर्णिमा' निमित्त कार्यक्रमाचे आयोजन केले. यावेळी पर्यवेक्षक प्रा. धाडीवाल यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले, याप्रसंगी विद्यार्थ्यांनी स्वयंस्फुर्तीने तासीका घेऊन आवडीच्या विषयाचे अध्यापन केले. तर काही विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालय व शिक्षकांबद्दल मनात असलेल्या भावना व आदर व्यक्त केला. दि. ५।।८।२०१५ रोजी महाविद्यालयाच्या सांस्कृतिक विभागाचे उद्घाटन मा. विनयजी पत्राळे यांच्या शुभहस्ते झाले. याप्रसंगी विद्यार्थ्यांनी मोबाईल, टि.व्ही. यात गुरफून न जाता, आपल्या

अंगी असणाऱ्या कला व सुम गुणांचा विकास कसा करावा? यासंदर्भात मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी कनिष्ठ महाविद्यालय व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष विलासराव पंगुडवाले होते. त्यांनीही विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

दि. ८।।८।२०१५ रोजी 'क्रांतिदिनानिमित्त' पुण्यातील इतिहास प्रेमी मंडळाचे अध्यक्ष मा. मोहन शेटे यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. क्रांतीकारकाचा इतिहास अतिशय क्रांतिकारी भाषेतच मांडल्यामुळे उपस्थित विद्यार्थी भारावून गेले. या कार्यक्रमास प्रचंड संख्येने विद्यार्थी उपस्थित होते. यावेळी अध्यक्ष म्हणून मा. विलासराव पंगुडवाले उपस्थित राहन विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

यावर्षी खडकी शिक्षण संस्थेकडून संपूर्ण संस्थेतील शिक्षकांसाठी 'विशेष शिक्षक प्रबोधन' कार्यशाळेचे आयोजन केले प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून मा. विनयजी पत्राळे उपस्थित होते. दि. १७।।८।२०१५ रोजी सकाळी ९.०० ते ५.०० या वेळेत शिक्षक प्रबोधन कार्यशाळा पार पडली. या एक दिवसाच्या कार्यशाळेत शिक्षक विद्यार्थी संवाद व संबंध, शिक्षकाची अध्यापन पद्धती या विषयावर मार्गदर्शन झाले. या कार्यशाळेस सर्व प्राध्यापकांनी सहभाग घेऊन समाधान व्यक्त केले.

दि. ५।।९।२०१५ रोजी महाविद्यालयात 'शिक्षक दिन' मोठ्या उत्साहात साजरा करण्यात आला. दि. १।।१०।२०१५ रोजी महाविद्यालयाच्या वतीने 'स्वच्छता अभियान' कार्यक्रम घेण्यात आला. या कार्यक्रमात शिक्षकांसह विद्यार्थी मोठ्याप्रमाणात सहभागी झाले.

दि. १।।१०।२०१५ रोजी महाविद्यालयाच्या वतीने विद्यार्थ्यांसाठी व्यसनमुक्ती कार्यक्रम घेण्यात आला. या निमित्ताने प्रमुख पाहूणे म्हणून लायन्स क्लब ऑफ पुणे चे अध्यक्ष मा. के.एल.शहा उपस्थित होते. वाढदिवसाची पार्टी, ३। डिसेंबरची पार्टी, महत्वाचे दिवस असे पाटर्याचे प्रमाण कसे वाढते व ८० टक्के लोक व्यसनाचे बळी कसे ठरतात हे विद्यार्थ्यांना समजावून दिले. या वेळी संस्थेचे संचालक मा. ज्ञानेश्वरजी मुरकुटे उपप्राचार्य अरूण शेलार उपस्थित होते.

दि. २३।१०।२०१५ रोजी लायन्स क्लब ऑफ पुणे यांच्यातर्फे 'मुलींच्या आरोग्यविषयक समस्या' या विषयावर मुलींसाठी खास कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी प्रमुख वक्त्या मा. डॉ. सरिता सोनवणे व सौ. नमिता ओसवाल उपस्थित होत्या.

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी विद्यार्थी समुदेशन केंद्राच्या वर्तीने ग्रंथालयाची ओळख व वाचन संस्कृती वाढावी म्हणून 'ग्रंथालयास भेट' हा कार्यक्रम राबविण्यात आला.

यावर्षी सांस्कृतिक विभागाच्या वर्तीने विद्यार्थ्यांच्या अंगी असलेल्या सुप्र कला गुणांचा विकास व्हावा, कलागुणांना वाव मिळावा या हेतूने विविध स्पर्धा आयोजित केल्या गेल्या. यामध्ये सामान्यज्ञान, निबंध, रंगोळी, मेहंदी, वेशभूषा, वक्तृत्व, गीतगायन, प्रश्नमंजूषा, काव्यवाचन इ. स्पर्धा घेण्यात आल्या. या स्पर्धेत विद्यार्थ्यांनी उत्सुक्तपणे मोठ्या प्रमाणात सहभागी झाले.

कनिष्ठ महाविद्यालयाचा वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ २२ डिसेंबर २०१५ रोजी मा. अशोकजी येनपूरे नगरसेवक पुणे म.न.पा. यांच्या शुभहस्ते करण्यात आला. यशस्वी विद्यार्थ्यांना स्पर्धकांना, विजयी संघांना बक्षीसे देऊन गैरविण्यात आले.

यावेळी संस्थेचे अध्यक्ष अॅड.एस.के.जैन यांनीही विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले, या कार्यक्रमाला संस्थेचे उपाध्यक्ष मा. कृष्णकुमारजी गोयल संचालक मंडळातील मा. ज्ञानेश्वर मुरुकुटे, मा. राजेंद्र भूतडा, मा. मोहन जैन, महादेव नाईक, मा.गणेश नाइकरे व अन्य सदस्य उपस्थित होते. पारितोषिक वितरण समारंभानंतर विविध गुणदर्शनाचा कार्यक्रम झाला.

यावर्षी पालकसभेचे कामकाज प्रा. सौ.निवसरकर निलिमा व सहकारी प्राध्यापकांनी पाहिले. सहलविभाग प्रा.शैलेश सोनार व सहकारी प्राध्यापकांनी सांभाळले. सांस्कृतिक विभाग प्रा. तानाजी गायकवाड व सहकारी प्राध्यापक यांनी सांभाळले. वर्षभरातील सर्व कार्यक्रम प्राचार्य डॉ. अरूण मोकाशी पर्यवेक्षक प्रा. धाडीवाल व सहकारी प्राध्यापक यांच्या सहकार्याने सुव्यवस्थित संपन्न झाले.

- प्रा. तानाजी गायकवाड
सांस्कृतिक विभाग प्रमुख

सांस्कृतिक विभाग - सांस्कृतिक स्पर्धा

निकाल २०१५-१६

* रांगोळी स्पर्धा

- १) प्रथम क्रमांक - लोंडे वेदांती सुनील
- २) द्वितीय क्रमांक - पुष्पे अभिषेक दिपक
- ३) तृतीस क्रमांक - शिंदे दिव्यानी शिवराम

* मेहंदी स्पर्धा

- प्रथम क्रमांक - प्रजापती निता खेताराम
द्वितीय क्रमांक - वाघमारे मानसी दिगंबर
तृतीय क्रमांक - काळे अमृता जितेंद्र

* सामान्य ज्ञान स्पर्धा

- प्रथम क्रमांक - जगताप अभिजित पंडित
द्वितीय क्रमांक - घाडगे अभिजित मुकुंद
तृतीय क्रमांक - वाघमारे विकास शेषराव

* निबंध स्पर्धा

- प्रथम क्रमांक - लोंडे वेदांती सुनील
द्वितीय क्रमांक - रेड्डे गीता संदिपान
तृतीय क्रमांक - गायकवाड नेहा चंद्रकांत

* चित्रकला स्पर्धा

- प्रथम क्रमांक - संकपाळ शिवराज सुरेश
द्वितीय क्रमांक - लोंडे अतुल जनार्धन
तृतीय क्रमांक - दोडमणी तुषार प्रकाश

* सुंदर हस्ताक्षर स्पर्धा

- प्रथम क्रमांक - संकपाळ सुरेश शिवराज
द्वितीय क्रमांक - पुष्पे अभिषेक दिपक
तृतीय क्रमांक - गोरे सुरज संदिप

* काव्यवाचन स्पर्धा

- प्रथम क्रमांक - सूर्यवंशी सनी
द्वितीय क्रमांक - दोडमणी तुषार प्रकाश
तृतीय क्रमांक - ऋतिका सतिश समुद्रे

- व्यावसायिक अभ्यासक्रम विभाग -

* गायन स्पर्धा

- प्रथम क्रमांक - पवार ऐश्वर्या संतोष
- द्वितीय क्रमांक - कांबळे तेजस राजेंद्र
- तृतीय क्रमांक - दोडमणी तुषार प्रकाश

* वक्तृत्व स्पर्धा

- प्रथम क्रमांक - राजपूत प्रकाश
- द्वितीय क्रमांक - ससाणे सिमरन सिद्धार्थ
- तृतीय क्रमांक - जाधव आरती सातप्पा

* प्रश्नमंजूषा स्पर्धा

- प्रथम क्रमांक -
लोंदे वेदांती सुनील, सर्कले शुभम गणेश
- द्वितीय क्रमांक -
जगताप अभिजीत, वाल्मीकी सुंदरी हरिशचंद्र

* फॅन्सी ड्रेस स्पर्धा

- प्रथम क्रमांक - कांबळे सुरेखा दत्तात्रय
- द्वितीय क्रमांक - पांढरे आरती दुर्गेश
- तृतीय क्रमांक - गोरे सुरज संदिप

* मणीत दोरा ओवणे

- प्रथम क्रमांक - साळुंके श्रद्धा लक्ष्मण
- द्वितीय क्रमांक - जाधव ऋतिका सुभाष
- तृतीय क्रमांक - वाल्मीकी सुंदरी हरिशचंद्र

* सुईत दोरा ओवणे

- प्रथम क्रमांक - जाधव ऋतिका सुभाष
- द्वितीय क्रमांक - साळुंके श्रद्धा लक्ष्मण
- तृतीय क्रमांक - पांढरे आरती दुर्गेश

- प्रा. तानाजी गायकवाड
(सांस्कृतिक विभाग प्रमुख)

शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ या वर्षात व्यावसायिक अभ्यासक्रम “कौशल्य विकास” या मंत्रालयांतर्गत कार्यरत झाला. यात इ. ११ वीच्या विद्यार्थ्यांच्या अभ्यासक्रमात बदल व नविन विषय शिकण्याची संधी विद्यार्थ्यांना मिळाली. मार्केटिंग अँड रिटेल मैनेजमेंट या विषयाची ‘इंडस्ट्री इन्स्टीट्यूट मीट’ दि. ४ डिसेंबर २०१५ ला महाविद्यालयात आयोजित करण्यात आली. या मध्ये पुणे व पुणे जिल्हा परिसरातील १४ महाविद्यालये व सुमारे ३० कंपन्या व अस्थापनांचे प्रतिनिधी उपस्थित होते. टिळ्हीएस लुकास, व्होक्स वॉगन, फोर्बस मार्शल, शॉपर्स स्टॉप, अरविंद लाइफस्टाइल्स, रिलायन्स, डी मार्ट, क्रोमा, सेंट्रल मॉल, एल.आय.सी. या कंपन्यांनी महाविद्यालयाबाबोर सामंजस्य करार (एम.ओ.यू.) करण्याबाबत सकारात्मक प्रतिसाद दिला. महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना ऑन जॉब ट्रेनिंग, व्याख्याने, प्रशिक्षण देण्याची संधी देण्याबाबत अनुकूलता दर्शवली. या वेळी मा. राजेंद्र घुमे डी.व्ही.ओ.पुणे, मा. मानसी बिडकर उद्योजिका, मा. चंद्रकांतजी छाजेड सर, मा. विलासराव पंगुडवाले, मा. प्राचार्य अरुण मोकाशी सर उपस्थित होते.

दि. १५ व १६ फेब्रुवारी २०१६ या दोन दिवशी विद्यार्थ्यांसाठी ‘उद्योजकता विकास शिबीर’ आयोजित करण्यात आले होते. या वेळी मा. सुरेश उमाप, क्षेत्रिय अधिकारी जिल्हा उद्योग केंद्र, मा. एम.एस.माने, उद्योग निरिक्षक, मा.अमर देशपांडे, उद्योजक, प्रा. गोरे सर यांची मार्गदर्शनपर सत्रे झाली.

दि. ८ मार्च जागतिक महिला दिनानिमित्त मा. सहसंचालक श्री. चंद्रकांतजी निनाळे सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली खास ‘महिला भरती मेळावा’ नॉव्हेल इन्स्टीट्यूट निगडी आणि बाल शिक्षण शाळा कोथरुड येथे आयोजित केला होता. आपल्या महाविद्यालयातील पाच

विद्यार्थींनीची टिव्हीस लुकास या कंपनीत अप्रेंटिस म्हणून
निवड झाली.

मार्च २०१५ ला इ. १२ वी परिक्षेतील उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना
या वर्षी टाटा मोर्टस, बजाज ऑटो फायनान्स, फोर्बस मार्शल,
टि.व्ही.एस लुकास, सेंट्रल मॉल येथे अप्रेंटिस म्हणून काम
करण्याची संधी मिळाली आहे.

- प्रा.दिशा वांबुरकर

समन्वयक

- विशेष उल्लेखनीय -

- १) महाविद्यालयातील प्राध्यापक डॉ. श्रीपाद ढेकणे यांना नुकताच सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील वाणिज्य शाखे अंतर्गत पी.एच.डी प्रदान करण्यात आली. “अॅन अॅनालिटीकल स्टडी ऑफ बजेटरी प्रोब्हीजन्स ऑफ पुणे म्युनिसिपल कॉर्पोरेशन अॅन व्हेरिअस प्रोजेक्ट” या विषयावर सरांनी शोध निबंध सादर केला. डॉ. मुकुंद तापकीर यांनी मार्गदर्शन केले.
- २) प्रा. नितीन पैलवान यांना या वर्षी पुणे महानगरपालिका कडून ‘आदर्श शिक्षक’ पुरस्कार प्राप्त झाला.
- ३) प्रा. दिशा वांबुरकर यांनी ‘मेक इन इंडिया वीथ स्कील डेव्हलपमेंट प्रोग्राम्स – स्पेशल रेफरन्स टू व्होकेशनलायझेशन ऑफ एज्युकेशन’ हा पेपर ‘इंटरनॅशनल कॉन्फरन्स’ मध्ये पुणे येथे सादर केला.

Make in India with skill development programmes special Reference to vocationalization of Education.

The government has to put massive effort to form better educational structure especially for skill development sector comprising of industry - oriented training. A number of special initiatives are rolled by Government Initiatives were also taken to co-ordinate both private and public sectors to impact skill development skills and knowledge are the driving force of economic growth and social development for any country. Education and skill development becomes quite an imperative sector to appropriate this massive human resource. The supply of public education is inefficient and leaves a significant short fall which is being filled by private education institutions. The main objective of the study is to how to make India with skill development and vocational educational programmes and which mechanism is adapted to enhance the vocationalization of education we covered the topics in this study are the targets of Make in India campaign, the policy perspectives in skill development, the roles of different agencies for enhancing, the skill development programmes, the implementation of vocational education under Revised centrally sponsored scheme of vocationalization of secondary and Higher secondary education and way the skill development and vocational education programmes create make in India.

The concluding remarks of the study are to make India internationally competitive and to boost its economic growth further, a skilled workforce is essential for transforming its demographic divient, an efficient skill development system is the need of the hour. Therefore, to achieve its ambitious skilling target, it is imperative to have holistic solutions of the challenges instead of piecemeal interventions. As per the opinion collected from the vocational teachers, and teacher educators as well as higher education are the positive sign of response on the skill development and vocational education is from the people most probably from the youth of rural and unprivileged sections of the country. They get employment after the completion of these skill development and vocational course from the formal as well as informal education systems. They also opined regarding the make in India is possible through introduction of skill development and vocational education programmes in the Indian education system will boost the reduction of unemployment in the country is in particular and increase the gross domestic product of the country is in general. They suggested that the better implementation of vocationalization of education and to strictly implement the skill development and vocational education programmes in timely manner of the country will make the Make in India possible.

- Disha Wamburkar
MCVC, T.J.College

- शैक्षणिक विभाग -

टिकाराम जगन्नाथ कनिष्ठ महाविद्यालयाचे २०१५-१६ हे शैक्षणिक वर्ष १५ जून पासून सुरु झाले. इ. १२ वीच्या विद्यार्थ्यांना प्राचार्य डॉ. अरूण मोकाशी सर यांनी मार्गदर्शन केले. महाविद्यालयांतर्गत कला वाणिज्य व व्यावसायिक अभ्यासक्रम शाखांचे अध्यापन केले जाते. चालू शैक्षणिक वर्षात कनिष्ठ महाविद्यालयात एकूण ६५० विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत. त्यांना अध्यापनाचे काम १८ शिक्षक करीत आहेत.

* शैक्षणिक वर्ष २०१४-१५ मध्ये झालेल्या इ. १२ वी बोर्डाच्या परीक्षेचा निकाल खालीलप्रमाणे (टक्रेवारी)

इ. १२ वी वाणिज्य ९४.९३%

प्रथम	-	स्वामी वैजयंती रवी	- ८१.२३%
द्वितीय	-	राजगुरु काजल सुनिल	- ७६.६२%
तृतीय	-	चंदनशिवे प्रज्ञा श्रीपाल	- ७०%

इ. १२ वी कला ७४.७२%

प्रथम	-	मंदाळे जोत्स्ना शिवाजी	- ६७.६५%
द्वितीय	-	भोसले संतोष लक्ष्मण	- ६५.५४%
तृतीय	-	वाघमारे धम्मदिप संतोष	- ६४.७७%

* महाविद्यालयाने सन २०१४-१५ मध्ये घेण्यात आलेल्या ११ वी च्या वार्षिक परीक्षेचे निकाल खालीलप्रमाणे (टक्रेवारी)

११ वी वाणिज्य ८५.८६%

प्रथम	-	लोंडे वेदांती सुनिल	- ८४%
द्वितीय	-	पांढरे आरती राजू	- ७६%
तृतीय	-	जाधव प्रियांका शेषराव	- ७४%

११ वी कला अ

प्रथम	-	जगताप अभिजित पंडीत	- ६७.५३%
द्वितीय	-	कांबळे सुरेखा दत्तात्रय	- ६५.८४%
तृतीय	-	निंबाळकर प्रणोजी पु.	- ६३.५३%

११ वी कला ब

प्रथम	-	कांबळे संजना विजय	- ६८.७२%
द्वितीय	-	सरकोंडवार स्वप्नील	- ५२.७६%

व्यावसायिक अभ्यासक्रम

इ. ११ वी O/M (Office Management)

प्रथम	-	ससाणे सिमरन सिद्धार्थ	- ५९.६९%
द्वितीय	-	फ्रान्सीस अक्षय गणेश	- ५८.३०%
तृतीय	-	धोंगडे दत्ता बबन	- ५७.२३

इ. ११ वी M/S (Marketing and Salesmanship)

प्रथम	-	आगवन सुरज राज	- ६०.३०%
द्वितीय	-	अंबुरे मरियम विनायके	- ५८.४६%
तृतीय	-	वाघमारे अक्षय शिवाजी	- ४८.४६%

इ. ११ वी (Accounting and Auditing)

प्रथम	-	कागडे विशाल सुंगंधचंद्र	- ६७.२३%
द्वितीय	-	शेळके नम्रता पिराजी	- ६६%
तृतीय	-	राठोड पुनम लक्ष्मण	- ६४.३१%

ऑफिस मॅनेजमेंट एकूण १००%

प्रथम	-	ससाणे स्नेहल सिद्धार्थ	- ७५.३८%
		गुजर परशुराम प्रभाकर	- ७५.३८%
द्वितीय	-	पटेल सना मेहबूब	- ७४.१५%
तृतीय	-	पाटोळे तृसी दत्तात्रय	- ६४.७७%

मार्केटिंग अॅन्ड सेल्समनशिप ७६.४७%

प्रथम	-	श्रीसुंदर रिधी पोपट	- ७९.३८%
द्वितीय	-	कांबळे वरूण हिराचंद	- ६९.८५%
तृतीय	-	श्रीसुंदर प्राची पोपट	- ६७.८५%

अकॉउंटिंग अॅन्ड ऑडीटिंग १००%

प्रथम	-	मोरे अक्षता शशिकांत	- ७०.१५%
द्वितीय	-	पव्यावाल अपूर्वा विलास	- ६७.२३%
तृतीय	-	माने पूजा चंद्रकांत	- ६६.७७%

सुप्ली

प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी द्वारा उनके द्वारा दिए गए अवृत्ति और उनके द्वारा दिए गए अवृत्ति

TODAY
SUNDAY

लोकमत

मुख्यमंत्री नरेंद्र मोदी

मुख्यमंत्री नरेंद्र मोदी

प्रगति प्रगति

लोकमत

मुख्यमंत्री नरेंद्र मोदी की बड़ी घटनाएँ

मुख्यमंत्री नरेंद्र मोदी

सोशल मीडिया के ही द्वारा बढ़ने वाली

मा.श्री.देवेंद्रजी फडणवीस, मुख्यमंत्री (महाराष्ट्र राज्य) यांची घेट

मा.श्री.विनोदजी तावडे, शिक्षणमंत्री (महाराष्ट्र राज्य) यांची घेट

Field Visits

खडकी शिक्षण संस्था
टिकाराम जगन्नाथ
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय
खडकी, पुणे - ४११ ००३

